

PATVIRTINTA
Pasvalio rajono savivaldybės tarybos
2019 m. d. sprendimu Nr...

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS 2021–2027 METAMS

Pasvalys, 2019

TURINYS

SANTRUMPOS	4
I. BENDROJI INFORMACIJA	6
II. PASVALIO RAJONO PLĖTROS IKI 2020 METŲ STRATEGINIO PLANO ĮGYVENDINIMO EIGOS IR REZULTATŲ ANALIZĖ	12
2.1. PASVALIO RAJONO PLĖTROS IKI 2020 METŲ STRATEGINIO PLANO RENGIMO EIGOS APŽVALGA	12
2.2. PASVALIO RAJONO PLĖTROS IKI 2020 METŲ STRATEGINIO PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATŲ ANALIZĖ	14
2.2.1. Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano vizijos kriterijų įgyvendinimo rezultatai	15
2.2.2. Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano prioritetų kriterijų įgyvendinimo rezultatai	16
2.2.3. Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano priemonių įgyvendinimo rezultatai ..	17
III. PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBEI SVARBIŲ STRATEGINIO PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ	19
IV. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖS PAGRINDINĖS IŠVADOS	24
4.1. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖS APIBENDRINIMAI	24
4.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ	40
V. PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAİ, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	52
5.1. I PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	54
5.2. II PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	56
5.3. III PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	58
5.4. IV PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	60
VI. PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO SVARBIAUSIOS NUOSTATOS	62
VII. PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO VERTINIMO RODIKLIŲ IR ĮGYVENDINIMO, STEBĖSENOS BEI ATSISKAITYMO UŽ REZULTATUS TVARKA	64
PRIEDAI	67
1 priedas. vidaus ir išorės aplinkos analizė	67
1P.1. BENDRA INFORMACIJA APIE PASVALIO RAJONĄ	67
1P.2. DEMOGRAFINĖ APLINKA	70
1P.2.1. Demografinė situacija	70
1P.2.2. Užimtumas ir darbo rinka	76
1P.3. EKONOMINĖ APLINKA	79
1P.3.1. Ekonomika ir verslas	79
1P.3.2. Žemės ūkis	85

1P.3.3. Statyba ir gyvenamasis fondas	88
1P.3.4. Turizmas, kultūros ir gamtos paveldas	92
1P.4. SOCIALINĖ APLINKA	100
1P.4.1. Švietimas	100
1P.4.2. Sveikatos priežiūra	105
1P.4.3. Socialinė apsauga	109
1P.4.4. Kultūra ir menas	116
1P.4.5. Kūno kultūra ir sportas	119
1P.4.6. Nevyriausybinių organizacijų, bendruomenės, jaunimo organizacijos ir jaunimo politika	121
1P.4.7. Viešasis saugumas	124
1P.5. APLINKOS APSAUGA IR INFRASTRUKTŪRA	130
1P.5.1. Aplinkos apsauga ir atliekų tvarkymas	130
1P.5.2. Vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūra	134
1P.5.3. Energetinė infrastruktūra	136
1P.5.4. Transporto ir susisiekimo infrastruktūra	137
1P.5.5. Technologinė ir informacinė infrastruktūra	140
2 priedas. Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021 – 2027 metams priemonių planas	142
3 priedas. Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021 – 2027 metams pagrindinių projektų sąrašas	177
4 priedas. Efekto (vizijos vertinimo) rodikliai	181
5 priedas. Rezultato (prioritetų/ tikslų vertinimo) rodikliai	183
6 priedas. Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams įgyvendinimo ataskaitos forma	191
7 priedas. Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams keitimo/ papildymo forma	192

SANTRUMPOS

AJC	atviras jaunimo centras
AJE	atvira jaunimo erdvė
BO	bendruomeninės organizacijos
BPG	bendrosios praktikos gydytojas
BUM	bendrojo ugdymo mokykla
BVP	bendrasis vidaus produktas
d.	diena
DNSB	daugiabučių namų savininkų bendrija
EEĮ	elektros ir elektroninė įranga
EK	Europos Komisija
ES	Europos Sąjunga
EUR	euras
GIMK	globėjų ir įtėvių mokymas ir konsultavimas
GIS	geoinformacinė sistema
gyv.	gyventojai
HISIC	Higienos instituto sveikatos informacijos centras
IT	informacinės technologijos
JO	jaunimo organizacijos
Joniškėlio I. Karpio ŽŪPM	Joniškėlio Igno Karpio žemės ūkio ir paslaugų mokykla
KAS	kolektyvinės apsaugos statiniai
km	kilometrai
KPPP	Kelių priežiūros ir plėtros programa
kv. km.	kvadratiniai kilometrai
kt.	kita
kv. m.	kvadratiniai metrai
kub. m.	kubiniai metrai
LEZ	laisvoji ekonominė zona
LR	Lietuvos Respublika
LRV	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
LR ŽŪR PS	Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Pasvalio skyrius
LŪS PS	Lietuvos ūkininkų sąjungos Pasvalio skyrius
LŽŪKT Pasvalio r. KB	Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Pasvalio r. konsultavimo biuras
m.	metai
m. m.	mokslo metai
Memorialinis muziejus	Pasvalio krašto muziejaus padalinys Eugenijaus ir Leonardo Matulevičių memorialinis muziejus
Metodika	Pasvalio rajono savivaldybės plėtros strateginio plano įgyvendinimo priežiūros metodika
mėn.	mėnuo
MI	materialinės investicijos
NGK	natūrali gyventojų kaita
Nr.	numeris
NVO	nevyriausybinių organizacijų
NVŠ	neformalus vaikų švietimas
Pasvalio AJC	Pasvalio atviras jaunimo centras
Pasvalio KC	Pasvalio kultūros centras
Pasvalio ligoninė	VšĮ Pasvalio ligoninė
Pasvalio muziejus	Pasvalio krašto muziejus
Pasvalio PASPC	VšĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centras
Pasvalio PGT	Pasvalio priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba

Pasvalio PK	Pasvalio rajono policijos departamentas
Pasvalio SPC	Pasvalio socialinių paslaugų centras
Pasvalio SPT	Pasvalio rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba
Pasvalio užimtumo centras „Viltis“	Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras „Viltis“
Pasvalio ŠPT	Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo pagalbos tarnyba
Pasvalio TIC	Biudžetinė įstaiga Pasvalio krašto muziejaus turizmo informacijos centras
Pasvalio VB	Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka
Pasvalio VSB	Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
PMVT	Pasvalio maisto ir veterinarijos tarnyba
PRATC	UAB „Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras“
proc.	procentai
proc. p.	procentiniai punktai
PRSA	Pasvalio rajono savivaldybės administracija
PRSSPP	Pasvalio rajono savivaldybės strateginis plėtros planas
PTAU	Pasvalio rajono Trečiojo amžiaus universitetas
r.	rajonas
SADM	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
sav.	savivaldybė
SPG	Pasvalio rajono savivaldybės Strateginio planavimo grupė
SPIS	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius
SPP	strateginis plėtros planas
SSGG	stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė
SVV	smulkusis ir vidutinis verslas
TUI	tiesioginės užsienio investicijos
tūkst.	tūkstančiai
Tvarkos aprašas	Pasvalio rajono savivaldybės strateginio planavimo organizavimo tvarkos aprašas
Užimtumo tarnybos prie LR	Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento
SADM PKAD Pasvalio sk.	Pasvalio sk.
VĮ	valstybinė įmonė
VšĮ	viešoji įstaiga
VVG	vietos veiklos grupė

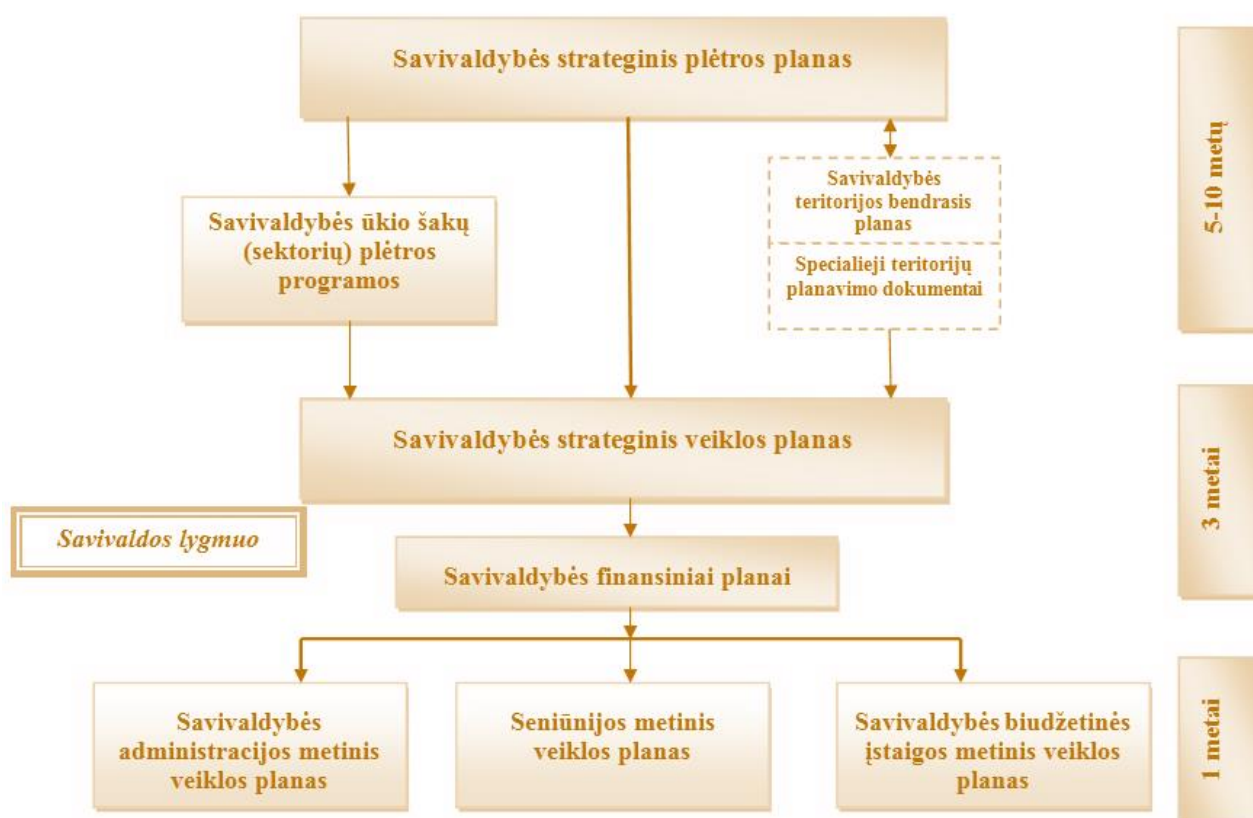

I. BENDROJI INFORMACIJA

Strateginis planavimas savivaldybėje – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai, kaip vykdyti savivaldybės misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius.

Pagrindiniai strateginio planavimo dokumentai savivaldybėse yra:

- savivaldybės strateginis plėtros planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės atskiros ūkio šakos (sektoriaus) plėtros programa (-os), kurią tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės strateginis veiklos planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- metiniai veiklos planai, iš kurių savivaldybės administracijos ir seniūnijų metinius veiklos planus tvirtina savivaldybės administracijos direktorius, o savivaldybės biudžetinių įstaigų metinius veiklos planus, suderinęs su savivaldybės administracijos padaliniais, tvirtina biudžetinės įstaigos vadovas.

1.1. pav. Savivaldybės strateginio planavimo dokumentų schema

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

Šiuo metu Pasvalio rajono savivaldybė vadovaujasi Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginiu planu¹. 2014 metais Lietuvoje prasidėjo naujas Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinės paramos skirstymo laikotarpis. Baigiantis esamo Pasvalio rajono plėtros strateginio plano (toliau – SPP) įgyvendinimo laikotarpiui bei pasikeitus Pasvalio rajono savivaldybės ir visos Lietuvos vidaus bei išorės

¹ Patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. T1-112

aplinkos situacijai, kilo poreikis parengti naują Pasvalio rajono plėtros strateginį planą. Atsižvelgus į rajono vystymosi tendencijas, valstybinio lygmens ilgalaikio strateginio planavimo dokumentus bei esamą ES struktūrinės paramos skirstymo laikotarpį, kai kurios Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginiame plane numatytos priemonės tapo nebe tokios aktualios, be to, atsirado naujų poreikių ir galimybių. Atsižvelgdama į tai, Pasvalio rajono savivaldybės administracija inicijavo *Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams* rengimą.

Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams rengimo tikslas – parengti naują Pasvalio rajono savivaldybės strateginį plėtros planą, kurio įgyvendinimo laikotarpis – 2021–2027 metai, perkeltiant į jį esamo SPP neįgyvendintas priemones ir papildant naujomis.

Pasvalio rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2021–2027 metams yra kompleksinis teisinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo nustatoma bendroji Pasvalio rajono savivaldybės plėtros strategija: plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės strategijai įgyvendinti bei įgyvendinimo etapai. SPP sudaro galimybes nustatyti dabartinę rajono vietą ir reikšmę šalies ekonominiame bei socialiniame gyvenime, įvertinti nuolat kintančias plėtros tendencijas, išanalizuoti jų reikšmę savivaldybės vykdomai politikai.

Pasvalio rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2021–2027 metams parengtas vadovaujantis:

- Strateginio planavimo metodika²;
- Regionų plėtros planų rengimo metodika³;
- Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijomis⁴;
- Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030““⁵;
- 2014–2020 metų nacionaline pažangos programa⁶;
- Nauju Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu⁷;
- Lietuvos Respublikos Partnerystės sutartimi⁸;
- Daugiamete finansine programa⁹;
- Panevėžio regiono plėtros planu 2014–2020 metams¹⁰;
- Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu¹¹;
- Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginiu planu¹²;
- kitais dokumentais bei teisės aktais.

Pasvalio rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2021–2027 metams rengtas atsižvelgiant į toliau esančiame paveiksle nurodytus penkis pagrindinius strateginio planavimo dokumentų rengimo principus¹³ (kryptingumo, orientavimo į rezultatus, efektyvumo, atvirumo (partnerystės) bei bendrumo principai).

² Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 (nauja redakcija nuo 2010-09-01)

³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 1V-706

⁴ Patvirtintos Lietuvos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1435

⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015

⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482

⁷ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gegužės 31 d. nutarimu Nr. 389 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano rengimo“ 2018 m. pradėtas rengti naujas LR teritorijos bendrasis planas, kurio galiojimas prasidės 2021 m.

⁸ Patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d.

⁹ Kol kas dar nėra patvirtinta

¹⁰ Patvirtintas Panevėžio regiono plėtros tarybos 2015 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 51/4S-23 (suvestinė aktuali redakcija 2018-10-02)

¹¹ Patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1-47

¹² Patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. T1-112

¹³ Pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

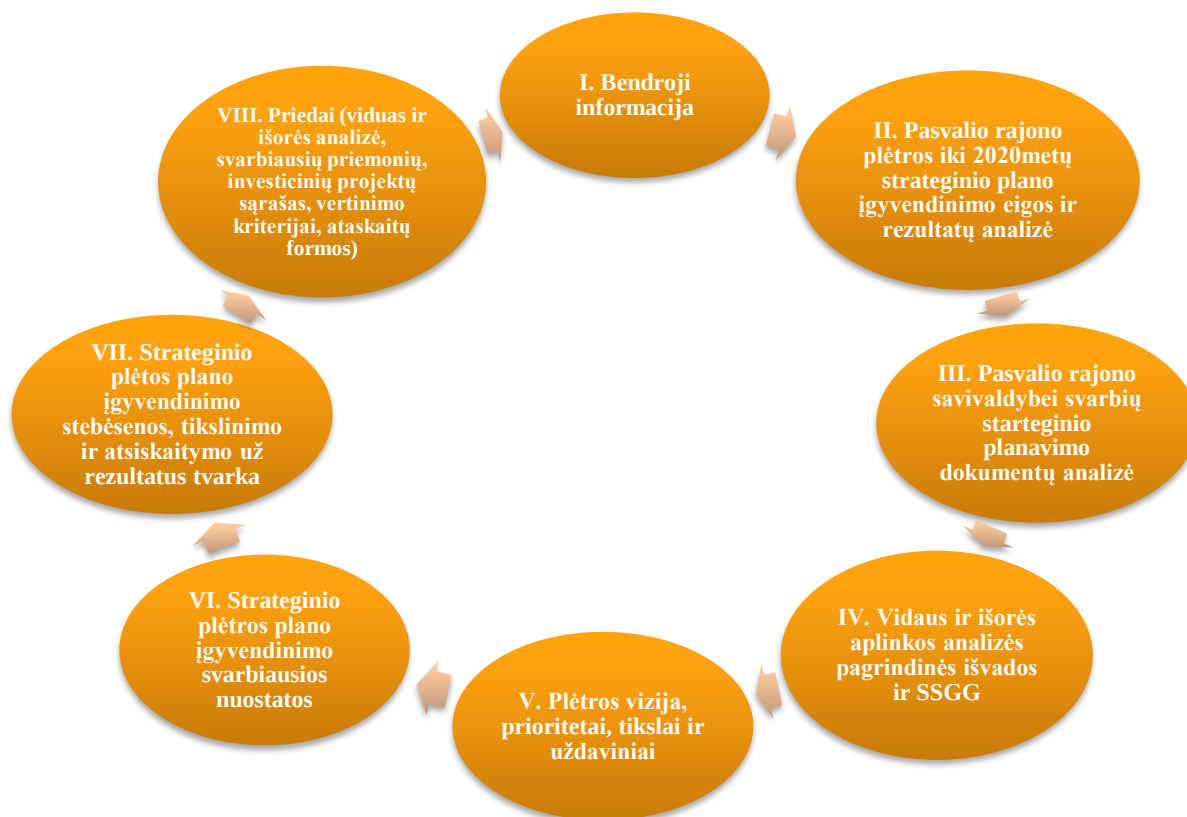
Kryptingumas	Orientavimas į rezultatus	Efektyvumas	Atvirumas (partnerystė)	Bendrumas
SPP suformuluoti loginiais ryšiais susieti tikslai, uždaviniai bei planuojami pasiekti rezultatai.	SPP nustatant tikslus kartu suplanuoti ir siekiami rezultatai; siekiant užtikrinti, kad bus pasiekti planuoti rezultatai ir laiku priimti valdymo tobulinimo sprendimai, informacija apie veiklos rezultatus nuolat stebima, analizuojama ir vertinama.	SPP nustatytų tikslų ir rezultatų siekiama mažiausiomis sąnaudomis, racionaliai paskirstant išteklius ir nuolat ieškant veiklos efektyvumo didinimo rezervų bei naujų veiklos tobulinimo būdų.	Savivaldybės tikslai ir būdai, kaip jų pasiekti, nustatomi konsultuojantis su savivaldybės bendruomene; SPP ir jo įgyvendinimo ataskaitos – vieši dokumentai, skelbiami savivaldybės interneto svetainėje.	Siekiant kryptingos, palyginamos ir nuoseklos savivaldybių veiklos atliekant joms priskirtas funkcijas, savivaldybių plėtra bei veikla planuojama, įgyvendinama ir stebima vadovaujantis Strateginio planavimo savivaldybės rekomendacijų nuostatomis.

1.2. pav. Strateginio planavimo dokumentų rengimo principai

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybės rekomendacijas

Rengiant Pasvalio rajono savivaldybės strateginį plėtros planą 2021–2027 metams taikytos lyginamosios, aprašomosios ir santykinės rodiklių, loginės priežasčių ir pasekmių analizės bei stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizės metodai.

Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams rengimo laikotarpis – 2018 m. lapkritis – 2019 m. birželis. SPP struktūra pateikiama 1.3. paveiksle.

1.3. pav. Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams struktūra

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybės rekomendacijas

Bendrosios informacijos dalyje nurodomas *Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams* rengimo tikslas, kokiais planavimo dokumentais vadovautasi rengiant šį planą, kas dalyvavo jį rengiant, taip pat pateikiama kita svarbi informacija.

Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams įgyvendinimo eigos ir rezultatų analizė dalyje pateikiama *Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano* rengimo eigos apžvalga bei plano įgyvendinimo eiga ir rezultatai.

Pasvalio rajono savivaldybei aktualių strateginio planavimo dokumentų analizė dalyje nagrinėjami pagrindiniai nacionaliniai, regioniniai ir vietiniai strateginio planavimo dokumentai, kuriais remiantis rengtas *Pasvalio rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2021–2027 metams*.

Vidaus ir išorės aplinkos analizė yra savivaldybės ekonominės-socialinės būklės analizė ir išvados, kurios pagrindžia *Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams* prioritetų, tikslų ir uždavinių pasirinkimą. Šios analizės tikslas – visapusiškai įvertinti Pasvalio rajono savivaldybės valdymo srities plėtrai svarbius vidaus ir išorės veiksnius: pateikti bendrą informaciją apie Pasvalio rajoną, atlikti demografinės aplinkos analizę (demografinė situacija, užimtumas ir darbo rinka), ekonominės aplinkos analizę (ekonomika ir verslas, žemės ūkis ir miškininkystė, statyba ir gyvenamasis fondas; turizmas, gamtos ir kultūros paveldas), socialinės aplinkos analizę (švietimas, sveikatos priežiūra, socialinė apsauga, kultūra ir menas, kūno kultūra ir sportas, nevyriausybinių organizacijų ir jaunimo politika, viešasis saugumas), aplinkos apsaugos analizę, infrastruktūros analizę (transportas ir susisiekimas, inžinerinė ir energetinė infrastruktūra, technologinė aplinka).

Siekiant įvertinti tam tikros srities vystymosi tendencijas rajone, buvo atliktas rodiklių palyginimas perspektyvoje. Vidaus ir išorės aplinkos analizei buvo pasirinktas analizės laikotarpis nuo 2013 m. iki 2017 m. imtinai, o nesant duomenų – laikotarpis nuo 2013 m. iki 2016 m. Kai kurie Pasvalio r. sav. duomenys vertinti 2018 metais. Analizė vykdyta lyginant šalies, Panevėžio apskrities, Pasvalio rajono, Panevėžio rajono, Kupiškio rajono, Rokiškio rajono, Biržų rajono ir Pakruojo rajono savivaldybių duomenis.

Vidaus ir išorės aplinkos analizei taikytas dokumentinio tyrimo metodas, kuris apima oficialiai pasiekiamus antrinės informacijos šaltinius (pagrindinis – Lietuvos statistikos departamentas), standartizuotas išorines duomenų bazines (nacionalinės sveikatos rodiklių, švietimo rodiklių, aplinkos apsaugos rodiklių ir kt. duomenų bazines), įvairių registrų (kultūros paveldo objektų, saugomų teritorijų ir kt.) duomenis, informaciją, pateikiamą įvairiuose Pasvalio rajono savivaldybės dokumentuose, metinėse veiklos ataskaitose, Pasvalio rajono savivaldybės įstaigų ir įmonių metinėse veiklos ataskaitose ir kitą išorinę informaciją apie analizuojamus sektorius.

Vidaus ir išorės aplinkos analizės išvadoms suformuluoti taikytas stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSG) analizės metodas.

Prieš pradedant formuluoti *Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams plėtros viziją, prioritetus, tikslus, uždavinius bei priemones*, buvo sudarytos keturios teminės darbo grupės (patvirtintos Pasvalio rajono savivaldybės mero 2019 m. gegužės 14 d. potvarkiu Nr. MV-36), kurios atitinka suformuluotus keturis *Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams* prioritetus (žr. 1.4 paveikslą).

1.4. pav. Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams rengimo darbo grupės

Šaltinis: sudaryta autorių pagal pateiktą Pasvalio rajono savivaldybės administracijos informaciją

Į darbo grupes buvo kviečiami Pasvalio rajono savivaldybės administracijos (toliau – PRSA) darbuotojai, Pasvalio rajono savivaldybės tarybos nariai, Pasvalio rajono savivaldybės įmonių, įstaigų vadovai ir darbuotojai, socialinių-ekonominių partnerių atstovai. Projekto vykdytojas į strateginio plėtros plano rengimo procesą siekė įtraukti kuo daugiau suinteresuotų šalių ir įvairių sričių ekspertų, nes kiekvieno iš jų nuomonė yra labai svarbi formuojant savivaldybės viziją, strateginius plėtros prioritetus, strateginius tikslus, uždavinius, priemones ir pagrindinius projektus. Visų darbo grupių bendras dalyvių skaičius siekė 80 dalyvių. Darbo grupių bei Pasvalio rajono savivaldybės Strateginio planavimo grupės susitikimų/posėdžių grafikas pateiktas 1.1. lentelėje.

1.1. lentelė. Darbo grupių/ Pasvalio rajono savivaldybės Strateginio planavimo grupės susitikimų/posėdžių grafikas

Darbo grupė	Susitikimai dėl aplinkos analizės ir SSGG	Susitikimai dėl plėtros vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių formavimo	Susitikimai dėl plėtros priemonių ir pagrindinių investicinių projektų formavimo	Susitikimai dėl SPP įgyvendinimo stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už rezultatus tvarkos	Pasvalio rajono savivaldybės strateginio planavimo grupės posėdis
I darbo grupė	2019-01-23	2019-05-17	2019-06-07	2019-06-27	2019-07-15
II darbo grupė		2019-05-15	2019-06-03		
III darbo grupė		2019-05-15	2019-05-31		
III darbo grupė		2019-05-16	2019-05-31		

Šaltinis: sudaryta autorių

Strateginio plėtros plano įgyvendinimo svarbiausių nuostatų dalyje pateikiama Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių suvestinė, nurodomi pagrindiniai strateginiam plėtros planui įgyvendinti reikalingi lėšų šaltiniai, subjektai, kurių bendradarbiavimas būtinas užsibrėžtiems tikslams pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti.

Strateginio plėtros plano įgyvendinimo stebėsenos, tikslinimo, atsiskaitymo už įgyvendinimo rezultatus tvarkos dalyje aprašomas patvirtinto Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams įgyvendinimo metu įvykstančių kiekybinių ir kokybinių pokyčių stebėjimo ir vertinimo procesas, kurio metu rengiamos strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos.

Prieduose pateikiama *Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams* vidaus ir išorės aplinkos analizė, priemonių planas, svarbiausių (investicinių) projektų sąrašas, vertinimo kriterijai ir ataskaitų formos.

Rengiant *Pasvalio rajono savivaldybės strateginį plėtros planą 2021–2027 metams*, atliktos Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų, įmonių ir organizacijų reprezentacinės apklausos. Išsamios apklausų ataskaitos (iš viso 2 ataskaitos), kurių pagrindinės išvados integruojamos į SSGG analizę.

Pasvalio rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2021–2027 metams bus įgyvendinamas jame numatytas priemonės perkeltiant į Pasvalio rajono savivaldybės veiklos planus ir kiekvienų metų savivaldybės veiklos programas bei užtikrinant SPP įgyvendinimo kontrolę ir poveikio savivaldybės raidai vertinimą. Strateginis planavimas yra nuolatinis procesas, todėl siekiant užtikrinti plano aktualumą numatyta, kad keičiantis Pasvalio rajono savivaldybės aplinkai ir atsiradus naujiems poreikiams bei galimybėms, SPP bus peržiūrimas.

Pasvalio rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2021–2027 metams yra skirtas Pasvalio rajono savivaldybės politikams, Pasvalio rajono savivaldybės administracijai, Pasvalio rajono savivaldybei pavaldžioms įstaigoms bei įmonėms, investuotojams, verslo, kultūros, miesto ir kaimo bendruomenėms, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams ir svečiams.

II. PASVALIO RAJONO PLĖTROS IKI 2020 METŲ STRATEGINIO PLANO ĮGYVENDINIMO EIGOS IR REZULTATŲ ANALIZĖ

2.1. PASVALIO RAJONO PLĖTROS IKI 2020 METŲ STRATEGINIO PLANO RENGIMO EIGOS APŽVALGA

Šiuo metu Pasvalio rajono savivaldybė strateginį planavimą vykdo pagal Pasvalio rajono savivaldybės strateginio planavimo organizavimo tvarkos aprašą¹⁴ (toliau – Tvarkos aprašas). Vadovaujantis juo, Pasvalio rajono savivaldybėje yra rengiami šie planavimo dokumentai: 1) plėtros strateginis planas, kurį tvirtina Savivaldybės taryba; 2) strateginis veiklos planas, kurį tvirtina Savivaldybės taryba; 3) kiti planavimo dokumentai, kuriuos pagal LR įstatymus ir kitus teisės aktus yra įgaliota tvirtinti Savivaldybės taryba ar Savivaldybės administracijos direktorius; 4) finansų planavimo dokumentai – Savivaldybės biudžetas, kurį tvirtina Savivaldybės taryba; 5) Savivaldybės administracijos ir seniūnijų metiniai veiklos planai, kuriuos tvirtina Savivaldybės administracijos direktorius; 6) Savivaldybės biudžetinių įstaigų metiniai veiklos planai, kuriuos tvirtina biudžetinių įstaigų vadovai.

Vadovaujantis Tvarkos aprašu, Savivaldybės plėtros strateginio plano struktūrą sudaro aplinkos analizė; vizija; prioritetai, strateginiai tikslai ir uždaviniai; priemonės ir rodikliai.

Vadovaujantis Strateginio planavimo savivaldybės rekomendacijomis, SPP struktūrą turėtų sudaryti šios dalys: bendroji informacija; vidaus ir išorės aplinkos analizė; Savivaldybės plėtros vizija; Savivaldybės plėtros prioritetai ir tikslai, juos įgyvendinantys uždaviniai, tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijai, jų matavimo vienetai ir reikšmės; savivaldybės strateginio plėtros plano įgyvendinimo svarbiausios nuostatos (strateginio planavimo dokumentai, kurie užtikrina SPP įgyvendinimą; preliminarus lėšų, reikalingų užsibrėžtiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti, poreikis; atsakingi vykdytojai ir subjektai, kurių bendradarbiavimas būtinas užsibrėžtiems tikslams ir uždaviniams įgyvendinti; SPP įgyvendinimo stebėsenos, tikslinimo, atsiskaitymo už įgyvendinimo rezultatus tvarka ir kt.) ir priedai (priemonių, investicinių projektų sąrašas).

Tvarkos apraše nėra nurodyta, kada tiksliai turėtų būti pradėtas rengti Savivaldybės SPP, čia tik nurodyta, kad Savivaldybės SPP turi būti iš esmės atnaujinamas iki jo galiojimo pabaigos (atliekama išsami aplinkos analizė, peržiūrima vizija, prioritetai, tikslai ir kitos plano dalys, organizuojamas viešas dokumento svarstymas).

SPP rengimo procese turėtų dalyvauti (pritarti SPP projektui) Pasvalio rajono savivaldybės strateginio planavimo grupė¹⁵ (toliau – SPG), kurioje susikūrimo pradžioje buvo 13 narių (vienas iš jų pirmininkas). SPG sudėtis buvo keista 3 kartus (2016 m. lapkričio 3 d., 2017 m. lapkričio 2 d. 2018 m. rugpjūčio 31 d.). Po pakeitimų SPG yra 15 narių.

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginis planas parengtas atsižvelgiant į esamos socialinės ir ekonominės būklės analizę, apimančią laikotarpį nuo 2010 iki 2013 metų. Esama socialinės ir ekonominės būklės analizė vykdyta analizuojant šiuos sektorius: socialinė aplinka (demografija, užimtumas ir darbo rinka, švietimas, sveikatos ir socialinė apsauga, kultūra ir menas, sportas, viešasis saugumas), ekonominė aplinka (bendrieji ekonominiai rodikliai, verslas, statyba, rekreacija ir turizmas, žemės ūkis ir miškininkystė), aplinka ir infrastruktūra (vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas, energetika, transportas, aplinkos apsauga, gyvenamasis fondas). Kiekvieno sektoriaus analizės pabaigoje pateikiama SSGG analizė.

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginiame plane nurodyta **Pasvalio rajono savivaldybės vizija:**

¹⁴ Patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 22 d. sprendimu Nr. T1-199 (Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 31 d. sprendimo Nr. T1-58 redakcija)

¹⁵ Patvirtinta 2016 m. spalio 14 d. Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. DV-689

Pasvalio rajonas – veržlus, besimokantis, tradicijas ir papročius puoselėjantis kraštas, patrauklus vystyti verslą, dirbti ir gyventi

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginiame plane numatyti 3 rajono viziją atitinkančios prioritetinės sritys:

- 1 prioritetinė sritis. Ekonominė plėtra ir konkurencingumo didinimas
- 2 prioritetinė sritis. Žmogiškųjų išteklių ir socialinės gerovės plėtra
- 3 prioritetinė sritis. Subalansuota teritorijų ir infrastruktūros plėtra

2.1.1. lentelė. Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano tikslų, uždavinių ir priemonių paskirstymas pagal prioritetines sritys

Prioritetinės sritys	Tikslų skaičius	Uždavinių skaičius	Priemonių skaičius
1 prioritetinė sritis. Ekonominė plėtra ir konkurencingumo didinimas	3	6	27
2 prioritetinė sritis. Žmogiškųjų išteklių ir socialinės gerovės plėtra	4	8	51
3 prioritetinė sritis. Subalansuota teritorijų ir infrastruktūros plėtra	4	7	34
Iš viso:	11	21	112

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano duomenis

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginiame plane 3 prioritetinėms sritims (prioritetams) įgyvendinti buvo suformuluota 11 tikslų, 21 uždavinys ir 112 priemonių. Daugiausiai priemonių (iš viso 51 priemonė arba 46 procentai) buvo numatyta 2 prioritetinei sričiai, t. y. žmogiškųjų išteklių ir socialinės gerovės vystymo sričiai; šiek tiek mažiau priemonių (34 arba 30 procentų) – 3 prioritetinei sričiai, t. y. subalansuotos teritorijų ir infrastruktūros plėtrai. Mažiausiai priemonių (iš viso 27 arba 24 procentai) numatyta 1 prioritetinei sričiai, t. y. ekonominei plėtrai ir konkurencingumo didinimui. Atsižvelgiant į tokį priemonių paskirstymą, darytina išvada, kad planuodama priemonės iki 2020 metų, Pasvalio rajono savivaldybė didžiausią dėmesį skyrė žmogiškiesiems ištekliams bei socialinei gerovei rajone.

Apibendrinimas

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginis planas buvo patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. T1-112.

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginiame plane buvo numatyta rajono plėtros vizija, 3 prioritetinės sritys (prioritetai), 11 tikslų, 21 uždavinys ir 112 priemonių. Planuodama priemonės, Pasvalio rajono savivaldybė didžiausią dėmesį skyrė žmogiškiesiems ištekliams bei socialinei gerovei rajone.

2.2. PASVALIO RAJONO PLĖTROS IKI 2020 METŲ STRATEGINIO PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATŲ ANALIZĖ

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano įgyvendinimo tvarka yra pateikiama Pasvalio rajono savivaldybės plėtros strateginio plano įgyvendinimo priežiūros metodikoje¹⁶ (toliau – Metodika), kuri tvirtinama Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu.

Tvarkos apraše nurodyta, kad SPP uždaviniai ir priemonės, esant poreikiui, gali būti peržiūrimi ir keičiami. Pasiūlymai dėl SPP pateikiami raštu Savivaldybės administracijos direktoriui, juos gali teikti Savivaldybės tarybos nariai, Savivaldybės administracijos ir jos struktūrinių padalinių vadovai, kiti suinteresuoti fiziniai bei juridiniai asmenys). Pasiūlymai dėl SPP pakeitimo ar papildymo gali būti teikiami iki einamųjų metų birželio 15 d. SPP pakeitimai ar papildymai tvirtinami Savivaldybės tarybos sprendimu. SPP keitimas gali būti atliekamas pagal Metodikoje pateiktą formą (priemonių ir priemonių rodiklių formuluotės, įgyvendinimo laikotarpiai bei už priemonių įgyvendinimą atsakingi vykdytojai gali būti keičiami kasmet, o SPP prioritetai ir tikslai – ne dažniau kaip kas tris metus, vizija gali būti keičiama tik iš esmės peržiūrint ar keičiant patį SPP).

Tvarkos apraše nurodyta, kad kasmet turi būti rengiama ir teikiama Savivaldybės tarybai išklaustyti ir patvirtinti SPP įgyvendinimo metinę ataskaita. SPP įgyvendinimo ataskaitos duomenys yra integruojami į metinės Savivaldybės mero ataskaitos projektą. Metodikoje nurodyta, kad ši ataskaita turi būti parengiama kiekvienais metais iki balandžio 1 d. (ją rengia PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, kuriam duomenis iki kovo 1 d. turi pateikti atsakingi PRSA skyriai ir padaliniai). SPG uždavinys – svarstyti SPP įgyvendinimo ataskaitą administraciniu lygmeniu, teikti pasiūlymus dėl SPP nuostatų koregavimo ar papildymo ar kitais klausimais, susijusiais su strategine plėtra. Taryba metinę ataskaitą turi patvirtinti iki gegužės 30 d.

Metodikoje nurodyta, kad SPP įgyvendinimo priežiūros sistemoje yra trijų lygių kriterijai, kuriais vadovaujantis vertinamas SPP įgyvendinimas ir jo poveikis rajono plėtrai:

- 1) vizijos kriterijai yra pirmojo (aukščiausiojo) lygmens, juos sudaro 8 pagrindiniai kriterijai (vidutinis metinis gyventojų skaičius, natūrali gyventojų kaita, migracijos saldo, tiesioginės užsienio investicijos, materialinės investicijos, veikiančių ūkio subjektų skaičius tenkantis 1000-iui gyventojų, nedarbo lygis, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis); kiekvienam vizijos kriterijui yra nustatyta tiek esama, tiek siektina reikšmė 2020 m.;
- 2) prioritetų kriterijai yra antrojo (vidurinio) lygmens, skirti kiekvienai prioritetinei sričiai (1 prioritetui – 12 kriterijų, 2 prioritetui – 21 kriterijus, 3 prioritetui – 15 kriterijų; iš viso 48 kriterijai); prioritetų kriterijams nėra nustatytos nei esamos, nei siektinos reikšmės;
- 3) priemonių įgyvendinimo kriterijai yra trečiojo (žemiausiojo) lygmens, jie leidžia įvertinti per metus įgyvendintų SPP priemonių dalį; priemonių kriterijams taip pat nėra nustatytos nei esamos, nei siektinos reikšmės.

Taigi, iš viso *Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginiame plane* buvo numatyti 56 vertinimo kriterijai (8 – vizijos ir 48 – prioritetų).

Iš viso SPP įgyvendinimo ataskaita buvo rengta tris kartus – 2015, 2016 ir 2017 metais. Vadovaujantis minėtomis ataskaitomis bus įvertinti *Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano* vizijos kriterijų, prioritetų kriterijų ir priemonių įgyvendinimo pasiekiamumo rezultatai.

Per *Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano* įgyvendinimo laikotarpį iki 2018 m. pabaigos SPP nebuvo nei keistas, nei tikslintas.

¹⁶ Patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2014 m. lapkričio 10 d. įsakymu Nr. DV-607 (Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. vasario 21 d. įsakymo Nr. DV-140 redakcija)

2.2.1. Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano vizijos kriterijų įgyvendinimo rezultatai

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo kriterijų sistemoje numatyti 8 vizijos kriterijai, kurių informacijos šaltiniai – Pasvalio rajono savivaldybės administracija, Lietuvos statistikos departamentas, Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Vizijos kriterijus Pasvalio rajono savivaldybė stebėjo 2014, 2015, 2016 ir 2017 m., lygino juos su esamos situacijos – 2013 metų – vizijos kriterijų reikšmėmis bei vertino artėjimą prie planuojamų 2020 metų vizijos kriterijų reikšmių.

Vizijos kriterijų analizei naudotas žymėjimas:

Kriterijaus tendencijos teigiamos (atsižvelgiant į bendrąsias socialines ekonomines normas)	
Kriterijaus tendencijos neigiamos (atsižvelgiant į bendrąsias socialines ekonomines normas)	

Toliau pateikiama lentelė su *Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plėtros plano* išskirtų vizijos kriterijų reikšmių įvertinimu už 2017 m. (kai 2013 m. kriterijus – bazinė reikšmė) ir palyginimu su planuotu 2020 m. vizijos kriterijumi. Jei kriterijus 2017 m. buvo blogesnis nei planuota 2020 m. reikšmė, žymima **raudona spalva**, jei geresnis – **žalia spalva**, jei reikšmės dar nepasiekė – **violetine spalva**.

2.2.1.1. lentelė. *Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano vizijos kriterijų įvertinimas už 2017 m.*

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio dinamika (lyginant 2017 m. su 2013 m.)	Būklė 2013 m.	Prognozė 2020 m.	Faktas 2017 m.	Išvada
1.	Vidutinis metinis gyventojų skaičius		26 949	24 800	24 395	Bendrame ekonominiame kontekste kriterijus blogėjantis. Kriterijaus reikšmė 2017 m. buvo prastesnė nei 2020 m. planuota reikšmė.
2.	Natūrali gyventojų kaita		-180	-180	-197	Bendrame ekonominiame kontekste kriterijus blogėjantis. Kriterijaus reikšmė 2017 m. buvo prastesnė nei 2020 m. planuota reikšmė.
3.	Migracijos saldo		-412	-300	-593	Bendrame ekonominiame kontekste kriterijus blogėjantis. Kriterijaus reikšmė 2017 m. buvo prastesnė nei 2020 m. planuota reikšmė.
4.	Tiesioginės užsienio investicijos a) mln. EUR b) tenkančios 1 gyv. (EUR)		a) 5,76 b) 211	a) 11,58 b) 466	a) 8,51 b) 343	Bendrame ekonominiame kontekste kriterijus gerėjantis. Kriterijaus reikšmė 2017 m. gerėjo, bet dar nepasiekė 2020 m. planuotos reikšmės lygio.
5.	Materialinės investicijos a) EUR b) tenkančios 1 gyv. (EUR)		a) 16 619 b) 604	a) 34 754 b) 1 401	a) 19 587 b) 777	Bendrame ekonominiame kontekste kriterijus gerėjantis. Kriterijaus reikšmė 2017 m. gerėjo, bet dar nepasiekė 2020 m. planuotos reikšmės lygio.
6.	Veikiančių ūkio subjektų skaičius tenkantis 1000-iui gyventojų		16,4	18,0	16,9	Bendrame ekonominiame kontekste kriterijus gerėjantis. Kriterijaus reikšmė 2017 m. gerėjo, bet dar nepasiekė 2020 m. planuotos reikšmės lygio.
7.	Nedarbo lygis		14,7	7,0	11,2	Bendrame ekonominiame kontekste kriterijus gerėjantis. Kriterijaus reikšmė 2017 m. gerėjo, bet dar nepasiekė 2020 m. planuotos reikšmės lygio.
8.	Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis		502,2	753,0	696,6	Bendrame ekonominiame kontekste kriterijus gerėjantis. Kriterijaus reikšmė 2017 m. gerėjo, bet dar nepasiekė 2020 m. planuotos reikšmės lygio.

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Pasvalio rajono plėtros iki 2020 m. strateginio plano 2017 m. įgyvendinimo ataskaita¹⁷

Vertinant *Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plėtros plano* įgyvendinimą iki 2018 m., pažymėtina, kad teigiamas Pasvalio rajono savivaldybės vystymosi tendencijas rodė 5 kriterijai iš 8

¹⁷ Patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 23 d. sprendimu Nr. T1-116

(62,5 proc.). Teigiamos tendencijos Pasvalio rajone pastebimos vertinant ekonominę situaciją, o neigiamos tendencijos – vertinant demografinę situaciją. Tačiau nei vienas kriterijus 2017 m. neviršijo planuotos 2020 m. reikšmės, o demografiniai kriterijai – buvo blogesni nei planuoti. Vadinasi, Pasvalio rajono savivaldybėje teigiami pokyčiai pastebimi verslo ir ekonomikos srityse, o neigiami – demografinėje srityje.

2.2.2. Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano prioritetų kriterijų įgyvendinimo rezultatai

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo kriterijų sistemoje numatyti 48 prioritetų pasiekimo kriterijai, kurie nurodo įgyvendinimo poveikį trims SPP prioritetams.

Pagrindiniai prioritetų kriterijų informacijos šaltiniai: Pasvalio rajono savivaldybės administracija, Lietuvos statistikos departamentas, Pasvalio krašto muziejus, VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras, Panevėžio teritorinė ligonių kasa, Kūno kultūros ir sporto departamentas prie LR Vyriausybės, Pasvalio kultūros centras, Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka, AB „Panevėžio energija“, UAB „Pasvalio vandenys“, UAB „Pasvalio autobusų parkas“, kitos Pasvalio rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos.

Kriterijų reikšmių siekiamybės nebuvo iš anksto nustatytos rengiant *Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plėtros planą*, todėl vertinant prioritetų kriterijų rezultatus Pasvalio rajono SPP įgyvendinimo ataskaitose yra pateiktos tik jų reikšmės 2014-2017 m. laikotarpiu ir bazinė 2013 m. reikšmė.

Toliau pateikiama lentelė su *Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plėtros plane* išskirtų prioritetų kriterijų reikšmių įvertinimu už 2017 m., lyginant su bazine 2013 m. reikšme. Jei kriterijus 2017 m. buvo blogesnis nei bazinė reikšmė, žymima **raudona spalva**, jei geresnis – **žalia spalva**, nepasikeitė – **violetine spalva**.

2.2.2.1. lentelė. Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano prioritetų kriterijų įvertinimas už 2017 m.

Prioriteto pavadinimas	Tikslas pavadinimas	Kriterijų skaičius	Iš jų kriterijų reikšmės tendencija gerėjanti	Iš jų kriterijų reikšmės tendencija blogėjanti	Iš jų kriterijų reikšmės tendencija nekintanti
1 prioritetinė sritis. Ekonominė plėtra ir konkurencingumo didinimas	1.1. tikslas. Formuoti verslui ir investicijoms palankią aplinką	2	-	1	1
	1.2. tikslas. Didinti rajono turistinį konkurencingumą ir žinomumą	6	3	3	-
	1.3. tikslas. Užtikrinti patrauklias gyvenimo ir ekonominės veiklos sąlygas kaimo vietovėse	4	3	1	-
IŠ VISO 1 PRIORITETINĖ SRITIS:		12	6	5	1
<i>proc.</i>		100	50	42	8
2 prioritetinė sritis. Žmogiškųjų išteklių ir socialinės gerovės plėtra	2.1. tikslas. Tobulinti švietimo sistemos efektyvumą ir prieinamumą, didinti vaikų ir jaunimo užimtumą	6	3	2	1
	2.2. tikslas. Teikti kokybiškas, saugias ir prieinamas sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas	7	4	1	2
	2.3. tikslas. Užtikrinti kokybiškų kultūros ir sporto paslaugų prieinamumą visoms gyventojų ir amžiaus grupėms	5	3	1	1
	2.4. tikslas. Didinti Savivaldybės veiklos efektyvumą	3	2	-	1
IŠ VISO 2 PRIORITETINĖ SRITIS:		21	12	4	5
<i>proc.</i>		100	57	19	24
3 prioritetinė sritis. Subalansuota	3.1. tikslas. Didinti inžinerinio aprūpinimo infrastruktūros prieinamumą ir efektyvumą	4	3	-	1

Prioriteto pavadinimas	Tikslo pavadinimas	Kriterijų skaičius	Iš jų kriterijų reikšmės tendencija gerėjanti	Iš jų kriterijų reikšmės tendencija blogėjanti	Iš jų kriterijų reikšmės tendencija nekintanti
teritorijų ir infrastruktūros plėtra	3.2. tikslas. Užtikrinti saugias ir patogias susisiekimo sąlygas rajone	4	2	2	-
	3.3. tikslas. Saugoti ir gerinti aplinkos kokybę	3	1	2	-
	3.4. tikslas. Užtikrinti subalansuotą teritorinę plėtrą ir gyvenamąją aplinką	4	1	2	1
IŠ VISO 3 PRIORITETINĖ SRITIS:		15	7	6	2
<i>proc.</i>		100	47	40	13
IŠ VISO:		48	25	15	8
<i>proc.</i>		100	52	31	17

Šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Pasvalio rajono plėtros iki 2020 m. strateginio plano 2017 m. įgyvendinimo ataskaita

Įvertinus prioritetų kriterijų reikšmes, nustatyta, kad iš 1 prioritetą vertinančių kriterijų (jų yra 12) gerėjimo tendencijas turėjo pusė, blogėjimo tendencijas – 42 proc. ir 8 proc. kriterijų reikšmių nekito. Iš 2 prioritetą vertinančių kriterijų, kurių fiksuojama 21, gerėjimo tendencijas turėjo 57 proc., blogėjimo tendencijas – 19 proc. ir 24 proc. kriterijų reikšmių nekito. Iš 3 prioritetą vertinančių kriterijų, kurių yra 15, gerėjimo tendencijas turėjo 47 proc., blogėjimo tendencijas – 40 proc. ir 13 proc. kriterijų reikšmių nekito. Kaip matome, geriausios tendencijos Pasvalio rajone pastebimos žmoniškųjų išteklių ir socialinės gerovės plėtros srityse, o blogiausios – užtikrinant subalansuotą teritorijų ir infrastruktūros plėtrą.

Iš viso 25 iš 48 prioritetų kriterijų (arba 52 proc.) turėjo gerėjimo tendencijas, 15 iš 48 kriterijų (arba 31 proc.) – blogėjimo tendencijas, o 8 iš 48 kriterijų arba 17 proc. kriterijų reikšmės nekito.

2.2.3. Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano priemonių įgyvendinimo rezultatai

Rengiant *Pasvalio rajono savivaldybės strateginį plėtros planą 2021–2027 metams*, už SPP įgyvendinimą atsakingi Pasvalio rajono savivaldybės administracijos skyriai ir padaliniai pildė *Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plėtros plano* priemonių įgyvendinimo lentelę, pagal kurią vertinta kiekvienos suplanuotos priemonės būklė 2018 m. gruodžio mėn., t. y., ar priemonė iki minėtos datos buvo įgyvendinta (**I**), ar neįgyvendinta (**N**), ar vykdoma (**V**), ar nebeaktuali (**NA**). Taip pat buvo vertinta, perkelti ar neperkelti atitinkamas priemonės į *Pasvalio rajono savivaldybės strateginį plėtros planą 2021–2027 metams*, ar perkelti jas kitokios apimtys, iš dalies.

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plėtros plane iš viso numatyta 112 priemonių. Pasvalio rajono savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių atstovų, specialistų teigimu, iš jų 108 priemonės yra vykdomos arba įgyvendintos, o 4 priemonės – neįgyvendintos arba nebeaktualios. Tad galima teigti, kad **Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plėtros planas iki 2018 metų pabaigos yra vykdomas 96 proc.**

Pasvalio rajono savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių atstovų, specialistų teigimu, į naują strateginį plėtros planą reikėtų iš viso perkelti 105 priemones arba 96 proc.

Apibendrinimas

Pasvalio rajono savivaldybės strateginio planavimo organizavimo tvarkos apraše apibrėžta Pasvalio rajono savivaldybės SPP peržiūrėjimo, keitimo tvarka, SPP metinių įgyvendinimo ataskaitų rengimo tvarka (kurias tvirtina Savivaldybės taryba). Šios ataskaitos per laikotarpį rengtos tris kartus.

Per Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano įgyvendinimo laikotarpį iki 2018 m. pabaigos SPP nebuvo tikslintas nei karto.

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano įgyvendinimas kontroliuojamas vertinant vizijos ir prioritetų kriterijus. Vizijos kriterijams buvo nurodytos siektinos reikšmės 2020 metais.

Įvertinus vizijos kriterijų pasiekiamumą 2017 m., nustatyta, kad Pasvalio rajono savivaldybėje teigiami pokyčiai yra pastebimi ekonomikos ir verslo srityse, o neigiami – demografinėje srityje.

Įvertinus prioritetų kriterijų pasiekiamumą, nustatyta, kad geriausios tendencijos Pasvalio rajone pastebimos žmogiškųjų išteklių ir socialinės gerovės plėtros srityse, o blogiausios – užtikrinant subalansuotą teritorijų ir infrastruktūros plėtrą.

Įvertinus suplanuotų priemonių įgyvendinamumą, nustatyta, kad Pasvalio rajono savivaldybės iki 2020 metų strateginio planas iki 2018 m. pabaigos yra vykdomas 96 proc.

III. PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBEI SVARBIŲ STRATEGINIO PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ

Šios analizės tikslas yra apžvelgti savivaldybei aktualius strateginio planavimo dokumentus, jų pagrindinius prioritetus ir tikslus, kurių nuostatos turi atsispindėti Pasvalio rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane.

Strateginio planavimo dokumentų sistema apima ilgalaikes ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentų nuostatas, kurios perkeliamos į trumpesnės trukmės planavimo dokumentus, savivaldybių strateginio planavimo dokumentus. Vienų planavimo dokumentų nuostatos turi atsispindėti kituose susijusiuose dokumentuose ir vieni kitiems neprieštarauti.

Pagrindiniai planavimo dokumentai, apimantys ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentus, yra šie: „Europa 2030“¹⁸, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, „Nacionalinės pažangos programa“.

Vieningo ES ekonomikos augimo siekiama prisidedant prie projekto „Europa 2030“. Šiame dokumente suformuoti šeši tikslai:

- 1) Europos ekonominio ir socialinio modelio atnaujinimas;
- 2) žiniomis grindžiamas augimas: galimybių suteikimas individui;
- 3) demografijos problema: visuomenės senėjimas, migracija ir integracija;
- 4) energetinis saugumas ir klimato kaita: nauja industrinė revoliucija;
- 5) išorės ir vidaus saugumas: nuolatinis uždavinys;
- 6) Europa pasaulyje: tapti ryžtinga veikėja.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas¹⁹ yra privalomas formuojant regioninę politiką. Tai yra pagrindinis planavimo dokumentas, reglamentuojantis šalies teritorijos naudojimo ir tvarkymo ilgalaikę strategiją. Svarbiausias šio dokumento principas – užtikrinti tvarią ir pusiausvyrą teritorijos raidą, sudarančią tinkamas strateginės visuomenės ir ūkio plėtotės prielaidas.

Pagal savo raidos problemiško erdvinę sklaidą Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane visi šalies rajonai sudaro keturias stambias problemines sritis – dvi pasižymi santykinai mažu problemišku (Šiaurės Lietuvos ir Pietvakarių – Vidurio Lietuvos) ir dvi apima vidutinio bei didelio problemiško rajonus (Rytų Lietuvos bei Vakarų – Vidurio Lietuvos). Kompleksiniai probleminiai arealai buvo išskirti pagal du kriterijus: bendrą kraštovarkinį problemiško mastą ir įvairovės koncentraciją; santykinę aplinkosaugos problemų svarbą, kad būtų galima išskirti svarbiausias socialinės ir ekonominės raidos ekologinių ribojimų zonas. Vidurio (Marijampolė – Jonava – Biržai) zona, į kurią patenka Pasvalio rajonas, yra viena iš trijų zonų Lietuvoje, išsiskiriančių didžiausiu santykinu aplinkosaugos problematiškumu.

Remiantis archeologijos paveldo (piliakalniai ir senovės gyvenvietės), taip pat architektūros ir urbanistikos paveldo (pilis, bažnyčios, vienuolynai, dvarų paveldas, etnografiniai kaimai) verte ir išsidėstymu, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane yra nustatyta per 120 kraštovaizdžio tvarkymo politikos požiūriu reikšmingų kultūros vertybių teritorinių arealų. Pasvalio rajono arealas priskirtas prie ypač svarbių nacionalinės reikšmės arealų.

Pagal veiksmus Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane yra išskirta 40 rekreacinių išteklių arealų, kurių ribas daugiausiai lemia rekreacinis gamtinės bei kultūrinės aplinkos turtingumas. Rekreacijos (turizmo) teritorinės plėtros galimybės numatytos pagal arealų patrauklumo kategorijas ir

¹⁸ PROJEKTAS „EUROPA 2030“ iššūkiai ir galimybės, Svarstymų grupės ataskaita Europos Vadovų Tarybai dėl „ES 2030“ ateities 2010 m. gegužės mėn.: <https://www.consilium.europa.eu/media/30774/qc3210249lrc.pdf>

¹⁹ Patvirtintas Lietuvos Respublikos 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154

rekreacinės plėtros potencialą. Biržų – Pasvalio regioninės reikšmės rekreacinė sistema priskiriama vidutinio potencialo rekreaciniams arealams.

Pramonės ir verslo teritorinės plėtros kontekste įvertinta, kad Pasvalio rajono savivaldybėje yra mažiausias santykinis paslaugų įmonių skaičius. Taip pat, Pasvalio rajonas priskirtinas Šiaurės–Rytų pramoninių zonų kompleksui, kuriame yra nustatytas didelis smulkiojo verslo ir paslaugų įmonių plėtros augimo potencialas.

Dabartinis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas galioja iki 2020 m., todėl vadovaujantis LR Vyriausybės 2017 m. gegužės 31 d. nutarimu Nr. 389 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano rengimo“ yra pradėtas rengti naujas LR teritorijos bendrasis planas. Juo siekiama sukurti gyvą, veiksmingą teritorijų planavimo dokumentą, kuriuo bus vadovaujamasi priimant kitus – valstybės ir žemesnio teritorijų planavimo lygmens, sektorinius sprendimus. Tai bus pamatinis erdvinio Lietuvos teritorijos planavimo dokumentas, integruojantis šalies sektoriinių strategijų, programų ir planų nuostatas.

Šiuo metu (2019 m. sausio mėn.) yra įgyvendintas pirmas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano rengimo etapas, kurio metu atlikta esamos būklės analizė, įvertinanti daugybę sričių: gamtinius išteklius, urbanizaciją ir susisiekimo sistemas, inžinerinę infrastruktūrą, socialinių bei ekonominių struktūrų raidą bei būklę. Jų rezultatai atsispindi GIS pagrindu sukurto savivaldybių žemėlapių sluoksniuose, kuriuos galima lyginti ir derinti. Dar trys sritys – nekilnojamas kultūros paveldas, kraštovaizdis ir gamtos vertybių bei ekosistemų apsauga – bus įtrauktos vėlesniame laikotarpyje. Savivaldybių žemėlapis pasiekiamas interneto naršyklėse kompiuteryje ar telefone adresu www.bendrasisplanas.lt/interaktyvus-duomenys. Tikimasi, kad šis interaktyvus žemėlapis padės planuojant biudžetą, pritraukiant investicijas, prižiūrint švietimo ar gydymo institucijų tinklą, vystant turizmą bei numatant žemės gelmių išteklių gavybą.

Kitame LR bendrojo teritorijos plano rengimo etape pagal atliktos analizės duomenis bus formuojama LR teritorijos bendrojo plano koncepcija, kurią turės patvirtinti LR Seimas, o konkrečius sprendinius, suderinus su visuomene, – LR Vyriausybė. LR teritorijos bendrasis planas taps vienu pagrindinių šalies vystymosi dokumentų, jo suformuluoti sprendiniai galios iki 2030, o pasiūlyta vizija – iki 2050 metų. Sprendiniai yra ypač svarbūs siekiant Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi tikslų. Pažymėtina, kad LR teritorijos bendrasis planas turės būti parengtas iki 2020 metų.

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“²⁰ apima valstybės viziją ir raidos prioritetus bei jų įgyvendinimo kryptis iki 2030 metų. Valstybės vizija yra „Lietuva – sumani šalis, kurioje gera gyventi ir dirbti“. Išskiriamos pažangai svarbios vertybės – atvirumas, kūrybingumas ir atsakomybė bei 3 pažangos sritys: visuomenė, ekonomika ir valdymas. Pokyčiai šiose srityse įtvirtins pažangos vertybes ir remsis darnaus vystymosi principais. Pokyčių tikimasi šiose srityse: 1) sumani visuomenė; 2) sumani ekonomika; 3) sumanus valdymas. Šie prioritetai yra detalizuojami rengiant vidutinio laikotarpio strateginius dokumentus, programas, planus. Strategijai įgyvendinti parengta Nacionalinės pažangos programa – pagrindinis valstybės plėtros strateginis dokumentas.

2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa²¹ – strateginis dokumentas, apimantis ES strategiją „Europa 2020“ ir Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“. Svarbu paminėti, kad ši programa galioja tik iki 2020 m., tačiau nauja programa dar nėra rengiama. Programoje išskiriami vertikalieji ir horizontalieji prioritetai. Vertikalieji prioritetai yra šie:

- 1) Visuomenės ugdymas, mokslas ir kultūra (tapatybės, pilietiškumo, atsakomybės ir bendradarbiavimo stiprinimas, mokymosi visą gyvenimą, kūrybiškumo, verslumo, lyderystės, žinių kūrimo, sklaidos ir panaudojimo, sveikatos ir gamtinės aplinkos tausojimo skatinimas);

²⁰ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015

²¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482

- 2) Veikli ir solidari visuomenė (socialinių inovacijų diegimas, gyventojų gerovės, socialinės aprėpties, bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų vaidmens, kokybiško užimtumo didinimas);
- 3) Ekonominiam augimui palanki aplinka (augimui palankios reguliacinės ir mokesčių aplinkos užtikrinimas, palankių sąlygų verslumui ir verslo plėtrai sudarymas, tvartos, tolygios ir efektyvios ekonominės infrastruktūros kūrimas bei teritorinės sanglaudos regionuose didinimas);
- 4) Į aukštą pridėtinę vertę orientuota, integrali ekonomika (į globalias rinkas orientuotų vertės kūrimo tinklų, verslo produktyvumo ir darnaus vystymosi skatinimas, paskatų inovatyvaus verslo plėtrai kūrimas);
- 5) Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas (strateginių kompetencijų viešojo valdymo institucijose stiprinimas ir šių institucijų veiklos valdymo gerinimas, viešojo valdymo procesų atvirumo užtikrinimas ir visuomenės dalyvavimo juose skatinimas, paslaugų kokybės gerinimas ir jų prieinamumo didinimas).

Horizontalieji prioritetai apima sritis, kurioms būdingos kompleksinės problemos ir kurių negalima išspręsti pasitelkus vienos ar kelių sektoriinių politikų priemones. Programoje išskiriami 3 horizontalieji prioritetai: kultūra, regioninė plėtra ir sveikata visiems.

Vertikaliųjų ir horizontaliųjų prioritetų tikslai, uždaviniai ir įgyvendinimo kryptys yra derinami tarpusavyje.

Lietuvos Respublikos Partnerystės sutartis²² apibrėžė Europos struktūrinių ir investavimo fondų naudojimą 2014–2020 m. Pagal šią sutartį Lietuvai buvo skirta 8,351 mlrd. eurų parama ekonomikos augimui skatinti, darbo vietoms kurti, kaimo plėtrai ir žuvininkystei. Partnerystės sutartis apėmė ES fondų veiksmingo ir efektyvaus panaudojimo strategiją, jungiančią vienuolikos tematinį tikslų pasiekimui skiriamą finansavimą iš Europos regioninės plėtros fondo (3,501 mlrd. EUR), Europos socialinio fondo (1,127 mlrd. EUR), Sanglaudos fondo (2,049 mlrd. EUR), Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (1,613 mlrd. EUR) bei Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (63 mln. EUR). Dar 31,8 mln. EUR buvo numatyta skirti pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą. Partnerystės sutartyje buvo numatyti šie teminiai prioritetai:

- 1) mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų skatinimas;
- 2) informacinių ir ryšių technologijų prieinamumo ir naudojimo didinimas bei kokybės gerinimas;
- 3) mažųjų ir vidutinių įmonių, žemės ūkio sektoriaus ir žuvininkystės bei akvakultūros sektoriaus konkurencingumo didinimas;
- 4) perėjimo prie mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančių technologijų ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas;
- 5) prisitaikymo prie klimato kaitos, rizikos prevencijos ir valdymo skatinimas;
- 6) aplinkosauga ir išteklių naudojimo veiksmingumo skatinimas;
- 7) tvaraus transporto skatinimas ir kliūčių pagrindinėse tinklo infrastruktūros dalyse šalinimas;
- 8) užimtumo skatinimas ir darbo jėgos judumo rėmimas;
- 9) socialinės įtraukties skatinimas ir kova su skurdu;
- 10) investicijos į švietimą, įgūdžius ir mokymąsi visą gyvenimą;
- 11) institucinių pajėgumų stiprinimas ir veiksmingas viešasis administravimas.

²² Patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d.

Pagal Lietuvos partnerystės sutartį 2014–2020 m. Lietuvoje buvo parengtos šios trys veiksmų programos:

1. *2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programa*, kurios įgyvendinimui buvo skirta 6 709 mln. Eur; atsakinga institucija – LR finansų ministerija; Europos struktūriniai ir investiciniai fondai: Europos socialinis fondas, Europos regioninės plėtros fondas, Sanglaudos fondas, Jaunimo užimtumo iniciatyva;
2. *Lietuvos 2014–2020 m. kaimo plėtros programa*, kurios įgyvendinimui buvo skirta 1 613 mln. Eur; atsakinga institucija – LR žemės ūkio ministerija; Europos struktūriniai ir investiciniai fondai: Europos žemės ūkio fondas;
3. *Žuvininkystės sektoriaus veiksmų programai*, kurios įgyvendinimui buvo skirta 63 mln. Eur; atsakinga institucija – LR žemės ūkio ministerija; Europos struktūriniai ir investiciniai fondai: Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas.

Pažymėtina, kad 2018 m. gegužės mėn. Europos Komisija (toliau – EK) pateikė pasiūlymą dėl 2021–2027 m. ES biudžeto, vadinamo **Daugiamete finansine programa**. Šiam dokumentui po derybų turės pritarti ir Europos Parlamentas. 2021–2027 metams EK siūlo 1 134,6 mlrd. EUR apimties ES biudžetą, kuris sudarytų 1,11 proc. ES bendrųjų nacionalinių pajamų. Vertinant 2018 m. kainomis, Sanglaudos politikai siūloma skirti 330,6 mlrd. EUR, Bendrajai žemės ūkio politikai – 325,28 mlrd. Eur, ES infrastruktūros tinklų priemonei – 21,72 mlrd. eurų, Kaimynystei ir tarptautinio bendradarbiavimo instrumentui – 79,2 mlrd. Eur. Sutarimas dėl naujos ES Daugiametės finansinės programos turėtų būti pasiektas iki 2019 m.

Regiono lygmens svarbiausias strateginis dokumentas yra **Panevėžio regiono 2014–2020 metų plėtros planas**²³, kuris rengiamas atsižvelgiant į savivaldybių plėtros planus ir yra vienas pagrindinių dokumentų, pagal kurį bus skirstoma ES struktūrinė parama. Dėl šios priežasties labai svarbus yra Panevėžio regiono plėtros plano ir Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano suderinamumas.

Panevėžio regiono 2014–2020 metų plėtros plane yra formuluojami šie pagrindiniai prioritetai ir tikslai:

1 prioritetas. Kokybiškos viešosios paslaugos

1.1 tikslas. Padidinti viešųjų ir administracinių paslaugų kokybę ir prieinamumą

1.1.1 uždavinys. Padidinti savivaldybių išteklių valdymo efektyvumą

1.1.2 uždavinys. Pagerinti švietimo (ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo, neformaliojo ugdymo) paslaugų kokybę ir prieinamumą

1.1.3 uždavinys. Išplėsti socialines paslaugas bei modernizuoti socialinių paslaugų infrastruktūrą

1.1.4 Uždavinys. Sustiprinti sveikatą

2 prioritetas. Ekonominiam augimui palanki aplinka

2.1 tikslas. Padidinti teritorinę sanglaudą ir gerinti aplinkos būklę

2.1.1 uždavinys. Padidinti gyvenamųjų vietovių konkurencingumą, ekonomikos augimą ir gyvenamosios vietos patrauklumą

2.1.2 uždavinys. Pagerinti gyvenamąją aplinką bei skatinti darnų išteklių naudojimą

Pasvalio rajono savivaldybės plėtra yra planuojama remiantis Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginiu planu²⁴, Pasvalio rajono savivaldybės 2019–2021 metų strateginiu veiklos planu²⁵, Pasvalio

²³ Patvirtintas Panevėžio regiono plėtros tarybos 2015 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 51/4S-23, (suvestinė aktuali redakcija 2018-10-02)

²⁴ Patvirtintas Pasvalio savivaldybės tarybos 2014 m. birželio 25 d., sprendimu Nr. T1-112

²⁵ Patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. T1-20

rajono bendruoju planu²⁶, Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiuoju planu²⁷, Joniškėlio miesto teritorijos bendruoju planu²⁸ ir kitais teritorijų planavimo dokumentais.

Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginiame plane yra išskiriamos šios prioritetinės sritys bei jų tikslai:

I prioritetinė sritis. Ekonominė plėtra ir konkurencingumo didinimas

- 1.1. Tikslas. Formuoti verslui ir investicijoms palankią ekonominę aplinką
- 1.2. Tikslas. Didinti rajono turistinių konkurencingumą ir žinomumą
- 1.3. Tikslas. Užtikrinti patrauklias gyvenimo ir ekonominės veiklos sąlygas kaimo vietovėse

II prioritetinė sritis. Žmoniškųjų išteklių ir socialinės gerovės plėtra

- 2.1. Tikslas. Tobulinti švietimo sistemos efektyvumą ir prieinamumą, didinti vaikų ir jaunimo užimtumą
- 2.2. Tikslas. Teikti kokybiškas, saugias ir prieinamas sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas
- 2.3. Tikslas. Užtikrinti kokybiškų kultūros ir sporto paslaugų prieinamumą visoms gyventojų ir amžiaus grupėms
- 2.4. Tikslas. Didinti savivaldybės veiklos efektyvumą

III prioritetinė sritis. Subalansuota teritorijų ir infrastruktūros plėtra

- 3.1. Tikslas. Didinti inžinerinio aprūpinimo infrastruktūros prieinamumą ir efektyvumą
- 3.2. Tikslas. Užtikrinti saugias ir patogias susisiekimo sąlygas rajone
- 3.3. Tikslas. Saugoti ir gerinti aplinkos kokybę
- 3.4. Tikslas. Užtikrinti subalansuotą teritorinę plėtrą ir gyvenamąją aplinką

Siekiant užtikrinti nuoseklų Pasvalio rajono savivaldybės plėtros iki 2020 metų strateginio plano įgyvendinimą, yra rengiami 3 metų veiklos planai, į kuriuos, atsižvelgiant į savivaldybės finansines galimybes, įtraukiamos ilgalaikio plano priemonės. **Pasvalio rajono savivaldybės strateginiame veiklos plane 2019–2021 m.** suformuotos devynios programos: Savivaldybės funkcijų įgyvendinimo ir valdymo programa (1), Socialinės paramos politikos įgyvendinimo programa (2), Ugdymo proceso ir kokybiškos ugdymosi aplinkos užtikrinimo programa (3), Kultūros programa (4), Infrastruktūros objektų priežiūros ir plėtros programa (5), Aplinkos apsaugos ir žemės ūkio plėtros programa (6), Investicijų ir verslo rėmimo programa (7), Bendruomeninės veiklos ir jaunimo rėmimo programa (8), Sveikatos apsaugos politikos įgyvendinimo ir sporto programa (9).

Apibendrinimas

Pagrindiniai planavimo dokumentai, apimantys ES ir Lietuvos Respublikos planavimo dokumentus, yra šie: „Europa 2030“, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, „Nacionalinės pažangos programa“.

Pagrindinis regioninio lygio strateginio planavimo dokumentas, kuriuo remiantis turi būti planuojama Pasvalio rajono savivaldybės plėtra – Panevėžio regiono 2014–2020 metų plėtros planas, o savivaldybės reikšmės strateginiai dokumentai – Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginis planas, Pasvalio rajono savivaldybės 2019-2021 metų strateginis veiklos planas, Pasvalio rajono bendrasis planas ir kiti teritorijų planavimo dokumentai, specialieji planai.

²⁶ Patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. T1-47

²⁷ Patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. lapkričio 3 d., sprendimu Nr. T1-246

²⁸ Pritarta Pasvalio rajono savivaldybės administracijos 2014 m. rugpjūčio 1 d., Nr. ARB-1935

IV. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖS PAGRINDINĖS IŠVADOS

4.1. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖS APIBENDRINIMAI

Bendrosios informacijos apie Pasvalio rajoną apibendrinimas

Šiaurės Lietuvos rajonas, kurio plotas – 1 289 km²

- Panevėžio apskrities rajonas
- įsikūrę 2 miestai (savivaldybės centras – Pasvalys ir Joniškėlis), 7 miesteliai ir apie 400 kaimų

11 seniūnijų ir 39 seniūnaitijos

- seniūnijos: Daujėnų, Joniškėlio miesto, Joniškėlio apylinkių, Krinčino, Namišių, Pasvalio miesto, Pasvalio apylinkių, Pumpėnų, Pušaloto, Saločių, Vaškų

Pasvalio rajono demografinės situacijos apibendrinimas

23 967 gyventojai

- 2018 m. pradžioje Pasvalio r. sav. gyveno 11 proc. apskrities ir 0,9 proc. šalies gyventojų
- lyginant su 2014 m. pradžia, gyventojų skaičius sumažėjo 10,1 proc., kai šalyje – 4,6 proc., apskrityje – 8,4 proc.

68:32 – kaimo ir miesto gyventojų santykis

- 68 proc. gyventojų gyvena kaimiškose, o 32 proc. – miesto gyvenamosiose vietovėse
- šalies kaimo ir miesto gyventojų santykis – 67:33, Panevėžio apskrities – 60:40

Teigiami aspektai

- pakankamai patraukli teritorija šalies gyventojams (ypatingai Panevėžio miesto), nes atvykusiųjų skaičius į Pasvalio r. sav. 2013–2017 m. išaugo labiausiai (63,6 proc.)
- 2013–2017 m. migracijos saldo rodiklis, nors ir buvo neigiamas, pagerėjo 32,5 proc.

Neigiami aspektai

- 2013–2017 m. gimusiųjų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, sumažėjo penktadaliu
- 2017 m. mirė 236 asmenimis daugiau nei gimė, išvyko 197 asmenimis daugiau nei atvyko, o 100 vaikų teko 168 šešiasdešimtmečiai ir vyresni asmenys
- 2013–2017 m. emigracijos mastai (+87,4 proc.) išaugo labiau nei šalyje (+23,5 proc.) ir Panevėžio apskrityje (+67,8 proc.)
- darbingo amžiaus gyventojų dalis (59,9 proc.) buvo mažesnė nei šalyje (61,6 proc.) ir apskrityje (60,1 proc.)

Pasvalio rajono užimtumo ir darbo rinkos situacijos apibendrinimas

6,3 proc. sumažėjęs užimtų gyventojų skaičius

- 2013–2017 m. užimtų gyventojų skaičius sumažėjo 6,3 proc., kai šalyje išaugo 4,8 proc., apskrityje – 5,3 proc.

670,3 EUR vidutinis darbo užmokestis

- 2017 m. siekė 80 proc. šalies (840,4 Eur) ir 91 proc. apskrities (735,2 Eur) vidutinio DU
- 2013–2017 m. vidutinis DU augo sparčiau (33,5 proc.) nei šalyje (30,0 proc.) ir apskrityje (32,3 proc.)

11,2 proc. nedarbo lygis

- 2017 m. buvo didesnis nei šalyje (7,9 proc.) ir apskrityje (9,0 proc.)
- 2013–2017 m. nedarbo lygis mažėjo spartesniu tempu (3,5 proc. p.), nei šalyje (3,0 proc. p.) ir apskrityje (3,2 proc. p.)

Pasvalio rajono ekonomikos ir verslo situacijos apibendrinimas

1 370 EUR materialinių investicijų, tenkančių vienam gyventojui

- 2017 m. siekė 54 proc. šalies (2 550 Eur) ir 94 proc. apskrities (1 464 Eur) MI 1 gyv.
- 2013–2016 m. MI 1 gyv. išliko tame pačiame lygyje, kai šalyje padidėjo penktadaliu, apskrityje – išliko tame pačiame lygyje

369 EUR tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių vienam gyventojui

- 2017 m. siekė 7 proc. šalies (5 275 Eur) ir 22 proc. apskrities (1 665 Eur) TUI 1 gyv.
- 2013–2017 m. TUI 1 gyv. išaugo sparčiau (52,5 proc.), nei šalyje (22,1 proc.) ir apskrityje (38,4 proc.)

6,5 parduotuvės, tenkančios 1 000-iui gyventojui

- pakankamai gerai išplėtotas mažmeninės prekybos tinklas
- 2017 m. pabaigoje parduotuvių skaičius 1 000-iui gyv. (6,5) buvo didesnis nei šalyje (6,3)

13,4 verslumo lygis

- 2018 m. pradžioje siekė 45 proc. šalies (29,6) ir 63 proc. apskrities (21,4) verslumo lygio
- tai mažiausias rodiklis tarp kaimyninių savivaldybių

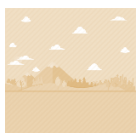
Pasvalio rajono žemės ūkio situacijos apibendrinimas

50,0 – žemės našumo balas

2018 m. pradžioje:

- žemės ūkio naudmenos sudaro 74,6 proc. (šalyje – 52,3 proc., apskrityje – 60,4 proc.) teritorijos
- žemės našumo balas (50,0) – vienas didžiausių šalyje (didesnį turi tik Šakių rajonas)

17,1 proc. miškų ir 1,9 proc. vandens telkinių

- miškų dalis – mažesnė nei šalyje (33,2 proc.) ir apskrityje (28,5 proc.)
- vandens telkinių dalis – mažesnė nei šalyje (4,1 proc.) ir apskrityje (2,5 proc.)

70:30 augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos santykis

- 2017 m. augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos santykis buvo 70:30, kai apskrities – 67:33, šalies – 62:38
- 2013–2017 m. augalininkystės produkcijos apimtys išaugo 13,7 proc., kai šalyje – 3,9 proc., apskrityje – 12,9 proc.

12 ekologinių ūkių

- Pasvalio r. sav. ekologinių ūkių 2017 m. buvo 12 (daugiausiai iš nagrinėjamų savivaldybių turėjo Biržų r. sav. – 144 ekologinius ūkius)

1,2 proc. stambių ūkių (>100 ha žemės)

2018 m. spalio 1 d. duomenimis:

- stambių ūkių (> 100 ha žemės) dalis (1,2 proc.) buvo didesnė nei šalyje (0,7 proc.)
- vidutinio ūkio dydis (11,62 ha) viršijo šalies rodiklį (9,55 ha)

Pasvalio rajono statybos ir gyvenamojo fondo situacijos apibendrinimas

44,8 proc. išaugusios statybų darbų apimtys

- 2013–2017 m. statybos darbų apimtys augo sparčiau (44,8 proc.) nei šalyje (21,5 proc.) ir sparčiausiai iš visų apskrities savivaldybių
- 2016 m. statybos darbų apimtys buvo sumažėjusios dėl 2007–2013 m. laikotarpio ES paramos finansavimo periodo vykdomų investicinių projektų įgyvendinimo pabaigos

15 baigtų statyti gyvenamųjų pastatų ir 7 negyvenamieji pastatai

- 2017 m. pastatyta 5,9 proc. apskrities gyvenamųjų ir 12,3 proc. negyvenamųjų pastatų
- tiek gyvenamųjų, tiek negyvenamųjų pastatų statyba 2013–2017 m. augo

3,0 proc. išaugęs gyvenamasis būstų fondas

- 2013–2017 m. gyvenamasis būstų fondas (3,0 proc.) augo lėčiau nei apskrityje (3,1 proc.) ir šalyje (6,7 proc.)
- 2017 m. gyvenamasis būstų fondas sudarė 11,8 proc. apskrities gyvenamojo būstų fondo

39,9 m² naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui

- 2017 m. naudingasis plotas, tenkantis vienam gyv. (39,9 m²), buvo vienas mažiausių tarp nagrinėtų savivaldybių, tačiau didesnis nei apskrities (37,1 m²) ir šalies (34,7 m²)

Pasvalio rajono turizmo, kultūros ir gamtos paveldo situacijos apibendrinimas

Vidutinio potencialo rekreacinis arealas

Pagal LR teritorijos bendrąjį planą:

- kraštovaizdžio naudojimo ir apsaugos prasme priskiriamas ypač svarbiems nacionalinės reikšmės arealams (karstinė vietovė)
- rekreacine prasme priskiriamas vidutinio potencialo rekreaciniams arealams

Lankytini objektai Pasvalio rajone

- architektūrinio kultūros paveldo (bažnyčios/koplyčios/cerkvės/sinagogos, malūnai, dvarai)
- istorinio kultūros paveldo (memorialinės vietos, paminklai, skulptūros, stogastulpiai)
- muziejai
- gamtinio turizmo (atodangos, medžiai, šaltiniai, akmenys, zoologijos sodas)
- piliakalniai, parkai ir kt.

Pasvalio krašto muziejaus turizmo informacijos centras

- Pasvalio krašto muziejaus turizmo informacijos centras atsakingas už turizmo informacijos sklaidą ir turizmo paslaugų koordinavimą

10,2 proc. sumažėjęs turistų iš Lietuvos skaičius ir 67,1 proc. išaugęs užsienio turistų skaičius

- 2013–2017 m. turistų iš Lietuvos skaičius sumažėjo nuo 31 867 asm. iki 28 735 asm.
- 2013–2017 m. užsienio turistų skaičius išaugo nuo 170 asm. iki 284 asm.

5 apgyvendinimo įstaigos, 1 kempingas, 1 stovyklavietė ir 5 kaimo turizmo sodybos

- 2 viešbučiai, 2 moteliai, 1 svečių namai, 1 kempingas, 1 stovyklavietė ir 5 kaimo turizmo sodybos
- 2013–2017 m. apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose išaugo 22,4 proc.

12 maitinimo įstaigų

- 1 kavinė-restoranas, 6 kavinės, 1 kavinė-baras, 1 arbatinė, 1 greito maisto užkandinė, 2 picerijos

320 nekilnojamųjų ir 115 kilnojamųjų kultūros paveldo vertybių

- 107 valstybės saugomi nekilnojamieji kultūros objektai
- 2 inicijuoti skelbti Valstybės saugomais
- 14 paminklų
- 197 registriniai nekilnojamieji kultūros objektai
- 115 kilnojamosios kultūros vertybių

34 valstybės ir 21 savivaldybės saugoma teritorija ir gamtos paveldo objektai

- 32 saugomi gamtos paveldo objektai (15 saugomų Savivaldybės ir 17 – valstybės)
- 24 saugomos teritorijos (6 Savivaldybės saugomi draustiniai, 1 valstybės saugomas parkas, 6 valstybės saugomi draustiniai, 1 valstybės saugomas poligonas, 7 valstybės)

saugomos NATURA 2000 teritorijos ir 3 valstybės saugomos konservacinės zonos esančios kompleksinėse teritorijose)

Pasvalio rajono švietimo situacijos apibendrinimas

18 Savivaldybės pavaldumo švietimo įstaigų bei 21 jų skyrius, 1 valstybinio pavaldumo švietimo įstaiga, veikiantis PTAU

- 4 ikimokyklinio ugdymo mokyklos (3 lopšeliai-darželiai ir 1 mokykla-darželis) ir 1 skyrius
- 11 bendrojo ugdymo mokyklų ir 19 jų skyrių: 5 pagrindinės mokyklos ir 10 skyrių, 1 progimnazija, 4 gimnazijos ir 9 skyriai (jų tarpe 11 daugiafunkcių centrų), 1 specialioji mokykla
- 2 neformaliojo vaikų švietimo įstaigos
- 1 švietimo pagalbos įstaiga ir 1 skyrius
- 1 profesinio ugdymo mokykla (valstybinio pavaldumo)
- Pasvalio rajono Trečiojo amžiaus universitetas (asociacija)

11,9 proc. išaugęs ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius

- 2013–2017 m. ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius išaugo 11,9 proc., kai šalyje – 8,4 proc., apskrityje – 3,3 proc.

Beveik penktadaliu sumažėjęs mokinių skaičius

- 2017–2018 m. m., lyginant su 2013–2014 m. m., BUM mokinių skaičius sumažėjo 19,2 proc., kai šalyje – 8,8 proc., apskrityje – 17,1 proc.
- per metus BUM mokinių skaičius sumažėja vidutiniškai po 166 mokinius

Didėja pagrindinį ir vidutinį išsilavinimą įgijusių asmenų dalis

- 2017 m. pagrindinį išsilavinimą įgijo 96,5 proc. baigusiujų 10-tą klasę, 2013 m. – 94,8 proc.
- 2017 m. vidurinį išsilavinimą įgijo 95,1 proc. abiturientų, 2013 m. – 93,9 proc.

¼ mokinių – su specialiaisiais poreikiais

- 2017–2018 m. m. BUM mokėsi 639 mokiniai su specialiaisiais poreikiais, specialiojoje mokykloje – 87 tokie mokiniai

Beveik 65 proc. vaikų dalyvavo neformaliojo švietimo veikloje

- 2017–2018 m. m. NVŠ programose dalyvavo ar BUM būrelius lankė 1 808 mokiniai

Pasvalio rajono sveikatos priežiūros situacijos apibendrinimas

2 pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos ir 33 struktūriniai padaliniai, 1 antrinio lygio sveikatos priežiūros įstaiga ir 1 visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga

- pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia VŠĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centras (su 2 poliklinikomis, 1 tarnyba, 1 sveikatos centru, 1 dienos stacionaru, 2 BPG, 6 ambulatorijomis ir 20 medicinos punktų), privatus BPG kabinetas
- antrinio lygio medicininės paslaugas teikia VŠĮ Pasvalio ligoninė
- visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas teikia Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
- rajono teritorijoje dar veikia 4 privatūs gydytojų specialistų kabinetai

Didesnis apsilankymų skaičius pas vidaus ir vaikų ligų gydytojus

- dažniau nei šalyje lankėsi pas vidaus ir vaikų ligų gydytojus
- vienodai lankėsi pas psichiatrus
- rečiau lankėsi pas I lygio, II/III lygio gydytojus, BPG, odontologus

Sveikatos priežiūros išteklių – mažesni nei šalies vidurkis

- visi sveikatos priežiūros išteklių, išskyrus slaugos lovų skaičių, buvo mažesni nei šalies vidurkis

797,7 vaikų ir 608,8 suaugusiųjų susirgimų 1 000 gyventojų

- 2017 m. susirgimų 1 000-iui suaugusiųjų (608,8) teko mažiau nei vidutiniškai šalyje (675,2) ir apskrityje (689,6)
- 2017 m. susirgimų 1 000-iui vaikų (797,7) teko mažiau nei šalyje (829,6) ir apskrityje (839,6)

Didžiausias ligotumas – kvėpavimo, kraujotakos ir virškinimo sistemos ligomis

- 2017 m. Pasvalio r. sav., kaip šalyje ir apskrityje, didžiausias ligotumas buvo kraujotakos sistemos ligomis (atitinkamai 265, 228 ir 220 asmenų 1 000 gyventojų)

Mirtingumas: kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai, išorinės priežastys

2017 m. mirtingumas pagal priežastis (prioritetine tvarka):

- nuo kraujotakos sistemos ligų – 1 042 atvejai 100 000 gyventojų
- nuo piktybinių navikų – 316 atvejų 100 000 gyventojų
- dėl išorinių priežasčių – 127 atvejai 100 000 gyventojų

Pasvalio rajono socialinės apsaugos situacijos apibendrinimas

17 rajono ir ne rajono teritorijoje esančių įstaigų, kurios teikia socialines paslaugas rajono gyventojams, 4 asociacijos ir 2 šeimynos

- 11 SADM pavaldumo įstaigų (iš jų 10 – ne rajono teritorijoje, bet vietos jose finansuojamos iš Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto)
- 5 savivaldybės įstaigos ir jų padaliniai
- 1 viešoji įstaiga
- 4 asociacijos
- 2 šeimynos

25,5 proc. sumažėjęs šeimų ir 26,1 proc. – jose augančių vaikų, kurie patiria socialinę riziką, skaičius

- 2013–2017 m. socialinės šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičius sumažėjo 25,5 proc., kai šalyje – 4,4 proc., apskrityje – 4,3 proc.
- 2013–2017 m. šeimose, patiriančių socialinę riziką, augančių vaikų skaičius sumažėjo 26,1 proc., šalyje – 10,9 proc., apskrityje – 10,8 proc.

19,1 proc. išaugęs socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius

- 2013–2017 m. socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius išaugo 19,1 proc., kai šalyje išaugo 31,7 proc., apskrityje sumažėjo 18,1 proc.

40,0 proc. išaugęs vaikų ir 2,4 proc. sumažėjęs suaugusiųjų, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, skaičius

- 2013–2017 m. vaikų, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, skaičius išaugo 40,0 proc., kai šalyje išaugo 11,1 proc. apskrityje sumažėjo 11,3 proc.
- 2013–2017 m. darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, skaičius sumažėjo 2,4 proc., kai šalyje – 11,4 proc., apskrityje – 20,3 proc.

60,3 proc. sumažėjęs socialinės pašalpos gavėjų skaičius, 59,2 proc. – išlaidos joms

- 2013–2017 m. 60,3 proc. sumažėjo socialinės pašalpos gavėjų skaičius ir 59,2 proc. – išlaidos socialinėms pašalpoms (sparčiau nei apskrityje, lėčiau nei šalyje)

Pasvalio rajono kultūros ir meno situacijos apibendrinimas

3 kultūros įstaigos ir 51 jų skyrius/ padalinys

- Pasvalio kultūros centras ir 15 skyrių
- Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka ir 33 padaliniai
- Pasvalio krašto muziejus ir 3 skyriai

30,2 proc. sumažėjęs meno mėgėjų kolektyvų ir 17,1 proc. – jų dalyvių skaičius

- 2013–2017 m. meno mėgėjų kolektyvų skaičius sumažėjo 30,2, kai šalyje – 3,6 proc., o apskrityje – 12,0 proc.
- 2013–2017 m. meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius sumažėjo 17,1, kai šalyje – 0,5 proc., o apskrityje – 3,6 proc.

2017 m. Pasvalio KC suteikta aukščiausia kategorija

- 2017 m. Pasvalio KC suteikta aukščiausia kategorija
- 2017 m. Pasvalio KC buvo suorganizuota apie 70 renginių, kuriuose apsilankė apie 15 tūkst. lankytojų ir dalyvių

1,3 proc. sumažėjęs fizinių ir 8 kartus išaugęs virtualių apsilankymų Pasvalio VB skaičius

- 2016–2017 m. Pasvalio VB 1,3 proc. sumažėjo fizinių apsilankymų skaičius
- 2016–2017 m. Pasvalio VB 8 kartus padidėjo virtualių apsilankymų skaičius

29 tūkst. lankytojų Pasvalio rajono savivaldybės muziejuose

- 2017 m. Pasvalio r. sav. muziejuose apsilankė 29 tūkst. lankytojų
- vienintelėje Pasvalio r. sav. (iš visų kaimyninių savivaldybių) muziejų lankytojų skaičius mažėjo

Pasvalio rajono kūno kultūros ir sporto situacijos apibendrinimas

19 sporto įstaigų ir organizacijų

- 1 Pasvalio sporto mokykla
- 16 sporto klubų
- 2 sporto viešosios įstaigos

11,8 proc. išaugęs sporto organizacijų ir 2,0 proc. – sportuojančiųjų juose skaičius

- 2017 m. veikė 19, 2013 m. – 17 sporto organizacijų
- 2017 m. sporto organizacijose sportavo 1 173, 2013 m. – 1 150 asmenys

5,0 proc. Pasvalio rajono gyventojų – sportuojančiųjų sporto organizacijose

- 2017 m. sportuojančiųjų sporto organizacijose skaičius sudarė 5,0 proc. gyventojų, o šalyje – 4,9 proc.

48,4 proc. išaugęs sporto varžybų, sporto visiems renginių, sporto stovyklų skaičius ir 56,5 proc. – dalyvių juose skaičius

- 2013–2017 m. sporto varžybų, sporto visiems renginių, sporto stovyklų skaičius padidėjo 48,4 proc., o dalyvių juose skaičius – 56,5 proc.

Ne įvairi sporto infrastruktūra

- Pasvalio r. sav. yra 1 universali sporto arena, 11 stadionų, 1 baseinas, 20 sporto salių, 10 krepšinio aikštelių, 6 tinklinio aikštelės, 13 futbolo aikščių, 4 rankinio aikštelės, 5 teniso aikštelės ir 11 universalių dirbtinės dangos sporto aikštelių

Pasvalio rajono NVO, bendruomenių ir jaunimo politikos situacijos apibendrinimas

33 NVO, 48 bendruomenės, 15 parapijų ir religinių organizacijų, 17 JO ir neformalių jaunimo grupių

- Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m. veikė 33 NVO, 48 bendruomenės, 15 parapijų ir religinių organizacijų, 17 JO ir neformalių jaunimo grupių
- NVO ir bendruomenių veiklai per 2017 m. skirta 32,6 tūkst. Eur
- JO ir neformalių jaunimo grupių veiklai per 2017 m. skirta 15,0 tūkst. Eur

Pasvalio rajono vietos veiklos grupės

- Nuo 2004 m. Pasvalio rajono savivaldybėje veikia Pasvalio rajono vietos veiklos grupė, kuri yra parengusi 2014–2020 m. Pasvalio rajono vietos plėtros strategiją

20,4 proc. Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų – jaunimas

- 2017 m. Pasvalio r. sav. jaunimo dalis (20,4 proc.) buvo didesnė nei Panevėžio apskrityje ir šalyje (po 18,7 proc.)
- 2013–2017 m. jaunimo skaičius Pasvalio r. sav. mažėjo lėčiau (13,3 proc.) nei Panevėžio apskrityje (14,0 proc.) ir šalyje (15,1 proc.).

Pasvalio AJC ir AJE „Mono arba stereo“

- 2018 m. Pasvalio VB įsikūrė Pasvalio atviras jaunimo centras
- Pasvalio VB veikia AJE „Mono arba stereo“

Pasvalio rajono viešojo saugumo situacijos apibendrinimas

11,5 proc. sumažėjęs nusikalstamų veikų skaičius

- 2013–2017 m. užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius mažėjo lėčiau (11,5 proc.) nei šalyje (24,6 proc.) ir apskrityje (13,9 proc.)

57,7 proc. ištiriamos nusikalstamos veikos

- 2017 m. ištirtų nusikalstamų veikų dalis (57,1 proc.) yra didesnė nei šalyje (47,7 proc.), apskrityje (54,0 proc.)

51 policijos pareigūnai

- 2017 m. policijos pareigūnų skaičius (51) sudarė 8,3 proc. Panevėžio apskrities policijos pareigūnų skaičiaus (616)
- 2013–2017 m. laikotarpiu policijos pareigūnų skaičius sumažėjo 15,0 proc.

31 įskaitinis kelių eismo įvykis, kur sužeisti 29 ir žuvo 3 žmonės

- 2013–2017 m. įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius išaugo 9 vnt.
- 2013–2017 m. įskaitiniuose kelių eismo įvykiuose sužeistų asmenų skaičius išaugo 3 asmenimis, žuvusių asmenų skaičius - nekito

94 gaisrai, kuriuose žuvo 4 asmenys

- 2017 m. kilo 94 gaisrai, kuriuose žuvo 4 asmenys
- 2013–2017 m. gaisrų skaičius sumažėjo 11,3 proc., kai šalyje – 17,1 proc., apskrityje – 23,0 proc.
- 2017 m. Pasvalio rajone buvo 6 ugniagesiai savanoriai ir 24 savanoriai vykdė švietėjišką, prevencinę veiklą

Pasvalio rajono aplinkos apsaugos ir atliekų tvarkymo situacijos apibendrinimas

22 kg/ gyv. išmestų teršalų iš stacionarių taršos šaltinių kiekis

- 2013–2017 m. 81,1 proc. išaugo iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis
- 2017 m. stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 gyv. (22 kg) viršijo apskrities (18 kg) vidurkį ir buvo vienas didžiausių tarp kaimyninių savivaldybių (didesnį rodiklį turėjo tik Rokiškio r. sav. – 24 kg 1 gyv.)

334 potencialūs taršos židiniai

- 2018 m. gruodžio mėn. buvo 334 potencialūs taršos židiniai, iš jų 174 veikiantys, 34 sugriauti, 118 neveikiantys, 7 rekultivuoti ir 1 gaisravietė

Vykdomas aplinkos monitoringas

Pagal Pasvalio rajono savivaldybės tarybos patvirtintą Pasvalio rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2014–2019 metų programą, Pasvalio rajone vykdoma:

- aplinkos oro stebėseną
- paviršinio ir požeminio vandens stebėseną
- kraštovaizdžio stebėseną
- triukšmo stebėseną

Patenkinami 100 proc. gyventojų ir ūkio subjektų komunalinių atliekų surinkimo poreikiai

- komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojasi 100 proc. gyventojų ir ūkio subjektų
- 2017 m. operatorius surinko 6 645,0 t mišrių komunalinių atliekų

Atliekų surinkimo sistemos plėtra

- komunalinių atliekų tvarkymo operatorius – UAB „Pasvalio gerovė“
- veikia 2 didelių gabaritų atliekų surinkimo ir 1 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės
- vykdoma individualių rūšiavimo konteinerių įrengimo plėtra
- vykdomas gyventojų švietimas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos klausimais

Pasvalio rajono vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūros situacijos apibendrinimas

UAB „Pasvalio vandenys“

Pasvalio rajone geriamojo vandens tiekimą ir nuotekų surinkimą vykdo UAB „Pasvalio vandenys“, kuri eksploatuoja:

- 64 artezinius gręžinius ir 232,1 km vandentiekio tinklų
- 24 nuotekų valymo įrenginius, 47 nuotekų siurblines ir 125,9 km nuotekų tinklų

Pasvalio rajone geriamojo vandens tiekimą dar vykdo 8 kaimo bendruomenės

Per metus 0,9 proc. p. išaugęs prie vandens tiekimo bei nuotekų surinkimo tinklų prisijungusių abonentų skaičius

- 2017 m. prie vandens tiekimo tinklų yra prisijungę 90,3 proc., prie nuotekų surinkimo tinklų – 47,6 proc. gyventojų
- 2016–2017 m. prie vandens tiekimo tinklų bei nuotekų surinkimo tinklų prisijungusių abonentų skaičius išaugo po 0,9 proc. p.

0,8 proc. p. išaugusios vandens netektys

- per metus vandens netektys išaugo 0,8 proc. p., nes augo vandens išgavimo ir pardavimo apimtys

100 proc. nuotekų išvalomos iki normų

- 100 proc. nuotekų buvo išvalomos iki normų
- 2016–2017 m. 7,5 proc. sumažėjo surinktų nuotekų kiekis

6 lietaus nuotekų išleistuvai, 11 km lietaus nuotekų tinklų, 6 valyklos

- Paviršines nuotekas Pasvalio mieste tvarko ir prižiūri UAB „Pasvalio vandenys“.
- Pasvalio mieste yra 6 lietaus nuotekų išleistuvai, 11 km tinklų, 6 valyklos
- Pasvalio r. sav. kaimiškose teritorijose paviršinių nuotekų infrastruktūros nėra

Pasvalio rajono energetinės infrastruktūros situacijos apibendrinimas

Eksplloatuojamos 6 katilinės

- Šilumos gamybos ir tiekimo paslaugas teikia UAB „Kurana“ ir UAB „Ekotermo“
- Pasvalio r. sav. veikia 6 katilinės, kuriose naudojamas kuras: gamtinės dujos, skystas kuras, medienos skiedra, granulės, šiaudai, malkinė mediena

2 677 – bendras centralizuotos šilumos tiekimo vartotojų skaičius

- 95,6 proc. centralizuotos šilumos vartotojų - gyventojai
- 4,4 proc. centralizuotos šilumos vartotojų - įmonės

Planuojami renovuoti 2 daugiabučiai gyvenamieji namai

- parengta ir patvirtinta Daugiabučių namų energinio efektyvumo didinimo programa
- planuojami atnaujinti 2 daugiabučiai gyvenamieji namai

4,3 proc. energiją taupančių LED lempų šviestuvų

- Iš 3 181 šviestuvo su LED lempomis yra 137 (4,3 proc.)
- 53 Pasvalio r. sav. kaimai (apie 13,3 proc.) – be apšvietimo

Pasvalio rajono transporto ir susisiekimo situacijos apibendrinimas

1 magistralinis kelias, 4 krašto keliai ir jų dalys, 43 rajoniniai keliai

- Per Pasvalio rajono teritoriją eina šie valstybiniai keliai: 1 magistralinis kelias (Via Baltica atkarpa), 4 krašto keliai ir jų dalys, 43 rajoniniai keliai

Beveik 17 proc. kelių su patobulinta dangą, 74 proc. žvyro ir 9 proc. grunto kelių

- kelių su patobulinta dangą dalis (16,9 proc.) yra mažesnė nei šalyje (18,1 proc.), tačiau didesnė nei apskrityje (16,3 proc.)
- žvyro kelių dalis (74,1 proc.) yra didesnė nei šalyje ir apskrityje (62 proc. ir 68,1 proc.)
- grunto kelių dalis (9 proc.) yra mažesnė nei šalyje ir apskrityje (20 proc. ir 15,7 proc.)

17 km dviračių takų ilgio

- Pasvalio r. sav. dviračių takų infrastruktūros ilgis 2017 m. pabaigoje siekė 17 km

442 lengvieji automobiliai, tenkantys 1 000-iui gyventojų

- 2017 m. 1 000-iui gyventojų teko 442 automobiliai, kai šalyje – 418 automobilių, Panevėžio apskrityje □ 443 automobiliai
- Panevėžio apskrities savivaldybėse gyventojų automobilizacijos lygis – didesnis

8,0 proc. išaugęs keleivių vežimas autobusais

- 2013–2017 m. keleivių vežimas autobusais išaugo 8,0 proc., kai šalyje ir apskrityje sumažėjo (atitinkamai 19 proc. ir 28,5 proc.)

Pasvalio rajono technologinės ir informacinės infrastruktūros situacijos apibendrinimas

80,1 proc. namų ūkių, turinčių kompiuterį, ir 81,1 proc. namų ūkių, turinčių interneto prieigą

- tarp šalies apskričių didžiausia dalis namų ūkių, turinčių kompiuterį ir interneto prieigą
- 2017 m. namų ūkių, turinčių kompiuterį dalis 6,9 proc. p. viršijo šalies rodiklį
- 2017 m. namų ūkių, turinčių interneto prieigą dalis 6,1 proc. p. viršijo šalies rodiklį

Vykdomas informacinių technologijų ir interneto svetainių atnaujinimas, plėtra:

- atnaujinta kompiuterinė ir programinė įranga 27 kompiuterizuotoms darbo vietoms
- įdiegtos techninės ir programinės kompiuterinio tinklo saugos politikos priemonės
- veikianti ir nuolat plečiama interneto svetainė www.pasvalys.lt
- tobulinamas e-parašas
- tobulinama dokumentų valdymo sistema

4.2. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ

DEMOGRAFINĖ APLINKA IR UŽIMTUMAS

Stiprybės	Silpnybės	Galimybės	Grėsmės
• Patogi vieta gyventi dirbantiems Panevėžio mieste (atvykusiųjų skaičius į Savivaldybės teritoriją išaugo labiausiai tarp kaimyninių savivaldybių) • Sparčiau nei šalyje ir apskrityje mažėjantis nedarbo lygis • Gerėjantis migracijos saldo rodiklis	• Sparčiau nei šalyje ir apskrityje mažėjantis gyventojų skaičius • Mažėjanti vaikų dalis bendroje gyventojų skaičiaus struktūroje • Mažesnė nei šalies ir apskrities darbingo amžiaus gyventojų dalis • Aukštesnis nei šalies ir didėjantis demografinis senatvės koeficientas • Neigiamas ir blogėjantis NGK rodiklis • Didėjantys emigracijos mastai • Mažėjantis užimtų gyventojų skaičius	• Gimstamumo skatinimas • Sąlygų mokytis, dirbti ir gyventi gerinimas, siekiant mažinti emigraciją • Darbo vietų kūrimas ir kūrimo skatinimas	• Auganti emigracija gali neigiamai paveikti gyventojų skaičiaus kaitą ir ateityje paspartinti visuomenės senėjimo procesus • Demografinio senatvės koeficiento blogėjimas turės įtakos demografiniam disbalansui ateityje • Nuo šalies ir apskrities vidurkių atsiliekantis darbo užmokestis gali didinti emigracijos srautus ateityje

EKONOMIKA IR VERSLAS

Stiprybės

- Pakankamai gerai išplėtotas mažmeninės prekybos tinklas
- Remiamas smulkus verslas (nuo 2018 m. įgyvendinama Smulkaus verslo programa)
- Augančios tiesioginės užsienio bei materialinės investicijos

Silpnybės

- Mažiausias verslumo lygis tarp kaimyninių savivaldybių
- Tiesioginių užsienio bei materialinių investicijų dydžiai vienam gyventojui atsilieka nuo apskrities ir šalies vidurkių

Galimybės

- Tinkamas investicinio kapitalo panaudojimas savivaldybės konkurencingumui didinti vietos bei tarptautiniu mastu
- Intensyvesnė parama smulkiojo verslo plėtrai
- Aktyvių informacijos, rinkodaros priemonių taikymas, infrastruktūros pritaikymas siekiant pritraukti vietas ir užsienio investuotojus
- Žemės ūkio produktų perdirbimo skatinimas, maisto pramonės plėtra
- Pasvalio rajono specializaciją pagal Baltąją knygą nustatymas

Grėsmės

- Ekonominiai rodikliai, atsiliekantys nuo šalies ir apskrities rodiklių, ateityje gali lemti didėjančius rajono ir šalies ekonominius skirtumus
- Nemažėjanti emigracija dėl sudėtingų ekonominių sąlygų
- Rajono, kaip ir visos apskrities, išsivystymo lygį stabdo mažas verslo įmonių ir verslininkų dėmesys inovacijoms, aukštosioms technologijoms

ŽEMĖS ŪKIS

Stiprybės

- Žemės ūkio naudmenų dalis didesnė nei vidutiniškai apskrityje ir šalyje
- Vidutinis ūkio dydis didesnis nei šalyje bei didesnė nei šalyje stambių ūkininkų dalis
- Augančios ir didžiausios apskrityje bendrosios žemės ūkio produkcijos apimtys
- Plėtojama augalininkystės žemės ūkio šaka

Silpnybės

- Mažesnė nei šalyje ir apskrityje vandens telkinių ir miškų dalis
- Pakankamai nedidelis ekologinių ūkių skaičius
- Mažesnis nei šalyje ir apskrityje medynų produktyvumas

Galimybės

- Pasvalio rajonas - žemės ūkio kraštas, kurio žemių našumo balas yra vienas didžiausių šalyje
- Žemės ūkių modernizacija
- Alternatyvių žemės ūkiui veiklų plėtojimas

Grėsmės

- Hidrometeorologinės sąlygos ir klimato kaitos problema
- Žemės ūkio produkcijos gamintojų konkurencingumo mažėjimas, nesugebant prisitaikyti prie besikeičiančių rinkos sąlygų

STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS

Stiprybės	Silpnybės	Galimybės	Grėsmės
- Sparčiausiai tarp apskrities savivaldybių didėjančios statybos darbų apimtys - Augantys gyvenamųjų ir negyvenamųjų namų statybos tempai	Lėčiau nei apskrityje ir šalyje didėjantis gyvenamasis fondas	Statybos sektoriaus plėtra didėjant viešųjų investicijų projektų, finansuojamų iš ES ir kitų finansavimo šaltinių, įgyvendinimo apimtims	- Netolygios statybos darbų apimtys, ypač negyvenamųjų pastatų statybos srityje, priklausančios nuo ES finansavimo periodų - Mažėjantis gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų poreikis ateityje dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo

TURIZMAS, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDAS

Stiprybės	Silpnybės	Galimybės	Grėsmės
- Ypač svarbus nacionalinės reikšmės arealas kraštovaizdžio naudojimo ir apsaugos prasme (karstinė vietovė) - Lankytini objektai - architektūrinis, istorinis kultūros paveldas, muziejai, gamtinio turizmo objektai, piliakalniai, parkai ir kt. - Augantys turistų skaičius iš užsienio - Didėjantis apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose - Rajono teritorijoje yra pakankamai didelė gausa saugomų gamtos paveldo objektų ir teritorijų - Pasvalio krašto muziejuje veikiantis Pasvalio TIC	- Vidutinio potencialo rekreacinis arealas - Mažėjantis turistų skaičius iš Lietuvos - Nedidelis apgyvendinimo, maitinimo įstaigų skaičius - Rajonas nepasižymi kaimo turizmo sodybų gausa	- Informacijos apie teikiamas turizmo paslaugas savivaldybėje didinimas ir sklaida šalyje bei užsienyje - Turizmo infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra - Sezoniškumo įtakos mažinimas kuriant naujus turizmo produktus ir teikiant įvairesnes turizmo paslaugas - Bendradarbiavimo su kaimyninėmis šalimis palaikymas ir skatinimas	Sezoniškumo įtaka turizmo sektoriaus plėtrai

ŠVIETIMAS

Stiprybės

- Sparčiau nei apskrityje ir šalyje augantis ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius
- Didesnė nei šalyje ir apskrityje vaikų ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalis, palyginti su 1–6 metų vaikais
- Aukšta pedagogų kvalifikacija
- Didėjanti įgijusių pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą asmenų dalis
- Veikiančios neformaliojo vaikų švietimo mokyklos
- Didelė mokinių, dalyvavusių neformaliojo vaikų švietimo veiklose, dalis
- Veikianti švietimo pagalbos įstaiga
- Veikiantis trečiojo amžiaus universitetas

Silpnybės

- Mažėjantis bendrojo ugdymo mokyklų mokinių ir mokytojų skaičius
- Didelė mokinių, turinčių specialiųjų poreikių, dalis

Galimybės

- Švietimo įstaigų mokymo aplinkos kokybės gerinimas
- Jaunų, kvalifikuotų mokytojų pritraukimas į rajoną
- Neformaliojo vaikų švietimo prieinamumo didinimas kaimiškose vietovėse
- Prieinamas profesinis mokymas
- Suaugusiųjų švietimo plėtra
- NVO įtraukimo skatinimas į švietimo paslaugų teikimą

Grėsmės

- Netolygus vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, skaičius, priklausantis nuo emigracijos iš rajono mastų
- Pagalbos specialistų poreikio augimas ateityje
- Ikimokyklinio ugdymo mokytojų trūkumas
- Maži mokytojų atlyginimai, neaiški, daug diskusijų kelianti mokytojų etatinio apmokėjimo sistema
- Auganti pensinio amžiaus mokytojų dalis

SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

Stiprybės

- Išplėtos pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugos ir užtikrinamas jų prieinamumas
- Teikiamos antrinio lygio asmens bei visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos
- Naujai diagnozuotų suaugusiųjų bei vaikų susirgimų rodikliai, tenkantys 1000-iui gyventojų, mažesni nei šalyje ir apskrityje
- Ligotumo rodikliai mažesni nei apskrityje

Silpnybės

- Visi sveikatos sistemos ištekliai yra mažesni nei šalyje (išskyrus slaugos lovų skaičius)
- Dominuojantys susirgimai kvėpavimo, kraujotakos bei virškinimo sistemos ligomis
- Dominuojantis mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (kaip šalyje ir apskrityje)

Galimybės

- Jaunų medicinos specialistų pritraukimas į rajoną
- Gyventojų sveikos gyvensenos skatinimas
- Informacinių ir elektroninių sveikatos priežiūros valdymo sistemų bei priemonių kūrimas, diegimas ir sklaida
- Įvairių amžiaus grupių gyventojų dalyvavimo sveikatos prevencinėse programose skatinimas, prevencinių programų dėl įvairių priklausomybių vykdymas ir plėtra

Grėsmės

- Sveikatos priežiūros ir slaugos poreikio bei išlaidų šioms paslaugoms augimas dėl visuomenės senėjimo
- Neaiški ir dažnai besikeičianti nacionalinė sveikatos politika
- Blogėjanti gyventojų sveikata dėl mažo fizinio aktyvumo ir žalingų įpročių
- Sveikatos priežiūros specialistų trūkumas ir jų amžiaus vidurkio didėjimas

SOCIALINĖ APSAUGA

Stiprybės

- Platus socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų tinklas
- Įsteigtas Globos centras, teikiamos pagalbos globėjams (rūpintojams) ir įvaikintojams paslaugos
- Veikiantis Šeimos krizių centras, Bendruomeniniai šeimos namai
- Sparčiausiai iš kaimyninių savivaldybių mažėjantis šeimų ir jose augančių vaikų, kurie patiria socialinę riziką, skaičius
- Sumažėjęs socialinių pašalpų gavėjų skaičius ir išlaidos socialinėms pašalpoms
- Augantis socialinių paslaugų asmens namuose prieinamumas

Silpnybės

- Didėjantis vaikų (0–17 m.) ir lėčiau nei apskrityje ir šalyje mažėjantis darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumo lygis, skaičius
- Nėra savarankiško gyvenimo namų

Galimybės

- Savanoriškos veiklos socialinės apsaugos srityje plėtra
- NVO įtraukimo skatinimas į socialinės apsaugos paslaugų teikimą
- Socialinių paslaugų plėtra ir prieinamumo užtikrinimas kaimiškose vietovėse (įskaitant paslaugas asmens namuose)

Grėsmės

- Socialinės apsaugos poreikio ir išlaidų šioms paslaugoms augimas dėl senstančios visuomenės
- Nepakankamos socialinių paslaugų, teikiamų tam tikroms tikslinėms grupėms, apimtys ir didėjanti socialinė atskirtis

KULTŪRA IR MENAS

Stiprybės

- Pakankamas kultūros įstaigų kiekis ir tinklas
- 2017 m. Pasvalio KC suteikta aukščiausia kategorija
- Sparčiai augantis virtualių apsilankymų skaičius Pasvalio VB
- Pasvalio VB veikianti mobilioji biblioteka
- Didelė edukacinių užsiėmimų įvairovė Pasvalio krašto muziejuje
- Tarptautinio kultūrinio bendradarbiavimo palaikymas ir plėtra
- Platus teikiamų inovatyvių paslaugų spektras Pasvalio VB

Silpnybės

- Sparčiau nei šalyje ir apskrityje mažėjantis mėgėjų meno kolektyvų ir dalyvių juose skaičius
- Mažėjantis muziejų lankytojų skaičius (kai kaimyninėse savivaldybėse – didėjantis)
- Mažėjantis fizinių apsilankymų skaičius Pasvalio VB

Galimybės

- Jaunų, motyvuotų kultūros ir meno darbuotojų pritraukimas į rajoną
- Platesnio spektro kultūrinių renginių ir kultūros paslaugų pasiūla gyventojams
- Augantis Pasvalio VB elektroninių paslaugų poreikis ir prieinamumo didinimas
- Vykdomi kultūros objektų bei infrastruktūros modernizavimo darbai

Grėsmės

- Ateityje mažėsiantis kultūros įstaigų bei kultūrinių renginių lankytojų skaičius dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus
- Mažėjantis gyventojų kultūrinis aktyvumas

KŪNO KULTŪRA IR SPORTAS

Stiprybės

- Veikia Pasvalio sporto mokykla, kurioje plėtojamos 7 sporto šakos
- Didesnė nei šalyje sportuojančiųjų sporto organizacijose dalis
- Augantis sportuojančiųjų, išmokytų plaukti asmenų bei parengtų sportininkų skaičius
- Didėjantis sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų bei dalyvių juose skaičius
- Aktyviai veikia sporto klubai
- Organizuojami įvairūs sporto renginiai

Silpnybės

- Sporto infrastruktūros įvairovės trūkumas

Galimybės

- Gyventojų fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos iniciatyvų skatinimas
- Bendruomeninės ir mėgėjų sporto infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra
- Sporto stovyklų organizavimas
- Privačiojo verslo investicijos į sporto sektorių
- Sporto kompleksų, sporto bazių atnaujinimas ir plėtra

Grėsmės

- Perspektyvių sportininkų išvykimas į didesnių šalies miestų, užsienio sporto centrus
- Maži atlyginimai neskatina jaunų profesionalių trenerių ir kūno kultūros specialistų dirbti rajone
- Vaikų motyvacijos sportuoti mažėjimas

**NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, BENDRUOMENĖS IR
JAUNIMO POLITIKA**

Stiprybės

- Pakankamas veikiančių NVO, bendruomenių, JO, neformalių jaunimo grupių, kitų visuomeninių organizacijų skaičius
- Augantis NVO skaičius
- Veikianti Pasvalio rajono vietos veiklos grupė
- Veikiančios AJE ir AJC
- Įgyvendinama jaunimo politika
- JO, NVO skiriamas projektinis finansavimas

Silpnybės

- Aktyvumo stoka, prisijungiant prie NVO, bendruomenių, JO veiklos
- Mažėjantis jaunimo skaičius
- Jaunimo užimtumo stoka kaimiškose vietovėse

Galimybės

- Vietos veiklos grupės vykdomi projektai (VVG gavę finansavimą)
- Savanoriškos veiklos plėtra
- Jaunų asmenų pritraukimas į NVO, didinant informacijos prieinamumą ir sklaidą
- Mobilaus darbo su jaunimu plėtra
- Jaunimo verslumo ir užimtumo skatinimas

Grėsmės

- Bendradarbiavimo tarp NVO, bendruomenių, JO, neformalių jaunimo grupių ir jų atstovų trūkumas
- Didėjanti socialinė nelygybė jaunimo tarpe
- Kvalifikuotų žmogiškųjų išteklių stoka darbe su jaunimu
- Jaunų asmenų įtraukimo į NVO veiklą trūkumas (kartų interesų nesuderinamumas)

VIEŠASIS SAUGUMAS

Stiprybės

- Didesnė nei šalyje ir apskrityje ištirtų nusikalstamų veikų dalis
- Pasvalio rajone vykdomos civilinės saugos prevencinės priemonės ir pasirengimas mobilizacijai
- Pasvalio rajone veikia vaizdo stebėjimo sistema
- Mažėjantis gaisrų skaičius

Silpnybės

- Didžiausias iš kaimyninių savivaldybių, didesnis nei šalyje ir apskrityje nusikalstamų veikų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyv.
- Mažėjantis ir vienas mažiausių apskrityje policijos pareigūnų skaičius
- Sparčiausiai iš kaimyninių savivaldybių išaugęs įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius
- Augantis sužeistų asmenų kelių eismo įvykiuose skaičius

Galimybės

- Vaikų ir jaunimo užimtumo didinimas
- Saugios aplinkos formavimas rajone, užtikrinant kriminogeninės situacijos kontrolę ir saugiai aplinkai reikalingos infrastruktūros plėtotę
- Savanorystės skatinimas
- Viešojo saugumo, priešgaisrinės saugos, nusikaltimų ir administracinių nusižengimų prevencinių programų vykdymas
- Viešojo saugumo, civilinės ir priešgaisrinės saugos infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra
- Bendruomeninės savitarpio saugos ir bendradarbiavimo iniciatyvų skatinimas

Grėsmės

- Gyventojų abejingumas ir nepilietiškumas
- Priimami policijos optimizavimo sprendimai nemažą dalį funkcijų ir pareigūnų perkelia į apskritį, taip mažinant saugumą rajonuose
- Neaiški ir besikeičianti nacionalinė politika viešojo saugumo srityje
- Pasvalio rajono teritorijoje esantis *Via Baltica* magistralės ruožas

APLINKOS APSAUGA IR ATLIEKŲ TVARKYMAS

Stiprybės

- Rajone vykdoma aplinkos oro, paviršinio ir požeminio vandens, kraštovaizdžio, triukšmo stebėsena
- Rajono teritorijoje veikia didelių gabaritų atliekų ir žaliųjų atliekų surinkimo aikštelės
- Rajone vykdoma individualių rūšiavimo konteinerių įrengimo plėtra
- Patenkinami visų gyventojų ir ūkio subjektų atliekų surinkimo poreikiai

Silpnybės

- Augantis iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų kiekis, susijęs su žemės ūkio veiklos modernizacijos vykdymu, pramonės plėtra, automobilių srauto augimu

Galimybės

- Taršos mažinimas didinant mažiau taršių energijos šaltinių panaudojimą ir tvarkant atliekas
- Aplinkosauginio švietimo vykdymas siekiant efektyvaus atliekų rūšiavimo ir gamtinės aplinkos tausojimo
- Tolimesnė individualių rūšiavimo priemonių plėtra
- Želdynų teritorijų gausinimas ir plėtra

Grėsmės

- Oro užterštumo didėjimas dėl augančio automobilių srauto ir kitų taršos faktorių
- Nepakankamas gyventojų sąmoningumas rūšiuojant atliekas, tausojant gamtinę aplinką
- Statomas *Rail Baltic* geležinkelio ruožas

VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ TVARKYMO INFRASTRUKTŪRA

Stiprybės

- Vykdoma vandens tiekimo, vandens kokybės gerinimo ir nuotekų tvarkymo tinklų plėtra
- Didėjantis abonentų, prisijungusių prie vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų, skaičius
- Visos nuotekos išvalomos iki normų
- Surenkamos paviršinės nuotekos Pasvalio mieste

Silpnybės

- Augančios išgauto vandens netektys
- Neišvystyta paviršinių ir buitinių nuotekų surinkimo infrastruktūra kaimiškose Savivaldybės teritorijose
- Nepakankamas finansavimas infrastruktūriniam projektams (mažoms kaimiškoms gyvenvietėms, nesiekiančioms 2000 gyv.)

Galimybės

- Centralizuoto vandentiekio ir nuotekų surinkimo sistemų abonentų skaičiaus augimas ir ateityje dėl vykdomų infrastruktūrinių projektų
- Buitinių ir paviršinių nuotekų sistemos plėtra kaimiškose Savivaldybės teritorijose

Grėsmės

- Pasyvus gyventojų jungimasis prie naujų vandens ir nuotekų tinklų
- Nepalankios hidrometeorologinės sąlygos ir stiprėjančių bei gausėjančių liūčių tikimybė dėl klimato kaitos

ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA

Stiprybės

- Atnaujinama šilumos tiekimo infrastruktūra
- Mažėjantys pagamintos ir realizuotos šilumos kiekiai dėl vykdomų daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitų viešųjų pastatų renovacijos
- Planuojama tolimesnė daugiabučių gyvenamųjų namų renovacija
- Vystoma alternatyvi energetika

Silpnybės

- Didžioji dalis rajono šviestuvų yra neefektyvūs, netaupantys energijos

Galimybės

- Apšvietimo infrastruktūros atnaujinimas prisidės prie energijos taupymo
- Pastatų modernizavimas didinant energijos efektyvumą ir naudojant alternatyvius bei atsinaujinančius energijos šaltinius
- Didesnis atsinaujinančių bei alternatyvių energijos išteklių naudojimas verslo įmonėse

Grėsmės

- Susidėvėjusi, neefektyvi apšvietimo infrastruktūra, ypač rajono kaimiškose vietovėse
- Augantys energetikos išteklių kaštai

TRANSPORTAS IR SUSISIEKIMAS

Stiprybės

- Patogus susisiekimas, per rajono teritoriją eina magistralinis (*Via Baltica*), krašto, rajoniniai keliai
- Sparčiau nei apskrityje ir šalyje augantis kelių su patobulinta danga ilgis
- 1 000-iai gyventojų tenkanti lengvųjų automobilių dalis didesnė nei šalyje ir panaši kaip apskrityje
- Augantis keleivių pervežimas autobusais

Silpnybės

- Vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga dalis yra mažesnė, o žvyro kelių dalis – didesnė nei šalyje
- Nepakankamai išplėtotas dviračių takų tinklas

Galimybės

- Transporto tinklo plėtra, kelių infrastruktūros gerinimas ir eismo saugumo didinimas
- Pėsčiųjų ir dviračių takų tinklo plėtra, esamų takų būklės gerinimas
- Ekologiškų transporto priemonių naudojimo skatinimas, sąlygų tam sudarymas

Grėsmės

- Galimas avaringumo rodiklių blogėjimas ateityje dėl negerėjančios kelių ir gatvių būklės

TECHNOLOGINĖ IR INFORMACINĖ INFRASTRUTŪRA

Stiprybės	Silpnybės	Galimybės	Grėsmės
- Diegiamos ir plėtojamos <i>e-paslaugos</i> Savivaldybės administracijoje - Atnaujinama Savivaldybės administracijos bei Savivaldybės įstaigų, institucijų techninė ir programinė įranga - Nuolat atnaujinamos ir prižiūrimos Savivaldybės administracijos, Savivaldybės įstaigų, institucijų interneto svetainės - Didesnė nei šalyje apskrities namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis	Nepakankama elektroninės informacijos sklaida gyventojams	- Vykdomi IT plėtros projektai, e. paslaugų plėtra - Vykdomi Savivaldybės administracijos darbuotojų bei politikų ir Savivaldybės įstaigų bei įmonių darbuotojų IT mokymai - Gyventojų skatinimas naudotis įdiegtomis <i>e. paslaugomis</i> - Savivaldybės ir jos įstaigų bei institucijų valdomos IT infrastruktūros konsolidavimo, jos valdymo optimizavimo plėtra - Spausdintos informacijos kiekio mažinimas, vystant informacijos pateikimo elektroniniais sklaidos kanalais mechanizmą	- Nuolatinės priežiūros ir atnaujinimo reikalaujanti informacinių technologijų bazė - Kaštų išaugimas ateityje IT infrastruktūrai ir žmogiškiesiems ištekliams dėl sparčios IT sektoriaus plėtros - Kibernetinio saugumo grėsmė dėl sudėtingos politinės situacijos pasaulyje

V. PASVALIO RAJONO SAVIVADLYBĖS PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Siekiant kryptingos, efektyvios ir nuoseklios Pasvalio rajono savivaldybės plėtros, būtina apibrėžti plėtros viziją – savivaldybės bendruomenės lūkesčius atitinkantį idealų ateities paveikslą bei plėtros prioritetus, kad būtų užtikrinta pažanga ir nauda savivaldybės bendruomenei, sprendžiamos esamos problemos ir priimami ateities iššūkiai.

2014 metų birželio 25 dieną Pasvalio rajono savivaldybės taryba savo sprendimu patvirtino Pasvalio rajono savivaldybės plėtros viziją iki 2020 metų, taigi, jos galiojimas baigiasi.

Prieš pradėdant formuoti Pasvalio rajono savivaldybės plėtros viziją iki 2027 metų bei *Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metų* prioritetus, tikslus ir uždavinius, 2019-05-14 dienos Pasvalio rajono savivaldybės mero potvarkiu Nr. MV-36 buvo sudarytos keturios darbo grupės.

2019 metų gegužės mėnesį darbo grupėse bendradarbiaujant Pasvalio rajono valdžios atstovams, Savivaldybės specialistams, Savivaldybės viešųjų įstaigų, verslo, bendruomeninių organizacijų atstovams, kitiems socialiniams–ekonominiams partneriams, buvo suformuluoti keturi nauji **Pasvalio rajono savivaldybės plėtros vizijos iki 2027 metų** variantai:

1 variantas

- **Pasvalio rajonas** – lengvai ir saugiai pasiekiamas, modernaus žemės ūkio ir perdirbamosios pramonės, atsinaujinančios energetikos, veiklių bendruomenių, sveikos aplinkos ir patrauklaus turizmo kraštas, įdomus savo smegduobėmis.

2 variantas

- **Pasvalio kraštas** – šiaurės Lietuvos dalis prie „Via Baltica“ magistralės, garsėjanti efektyviu žemės ūkiu ir perdirbamąja pramone, išsiskirianti gamtos bei kultūros paveldu, turtingas Vileišių išmintimi ir bendruomeniškumo santykiais pagrįsta socialine aplinka.

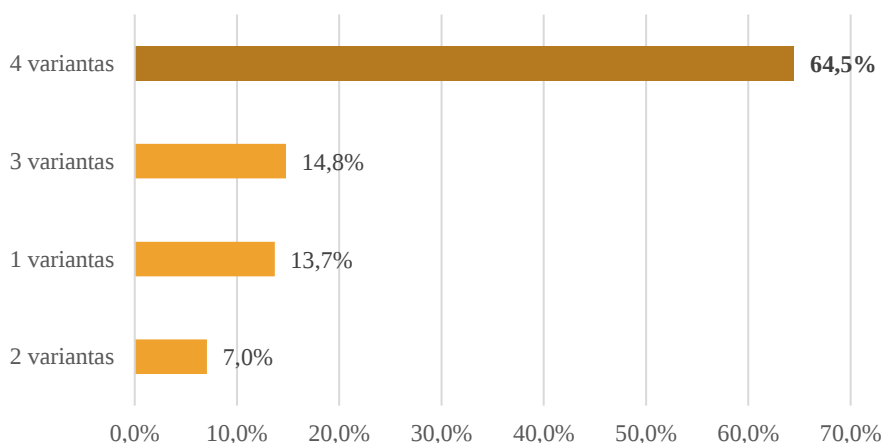
3 variantas

- **Pasvalio savivaldybė** – šiaurės Lietuvos kraštas, juosiamas „Via Baltica“ ir „Rail Baltica“ jungčių, garsėjantis pažangia žemdirbyste bei inovatyvia perdirbamąja pramone. Tai kraštas, kuriame kiekvienas norėtų gyventi.

4 variantas

- **Pasvalio kraštas** – sveika, veikli bendruomenė, gyvenanti kokybiškoje ir saugioje aplinkoje, vystanti inovatyvų žemės ūkio produkcijos perdirbimą, pažintinį turizmą, kultūros paveldą, sauganti unikalią pasvalietišką tarmę.

Siekiant į Pasvalio rajono savivaldybės strateginio planavimo procesą įtraukti kuo didesnę visuomenės dalį, buvo surengta apklausa dėl tinkamiausios Pasvalio rajono savivaldybės plėtros vizijos iki 2027 metų. Apklausa vyko Pasvalio rajono savivaldybės interneto svetainėje ir Facebook paskyroje. Iš viso apklausoje dalyvavo 453 respondentai. Apklausos rezultatai pateikiami 5.1 paveiksle.

5.1. pav. Pasvalio rajono savivaldybės plėtros vizijos iki 2027 metų gyventojų apklausos rezultatai

Šaltinis: sudaryta autorių

Mažiausiai balsų surinko antrasis vizijos variantas – už jį balsavo 7,0 proc. (32 respondentai), už pirmąjį vizijos variantą balsavo 13,7 proc. (62 respondentai), už trečiąjį vizijos variantą balsavo 14,8 proc. (67 respondentai). Daugiausiai balsų surinko ketvirtasis vizijos variantas – už jį balsavo **64,5 proc. (292 respondentai)**.

Įvertinus Pasvalio rajono savivaldybės strateginę būklę ir atskirų sektorių plėtros galimybes bei tendencijas, Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų strateginio plano rezultatus, nacionalinio, regioninio ir savivaldos lygmens strateginio planavimo dokumentų įtaką Pasvalio rajono savivaldybės raidai, darbo grupėse buvo suformuoti 4 **Pasvalio rajono savivaldybės plėtros prioritetai**, kurie apėmė patvirtintų darbo grupių sritis:

I PRIORITETAS. PAŽANGI IR KONKURENCINGA EKONOMIKA
II PRIORITETAS. AUKŠTA GYVENIMO KOKYBĖ SOCIALIAI ATSAKINGAME IR PILIETIŠKAME RAJONE
III PRIORITETAS. ŠVARESNIŠ, IŠVYSTYTAS IR GERIAU PASIEKIAMAS RAJONAS
IV PRIORITETAS. SAUGUS RAJONAS IR EFEKTYVI SAVIVALDA

Pasvalio rajono savivaldybės plėtros vizija iki 2027 metų, kuri balsavimo metu surinko daugiausiai balų, bei prioritetai kartu su *Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams* projektu buvo teikiama Pasvalio rajono savivaldybės strateginio planavimo grupės pritarimui (SPG posėdis vyko 2019 m. liepos 15 d.).

Įgyvendinant *Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams* prioritetus, bus siekiama pažangios bei konkurencingos ekonomikos, aukštos gyvenimo kokybės, socialinės atsakomybės bei pilietiškumo ugdymo, užtikrinama švaresnė aplinka, gerinamas rajono pasiekiamumas ir infrastruktūros išvystymas, užtikrinamas saugumas rajone bei siekiama efektyvesnės savivaldos. Kiekvieną

suformuluotą prioritetą išsamiai apibūdina strateginio vystymo ir plėtros tikslai bei uždaviniai, nurodyti šio skyriaus poskyriuose.

5.1. I PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Vadovaujantis *Nacionalinės regioninės politikos prioritetų iki 2030 metų* projektu, regionai turi būti suvokiami ne tik kaip vietos savivalda ir regionų plėtros tarybos, bet kaip visi gyventojai, verslas, akademinė visuomenė, nevyriausybinis sektorius, kurie turi tapti savo ateities šeimininkais, patys įvardindami ir įgyvendindami savo išskirtinumu paremtas vizijas. Pasvalio rajono savivaldybė priklauso Panevėžio apskričiai. Panevėžio regiono plėtros taryboje yra patvirtintos Panevėžio regiono specializacijos:

- robotika ir automatizavimas;
- biotechnologijos;
- transportas ir logistika;
- baldai ir tekstilė;
- žemės ūkis ir gamtos ištekliai;
- maisto ir gėrimų gamyba.

Atsižvelgiant į Panevėžio regiono išskirtas specializacijas, Pasvalio rajonas save pozicionuoja, kaip žemės ūkio bei perdirbamosios pramonės kraštas, kuriame taipogi galima vystyti robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto ir logistikos, turizmo veiklas.

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Pasvalio rajonas yra žemės ūkio kraštas, kurio žemių našumo balas – vienas didžiausių šalyje, vidutinis ūkio dydis – didesnis nei šalyje, o stambių ūkių yra daugiau nei vidutiniškai šalyje. Pasvalio rajone labiau plėtojama augalininkystės žemės ūkio šaka. Didžiausia grėsmė, įtakojanti žemės ūkio veiklą, - besikeičiančios šalyje ir pasaulyje hidrometeorologinės sąlygos (liūčių gausa arba staigi sausra), klimato kaita bei ūkio subjektų nesugebėjimas prisitaikyti prie besikeičiančios rinkos sąlygų.

Pasvalio rajonas nėra ekonomiškai stiprus rajonas, nes tiek materialinių, tiek tiesioginių užsienio investicijų dydžiai, tenkantys vienam gyventojui, atsilieka nuo šalies ir apskrities vidurkių, o verslumo lygis – mažiausias tarp kaimyninių savivaldybių. Ekonominiai rodikliai, nesiekiantys šalies vidurkių, ateityje sąlygos dar didesnius regioninius skirtumus, kurie palies ir Pasvalio rajoną, dėl ko gali dar labiau išaugti emigracijos iš rajono mastai. Pasvalio rajono, kaip ir visos Panevėžio apskrities, išsivystymo lygį stabdo ir mažesnis nei vidutiniškai šalyje verslo įmonių bei verslininkų dėmesys inovacijoms, aukštosios technologijoms. Iš kitos pusės, Pasvalio rajone apdirbamosios pramonės sektoriaus ūkio subjektų dalis yra didesnė nei vidutiniškai šalyje, čia gerai išplėtotas mažmeninės prekybos tinklas, sparčiausiai tarp apskrities savivaldybių auga statybos darbų apimtys.

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, Pasvalio rajonas priskiriamas vidutinio potencialo rekreaciniams arealams, tačiau yra ypač svarbus nacionalinės reikšmės arealas kraštovaizdžio naudojimo ir apsaugos prasme (karstinė vietovė). Pagrindiniai lankytini objektai Pasvalio rajone – architektūrinis, istorinis, kultūrinis paveldas, muziejai, gamtinio turizmo objektai, piliakalniai, parkai ir kt. Rajono teritorijoje yra pakankamai didelė gausa saugomų gamtos paveldo objektų ir teritorijų, Pasvalio krašto muziejuje veikia Pasvalio turizmo ir informacijos centras. Turistine prasme Pasvalio rajonas gali būti įdomus savo kulinariiniu paveldu. Viena iš pagrindinių problemų, stabdanti Pasvalio rajono turizmo ir su tuo susijusių paslaugų plėtrą, – apgyvendinimo, maitinimo įstaigų, kaimo turizmo sodybų stoka. Įtaką daro ir sezoniskumas.

Viena iš galimybių Pasvalio rajonui išsiskirti iš kaimyninių savivaldybių, siekiant pažangios ir konkurencingos ekonomikos augimo – vystyti pasirinktos specializacijos (žemės ūkio ir perdirbamosios pramonės, kartu su robotika bei automatizavimu, biotechnologijomis, transportu ir logistika) veiklas, kas įtakotų stambių investuotojų pritraukimą, esamų verslo subjektų augimą, tuo pačiu labiau vystytųsi

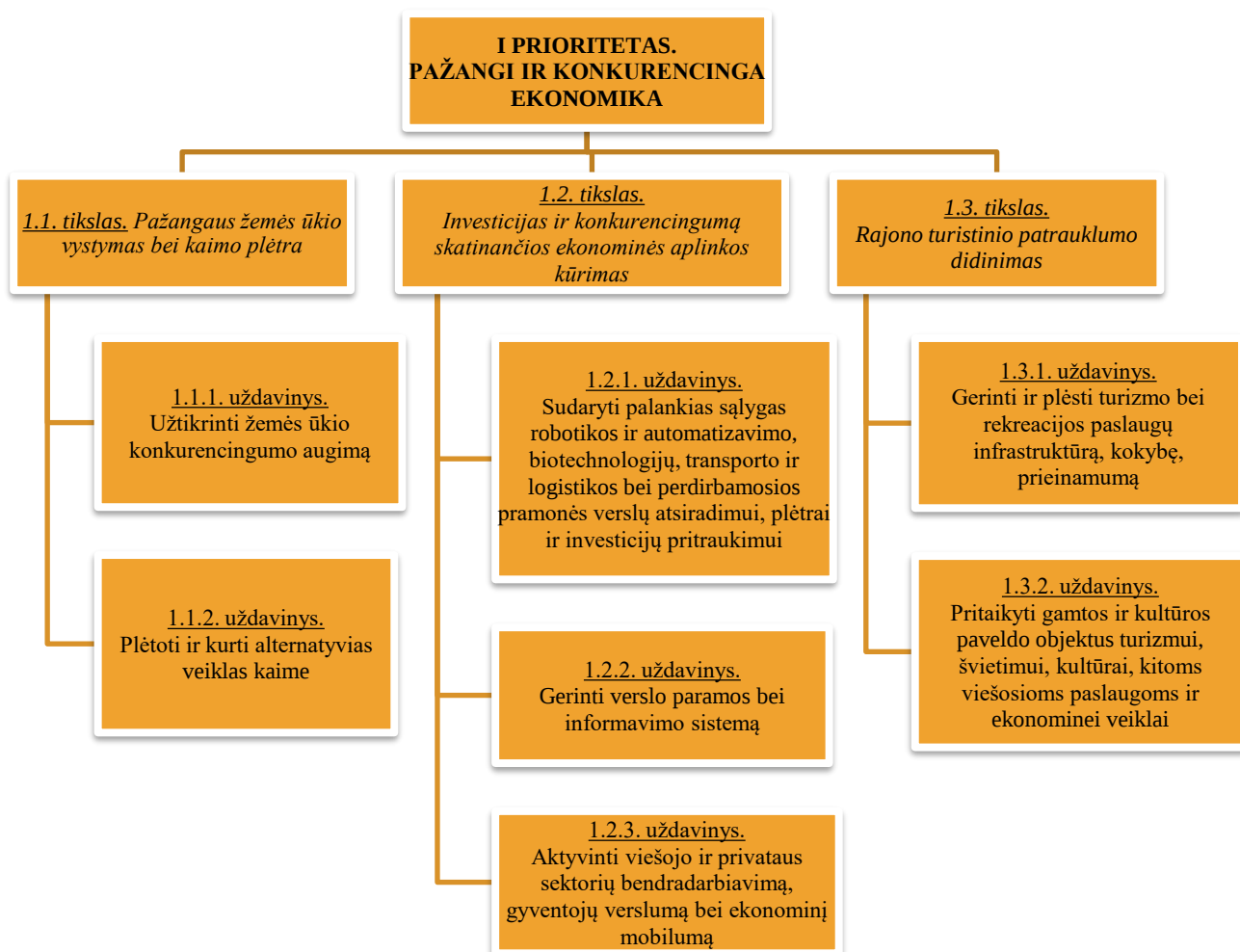

smulkus ir vidutinis verslas. Vystant ir kuriant alternatyvias veiklas kaime, reikėtų skatinti vietinio maisto sistemų (Pasvalio rajone gaminamų, perdirbamų ir vartojamų maisto produktų, gėrimų ir kt.) atsiradimą.

Siekiant ekonomikos augimo, pirmiausia reikėtų pasiręsti investicijų pritraukimo bei ekonominės plėtros, turizmo plėtros galimybių studijas. Savivaldybėje reikėtų tinkamai panaudoti investicinį kapitalą, vystyti intensyvesnę paramą verslo plėtrai, teikti metodinę ir techninę pagalbą verslo įmonėms ir verslininkams, taikyti jiems lengvatas bei įvairias rinkodaros priemones, išnaudoti kontaktų užsienyje ir šalyje mechanizmą siekiant pritraukti investuotojus, pritaikyti esamą infrastruktūrą užsienio bei vietos investuotojų poreikiams. Siekiant ekonominio proveržio, Pasvalio rajonas turėtų nusimatyti galimybę teritorijoje įkurti laisvosios ekonominės zonos arba pramonės parko filialą, įkurti verslo slėnį/ verslo centrą/ verslo inkubatorių, kurti verslo klasterius.

Vystant turizmo veiklas, reikėtų išskirti kulinarinio turizmo kelius ir stiprinti su tuo susijusią infrastruktūrą bei paslaugas, kartu plėtojant apgyvendinimo sektorių (tame tarpe ir kaimo turizmo sodybas, stovyklavietes, kempingus ir t. t.), pažintinį ir rekreacinį turizmą. Pasvalio rajone turistų srautus būtų galima pritraukti įveiklinant kultūros ir gamtos paveldą bei pritaikant jį europiniams, nacionaliniams, regioniniams keliams (turizmui), švietimui (edukacinėms programoms), kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai.

Siekiant įgyvendinti I prioritetą, yra numatyti 3 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 7 uždaviniai).

5.2. II PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Pasvalio rajono savivaldybėje mažėja bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius, tačiau didėja ikimokyklinio bei priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius. Mokinių skaičiaus mažėjimo tendencijos pastaruoju metu buvo įtakojamos nedidėjančio gimstamumo ir augančios emigracijos mastų tiek iš šalies, tiek iš Pasvalio rajono. Nepaisant to, Pasvalio rajono savivaldybėje veikia inovatyvūs ir atviri pokyčiams lopšeliai-darželiai, bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose dirba aukštos kvalifikacijos pedagogai, o mokinių, dalyvavusių neformalaus ugdymo veiklose, skaičius sudarė beveik 65 proc. Rajone veikia švietimo pagalbos įstaiga, Trečiojo amžiaus universitetas, prieinamas profesinis mokslas. Pagrindinės Pasvalio rajono savivaldybės švietimo sistemos grėsmės yra pagalbos specialistų poreikio augimas ateityje dėl augančio vaikų su specialiaisiais poreikiais skaičiaus, ikimokyklinio ugdymo mokytojų trūkumas ateityje bei netolygus vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, skaičius, kuris priklauso nuo emigracijos iš rajono mastų.

Pasvalio rajono savivaldybėje veikia Pasvalio sporto mokykla, kuriame plėtojamos septynios sporto šakos, organizuojami įvairūs sporto renginiai, aktyviai veikia sporto klubai, nuolat atnaujinamos, naujai įrengiamos sporto bazės bei sporto kompleksai. Tačiau maži atlyginimai neskatina jaunų profesionalių trenerių bei sporto specialistų dirbti rajone, o vaikams trūksta motyvacijos sportuoti.

Pasvalio rajono savivaldybėje yra teikiamos pirminio, antrinio lygio bei visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos. Ateityje dėl sparčiai vykstančių visuomenės senėjimo procesų rajone didės slaugos, geriatrijos ir panašių paslaugų poreikis. Nors rajone fiksuojami geresni sergamumo bei ligotumo rodikliai nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje, tačiau dominuoja susirgimai kvėpavimo, kraujotakos ir virškinimo sistemos ligomis, o sveikatos sistemos ištekliai čia yra mažesni nei šalyje (išskyrus slaugos lovų skaičių). Ateityje gyventojų, ypač vaikų, sveikata gali blogėti dėl mažo fizinio aktyvumo, žalingų įpročių, taip pat ir dėl sveikatos priežiūros specialistų trūkumo, jų amžiaus vidurkio augimo.

Pastaruoju metu centrinės ir regioninės valdžios vykdoma socialinė politika prisidėjo prie socialinių pašalpų gavėjų skaičiaus ir išlaidų socialinėms pašalpoms mažėjimo. Pasvalio rajone yra platus socialines paslaugas teikiančių įstaigų bei organizacijų tinklas, įsteigtas Globos centras, teikiamos pagalbos globėjams (rūpintojams) ir įvaikintojams paslaugos, veikia Šeimos krizių centras, Bendruomeniniai šeimos namai. Rajone sparčiausiai iš kaimyninių savivaldybių mažėja socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius, gerėja socialinių paslaugų prieinamumas asmens namuose, tačiau vis vien yra nepatenkinami visų socialinių paslaugų gavėjų poreikiai, nėra savarankiško gyvenimo namų. Didžiausios grėsmės socialinėje srityje yra sparčiai senstanti visuomenė, didėjanti kai kurių gyventojų grupių socialinė atskirtis.

Kultūros srityje Pasvalio rajono savivaldybėje išsiskiria Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje veikiančia mobiliąja biblioteka, sparčiai augančiu virtualių lankytojų skaičiumi, plačiu teikiamų inovatyvių paslaugų spektru, čia veikiančiu atviru jaunimo centru. Edukacinė, švietėjiška veikla vykdoma visose Pasvalio rajono savivaldybės kultūros įstaigose. Tačiau Savivaldybėje mažėja tiek meno mėgėjų kolektyvų ir jų dalyvių, tiek Pasvalio krašto muziejaus lankytojų skaičius, ir ateityje šis neigiamas progresas gali spartėti dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo rajone bei dėl gyventojų kultūrinio aktyvumo mažėjimo.

Pasvalio rajone veikia pakankamai daug nevyriausybiinių organizacijų, bendruomeninių organizacijų, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių ir kitų visuomeninių organizacijų. Pasvalio rajono vietos veiklos grupė, veikia atvira jaunimo erdvė ir atviras jaunimo centras, įgyvendinama jaunimo politika. Tačiau dėl nuolat mažėjančio jaunuolių skaičiaus, gyventojų aktyvumo stokos prisijungiant prie visuomeninių organizacijų, stokojama jaunimo užimtumo veiklų, bendruomeniškumo. Grėsmėmis laikytinas bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos trūkumas tarp įvairių NVO, JO, BO, žmoniškųjų išteklių trūkumas dirbant su jaunimu, per maža visuomeninių organizacijų įtrauktis.

Siekiant aukštos gyvenimo kokybės, socialinio atsakingumo ir pilietiškumo, Pasvalio rajono savivaldybė turėtų pasinaudoti galimybėmis modernizuoti švietimo, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros įstaigas, diegti šiose įstaigose inovacijas, informacines bei elektronines sistemas, pritraukti jaunus, kvalifikuotus specialistus į rajoną, didinti neformaliojo švietimo prieinamumą, skatinti gyventojų

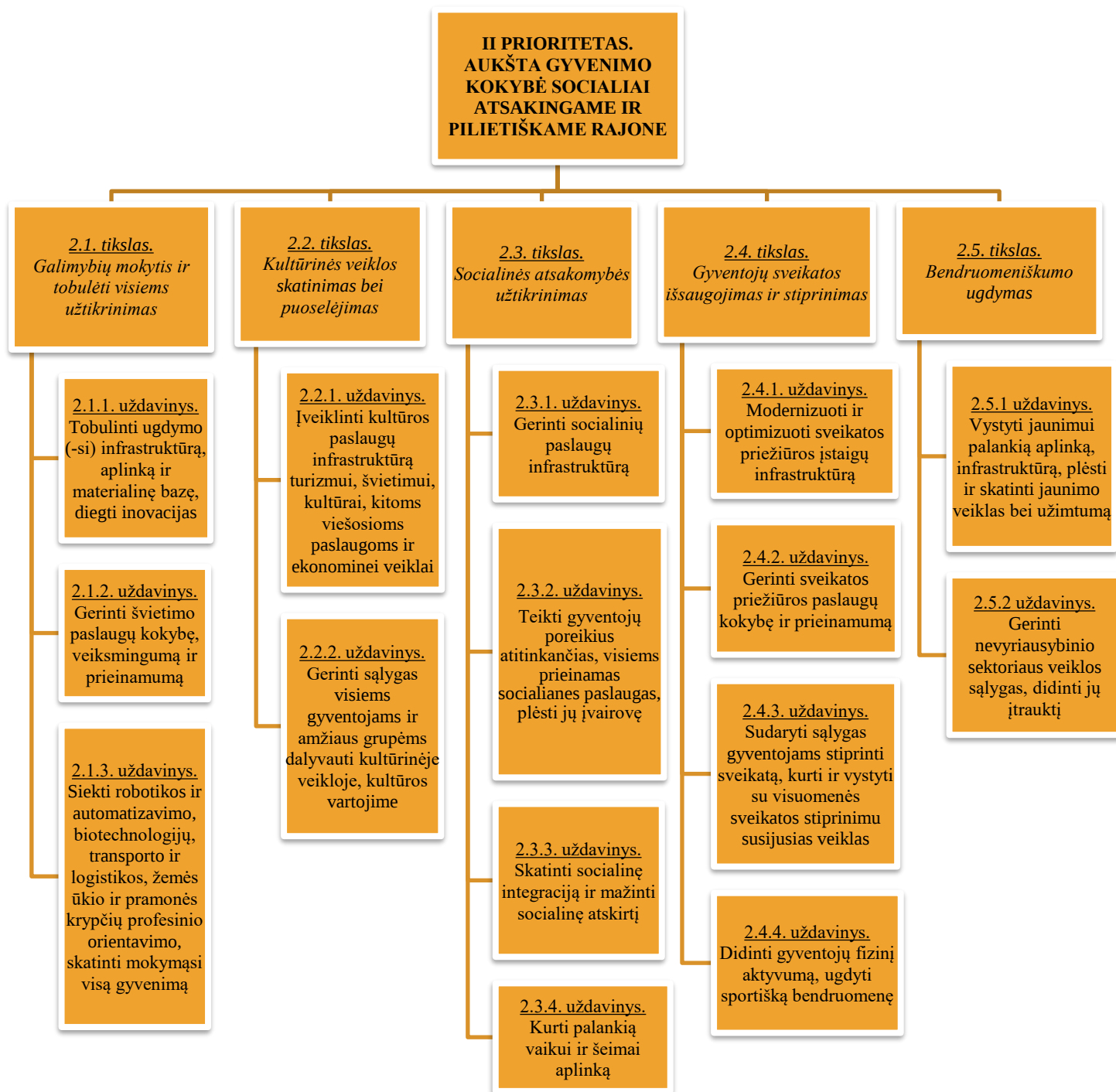

sveiką gyvenimą bei fizinį aktyvumą, užtikrinti socialinę apsaugą visoms pažeidžiamiausioms gyventojų grupėms, kurti vaikui ir šeimai palankią aplinką.

Aukšta gyvenimo kokybė bus pasiekta tuomet, kai stabilizuosis arba ims didėti natūralus gyventojų prieaugis, mažės emigracija, žmonės bus linkę atvykti gyventi ir dirbti į Pasvalio rajoną. To pasiekti padės Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose diegiamos specializuotos švietimo programos atitinkančios pasirinktą rajono specializaciją (robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto ir logistikos, žemės ūkio ir pramonės krypčių), taikomas tikslinis profesinis minėtų sričių orientavimas, perkvalifikavimas ir aktyvios darbo rinkos priemonės, dualinės profesinės mokymo sistemos įgyvendinimas rajone (teorija – profesinėje mokslo įstaigoje, praktika – verslo įmonėje), gamtos, technologijų, inžinerijos, matematikos ir kūrybiškumo ugdymo atviros prieigos centrų steigimas, įveiklinimas ir jų tinklaveikos užtikrinimas. Kultūros srityje reikėtų Pasvalio rajono savivaldybės kultūros įstaigų infrastruktūrą bei kultūros paslaugas įveiklinti europiniams, nacionaliniams, regioniniams keliams (turizmui), švietimui (edukacinėms programoms), kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai; socialinės apsaugos srityje – teikti socialinę atskirtį patiriančių jaunų asmenų integravimosi ar grįžimo į darbo rinką ar švietimo sistemą paslaugas, vykdyti specializuotas programas skirtas institucinę patirtį turinčių grupių integracijai į visuomenę, diegti, pritaikyti ir įteisinti socialinio verslo modelius, rengti ir įgyvendinti emigrantų grąžinimo ir imigrantų integracijos programas; sveikatos srityje didžiausią dėmesį skirti sveikatos priežiūros specialistų trūkumo problemoms spręsti.

Aukšta gyvenimo kokybė yra suprantama ir kaip pilietiškumo ugdymas, skatinimas. Siekiant šio tikslo, Pasvalio rajono savivaldybė turėtų plėtoti savanorišką veiklą, skatinti kurtis naujas nevyriausybinės bendruomenines, jaunimo organizacijas, jaunimo neformalias grupes, plėtoti mobilų darbą su jaunimu, steigti atviras jaunimo erdves ar centrus, skatinti jaunimo verslumą, didinti jo užimtumą, taikant naujus, inovatyvius metodus, apskritai didinti bendruomenės įtrauktį į valdymą, verslą, viešąsias paslaugas.

Siekiant įgyvendinti II prioritetą, yra numatyti 5 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 15 uždavinių).

5.3. III PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Pasvalio rajone yra vykdoma oro, paviršinio ir požeminio vandens, kraštovaizdžio, triukšmo stebėseną, rajono teritorijoje veikia didelių gabaritų atliekų, žaliųjų atliekų surinkimo aikštelės, vyksta individualių rūšiavimo priemonių plėtra. Rajone aplinkosaugos srityje pagrindines grėsmes kelia augantys automobilių srautai, pramonės plėtra, veiklos susijusios su žemės ūkių modernizacija bei nepakankamas gyventojų sąmoningumas rūšiuojant atliekas ir tausojant gamtinę aplinką.

Pasvalio rajone yra vykdoma vandens tiekimo, vandens kokybės gerinimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra, dėl ko visos nuotekos yra išvalomos iki normų, mažiau teršiama gamta. Tuo pačiu auga ir abonentų, prisijungusių prie vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų skaičius, nors gyventojų

aktyvumas galėtų būtų didesnis. Nors Pasvalio mieste yra surenkamos lietaus nuotekos, tačiau kaimiškose rajono teritorijose trūksta paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūros. Viena iš pagrindinių grėsmių yra besikeičiančios hidrometeorologinės sąlygos šalyje ir pasaulyje, gausėjančių liūčių tikimybė dėl klimato kaitos.

Pasvalio rajone vykdoma daugiabučių namų bei viešųjų pastatų renovacija, modernizuojama šilumos ir apšvietimo infrastruktūra prisideda prie energetinės rajono infrastruktūros plėtros, vystoma atsinaujinanti, alternatyvi energetika. Prie grėsmių būtų galima priskirti neefektyvią, energijos netaupančią kaimo gyvenamųjų teritorijų apšvietimo sistemą, augančius energetikos išteklių kaštus.

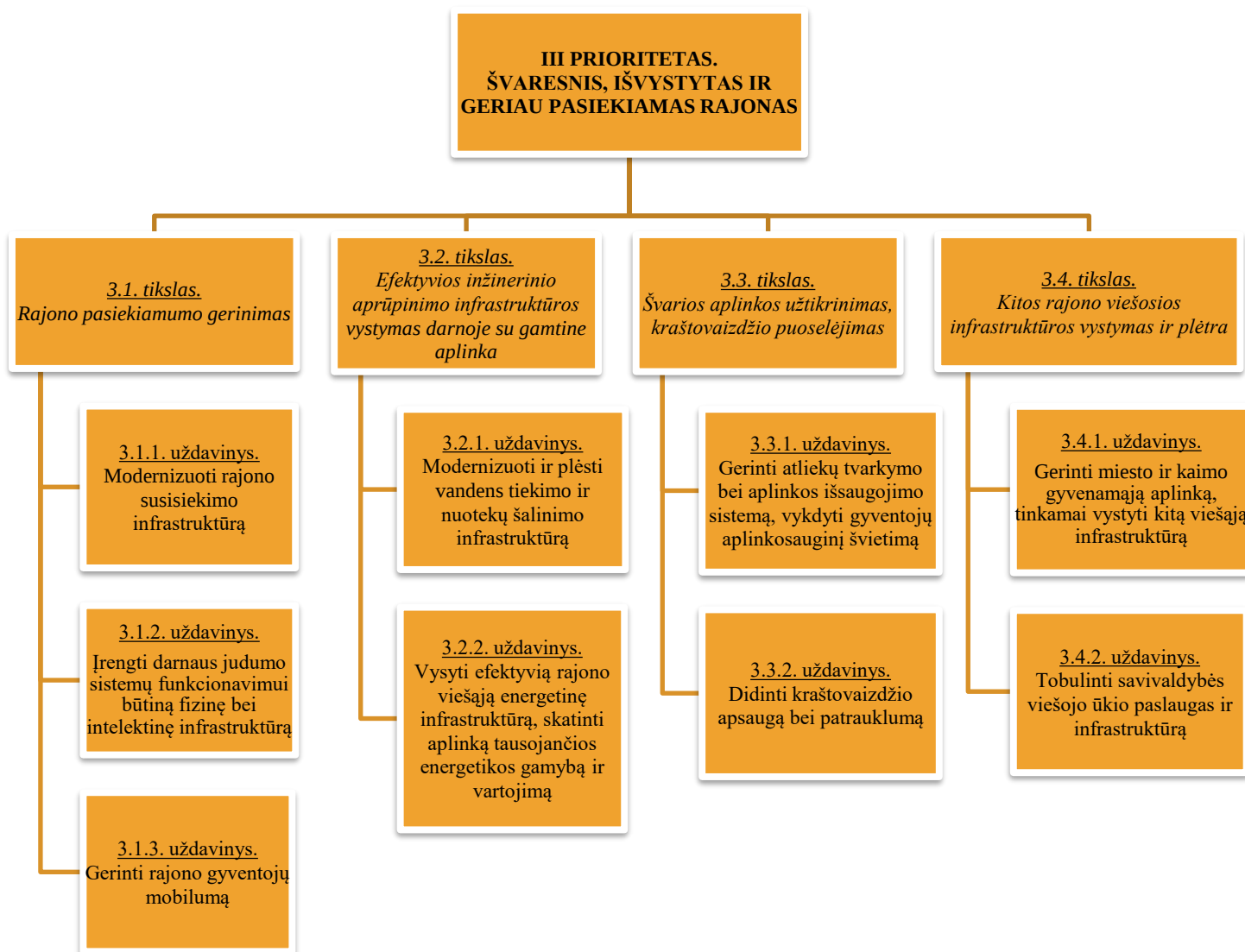
Per Pasvalio rajono savivaldybės teritoriją eina magistralinis (*Via Baltica*), krašto, rajoniniai keliai, planuojamas geležinkelio *Rail Baltica* ruožas, tačiau jaučiamas dviračių takų bei kito bevariklio transporto priemonių infrastruktūros trūkumas, didesnė nei šalyje rajono vietinės reikmės kelių dangos dalis – žvyro, kas mažina eismo saugumą. Pasvalio rajonas pasižymi aukštesniu nei šalies ir apskrities automobilizacijos lygiu, vyksta keleivių pervežimas.

Siekiant švaresnės aplinkos rajone, reikėtų mažinti taršą didinant mažiau taršių energijos šaltinių panaudojimą ir tvarkant atliekas, vykdyti aplinkosauginį gyventojų švietimą, individualių rūšiavimo kontenerių plėtrą, didesnę dėmesį skirti žaliųjų plotų priežiūrai, saugojimui ir plėtrai.

Siekiant gerinti rajono pasiekiamumą, Savivaldybė turėtų gerinti kelių infrastruktūros būklę (ypatingai asfaltuojant žvyrkelius) ir didinti eismo saugumą, sudaryti galimybes gyventojams naudotis ekologinėmis transporto priemonėmis, atnaujinti ir plėsti dviračių ir kito bevariklio transporto priemonių infrastruktūrą, diegti intelektines transporto sistemas, įrengti privataus ir viešojo transporto jungties aikštes, diegti dviračių dalijimosi sistemą, remti gyventojų mobilumo paslaugas ir skatinti alternatyvius pavėžėjimo būdus.

Vystant rajono viešąją infrastruktūrą, reikėtų plėsti apšvietimo infrastruktūrą kaimiškose vietovėse, kas didintų gyventojų saugumą, plėtoti energijos efektyvumą didinančius pastatų modernizavimo projektus, vandens tiekimo ir buitinių bei paviršinių nuotekų infrastruktūros plėtros projektus, naudoti bei skatinti naudoti alternatyvius ir atsinaujinančius energijos šaltinius, plėtoti ekologinių inovacijų atsiradimą bei naudojimą.

Siekiant įgyvendinti III prioritetą, yra numatyti 4 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 9 uždaviniai).

5.4. IV PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Pasvalio rajono savivaldybėje yra didesnė nei šalyje ir apskrityje ištirtų nusikalstamų veikų dalis, mažėjantis gaisrų skaičius, vykdomos civilinės saugos prevencinės priemonės, pasirengimas mobilizacijai, veikia vaizdo stebėjimo sistema. Tačiau rajone vis vien didėja nusikalstamų veikų skaičius, fiksuojamas aukštas įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius. Pagrindinės grėsmės viešojo saugumo srityje yra gyventojų nepilietiškumas, abejingumas, neaiški, nuolat besikeičianti nacionalinė saugumo politika bei per rajono teritoriją einantis magistralės *Via Baltica* ruožas.

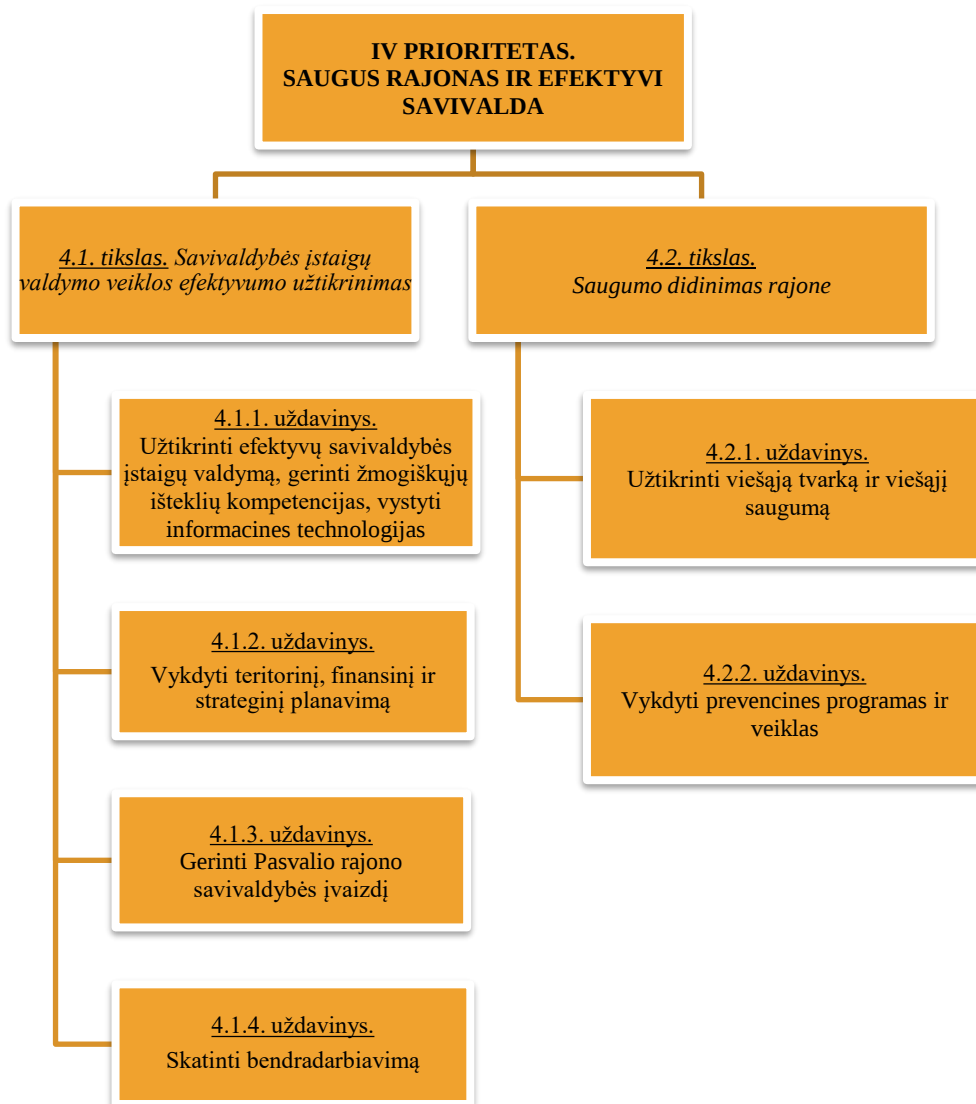
Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje yra diegiamos ir plėtojamos elektroninės paslaugos, nuolat atnaujinama techninė bei programinė įranga, kompiuterinio tinklo saugos politikos priemonės, interneto svetainės. Tačiau šiuolaikinė, inovatyvi informacinių technologijų bazė reikalauja nuolatinės priežiūros ir atnaujinimo, todėl ateityje reikės daugiau žmogiškųjų išteklių bei išlaidų. Taip pat labai svarbi tinkama ir savalaikė elektroninės informacijos sklaida gyventojams visose srityse.

Siekiant **visuomenės saugumo** Pasvalio rajono savivaldybėje reikėtų didinti vaikų ir jaunimo užimtumą, vykdyti nusikalstamumo prevencijos ir kitas programas, formuoti saugią aplinką rajone, skatinti savanorystę. Siekiant **efektyvinti viešąjį valdymą** Pasvalio rajone, reikėtų vykdyti Savivaldybės administracijos darbuotojų, politikų, Savivaldybės įstaigų darbuotojų ir vadovų mokymus, organizuoti kvalifikacijos kėlimą, gerinti informacinių technologijų bazę, diegti įvairias programas, atnaujinti

Savivaldybės ir įstaigų interneto tinklalapius, gerinti teikiamas elektronines paslaugas, siekti lygių teisių įgyvendinimo, korupcijos mažinimo, administracinės naštos mažinimo, vykdyti teritorinį, finansinį bei strateginį planavimą. Prie efektyvaus viešojo valdymo prisidėtų Savivaldybės bei jos įstaigų ir institucijų valdomos IT infrastruktūros konsolidavimas, valdymo optimizavimas, kokybiško interneto tinklo plėtra, informacijos pateikimo elektroniniais kanalais didinimas, naudojant socialinius tinklus, tiesiogines transliacijas ir pan.

Siekiant įgyvendinti IV prioritetą, yra numatyti 2 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 6 uždaviniai).

VI. PASVALIO RAJONO SAVIVADLYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO SVARBIAUSIOS NUOSTATOS

Pasvalio rajono savivaldybės strateginiame plėtros plane 2021–2027 metams yra numatyti 4 prioritetai, 14 tikslų, 37 uždaviniai ir 255 priemonės:

6.1. pav. Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams prioritetų, tikslų ir uždavinių skaičius

Šaltinis: sudaryta autorių

Daugiausiai priemonių numatyta II prioritetui įgyvendinti (106 priemonės), mažiausiai – IV prioritetui įgyvendinti (39 priemonės), I prioritetui įgyvendinti numatytos 56 priemonės, III prioritetui – 54 priemonės.

6.1. lentelė. Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių suvestinė

Prioritetai	Tikslų skaičius	Uždavinių skaičius	Priemonių skaičius
I prioritetas. Pažangi ir konkurencinga ekonomika	3	7	56
II prioritetas. Aukšta gyvenimo kokybė socialiai atsakingame ir pilietiškame rajone	5	15	106
III prioritetas. Švaresnis, išvystytas ir geriau pasiekiamas rajonas	4	9	54
IV prioritetas. Saugus rajonas ir efektyvi savivalda	2	6	39
IŠ VISO:	14	37	255

Šaltinis: sudaryta autorių

Pasvalio rajono savivaldybės strateginiam plėtros planui 2021–2027 metams įgyvendinti bus naudojamos savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kitos lėšos, kurios apima privačias lėšas, kitų finansavimo mechanizmų lėšas ir t. t.

ES	SB	VB	KT
• Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	• Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto lėšos	• Valstybės biudžeto lėšos	• Kitos lėšos: privačios lėšos, kitų finansavimo mechanizmų lėšos ir t. t.

6.1. pav. Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams finansavimo šaltiniai

Šaltinis: sudaryta autorių

Už Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams įgyvendinimą yra atsakingi Pasvalio rajono savivaldybės administracijos struktūriniai ir teritoriniai padaliniai, specialistai, Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigos, Pasvalio rajono savivaldybės kultūros įstaigos, Pasvalio rajono savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, Pasvalio rajono sveikatos priežiūros

įstaigos, Pasvalio rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų, bendruomeninės organizacijos, jaunimo organizacijos, Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančios vietos veiklos grupės, Pasvalio krašto muziejaus turizmo informacijos centras, Pasvalio rajono savivaldybės asocijuotos verslo struktūros, verslo skatinimo institucijos, Pasvalio rajono savivaldybės verslo įmonės, verslininkai, investuotojai, Pasvalio rajono savivaldybės melioracijos naudotojų asociacijos, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Pasvalio r. konsultavimo biuras, Pasvalio maisto ir veterinarijos tarnyba, Joniškėlio Igno Karpio žemės ūkio ir paslaugų mokykla, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Pasvalio skyrius, Lietuvos ūkininkų sąjungos Pasvalio skyrius, Pasvalio rajono savivaldybės ūkininkai, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Panevėžio klientų aptarnavimo departamentą Pasvalio skyrius, Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje veikiantys regioniniai parkai, šalies mokslo ir mokymo įstaigos, Pasvalio rajono savivaldybės trečiojo amžiaus universitetas, Pasvalio rajono savivaldybės meno mėgėjų kolektyvai, Pasvalio rajono savivaldybės daugiabučių namų bendrijų savininkai, Pasvalio rajono savivaldybės daugiabučių namų administratoriai, įmonės ir privatūs vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslaugas Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje, UAB „Pasvalio vandenys“, Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras, Pasvalio rajono savivaldybėje atliekas tvarkančios įmonės, Pasvalio rajono savivaldybės policijos komisariatas, Pasvalio rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba, Pasvalio rajono priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, kitos Pasvalio rajono savivaldybės įstaigos ir įmonės, teikiančios viešąsias paslaugas bei privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys.

Priemonių planas pateikiamas 2 priede, o pagrindinių projektų sąrašas – 3 priede. Iš viso numatyta įgyvendinti 44 projektus. Projektų sąrašas nėra baigtinis, jis bus pildomas kiekvienais metais, rengiant Pasvalio rajono savivaldybės veiklos planus pagal atitinkamas programas.

VII. PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO VERTINIMO RODIKLIŲ IR ĮGYVENDINIMO, STEBĖSENOS BEI ATSISKAITYMO UŽ REZULTATUS TVARKA

Pasvalio rajono savivaldybės strateginio plėtros plano (toliau – PRSSPP) vertinimo rodiklių bei stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už rezultatus tvarka – tai sisteminis aplinkos, susietos su patvirtinto strateginio plėtros plano įgyvendinimo metu atsirandančiais kiekybiniais ir kokybiniais pokyčiais, stebėjimo ir vertinimo procesas, kurio metu parengiamos strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos. Tvarkos tikslas – kontroliuoti strateginio plėtros plano vykdymą, vertinti įdiegtų priemonių poveikį rajono socialiniam ir ekonominiam gyvenimui, pagal poreikius pildyti ir koreguoti strateginį plėtros planą.

PRSSPP įgyvendinimo, stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už rezultatus tvarkos objektai – prioritetai, tikslai, uždaviniai, priemonės ir projektai bei vertinimo rodikliai, pagal kuriuos yra vykdoma PRSSPP stebėsenos sistema. PRSSPP stebėsenos rezultatas – teikiamos strateginio plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos du kartus per įgyvendinimo laikotarpį (tarpinė ataskaita rengiama 2024 m., o galutinė ataskaita rengiama 2028 m.), kurios rengiamos PRSSPP stebėsenos proceso metu; bei PRSSPP įgyvendinimo vertinimas (PRSSPP vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių peržiūrėjimas), vykdomas vieną kartą per PRSSPP įgyvendinimo laikotarpį – 2024 m. kartu su tų metų PRSSPP tarpinės įgyvendinimo ataskaitos rengimu. PRSSPP įgyvendinimo ataskaitos forma pateikiama 6 priede.

Rengiant PRSSPP įgyvendinimo ataskaitas, iš visų PRSSPP nurodytų vykdytojų surenkama informacija apie priemonių įgyvendinimą. Už duomenų pateikimą Strateginio planavimo ir investicijų skyriui (toliau – SPIS) atsakingi Pasvalio rajono savivaldybės administracijos skyriai ir specialistai, kurie iki einamųjų metų kovo 31 d. pateikia reikiamus duomenis. SPIS parengia PRSSPP įgyvendinimo ataskaitą iki einamųjų metų balandžio 30 dienos. Parengta PRSSPP ataskaita teikiama Pasvalio rajono savivaldybės Strateginio planavimo grupei (SPG) svarstymui nuo einamųjų metų gegužės 1 iki gegužės 31 dienos. Vėliau PRSSPP įgyvendinimo ataskaita teikiama Pasvalio rajono savivaldybės tarybos komitetams svarstyti ir Pasvalio rajono savivaldybės tarybai tvirtinti einamųjų metų birželį.

PRSSPP vizija, prioritetai, tikslai ir uždaviniai turi būti peržiūrėti vieną kartą per strateginio plėtros plano įgyvendinimo laikotarpį. PRSSPP įgyvendinimo vertinimas atliekamas 2024 m., laikantis tų pačių terminų, kaip ir tų metų PRSSPP tarpinės įgyvendinimo ataskaitos rengimas ir tvirtinimas.

PRSSPP keitimas ir papildymas – tai procedūra, kurios metu strateginio plėtros plano prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės yra papildomos naujomis arba pakeičiamos. PRSSPP priemonės bei jų pasiekimo indikatoriai gali būti keičiami pagal poreikį. Pasiūlymus dėl PRSSPP pakeitimo ar papildymo gali teikti Pasvalio rajono savivaldybės tarybos nariai, Pasvalio rajono savivaldybės administracijos ir jos struktūrinių padalinių vadovai, darbuotojai, socialiniai ekonominiai partneriai, kiti suinteresuoti fiziniai ar juridiniai asmenys. Pasiūlymai dėl PRSSPP pakeitimo ir papildymo pateikiami raštu SPIS pagal poreikį. Pateikti pasiūlymai apsvairstomi Pasvalio rajono savivaldybės tarybos komitetuose. PRSSPP pakeitimus ir papildymus tvirtina Pasvalio rajono savivaldybės taryba. PRSSPP keitimo ir papildymo forma pateikta 7 priede.

Išsamus PRSSPP stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už rezultatus tvarkos proceso aprašymas, PRSSPP koregavimo / papildymo tvarka bei vykdymo terminai pateikiami 7.1. lentelėje.

7.1. lentelė. PRSSPP įgyvendinimo procedūros ir vykdymo terminai

Eil. Nr.	Procedūros	Vykdytojai	Vykdyimo terminai		Periodiškumas
			Pradžia	Pabaiga	
1.	PRSSPP įgyvendinimo ataskaitos rengimas 1.1. Pasvalio rajono savivaldybės administracijos skyriai, atsakingi už duomenų pateikimą, teikia duomenis Strateginio planavimo ir investicijų skyriui.	PRSA skyriai, atsakingi už	Einamųjų metų sausio 1 d.	Einamųjų metų kovo 31 d.	

Eil. Nr.	Procedūros	Vykdymo jai	Vykdymo terminai		Periodiškumas
			Pradžia	Pabaiga	
	1.2. Strateginio planavimo ir investicijų skyrius parengia PRSSPP įgyvendinimo ataskaitą.	duomenų pateikimą SPIS	Einamųjų metų balandžio 1 d.	Einamųjų metų balandžio 30 d.	Du kartus per laikotarpį (2024 m. ir 2028 m.)
	1.3. PRSSPP įgyvendinimo ataskaita teikiama svarstyti Strateginio planavimo grupei.	SPIS, SPG	Einamųjų metų gegužės 1 d.	Einamųjų metų gegužės 31 d.	
	1.3. PRSSPP įgyvendinimo ataskaita teikiama svarstyti Pasvalio rajono savivaldybės tarybos komitetams ir tvirtinti Tarybai.	SPIS, PRS tarybos komitetams, PRS taryba	Einamųjų metų birželio 1 d.	Einamųjų metų birželio 30 d.	
	1.4. Parengta ir patvirtinta ataskaita skelbiama Savivaldybės interneto tinklalapyje www.pasvalys.lt .	SPIS	Einamųjų metų birželio 1 d.	Einamųjų metų birželio 30 d.	
2.	<i>PRSSPP peržiūrėjimas, įgyvendinimo vertinimas</i> 2.1. PRSSPP vizijos, prioritetų, tikslų ir uždavinių įvertinimas bei koregavimas	PRSA skyriai, SPIS	Einamųjų metų sausio 1 d.	Einamųjų metų gegužės 31 d.	Vieną kartą per laikotarpį (2024 m.)
	2.2. Koreguotas PRSSPP teikiamas svarstyti Pasvalio rajono savivaldybės tarybos komitetams ir tvirtinti Tarybai.	SPIS, PRS tarybos komitetams, PRS taryba	Einamųjų metų birželio 1 d.	Einamųjų metų birželio 30 d.	
	2.3. Parengtas ir patvirtintas PRSSPP skelbiamas Savivaldybės interneto tinklalapyje www.pasvalys.lt .	SPIS	Einamųjų metų birželio 1 d.	Einamųjų metų birželio 30 d.	
3.	<i>PRSSPP keitimas / papildymas</i> Savivaldybės tarybos narių, administracijos padalinių, socialinių ekonominių partnerių ir kitų subjektų raštu pateikti pasiūlymai dėl PRSSPP keitimo / papildymo teikiami Strateginio planavimo grupei, Savivaldybės tarybai svarstymui dėl PRSSPP keitimo / papildymo.	PRSA skyriai, SPIS	Pagal poreikį	Pagal poreikį	Pagal poreikį

Šaltinis: sudaryta autorių

PRSSPP vertinimo rodiklių bei įgyvendinimo stebėsenos, tikslinimo ir atsiskaitymo už rezultatus tvarkos apraše numatyta **dviejų** lygių kiekybinių ir kokybinių vertinimo rodiklių sistema, kuria naudojantis kontroliuojamas PRSSPP priemonių įgyvendinimas:

- 1) **efekto arba vizijos rodikliai** parodo PRSSPP įgyvendinimo poveikį savivaldybės raidai ir artėjimą prie vizijos (žr. 4 priedą);
- 2) **rezultato arba prioritetų / tikslų vertinimo rodikliai** rodo ilgalaikius PRSSPP įgyvendinimo rezultatus (žr. 5 priedą).

Sudarant rodiklių sistemą, atskaitos tašku imami 2018 m. duomenys (švietimo duomenims fiksuoti – 2018–2019 mokslo metai). Jei pildymo metu duomenys už 2018 metus dar neskelbiami, vertinami 2017 m. (švietimo duomenims – 2017–2018 mokslo metai). Kiekvienam vertinimo rodikliui yra nurodomas duomenų šaltinis, atsakinga už duomenų pateikimą institucija, atskaitos taškas (2018 m. arba 2017 m. duomenys, jei pildymo metu 2018 m. duomenys dar neskelbiami), ir jei rodiklis yra kiekybinis

(apskaičiuojamas), tuomet nurodoma jo apskaičiavimo formulė. Kiekvienam vertinimo rodikliui yra nurodoma siekiamybė 2028 m. (planuojama reikšmė).

Efeko arba vizijos vertinimo rodiklių bei rezultato arba prioritetų/ tikslų vertinimo rodiklių pasiekiamumas tikrinamas ir pristatomas du kartus per PRSSPP įgyvendinimo laikotarpį – 2024 m. (kartu su tarpine PRSSPP įgyvendinimo ataskaita) ir 2028 m. (kartu su galutine PRSSPP įgyvendinimo ataskaita). Pildant tarpinę PRSSPP įgyvendinimo ataskaitą, pasiekta vertinimo rodiklio reikšmė bus vertinama už 2023 m. arba 2022 m., jei duomenys pildymo metu už 2023 m. dar neskelbiami. Pildant galutinę PRSSPP įgyvendinimo ataskaitą, pasiekta vertinimo rodiklio reikšmė už 2023 m. bus pakoreguota (jei pildant tarpinę įgyvendinimo ataskaitą buvo įrašyta 2022 m. vertinimo rodiklio reikšmė) ir vertinama reikšmė už 2027 m. arba 2026 m., jei duomenys pildymo metu už 2027 m. dar neskelbiami.

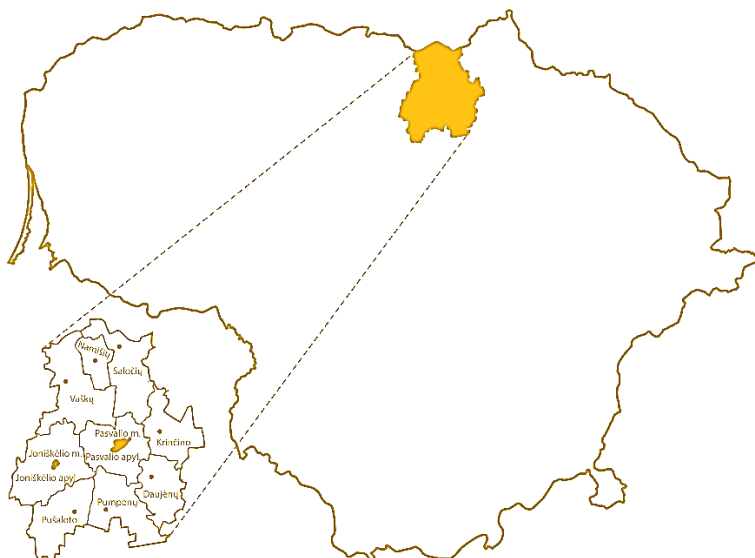

PRIEDAI

1 PRIEDAS. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖ

1P.1. BENDRA INFORMACIJA APIE PASVALIO RAJONĄ

Pasvalio rajonas plyti Lietuvos šiaurėje, Panevėžio apskrityje, rytuose ribojasi su Biržų rajonu, pietuose – su Panevėžio rajonu, vakaruose – su Pakruojo rajonu, o šiaurėje – su Latvijos Respublika. Tai yra vienas mažiausias Panevėžio apskrities rajonas, jo plotas siekia 1 289 kv. km. ir sudaro 16,4 proc. Panevėžio apskrities ploto. Pasvalio rajonas yra tipiškas Lietuvos šiaurinės dalies lygumų, derlingų upių slėnių kraštas. Pietrytinėje rajono dalyje, Žaliosios girios pakraščiais bei kai kurių upių slėniuose, aptinkama gyvosios gamtos kompleksų įvairovė. Etnografiškai rajonas priklauso Šiaurės Aukštaitijai, o pagal administracinę-teritorinę suskirstymą – Panevėžio apskričiai. Pasvalio rajono savivaldybės, kaip administracinio teritorinio vieneto, centras yra Pasvalio miestas.

1P.1.1. pav. Pasvalio rajono geografinė padėtis

Šaltinis: sudaryta autorių

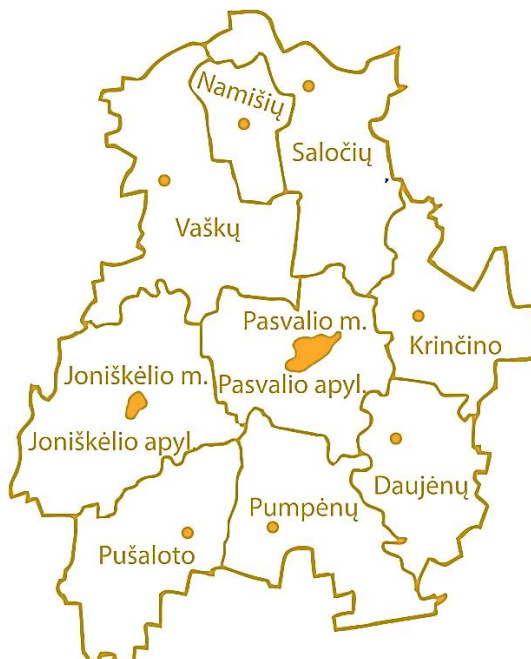
Pasvalio rajono savivaldybėje yra 2 miestai – Pasvalys ir Joniškėlis, 7 miesteliai – Daujėnai, Krikliniai, Krinčinas, Pumpėnai, Pušalotas, Saločiai, Vaškai, ir apie 400 kaimų. Savivaldybė yra suskirstyta į 11 seniūnijų: Daujėnų, Joniškėlio miesto, Joniškėlio apylinkių, Krinčino, Namišių, Pasvalio miesto, Pasvalio apylinkių, Pumpėnų, Pušaloto, Saločių, Vaškų.

Remiantis Pasvalio rajono savivaldybės internetiniame puslapyje www.pasvalys.lt pateikta informacija, savivaldybės teritorijoje yra 39 seniūnaitijos:

- 1) Daujėnų seniūnijoje – 3 seniūnaitijos (Daujėnų, Girsūdų, Porijų);
- 2) Joniškėlio miesto seniūnijoje – 3 seniūnaitijos (G. Petkevičaitės-Bitės, Vytauto, Linkuvos);
- 3) Joniškėlio apylinkių seniūnijoje – 4 seniūnaitijos (Meškalaukio, Švobiškio, Joniškėlio, Narteikių);
- 4) Krinčino seniūnijoje – 4 seniūnaitijos (Krinčino, Pajiešmenų, Gulbinėnų, Kraštų);
- 5) Namišių seniūnijoje – 3 seniūnaitijos (Namišių, Manikūnų, Kiemėnų);
- 6) Pasvalio miesto seniūnijoje – 3 seniūnaitijos (Biržų-Taikos gatvių kvartalo, Joniškėlio–Stoties–Geležinkeliečių gatvių kvartalo, Vilniaus–Panevėžio–Nepriklausomybės gatvių kvartalo);
- 7) Pasvalio apylinkių seniūnijoje – 4 seniūnaitijos (Papyvesių, Talačkonių, Ustukių, Valakėlių);
- 8) Pumpėnų seniūnijoje – 4 seniūnaitijos (Kriklinių, Pumpėnų, Kalno, Rinkūnų);
- 9) Pušaloto seniūnijoje – 3 seniūnaitijos (Pušaloto, Mikoliškio, Deglėnų);
- 10) Saločių seniūnijoje – 3 seniūnaitijos (Saločių, Raubonių, Žilpamūšio);

11) Vaškų seniūnijoje – 5 seniūnaitijos (Vaškų, Tetirvinių, Grūžių, Nairių, Kalneliškių).

1P.1.2. pav. Pasvalio rajono savivaldybės seniūnijos

Šaltinis: sudaryta autorių

Pasvalio rajono savivaldybėje automobilių kelių tinklas yra gerai išplėtotas. Nuo Pasvalio iki Panevėžio miesto yra 39 km, iki Šiaulių miesto – 73 km, iki Vilniaus miesto – 182 km, iki Kauno miesto – 146 km. Per rajono teritoriją einantis tarptautinis magistralinis kelias „Via Baltica“ sudaro palankias sąlygas bendradarbiauti su Vakarų bei Rytų Europa, Skandinavijos šalimis.

Pasvalio rajono žemės – vienos derlingiausių šalyje, joje vyrauja derlingi priemolio ir molio dirvožemiai, todėl jos labai intensyviai naudojamos žemės ūkio veiklai (Pasvalio r. sav. žemės našumo balas – 50,0, kai tuo tarpu šalyje – 39,7). Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, žemės ūkio naudmenos užima 96 171,20 ha (74,6 proc.) visos rajono teritorijos. Miškai užima tik 22 001,41 ha (17,1 proc.). Didžiausi miškai – Jakūbonių ir Moliūnų, kurie plyti pietinėje rajono dalyje; juose vyrauja pušynai, beržynai ir drebulynai. Vandenys užima – 2 506,09 ha (1,9 proc.), keliai – 1 752,06 ha (1,4 proc.), užstatytos teritorijos – 4 022,05 ha (3,1 proc.), kita žemė – 2 435,23 ha (1,9 proc.). Taigi, apie 79,1 proc. rajono teritorijos yra urbanizuota.

Tai vienas labiausiai urbanizuotų ir su kultūrinių rajonų Lietuvoje su išplėtotu žemės ir miškų ūkiu. Pramonė Pasvalio rajone išplėtotą menkai. Daugiausia yra maisto pramonės įmonių, kurios gamina mėsos gaminius, sviestą, sūrius, miltus, duoną ir jos gaminius. Pasvaliečiai nuo seno garsėja kaip geri aludariai, todėl net ir miesto herbe yra pavaizduoti apyniai.

Per rajoną teka Mūša ir jos intakai Mažupė, Lėvuo, Pyvesa, Tatula ir kt. (iš viso 14 upių ar jų dalių), telkšo 2 ežerai ir 7 tvenkiniai. Rajonas yra įsikūręs aktyvių karstinių reiškinių zonoje, kuri apima šiaurės rytų Lietuvos pakraštį tarp Mūšos ir Apaščios upių. Tokiose zonose susidaro smegduobės ir viena tokių smegduobių – Žalsvasis šaltinis – 1985 m. paskelbta geologiniu paminklu. Dar vienas šiame krašte esantis Lietuvos geologijos paminklas – Stipinų dolomito atodanga, vadinama Skalių kalnu.

Pasvalio rajono savivaldybė bendradarbiauja su kitų šalių savivaldybėmis ir komunomis: Čokhatauri (Gruzija), Drangedal (Norvegija), Giotene (Švedija), Iecava (Latvija), Liubaro (Ukraina), Lievin (Prancūzija), Obernkirchen (Vokietija), Žory (Lenkija).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo planu, Pasvalio rajono savivaldybė priskiriama vidurio Lietuvos regionui (Marijampolė – Jonava – Biržai) ir Biržų–Pasvalio arealui) – ypač didelių socialinių, ekonominių, ekologinių bei urbanistinių problemų, didžiausios depopuliacijos zonai.

Kraštovaizdžio naudojimo ir apsaugos prasme Pasvalio rajonas yra vienas iš 120 priskiriamų ypač svarbių nacionalinės reikšmės arealų. Rekreacine prasme Pasvalio rajonas priskiriamas vidutinio potencialo rekreaciniams arealams.

Pagal Panevėžio apskrities teritorijos bendrąjį planą, Pasvalys priskiriami III kategorijos rekreacijos išteklių arealui. Pasvalio ekonominės ir socialinės plėtros arealas Panevėžio apskrities teritorijos bendrajame plane išskirtas kaip tinkamas intensyvios rekreacijos plėtrai, urbanizacijai, intensyvaus žemės ūkio plėtrai.

1P.2. DEMOGRAFINĖ APLINKA

1P.2.1. Demografinė situacija

Demografija – 1) mokslas, tiriantis gyventojų sudėtį, kiekybinius ir kokybinius jos kitimus, gyventojų judėjimą; 2) gyventojų statistikos duomenys²⁹.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. pradžioje Pasvalio rajono savivaldybėje nuolatinių gyventojų skaičius siekė 23 967 asmenis (11,0 proc. Panevėžio apskrities ir 0,9 proc. šalies gyventojų). Lyginant 2014 m. ir 2018 m. pradžios duomenis, Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų skaičius sumažėjo 10,1 proc. Savo ruožtu, šalyje gyventojų skaičiaus mažėjimas siekė 4,6 proc., o Panevėžio apskrityje – 8,4 proc., Biržų r. sav. – 10,2 proc., Kupiškio r. sav. – 10,3 proc. Panevėžio r. sav. – 4,7 proc., Rokiškio r. sav. – 10,0 proc. ir Pakruojo r. sav. – 11,1 proc.

1P.2.1.1. lentelė. Gyventojų skaičius 2014–2018 m. (vertinant metų pradžios duomenis)

Administracinė teritorija / Metai	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	Pokytis proc., lyginant 2014 m. ir 2018 m.
Lietuvos Respublika	2 943 472	2 921 262	2 888 558	2 847 904	2 808 901	-4,6
Panevėžio apskritis	238 748	235 394	231 001	225 033	218 726	-8,4
Biržų r. sav.	26 473	25 937	25 418	24 645	23 778	-10,2
Kupiškio r. sav.	19 058	18 678	18 225	17 670	17 097	-10,3
Panevėžio r. sav.	37 488	37 173	36 705	36 417	35 734	-4,7
Pasvalio r. sav.	26 653	26 213	25 601	24 796	23 967	-10,1
Rokiškio r. sav.	32 748	32 191	31 454	30 451	29 472	-10,0
Pakruojo r. sav.	21979	21555	20956	20311	19546	-11,1

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pasvalio rajono miestų gyvenamosiose teritorijose gyvenančių asmenų skaičius 2018 m. pradžioje sudarė 31,6 proc. rajono gyventojų. Per pastaruosius penkis metus gyventojų skaičius Pasvalio rajono miestuose mažėjo mažesniu tempu (8,3 proc.) nei kaimo gyvenamosiose teritorijose (10,6 proc.). Taigi, *miesto ir kaimo gyventojų*³⁰ santykis Pasvalio rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje siekė 31,6 proc. ir 68,4 proc. Šis santykis skyrėsi nuo šalies (67,1 proc. ir 32,9 proc. gyventojų) ir nuo Panevėžio apskrities rodiklių (59,5 proc. ir 40,5 proc. gyventojų). Taigi, Pasvalio rajono savivaldybėje labiau apgyvendintos vietos yra kaimo gyvenamosios teritorijos.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, *gyventojų tankis*³¹ Pasvalio rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje siekė 18,6 gyv./kv. km, o 2014 m. pradžioje šis rodiklis buvo 20,7 gyv./kv. km. Šis rodiklis 2018 m. pradžioje buvo mažesnis nei šalyje (43,0 gyv./kv. km) ir Panevėžio apskrityje (27,8 gyv./kv. km). Iš visų analizuojamų savivaldybių Pasvalio r. sav. gyventojai gyvena tankiausiai (Biržų r. sav. – 16,1 gyv./ kv. km, Kupiškio r. sav. – 15,8 gyv./ kv. km, Panevėžio r. sav. – 16,4 gyv./kv. km, Rokiškio r. sav. – 16,3 gyv./ kv. km ir Pakruojo r. sav. – 14,9 gyv./ kv. km).

2014–2018 m. (vertinant metų pradžios duomenis) *gyventojų sudėtis pagal lytį* Pasvalio rajono savivaldybėje kito nežymiai. 2018 m. pradžioje 52,9 proc. gyventojų sudarė moterys ir 47,1 proc. – vyrai arba 1 000-iui vyrų teko 1 122,3 moterys. Šis rodiklis buvo mažesnis nei šalyje (kur 1 000-iui vyrų teko 1 165,2 moterys) ir Panevėžio apskrityje (kur 1 000-iui vyrų teko 1 181,4 moterys) bei vienas mažiausių, vertinant kitas analizuojamas savivaldybes. Mažesnis rodiklis 2018 m. pradžioje buvo tik Panevėžio r. sav. (kur 1 000-iui vyrų teko 1 040,4 moterys).

²⁹ Apibrėžimas pateiktas *Tarptautinių žodžių žodyne*. Vyriausioji enciklopedijų redakcija, 1985.

³⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *kaimo gyventojas* – gyventojas, gyvenantis kaimo gyvenamojoje vietovėje; *miesto gyventojas* – gyventojas, gyvenantis mieste, t. y. kompaktiškai užstatytoje gyvenamojoje vietovėje, turinčioje daugiau kaip 3 tūkst. gyventojų, iš kurių daugiau kaip du trečdaliai dirba pramonės, verslo bei gamybinės ir socialinės infrastruktūros srityse. Miestuose gali gyventi ir mažiau negu 3 tūkst. žmonių, jeigu šie miestai turėjo miesto statusą iki įsigaliojant Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymui (1994 m. liepos 19 d.).

³¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *gyventojų tankis* – gyventojų skaičius 1-ame km², t. y., gyventojų ir ploto, kuriame jie gyvena, santykis.

Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų sudėtis pagal amžiaus grupes, vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, buvo panaši kaip šalyje ir apskrityje. 2018 m. pradžioje rajone gyveno 3 583 0–15 metų amžiaus gyventojai (tai sudarė 15,0 proc. visų savivaldybės gyventojų). Šalyje šios amžiaus grupės gyventojai sudarė 15,9 proc., Panevėžio apskrityje – 14,5 proc. Per penkerius metus vaikų skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje sumažėjo 12,5 proc. 2018 m. pradžioje tik Panevėžio r. sav. (5 443 gyventojai) bei Rokiškio r. sav. (3 848 gyventojai) vaikų skaičius buvo didesnis nei Pasvalio r. sav.

*Darbingo amžiaus gyventojai*³² 2018 m. pradžioje sudarė 59,9 proc. visų Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų (kai šalyje siekė 61,6 proc., apskrityje – 60,1 proc.). Lyginant 2014 m. ir 2018 m. pradžios duomenis, darbingo amžiaus gyventojų skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje sumažėjo 10,2 proc. (nuo 16 004 gyventojų 2014 m. iki 14 367 gyventojų 2018 m.).

2018 m. pradžioje Pasvalio rajono savivaldybėje gyveno 6 017 *pensinio amžiaus gyventojų*³³ (jų dalis bendrame gyventojų skaičiuje siekė 25,1 proc.). 2014–2018 m. pradžios laikotarpiu, pensinio amžiaus gyventojų skaičius savivaldybėje sumažėjo 8,2 proc. (2014 m. pradžioje gyveno 6 556 pensinio amžiaus gyventojai).

1P.2.1.2. lentelė. Gyventojai pagal amžiaus grupes 2018 m. pradžioje

Administracinė teritorija	0–15 metų amžiaus gyventojai (vaikai)	Darbingo amžiaus gyventojai	Pensinio amžiaus gyventojai	Darbingo amžiaus gyventojai (proc.)
Lietuvos Respublika	446 923	1 731 456	630 522	61,6
Panevėžio apskritis	31 610	131 547	55 569	60,1
Biržų r. sav.	3 260	13 845	6 673	58,2
Kupiškio r. sav.	2 306	10 143	10 143	59,3
Panevėžio r. sav.	5 443	22 089	8 202	61,8
Pasvalio r. sav.	3 583	14 367	6 017	59,9
Rokiškio r. sav.	3 848	17 605	8 019	59,7
Pakruojo r. sav.	2 909	11 731	4 906	60,0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

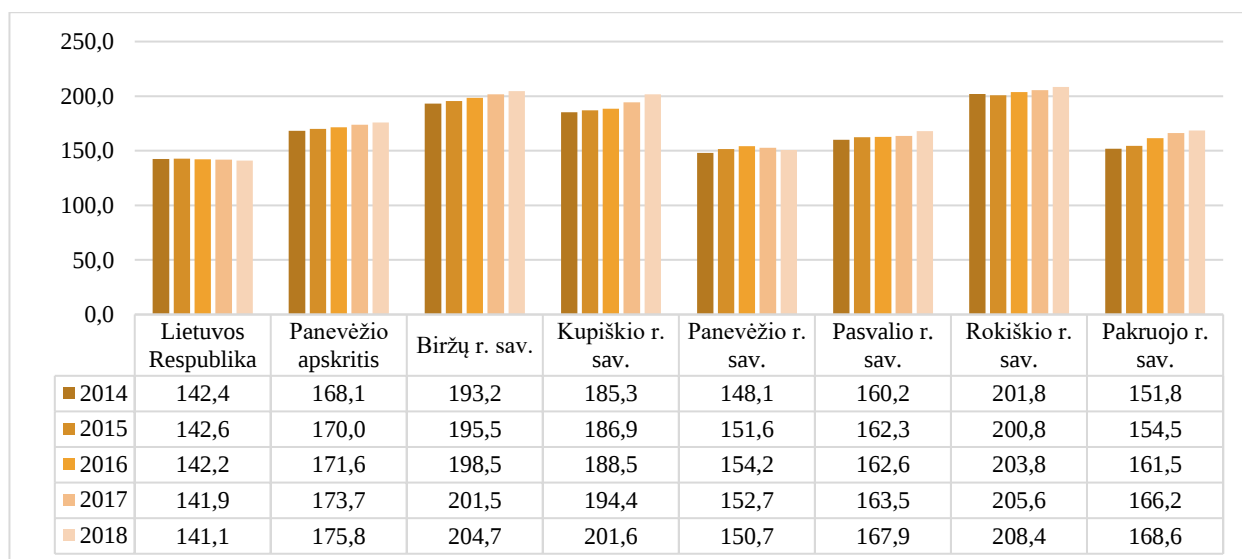
Gyventojų skaičiaus mažėjimą Pasvalio rajone, kaip ir šalyje bei Panevėžio apskrityje lėmė kelios priežastys: 1) visuomenės senėjimas; 2) neigiama natūrali gyventojų kaita (toliau – NGK); 3) gyventojų migracija į kitas šalies vietas ir užsienio valstybes.

Reikšmingas rodiklis, apibūdinantis visuomenės senėjimą, yra *demografinis senatvės koeficientas*³⁴. 2014–2018 m. pradžios laikotarpiu Panevėžio apskrityje ir visose nagrinėjamose savivaldybėse gyventojai senėjo, tačiau šalyje fiksuojama atvirkštinė tendencija – per penkerius metus demografinės senatvės koeficientas sumažėjo 0,9 proc. Panevėžio apskrityje rodiklis padidėjo 4,6 proc., Pasvalio rajono savivaldybėje – 4,8 proc. Pasvalio rajono savivaldybėje 2018 metų pradžioje 100 vaikų iki 15 metų amžiaus teko beveik 168 pagyvenę asmenys. Mažesnę nei Pasvalio rajono savivaldybės demografinės senatvės koeficientą iš nagrinėjamų savivaldybių 2018 m. pradžioje turėjo Panevėžio r. sav. (150,7). Didžiausias rodiklis analogišku laikotarpiu vyravo Rokiškio r. sav. (208,4). Dar daugiau, Pasvalio r. sav. rodiklis 2018 m. pradžioje buvo 4,5 proc. mažesnis nei apskrities vidurkis, todėl galima teigti, kad apskrities mastu Pasvalio rajone gyvena jaunesnis žmonės. Pažymėtina, kad Pasvalio r. sav. demografinės senatvės koeficiento didėjimo sparta (4,8 proc.) 2014–2018 metais (vertinant metų pradžios duomenis) buvo viena mažiausių iš nagrinėjamų savivaldybių (mažesniu tempu didėjo tik Panevėžio ir Rokiškio rajonų savivaldybių rodikliai). Labiausiai gyventojai senėjo Pakruojo r. sav. (11,1 proc. per penkerius metus pablogėjo demografinės senatvės koeficientas).

³² Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *darbingo amžiaus gyventojai* – asmenys nuo 16 metų iki Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyto senatvės pensijos amžiaus.

³³ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *pensinio amžiaus gyventojai* – asmenys, sulaukę teisės aktų nustatyto pensijos amžiaus, ir vyresni.

³⁴ Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *demografinės senatvės koeficientas* – pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus.

1P.2.1.1 pav. Demografinis senatvės koeficientas 2014-2018 m. (metų pradžios duomenys)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pagal Lietuvos statistikos departamente pateiktus duomenis, per 2017 m. šalyje gimė 28 696 naujagimiai, t. y., 4,0 proc. mažiau nei per 2013 m., Panevėžio apskrityje 2017 m. gimusiųjų skaičius siekė 1 937 (8,5 proc. mažiau nei 2013 m.), Pasvalio rajono savivaldybėje tais pačiais metais gimė 199 naujagimiai (sudarė 10,3 proc. apskrityje gimusiųjų skaičiaus) ir per penkerius metus rodiklis sumažėjo 20,7 proc. Pasvalio rajono savivaldybėje 2013-2017 metų laikotarpiu gimusiųjų skaičius mažėjo sparčiau nei šalyje, apskrityje ir visose nagrinėjamosiose savivaldybėse.

1P.2.1.3. lentelė. Gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičius 2013-2017 m.

Administracinė teritorija/Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Gimusieji						
Lietuvos Respublika	29 885	30 369	31 475	30 623	28 696	-4,0
Panevėžio apskritis	2 116	2 173	2 224	2 018	1 937	-8,5
Biržų r. sav.	222	219	230	196	220	-0,9
Kupiškio r. sav.	170	160	177	139	137	-19,4
Panevėžio r. sav.	354	367	341	347	320	-9,6
Pasvalio r. sav.	251	253	286	258	199	-20,7
Rokiškio r. sav.	258	270	247	215	222	-14,0
Pakruojo r. sav.	210	209	166	200	173	-17,6
Mirusieji						
Lietuvos Respublika	41 511	40 252	41 776	41 106	40 142	-3,3
Panevėžio apskritis	3 584	3 547	3 748	3 719	3 630	1,3
Biržų r. sav.	494	498	474	476	455	-7,9
Kupiškio r. sav.	330	358	377	330	291	-11,8
Panevėžio r. sav.	526	505	569	574	579	10,1
Pasvalio r. sav.	431	437	491	432	435	0,9
Rokiškio r. sav.	624	628	604	610	630	1,0
Pakruojo r. sav.	379	377	374	326	377	-0,5

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013–2017 m. laikotarpiu mirtingumas šalyje sumažėjo 3,3 proc., Panevėžio apskrityje padidėjo 1,3 proc., o Pasvalio rajono savivaldybėje taip pat padidėjo 0,9 proc. Mirtingumas analizuojamu laikotarpiu labiausiai sumažėjo Kupiškio rajono savivaldybėje (11,8 proc.), o labiausiai išaugo Panevėžio rajono savivaldybėje (10,1 proc.).

Patikimesni rodikliai, vertinantys gyventojų skaičiaus kitimo tendencijas, yra gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičiaus pokyčiai, tenkantys 1 000-iui gyventojų.

2017 m. šalyje 1 000-iui gyventojų teko 10,1 naujagimių, t. y., tiek pat kaip ir 2013 m. Gimusiųjų skaičius 1 000-iui gyventojų Panevėžio apskrityje 2017 m. siekė 8,6 (0,1 proc. p. 1,4 proc. mažiau nei 2013 m.). Pasvalio rajono savivaldybės gimstamumo 1 000-iui gyventojų rodiklis 2017 m. siekė 8,0 ir lyginant su 2013 m. sumažėjo sparčiausiai iš visų nagrinėjamų savivaldybių – 12,9 proc. Penkerių metų laikotarpiu rodiklis augo tik Biržų r. sav. (8,1 proc.), visose kitose savivaldybėse – mažėjo. Nei vienos iš nagrinėjamų savivaldybių išvestinis gimusiųjų skaičiaus rodiklis 2017 m. nepasiekė šalies vidurkio, tačiau gimusių kūdikių 1 000-iui gyventojų daugiausiai teko Biržų rajono savivaldybėje (8,9) ir Panevėžio rajono savivaldybėje (8,8).

1P.2.1.4. lentelė. Gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2013–2017 m.

Administracinė teritorija/Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Gimusieji, tenkantys 1 000-iui gyventojų						
Lietuvos Respublika	10,1	10,3	10,8	10,6	10,1	0,0
Panevėžio apskritis	8,7	9,1	9,4	8,7	8,6	-1,4
Biržų r. sav.	8,2	8,3	8,9	7,7	8,9	8,7
Kupiškio r. sav.	8,8	8,4	9,5	7,6	7,8	-11,4
Panevėžio r. sav.	9,3	9,8	9,2	9,5	8,8	-6,0
Pasvalio r. sav.	9,2	9,5	10,9	10,1	8,0	-12,9
Rokiškio r. sav.	7,7	8,2	7,7	6,8	7,3	-5,5
Pakruojo r. sav.	9,3	9,5	7,7	9,5	8,5	-8,5
Mirusieji, tenkantys 1 000-iui gyventojų						
Lietuvos Respublika	14,0	13,7	14,3	14,2	14,1	0,9
Panevėžio apskritis	14,8	14,9	15,9	16,1	16,1	9,1
Biržų r. sav.	18,3	18,8	18,3	18,7	18,5	1,0
Kupiškio r. sav.	17,0	18,8	20,2	18,1	16,5	-3,1
Panevėžio r. sav.	13,9	13,5	15,3	15,6	15,9	14,5
Pasvalio r. sav.	15,8	16,4	18,7	16,9	17,5	10,9
Rokiškio r. sav.	18,7	19,2	18,8	19,4	20,7	10,9
Pakruojo r. sav.	16,8	17,2	17,4	15,6	18,6	10,4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013–2017 m. laikotarpiu šalyje mirtingumas 1 000-iui gyventojų išaugo 0,9 proc., Panevėžio apskrityje – 9,1 proc. Beveik visose analizuojamose savivaldybėse šis rodiklis taip pat augo, išskyrus Kupiškio rajono savivaldybę, kur rodiklis sumažėjo 3,1 proc. Pasvalio rajono savivaldybėje nagrinėjamu periodu mirtingumo 1 000-iui gyventojų rodiklis augo greičiau (10,9 proc.) nei šalyje ar Panevėžio apskrityje. Sparčiau rodiklis augo tik Panevėžio rajono savivaldybėje (14,5 proc.). 2017 m. Pasvalio rajono savivaldybės mirtingumas 1 000-iui gyventojų (17,5 asm.) buvo ketvirtas pagal dydį tarp nagrinėjamų savivaldybių. Mažesnę rodiklį turėjo Kupiškio r. sav. (16,5 asm.) ir Panevėžio r. sav. (15,9 asm.). Didžiausias rodiklis 2017 m. vyravo Rokiškio r. sav., kurioje 1 000-iui gyventojų teko 20,7 asmenų mirtys.

2013–2017 m. laikotarpiu natūrali gyventojų kaita³⁵ išliko neigiama šalyje, Panevėžio apskrityje bei visose analizuojamose savivaldybėse, tačiau NGK rodiklis per penkerius metus šalyje sumažėjo 1,5 proc. (nuo -11 626 asm. 2013 m. iki -11 446 asm. 2017 m.). Rodiklis mažėjo Biržų r. sav. (13,6 proc.) bei Kupiškio r. sav. (3,8 proc.). Tuo tarpu Panevėžio apskrityje natūrali gyventojų kaita buvo neigiama ir ilgainiui didėjo (padidėjimas 2013–2017 m. laikotarpiu siekė 15,3 proc.). 2013–2017 m. periodu rodiklis augo ir Panevėžio rajono savivaldybėje (50,6 proc.), Pasvalio rajono savivaldybėje (31,1 proc.), Pakruojo rajono savivaldybėje (20,7 proc.) bei Rokiškio rajono savivaldybėje (11,5 proc.).

³⁵ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, natūrali gyventojų kaita – gyvų gimusių kūdikių ir mirusių asmenų skaičiaus skirtumas.

1P.2.1.5. lentelė. Natūrali gyventojų kaita 2013-2017 m.

Administracinė teritorija/Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	-11 626	-9 883	-10 301	-10 483	-11 446	-1,5
Panevėžio apskritis	-1 468	-1 374	-1 524	-1 701	-1 693	15,3
Biržų r. sav.	-272	-279	-244	-280	-235	-13,6
Kupiškio r. sav.	-160	-198	-200	-191	-154	-3,8
Panevėžio r. sav.	-172	-138	-228	-227	-259	50,6
Pasvalio r. sav.	-180	-184	-205	-174	-236	31,1
Rokiškio r. sav.	-366	-358	-357	-395	-408	11,5
Pakruojo r. sav.	-169	-168	-208	-126	-204	20,7

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Aukščiau pateikti duomenys rodo, Pasvalio rajono savivaldybėje natūrali gyventojų kaita yra neigiama ir pastaruoju metu blogėjanti (sparčiau NGK rodiklis iš kaimyninių savivaldybių blogėjo Panevėžio r. sav.).

Lietuvos statistikos departamente skiriama tarptautinė ir vidaus migracija. Tarptautinę migraciją apibūdina *emigracija*³⁶ ir *imigracija*³⁷.

1P.2.1.6. lentelė. Emigracija ir imigracija 2013-2017 m.

Administracinė teritorija/Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Emigracija, asmenys						
Lietuvos Respublika	38 818	36 621	44 533	50 333	47 925	23,5
Panevėžio apskritis	2 299	2 225	2 869	3 736	3 858	67,8
Biržų r. sav.	232	251	304	416	506	118,1
Kupiškio r. sav.	180	158	201	272	324	80,0
Panevėžio r. sav.	329	330	357	540	627	90,6
Pasvalio r. sav.	254	236	328	467	476	87,4
Rokiškio r. sav.	293	255	382	456	473	61,4
Pakruojo r. sav.	301	254	329	455	405	34,6
Imigracija, asmenys						
Lietuvos Respublika	22 011	24 294	22 130	20 162	20 368	-7,5%
Panevėžio apskritis	1 193	1 281	1 162	935	762	-36,1%
Biržų r. sav.	117	144	131	93	72	-38,5%
Kupiškio r. sav.	96	79	111	91	62	-35,4%
Panevėžio r. sav.	152	197	210	156	109	-28,3%
Pasvalio r. sav.	134	141	115	92	80	-40,3%
Rokiškio r. sav.	161	210	150	98	88	-45,3%
Pakruojo r. sav.	135	164	138	111	81	-40,0%

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013–2017 m. emigracijos mastai Pasvalio rajono savivaldybėje išaugo beveik dvigubai (87,4 proc.), kai šalyje – 23,5 proc., Panevėžio apskrityje – 67,8 proc., o imigracijos mastai Pasvalio rajono savivaldybėje sumažėjo 40,3 proc., kai šalyje fiksuojamas tik 7,5 proc. sumažėjimas, o Panevėžio apskrityje sumažėjimas siekė 36,1 proc. Kaip matoma iš pateiktų duomenų, emigracijos mastų augimas 2013–2017 m. laikotarpiu didžiausias Biržų r. sav. (118,1 proc.). Savo ruožtu, imigracijos mastai visose nagrinėjamose savivaldybėse mažėjo (sparčiausiai – Rokiškio r. sav.).

³⁶ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *emigracija* – išvykimas į kitą valstybę, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.

³⁷ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *imigracija* – atvykimas į šalį, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.

Iš viso 2017 m. iš Pasvalio rajono savivaldybės į užsienio šalis emigravo 476 gyventojai (daugiau emigravo tik Panevėžio r. sav. – 627 gyventojai ir Biržų r. sav. – 506 gyventojai), o atvyko gyventi 80 gyventojų (mažiau – Kupiškio r. sav. (62 gyv.) ir Biržų r. sav. (72 gyv.)), todėl *neto tarptautinė migracija*³⁸ siekė -396 gyventojus. Tarp nagrinėjamų savivaldybių nebuvo nei vienos savivaldybės, kurioje *neto tarptautinė migracija* būtų teigiama. Šie duomenys rodo, jog iš Pasvalio r. sav. gyventojai yra linkę išvykti į užsienio šalis, o užsieniečiai nėra linkę atkvyti gyventi į Pasvalio r. sav. teritoriją, tačiau kiti kaimyniniai rajonai taip pat yra nepatrauklūs.

Vidaus migracijos rodiklius atspindi *vidaus migrantai*³⁹. Panevėžio apskritis priskiriama prie apskričių, iš kurių gyventojai išsikelia, nes 2017 m. iš Panevėžio apskrities į kitas šalies apskritis išvyko 5 895 asmenys, o atvyko 4 377 asmenys (*neto vidaus migracija*⁴⁰ siekė -1 518).

1P.2.1.7. lentelė. Vidaus migrantai 2013-2017 m.

Administracinė teritorija/Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Išvykusieji, asmenys						
Panevėžio apskritis	5 274	5 346	5 242	5 961	5 895	11,8
Biržų r. sav.	583	585	549	663	707	21,3
Kupiškio r. sav.	546	525	557	607	538	-1,5
Panevėžio r. sav.	1 000	1 041	1 054	976	1 052	5,2
Pasvalio r. sav.	657	588	597	725	794	20,9
Rokiškio r. sav.	821	776	698	868	805	-1,9
Pakruojo r. sav.	561	565	604	668	645	15
Atvykusieji, asmenys						
Panevėžio apskritis	4 256	4 310	4 080	4 495	4 377	2,8
Biržų r. sav.	417	435	447	493	509	22,1
Kupiškio r. sav.	423	422	394	424	381	-9,9
Panevėžio r. sav.	970	997	961	1 299	1 146	18,1
Pasvalio r. sav.	365	427	403	469	597	63,6
Rokiškio r. sav.	633	622	550	618	619	-2,2
Pakruojo r. sav.	326	399	404	493	408	25,2

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Tos pačios tendencijos pastebimos ir Pasvalio r. sav. – iš teritorijos per 2017 m. išvyko 794 asmenys, o atvyko – 597 asmenys (*neto vidaus migracija* siekė -197). Tik Panevėžio r. sav. 2017 m. pasižymėjo teigiamu *neto vidaus migracijos* rodikliu. Tai susiję su tuo, kad Panevėžio r. sav. – žiedinė savivaldybė, juosianti Panevėžio miestą, iš kurio dalis gyventojų išsikelia gyventi į artimiausiai esančia periferiją – Panevėžio rajoną. Išvykusiųjų skaičius per penkerius metus Pasvalio r. sav. padidėjo 20,9 proc., o Panevėžio apskrityje – 11,8 proc. Tarp nagrinėjamų savivaldybių yra tokių, kuriose 2013-2017 m. laikotarpiu į kitas šalies teritorijas išvykusiųjų skaičius sumažėjo – tai Kupiškio r. sav. (1,5 proc.) ir Rokiškio r. sav. (1,9 proc.). Teigiamas dalykas yra tai, kad Pasvalio r. sav. analogišku laikotarpiu atvykusiųjų vidaus migrantų skaičius padidėjo net 63,6 proc. (sparčiausiai iš visų nagrinėtų savivaldybių, sparčiau nei Panevėžio apskrityje).

Svarbus demografinę rajono situaciją apibūdinantis rodiklis yra *migracijos saldo arba neto migracija*⁴¹, kuris parodo skirtumą tarp išvykstančių ir atvykstančių gyventojų skaičiaus.

Migracijos saldo 2013-2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje, Panevėžio apskrityje bei beveik visose analizuojamose savivaldybėse buvo neigiamas (išskyrus Panevėžio r. sav., kurioje *neto migracijos* rodiklis 2016 m. ir 2017 m. buvo teigiamas). Tai reiškia, kad iš minėtų teritorijų daugiau

³⁸ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *neto tarptautinė migracija* – imigravusių ir emigravusių asmenų skaičiaus skirtumas.

³⁹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *vidaus migrantas* – asmuo, atvykęs arba išvykęs į naują gyvenamąją vietą šalies viduje ir ketinantis joje apsigyventi nuolat arba ne trumpiau kaip 6 mėnesius.

⁴⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *neto vidaus migracija* – atvykusių ir išvykusių gyventojų skaičiaus skirtumas.

⁴¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *neto migracija* – imigravusių ir emigravusių asmenų skaičiaus skirtumas.

gyventojų išvažiuoja, nei į jas atvažiuoja (Panevėžio rajone 2016 ir 2017 m. – atvirkštinė tendencija). Be to, neigiamas migracijos neto rodiklis Panevėžio apskrityje didėjo (49,1 proc.). Sparčiausiai migracijos neto rodiklis blogėjo Kupiškio r. sav. (per penkerius metus padidėjo 27,6 proc.) ir Biržų r. sav. (padidėjo 19,3 proc.). Pasvalio rajone neto migracija gerėjo – 2013–2017 m. neigiamos rodiklio tendencijos pagerėjo trečdaliu.

1P.2.1.8. lentelė. Migracijos saldo 2013–2017 m.

Administracinė teritorija/Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Panevėžio apskritis	-1018	-1036	-1162	-1466	-1518	49,1
Biržų r. sav.	-166	-150	-102	-170	-198	19,3
Kupiškio r. sav.	-123	-103	-163	-183	-157	27,6
Panevėžio r. sav.	-30	-44	-93	323	94	-413,3
Pasvalio r. sav.	-292	-161	-194	-256	-197	-32,5
Rokiškio r. sav.	-188	-154	-148	-250	-186	-1,1
Pakruojo r. sav.	-235	-166	-200	-175	-237	0,9

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Galima teigti, kad pagrindiniai, įtakos Pasvalio rajono demografinės situacijos blogėjimui turintys veiksniai yra sparčiai augantis demografinės senatvės koeficientas, neigiama ir blogėjanti natūrali gyventojų kaita bei neigiamas migracijos neto rodiklis. Didelę įtaką neigiamam migracijos neto rodikliui daro spartėjantys emigracijos tempai. Teigiama tai, kad neto migracija Pasvalio rajone, nors ir yra neigiama, tačiau pastebimos rodiklio gerėjimo tendencijos. Spartūs emigracijos procesai tiek Pasvalio rajono savivaldybėje, tiek visoje Panevėžio apskrityje bei aplinkinėse savivaldybėse išryškina kartų kaitos problemas ateityje, kas sukels negrįžtamas socialines-ekonominės pasekmes. Spartus demografinės senatvės koeficiento blogėjimas lems NGK rodiklio blogėjimą ir ateityje.

1P.2.2. Užimtumas ir darbo rinka

Darbas – tai žmogaus pragyvenimo, socialinio statuso, pilnavertiškumo šaltinis. Kiekviena valstybė, vykdydama užimtumo politiką, siekia ne tik užtikrinti aukštą gyvenimo kokybę, žmonių interesus atitinkantį pragyvenimo lygį, bet ir socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių – ilgalaikių bedarbių, jaunimo, darbo rinkoje diskriminuojamų ir kt. asmenų – integraciją į darbo rinką, visuomenę, vietos bendruomenę. Užimtumas ir darbas neatsiejami nuo ekonominio stabilumo palaikymo, konkurencinio pranašumo didinimo, ir yra valstybės, regionų, apskričių ekonominės ir socialinės gerovės pagrindas.

1P.2.2.1. lentelė. Užimtų gyventojų skaičius 2013–2017 m., tūkst.

Metai/ Administracinė teritorija	LR	Panevėžio apskr.	Biržų r. sav.	Kupiškio r. sav.	Panevėžio r. sav.	Pasvalio r. sav.	Rokiškio r. sav.	Pakruojo r. sav.
2013 m.	1292,8	92,4	8,7	7,9	12,9	9,6	11,8	7,5
2014 m.	1319,0	95,9	9,6	6,8	15,7	8,3	11,9	6,7
2015 m.	1334,9	97,9	10,3	6,1	16,0	9,3	10,2	7,0
2016 m.	1361,4	102,3	11,5	6,6	16,5	9,2	10,9	7,6
2017 m.	1354,8	97,3	10,9	6,4	16,0	9,0	10,4	7,3
Pokytis, proc.	4,8	5,3	25,3	-19,0	24,0	-6,3	-11,9	-2,7

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

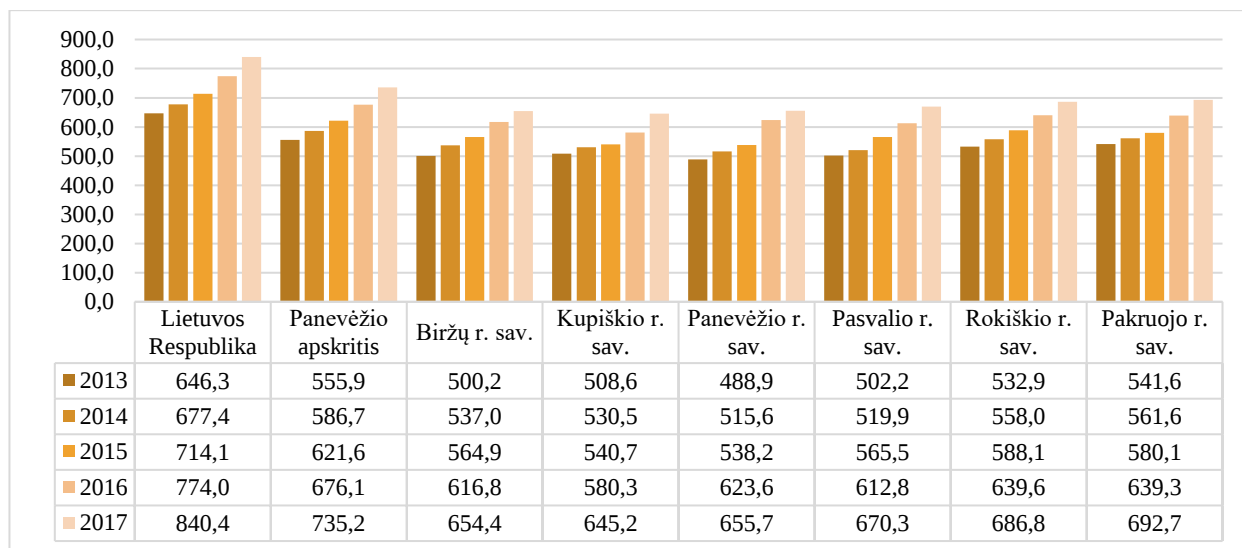
Užimtų gyventojų⁴² skaičius per 2013–2017 metus Pasvalio rajono savivaldybėje sumažėjo 6,3 proc. ir 2017 m. siekė 9,0 tūkst. gyventojų (tai sudarė 9,2 proc. Panevėžio apskrities ir 0,7 proc. šalies darbingo gyventojų skaičiaus). Tuo tarpu šalyje užimtumas augo 4,8 proc., Panevėžio apskrityje – 5,3 proc.

⁴² Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, užimti gyventojai – 15 metų ir vyresni asmenys, dirbantys bet kokią darbą, gaunantys už jį darbo užmokestį pinigais ar natūra arba turintys pajamų ar pelno.

Panevėžio apskrities rodiklio augimui įtakos turėjo užimtų gyventojų skaičiaus didėjimas Biržų rajone (25,3 proc.) bei Panevėžio rajone (24,0 proc.). Sparčiausiai užimtų gyventojų skaičius sumažėjo Kupiškio r. sav. (apie 19,0 proc. per penkerius metus).

*Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis*⁴³ Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m. siekė 670,3 Eur. Darbo užmokestis Pasvalio rajone 10,8 proc. atsiliko nuo Panevėžio apskrities vidurkio (735,2 Eur) ir penktadaliu – nuo šalies vidurkio (840,4 Eur). Pasvalio rajono savivaldybės vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio rodiklis buvo trečias pagal dydį tarp nagrinėjamų savivaldybių. Už jį mažesnę turėjo Biržų r. sav. (654,4 Eur), Kupiškio r. sav. (645,2 Eur) ir Panevėžio r. sav. (655,7 Eur).

1P.2.2.1. pav. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2013–2017 m., Eur

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pasvalio rajono savivaldybėje, lyginant 2013 m. ir 2017 m. duomenis, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis išaugo 33,5 proc., šis augimas buvo spartesnis nei šalyje (30,0 proc.) ir Panevėžio apskrityje (32,3 proc.), bei vienas didžiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių. Greičiau vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis augo tik Panevėžio r. sav. – 34,1 proc.

1P.2.2.2. lentelė. Registruotų bedarbių skaičius 2013–2017 m., tūkst.

Administracinė teritorija/ Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc. 2017 m., lyginant su 2013 m.
Lietuvos Respublika	201,3	173,0	158,2	144,9	139,6	-30,7
Panevėžio apskritis	17,9	16,3	14,7	13	12,3	-31,3
Biržų r. sav.	1,7	1,6	1,6	1,3	1,4	-17,6
Kupiškio r. sav.	1,8	1,6	1,4	1,4	1,3	-27,8
Panevėžio r. sav.	2,8	2,5	2,2	2	1,9	-32,1
Pasvalio r. sav.	2,4	2,2	2,1	1,9	1,7	-29,2
Rokiškio r. sav.	2,6	2,4	2,4	2,1	2,1	-19,2
Pakruojos r. sav.	1,6	1,3	1,2	1,1	1,1	-31,3

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pasvalio rajono savivaldybėje, Panevėžio apskrityje ir šalyje registruotų *bedarbių*⁴⁴ skaičius 2013–2017 m. laikotarpiu mažėjo: šalyje registruotų bedarbių skaičius sumažėjo 30,7 proc., Panevėžio apskrityje

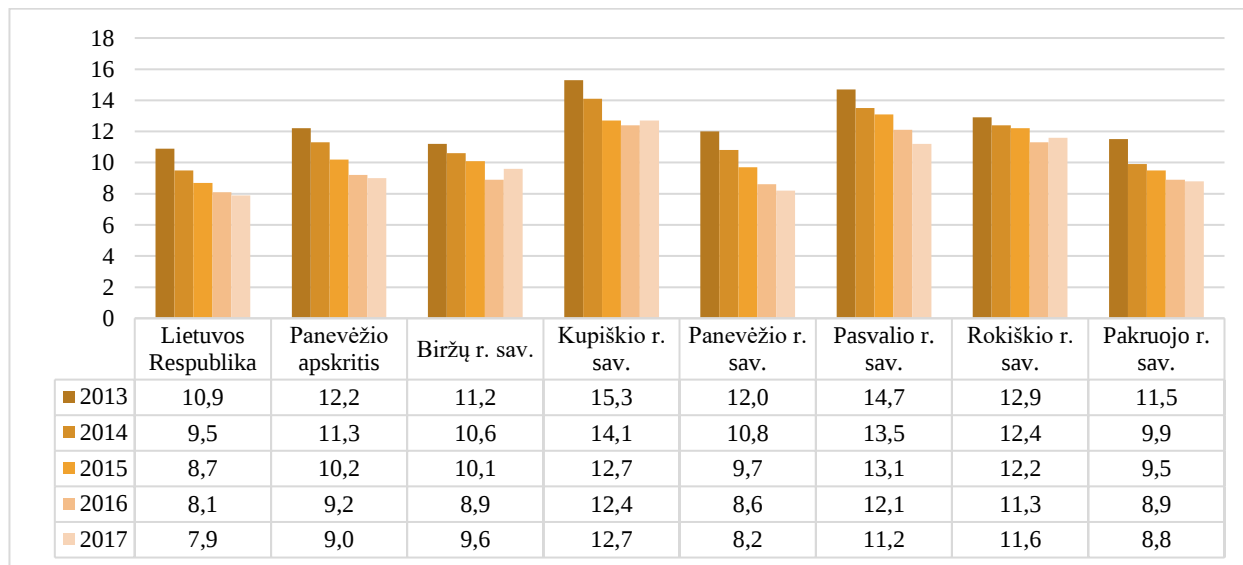
⁴³ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bruto darbo užmokestis* – atlyginimas pinigais, apimantis tiesiogiai darbdavio darbuotojui mokamą pagrindinį darbo užmokestį ir papildomą darbo uždarbį, įskaitant darbuotojo mokamas valstybinio socialinio draudimo įmokas ir gyventojų pajamų mokestį. Neįskaitoma materialinė, laikinojo nedarbingumo pašalpa, mokama neatsižvelgiant į finansavimo šaltinį, kompensacija už nepanaudotas kasmetines atostogas, išeitinė išmoka ir pan.

⁴⁴ Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *bedarbis* – nedirbantis nustatyto (15–74 metų) amžiaus asmuo, kuris aktyviai ieško darbo ir per apibrėžtą laikotarpį gali pradėti dirbti.

– 31,3 proc., Pasvalio rajono savivaldybėje – 29,2 proc. Tarp nagrinėtų savivaldybių Pasvalio r. sav. registruotų bedarbių skaičius sumažėjo vienu iš spartesnių tempų (sparčiau mažėjo Panevėžio rajono savivaldybėje – 32,1 proc. ir Pakruojo r. sav. – 31,3 proc.).

Registruotų bedarbių skaičiaus mažėjimas iš dalies yra nulemtas gyventojų skaičiaus mažėjimo, todėl patikimesnis rodiklis, atspindintis užimtumo situaciją, yra *registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis)*⁴⁵. 2017 m. šalies nedarbo lygis siekė 7,9 proc., Panevėžio apskrities – 9,0 proc. Aukščiausiu nedarbo lygiu tarp nagrinėjamų savivaldybių 2017 m. pasižymėjo Kupiškio rajono savivaldybė (12,7 proc.). Pasvalio rajono savivaldybės registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis 2017 m. buvo vienas iš didžiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių, didesnis nei šalyje ir vidutiniškai apskrityje (siekė 11,2 proc.).

1P.2.2.2. pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis) 2013–2017 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Užimtumo tarnyba prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Tiek šalyje, tiek Panevėžio apskrityje, tiek visose nagrinėjamose savivaldybėse nedarbo lygis 2013–2017 m. laikotarpiu mažėjo. Labiausiai jis sumažėjo Panevėžio rajono savivaldybėje (3,8 proc. p.). Šis mažėjimas buvo spartesnis nei Panevėžio apskrityje (3,2 proc. p.) Lėčiausiai nedarbo lygio rodiklis mažėjo Kupiškio r. savivaldybėje (2,6 proc.). Pasvalio r. sav. nedarbo lygis per penkerius metus sumažėjo 3,5 proc. p.

⁴⁵ Pagal elektroninį Lietuvos statistikos departamento žodyną, *nedarbo lygis* – rodiklis, išreiškiamas bedarbių ir darbo jėgos santykiu.

1P.3. EKONOMINĖ APLINKA

1P.3.1. Ekonomika ir verslas

Pagrindinių makroekonominių šalies rodiklių projekcijos. LR finansų ministerijos 2018 m. rugsėjį paskelbtame ekonominės raidos scenarijuje 2018–2021 metams numatoma, kad Lietuvos bendrasis vidaus produktas⁴⁶ (toliau – BVP) vidutiniu laikotarpiu gali augti vidutiniškai 2,8 proc. per metus. Trumpuoju laikotarpiu (2018 metais), padidėjus darbo našumui, Lietuvos BVP gali augti 3,4 proc., o 2019 m. BVP 2,8 proc. 2019 m. numatomas infliacijos sumažėjimas, kas turės įtakos gyventojų perkamajai galiai, o realiam darbo užmokesčiui augant sparčiau nei infliacija, namų ūkių vartojimas išliks gana didelis ir reikšmingai prisidės prie BVP augimo.

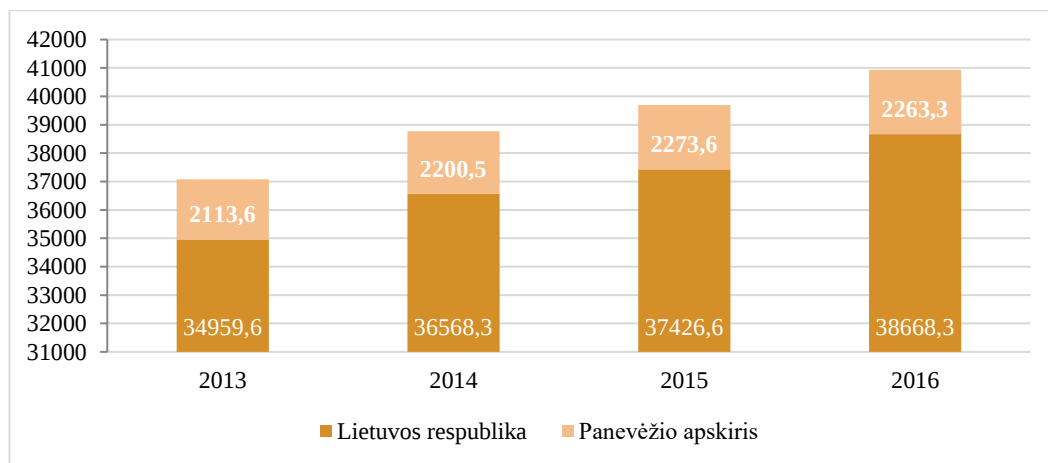
1P.3.1.1. lentelė. Pagrindiniai šalies makroekonominiai rodikliai

Makroekonominiai rodikliai / Metai	2017 m.	Projekcija 2018 m. rugsėjis			
		2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, proc.	3,9	3,4	2,8	2,5	2,5
Suderinto vartotojų kainų indekso pokytis (vidutinis metinis), proc.	3,7	2,7	2,5	2,5	2,5
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, EUR	840,4	915,2	983,8	1 047,0	1 109,9
Vidutinis metinis nedarbo lygis, proc. (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį)	7,1	6,3	5,9	5,9	5,9

Šaltinis: Lietuvos Respublikos finansų ministerija

Siekdamas konkurencingumo augančios darbo jėgos kainos sąlygomis, verslas turės didinti darbo našumą, efektyviai naudoti gamybos priemones ir darbo jėgos išteklius, investuoti į plėtrą (inovacijoms ir žmogiškųjų išteklių kvalifikacijai kelti). Numatoma, jog vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje 2019 metais padidės 7,5 proc., 2020 m. – 6,4 proc., o 2021 m. – 6,0 proc. Darbo užmokestis sparčiausiai augs privačiame sektoriuje, ypač ten, kur didelė darbo jėgos paklausa ir kur darbo užmokestis išlieka mažiausias. Atsižvelgiant į tai, augantis darbo užmokestis atspindi stiprėjančias derybines darbuotojų galias ir darbo užmokesčio suvienodėjimą link darbo užmokesčio dydžio bendroje ES darbo rinkoje.

Bendrasis vidaus produktas – svarbiausias rodiklis, nusakantis apskrities išsivystymo lygį ir augimą.

1P.3.1.1. pav. Šalies ir Panevėžio apskrities BVP 2013–2016 m. *, mln.. EUR

*analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

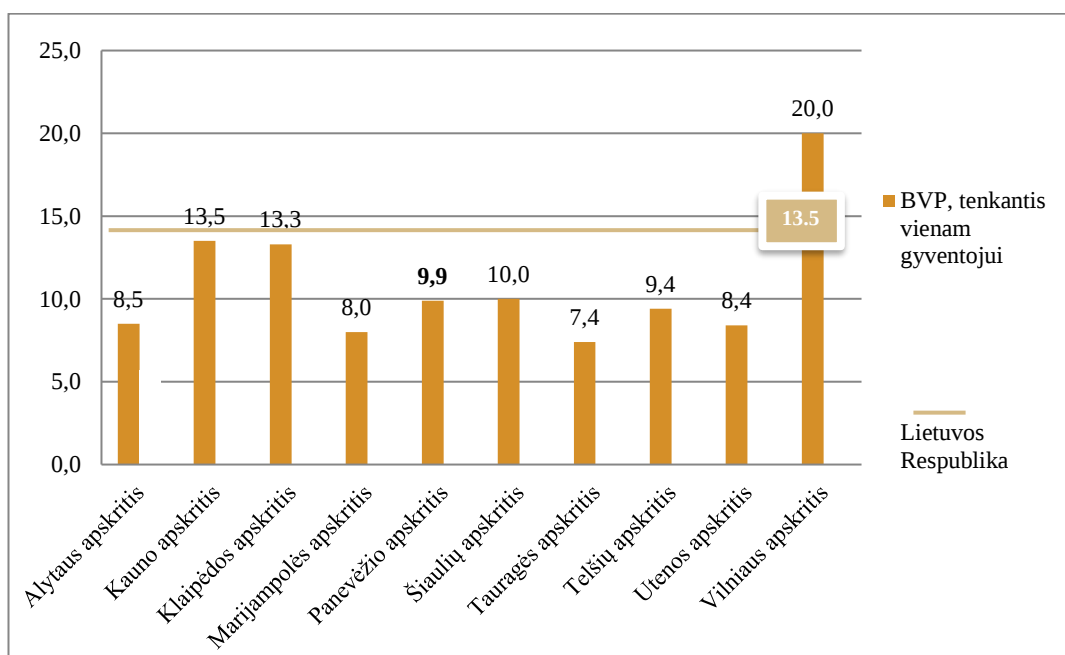
⁴⁶ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, bendrasis vidaus produktas (BVP) – galutinė šalyje per tam tikrą laikotarpį sukurtų prekių ir paslaugų vertė. BVP yra vienas iš pagrindinių rodiklių, apibūdinančių šalies ekonomikos išsivystymo lygį.

2013-2016 m. šalies BVP augo (nuo 34 959,6 mln. EUR iki 38 668,3 mln. EUR). Šio rodiklio augimą reikšmingai paveikė gamybos apimčių augimas ir atsigaunantis vartojimas. Panevėžio apskrities BVP analogišku laikotarpiu didėjo nuo 2 113,6 mln. EUR iki 2 263,3 mln. EUR. Kadangi šalies BVP 2013-2016 m. išaugo 10,6 proc., o Panevėžio apskrities tuo pačiu laikotarpiu – 7,1 proc., vadinasi apskrities vystymasis šiek tiek atsilieka nuo šalies vystymosi lygio.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento informacija, 2016 m. Panevėžio apskritis sukūrė apie 5,9 proc. viso šalies BVP. Didžiausią dalį šalies BVP kuria Vilniaus apskritis (2016 m. – 41,6 proc.), Kauno apskritis (2016 m. – 20,0 proc.) ir Klaipėdos apskritis (2016 m. – 11,1 proc.). Pagal kuriama BVP dalį Panevėžio apskritis tarp visų šalies apskričių yra penktoje vietoje.

2016 m. BVP, tenkantis vienam gyventojui, Panevėžio apskrityje (9,9 tūkst. Eur) 26,7 proc. atsiliko nuo šalies vidurkio (13,5 tūkst. Eur). Panevėžio apskritis pagal BVP, tenkanti vienam gyventojui, atsiliko nuo Vilniaus (20,0 tūkst. Eur), Kauno (13,5 tūkst. Eur), Klaipėdos (13,3 tūkst. Eur), ir Šiaulių (10,0 tūkst. Eur) apskričių. Kaip matome iš žemiau pateikto paveikslo, BVP vienam gyventojui rodiklis šalies vidurkį lenkė tik Vilniaus apskrityje, o Kauno apskrities buvo analogiškas.

1P.3.1.2. pav. BVP, tenkantis vienam gyventojui Lietuvos apskrityse, 2016 m.*, tūkst. Eur

*analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas dar neteikė 2017 metų duomenų

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Investicijos į materialųjį turtą ir jo išlaikymą yra viena pagrindinių vietos ūkio raidos prielaidų.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. Panevėžio apskrityje teko 324 887 tūkst. Eur visų šalies *materialinių investicijų*⁴⁷ (toliau – MI), o Pasvalio rajono savivaldybei – 33 399 tūkst. Eur visų šalies MI. Pasvalio rajono savivaldybės MI 2017 m. buvo trečios pagal dydį tarp nagrinėjamų savivaldybių. Mažiausios MI 2017 m. fiksuojamos Biržų rajono savivaldybėje – 13 989 tūkst. Eur.

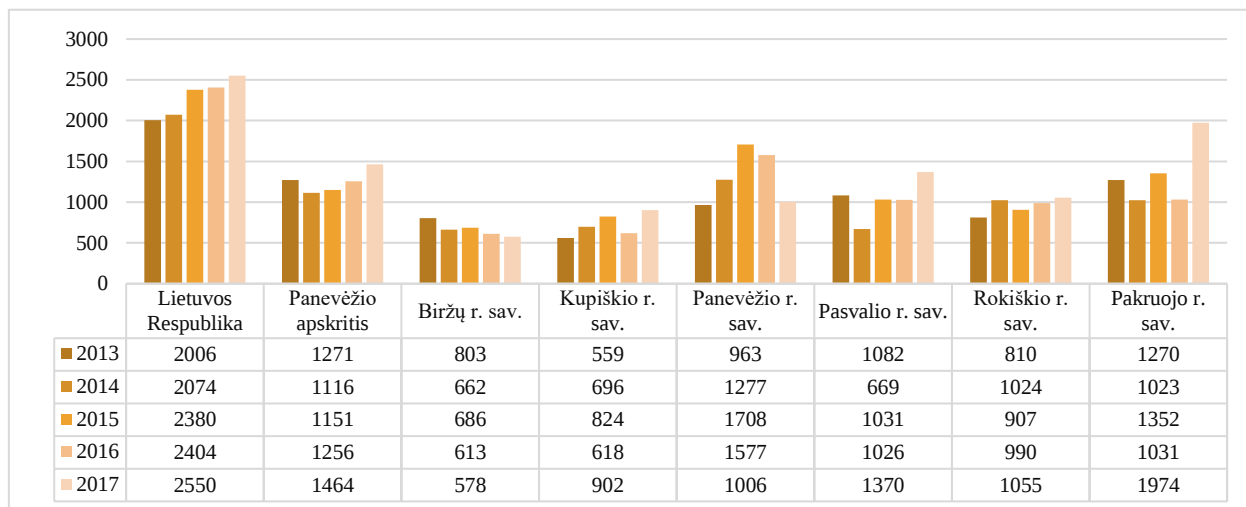
Informatyvesnis rodiklis, suteikiantis galimybę lyginti skirtingo dydžio teritorijų rodiklius, yra materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento išankstiniais duomenimis, 2017 m. MI, tenkančios vienam gyventojui, Pasvalio rajono savivaldybėje siekė 1 370 Eur ir tai buvo antras pagal dydį rodiklis tarp nagrinėjamų savivaldybių bei didžiausias rodiklis apskrityje, neskaitant Panevėžio miesto. Rodiklis tik 7 proc. atsiliko nuo Panevėžio apskrities vidurkio, kur MI vienam gyventojui siekė 1 464

⁴⁷ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *materialinės investicijos (MI)* – tai investicijos ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti, sukurti ir esamam materialiajam turtui atnaujinti (jo vertei padidinti). Įskaitomos finansinės (išperkamosios) nuomos būdu įsigytas ilgalaikis materialusis turtas.

EUR, ir 46,3 proc. nuo šalies rodiklio, kur MI vienam gyventojui siekė 2 550 EUR. Didžiausios MI, tenkančios vienam gyventojui, tarp nagrinėjamų savivaldybių 2017 m. fiksuotos Pakruojo rajono savivaldybėje (1 974 EUR).

1P.3.1.3. pav. MI, tenkančios vienam gyventojui, 2013–2017 m.*, Eur

*analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamente teikiami išankstiniai 2017 m. duomenys
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pasvalio rajono savivaldybės MI, tenkančios vienam gyventojui, 2013–2017 m. laikotarpiu išaugo 26,6 proc. Šis augimas buvo didesnis nei apskrityje (15,2 proc.) ir šalyje (27,1 proc.). Didesniu MI vienam gyventojui augimo tempu pasižymėjo Kupiškio r. sav. (61,4 proc. augimas), Pakruojo r. sav. (55,4 proc. augimas) ir Rokiškio r. sav. (30,2 proc. augimas), o Biržų r. sav. MI 1 gyventojui per penkerius metus sumažėjo 28,0 proc. Galima teigti, kad Pasvalio rajono ūkio vystymasis pastaruoju metu vyksta sparčiau nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje.

Vienas svarbiausių ekonominių konkurencingumo rodiklių yra *tiesioginės užsienio investicijos*⁴⁸ (toliau – TUI). TUI suteikia galimybes lengviau pasiekti naujas rinkas, didina vietinės ekonomikos integraciją, skatina tarptautinės vertės kūrimą.

2017 m. šalyje TUI siekė 14 816,47 mln. Eur, Panevėžio apskrityje – 364,28 mln. Eur, o Pasvalio rajono savivaldybės TUI siekė 8,85 mln. Eur (sudarė 2,4 proc. Panevėžio apskrities ir 0,01 proc. šalies TUI) ir buvo vienos mažiausių tarp nagrinėjamų savivaldybių (mažesnis rodiklis vyravo Kupiškio r. sav. – 3,46 mln. Eur). Didžiausiu TUI lygiu 2017 m. pasižymėjo Pakruojo r. sav. (51,16 mln. Eur). TUI srautai 2013–2017 m. laikotarpiu Pasvalio rajono savivaldybėje išaugo beveik 37,2 proc. Visose analizuojamose savivaldybėse TUI didėjo: Biržų r. sav. – 19,4 proc., Kupiškio r. sav. – 38,4 proc., Panevėžio r. sav. – 477,1 proc., Rokiškio r. sav. – 137,3 proc. ir Pakruojo r. sav. – 44,0 proc. Šalyje TUI augimas siekė 16,5 proc., o Panevėžio apskrityje – 26,8 proc.

Pasvalio rajono savivaldybės TUI, tenkančios vienam gyventojui, 2017 m. siekė 369 Eur, ir buvo vienos mažiausių tarp visų analizuojamų savivaldybių (mažesni rodiklį turėjo tik Kupiškio r. sav. – 202 Eur). Šalyje TUI vienam gyventojui siekė 5 275 Eur, Panevėžio apskrityje 1 665 Eur. 2013–2017 m. visų nagrinėjamų savivaldybių TUI, tenkančios vienam gyventojui, stabiliai augo (didžiausias augimas fiksuojamas Panevėžio r. sav., kur TUI vienam gyventojui per penkerius metus išaugo 6 kartus).

Šie duomenys rodo, jog tiek Panevėžio apskritis, tiek Pasvalio rajono savivaldybė investicinį potencialą išnaudoja tinkamai, o tai didina Panevėžio apskrities ir Pasvalio rajono savivaldybės konkurencingumą vietos ir tarptautiniu mastu. Tačiau ženkliai nuo šalies bei apskrities vidurkių

⁴⁸ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *tiesioginė užsienio investicija (TUI)* – tokia investicija, kurios pagrindu susiformuoja ilgalaikiai ekonominiai finansiniai santykiai ir interesai tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės.

atsiliekantys Pasvalio r. sav. TUI rodikliai išryškina regionų skirtumus šalyje bei atotrūkį tarp didžiųjų šalies miestų ir kaimiškųjų teritorijų.

1P.3.1.2. lentelė. TUI, tenkančios vienam gyventojui, 2013–2017 m., Eur

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	4 321	4 363	4 673	4 890	5 275	22,1
Panevėžio apskritis	1 203	1 184	1 369	1 494	1 665	38,4
Biržų r. sav.	352	379	903	497	468	33,0
Kupiškio r. sav.	131	178	183	193	202	54,2
Panevėžio r. sav.	212	331	661	1 215	1 286	506,6
Pasvalio r. sav.	242	275	308	343	369	52,5
Rokiškio r. sav.	456	405	421	540	1 203	163,8
Pakruojo r. sav.	1 616	1 498	1 575	1 935	2 617	61,9

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Verslo situaciją savivaldybėje apibūdina įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius bei ūkio subjektų skaičius tenkantis 1 000-iui gyventojų.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. pradžioje Pasvalio rajono savivaldybėje buvo įregistruoti 976 ūkio subjektai ir veikė 416 ūkio subjektų. Tai sudarė 7,8 proc. įregistruotų ir 6,5 proc. veikiančių Panevėžio apskrities ūkio subjektų. Daugiausia įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų buvo Panevėžio miesto savivaldybėje – 6 583 įregistruotų ir 3 655 veikiančių. Kadangi Pasvalio rajono savivaldybė yra išsidėsčiusi netoli Panevėžio miesto, tai didelė dalis Pasvalio rajono gyventojų dirba Panevėžio miesto įmonėse.

2018 m. pradžioje 1 000-iui Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų vidutiniškai teko 40,7 įregistruoti ir 17,4 veikiantys ūkio subjektai. Pagal šiuos rodiklius Pasvalio rajono savivaldybė 2018 m. pradžioje atsiliko nuo šalies ir Panevėžio apskrities rodiklių, o iš visų analizuojamų savivaldybių pagal veikiančių ūkio subjektų skaičių turėjo mažiausią rodiklį. Per penkerius metus Pasvalio r. sav. veikiančių ūkio subjektų skaičiaus, tenkančio 1 000-iui gyventojų, didėjimas buvo mažiausias tarp nagrinėjamų savivaldybių – 4,7 proc., o įregistruotų ūkio subjektų skaičiaus augimas, tenkantis 1 000-iui gyventojų, buvo vienas didžiausių – 16,0 proc. (didesnis augimas buvo tik Rokiškio r. sav. – 23,0 proc.) ir aplenkė šalies – 12,5 proc. bei apskrities – 10,2 proc. rodiklių augimą.

1P.3.1.3. lentelė. 1 000-iui gyventojų tenkantis įregistruotų ir veikiančių ūkio subjektų skaičius 2014-2018 m. pradžioje

Vietovė / Metai	2014 m.		2015 m.		2016 m.		2017 m.		2018 m.	
	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.	Įregistr.	Veik.
Lietuvos Respublika	71,4	30,8	75,3	31,8	78,1	34,3	76,9	36,5	80,3	37,1
Panevėžio apskritis	52,0	24,9	54,0	23,9	55,9	25,9	54,8	28,5	57,3	29,2
Biržų r. sav.	42,9	17,0	44,8	14,5	46,9	16,2	45,8	18,8	47,7	19,7
Kupiškio r. sav.	41,0	16,2	41,7	14,3	43,2	15,9	43,0	18,4	45,0	18,6
Panevėžio r. sav.	42,9	22,4	44,5	21,3	46,5	23,1	45,6	24,5	48,0	25,8
Pasvalio r. sav.	35,1	16,6	36,8	13,4	38,3	14,7	38,4	16,6	40,7	17,4
Rokiškio r. sav.	37,2	17,5	40,4	16,1	42,0	17,8	42,9	20,0	45,8	20,8
Pakruojo r. sav.	35,7	17,2	36,9	16,1	38,3	17,9	37,8	20,1	39,2	20,2

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Didžioji dalis Pasvalio rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų yra labai mažos įmonės (iki 10 darbuotojų), jos sudaro 74,0 proc. visų Pasvalio rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų (2018 m. pradžios duomenys). Mažų įmonių (nuo 10 iki 50 darbuotojų) rajone yra 16,6 proc., vidutinių įmonių (nuo 50 iki 250 darbuotojų) – 8,9 proc., o didelių įmonių (nuo 250 darbuotojų) – 0,5 proc. Pasvalio mieste veikia 2 organizacijos, kurių darbuotojų skaičius viršija 250 – tai AB „Pieno žvaigždės“ filialas Pasvalio sūrinė ir Pasvalio liginė. Dauguma Pasvalio miesto ir rajono gyventojų dirba netoliese esančiame Panevėžio mieste, todėl šio miesto ekonominė situacija ir tendencijos daro didelę įtaką ir Pasvalio rajonui.

Taigi, Pasvalio rajono savivaldybėje dominuoja *smulkusis ir vidutinis verslas* (toliau – SVV)⁴⁹, kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksmų. Smulkiąjame ir vidutiniame versle Lietuvoje dirba didžioji dalis gyventojų. Smulkusis ir vidutinis verslas reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams.

Pagal *ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių*⁵⁰, Pasvalio rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje daugiausia ūkio subjektų veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje (120 ūkio subjektų arba 28,9 proc.), apdirbamosios gamybos sektoriuje (41 ūkio subjektai arba 9,9 proc.), kitos aptarnavimo veiklos sektoriuje (39 ūkio subjektai arba 9,4 proc.), žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuje (33 ūkio subjektų arba 7,9 proc.).

1P.3.1.4. lentelė. Veikiančių ūkio subjektų struktūra Pasvalio rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje pagal ekonominės veiklos rūšis

Ekonominės veiklos rūšis	Vienetai
A Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	33
B Kasyba ir karjerų eksploatavimas	0
C Apdirbamoji gamyba	41
D Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	4
E Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	4
F Statyba	19
G Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	120
H Transportas ir saugojimas	29
I Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	14
J Informacija ir ryšiai	5
K Finansinė ir draudimo veikla	1
L Nekilnojamojo turto operacijos	15
M Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	14
N Administracinė ir aptarnavimo veikla	6
O Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	5
P Švietimas	24
Q Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	21
R Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	22
S Kita aptarnavimo veikla	39
T Namų ūkių, samdančių darbininkus, veikla; namų ūkių veikla, susijusi su savoms reikmėms tenkinti skirtų nediferencijuojamų gaminių gamyba ir paslaugų teikimu	0
U Ekstrateritorinių organizacijų ir įstaigų veikla	0
Viso pagal ekonominės veiklos rūšis	416

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Savo ruožtu, šalyje labiausiai buvo išplėtoti didmeninės ir mažmeninės prekybos veikla (23,8 proc.), kita aptarnavimo veikla (10,6 proc.) bei profesinė, mokslinė ir techninė veikla (beveik 10,5 proc.). Panevėžio apskrityje daugiausia ūkio subjektų veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje (24,9 proc.), kitos aptarnavimo veiklos sektoriuje (15,6 proc.) bei apdirbamosios gamybos sektoriuje (9,3 proc.). Vadinasi, Pasvalio rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų specializacija yra panaši į Panevėžio

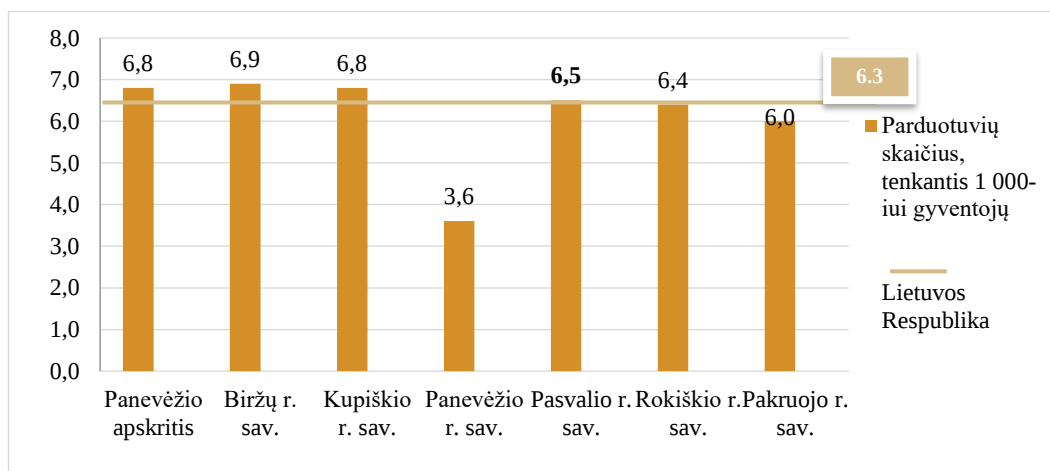
⁴⁹ Pagal Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymą, *smulkusis ir vidutinis verslas* (SVV) – tai ekonominė veikla, kurią vykdo labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Labai maža įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 2 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 mln. EUR. Maža įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 10 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 10 mln. EUR. Vidutinė įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 50 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 mln. EUR (II skyrius, 3 straipsnis).

⁵⁰ Vadovaujantis www.vz.lt, ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius yra susistemintas visuomeninių ir ekonominių veiklos rūšių, egzistuojančių šalies ūkyje, rinkinyje, kurio klasifikavimo vienetas yra veiklos rūšis. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus vartojimas leidžia visus šalyje egzistuojančius ūkio subjektus suskirstyti į kategorijas bei rinkti gyventojų, produkcijos, užimtumo, žemės ūkio, pajamų ir kitus duomenis pagal veiklos rūšis. Šis klasifikatorius naudojamas lyginant šalies ir tarpvalstybinius statistikos duomenis.

apskrities specializaciją, tačiau nuo šalies specializacijos skiriasi tuo, kad apdirbamosios gamybos veikloje veikė daugiau ūkio subjektų nei profesinėje, mokslinėje ir techninėje veikloje.

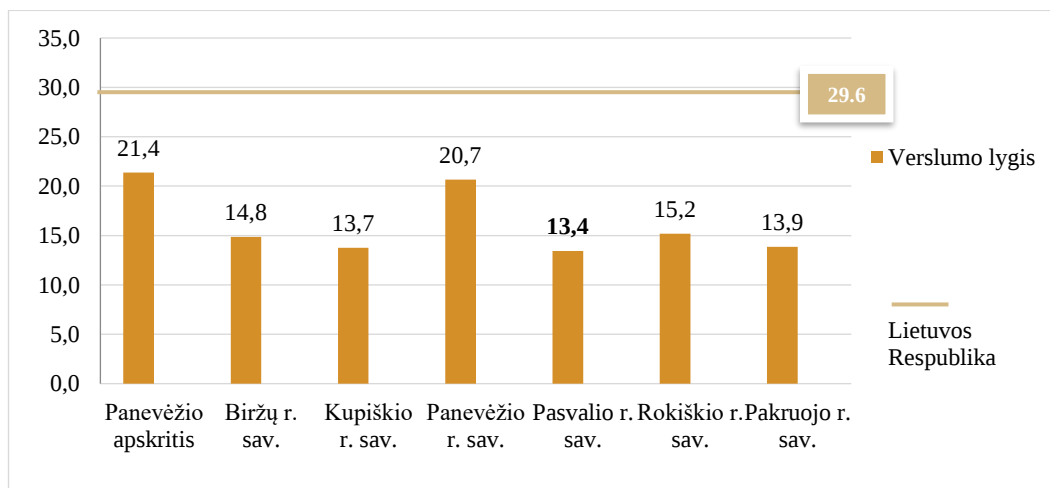
Pasvalio rajono savivaldybėje 2013-2017 m. (vertinant metų pabaigos duomenis) parduotuvių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, padidėjo 10,2 proc. (5,9 parduotuvės 1 000-iui gyventojų 2013 metais ir 6,5 parduotuvės 1 000-iui gyventojų 2017 metais). Šis rodiklis 2017 m. pabaigoje Pasvalio rajono savivaldybėje buvo didesnis nei šalyje (6,3) ir mažesnis už Panevėžio apskrities (6,8) bei vienas didesnių tarp analizuojamų savivaldybių (už jį didesnę rodiklį turėjo Biržų r. sav. – 6,9 parduotuvės 1 000-iui gyventojų ir Kupiškio r. sav. – 6,8 parduotuvės 1 000-iui gyventojų). Apskritai vidaus prekybos situacija Panevėžio apskrityje yra gana gera, nes tik vienos Panevėžio apskrities savivaldybės (Panevėžio rajono savivaldybės) parduotuvių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2017 m. buvo mažesnis nei šalies vidurkis.

1P.3.1.4. pav. Parduotuvių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2017 m. pabaigoje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Verslumo lygis⁵¹ yra vienas svarbiausių vietos ekonomikos konkurencingumo ir stabilumo veiksnių, parodantis verslo aplinkos patrauklumą.

1P.3.1.5. pav. Verslumo lygis 2018 m. pradžioje

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

⁵¹ Vadovaujantis www.verslilietuva.lt, verslumo lygis – tai mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų.

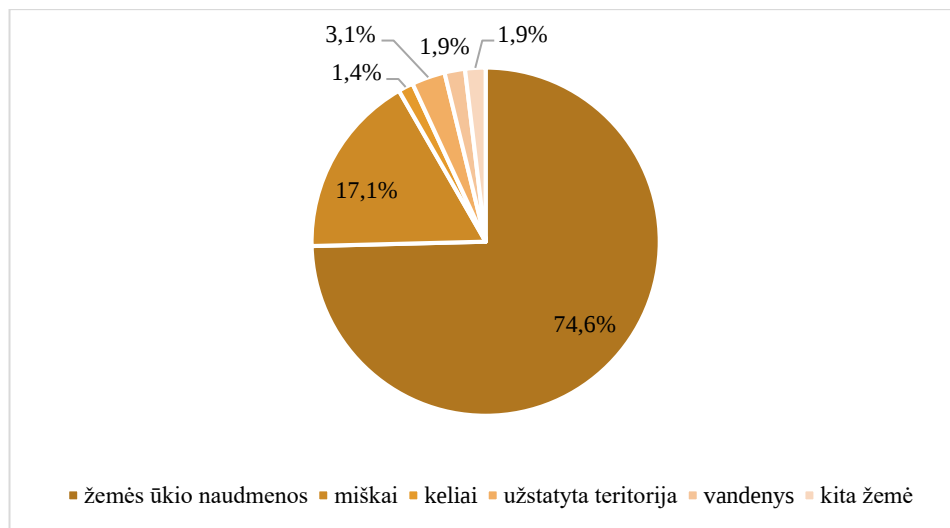

2018 m. pradžioje 1 000-iui Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų teko 13,4 veikiančios labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Pagal šį rodiklį Pasvalio rajono savivaldybė nesiekė šalies (29,6) ir Panevėžio apskrities (21,4) vidurkių bei buvo mažiausia tarp visų nagrinėjamų savivaldybių.

2014-2018 m. (vertinant metų pradžios duomenis) Pasvalio rajono savivaldybės verslumo lygis išaugo 16,2 proc. Šalies ir Panevėžio apskrities verslumo lygis analizuojamuoju laikotarpiu taip pat augo (atitinkamai 22,3 proc. ir 17,5 proc.). Sparčiausiai verslumo lygis augo Panevėžio rajono savivaldybėje (25,3 proc.). Taigi, Pasvalio rajono savivaldybė nepasižymi dideliu konkurenciniu pranašumu, lyginant su kitomis nagrinėjamomis savivaldybėmis verslo srityje.

1P.3.2. Žemės ūkis

Žemės ūkis – ūkio šaka, apimanti žemės ūkio veiklą; žemės ūkio veikla – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą ir apdorojimą, savo pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimą, maisto produktų gamybą ir šių produktų realizavimą, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimą. Žemės ūkio veikla nelaikoma maisto produktų gamyba iš ne savo pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų ir šių produktų realizavimas⁵².

1P.3.2.1. pav. Pasvalio rajono savivaldybės žemės fondo⁵³ sudėtis 2018 m. pradžioje, proc.

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

Vadovaujantis Nacionalinė žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenimis, 2018 m. pradžioje, *žemės ūkio naudmenos*⁵⁴ Pasvalio rajono savivaldybėje užėmė 96 171,20 ha (arba sudarė 74,6 proc.) viso rajono žemės ploto ir buvo didesnės nei Panevėžio apskrities (60,4 proc.) bei šalies (52,3 proc.) vidurkiai.

Pasvalio rajono savivaldybės žemės ūkio naudmenos 2018 m. pradžioje sudarė 2,8 proc. šalies ir 20,2 proc. Panevėžio apskrities žemės ūkio naudmenų. Didžiąją žemės ūkio naudmenų dalį Pasvalio rajono savivaldybėje sudarė ariama žemė (95,7 proc.). Ariamos žemės dalis Pasvalio r. sav. yra didesnė nei Panevėžio apskrities (92,7 proc.) bei šalies (89,2 proc.).

Panevėžio apskritis nepasižymi vandeningumu (vandens telkiniai apskrityje užima tik 2,5 proc. teritorijos, o šalies rodiklis – 4,1 proc.). Pasvalio rajono savivaldybė pagal vandens telkinių plotą nesiekia nei Panevėžio apskrities, nei šalies rodiklio – vandens užima 2 506,09 ha teritorijos (arba 1,9 proc.). Tarp analizuojamų savivaldybių Pasvalio r. sav. vandens telkinių plotas yra mažiausias. Vandeningiausias

⁵² Apibrėžimas pateiktas www.vzf.lt

⁵³ Vadovaujantis <http://www.vzf.lt>, *žemės fondas* – Lietuvos Respublikos teritorijoje esanti privati, valstybinė ir savivaldybių žemė.

⁵⁴ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *žemės ūkio naudmenos* – tai dirbamosios žemės plotas, kurį sudaro ariamoji žemė (įskaitant šiltnamių plotą), kultūrinės ir natūralios ganyklos, pievos, daugiamečių augalų plotai ir daržai, skirti naudoti asmeniškai.

rajonas – Rokiškio r. sav. (3,8 proc.). Miškų plotas Panevėžio apskrityje žemesnis už šalies rodiklį (Panevėžio apskrities miškingumas siekia 28,5 proc., o šalies – 33,2 proc.). Pasvalio rajonas pasižymi mažesniais nei apskrities ir šalies vidurkiais miškų plotais (miškai sudaro 17,1 proc. rajono teritorijos arba 22 001,41 ha). Tarp nagrinėjamų savivaldybių miškingesnės teritorijos – Panevėžio r. sav. (34,4 proc.) ir Rokiškio r. sav. (30,2 proc.).

1P.3.2.1. lentelė. Žemės fondo sudėtis 2018 m. pradžioje, ha

Administracinė teritorija / Rodiklis	Žemės ūkio naudmenos	Miškai (miško žemė)	Keliai	Užstatyta teritorija	Vandens telkiniai	Kita žemė
Lietuvos Respublika	3 411 897	2 167 498	105 423	237 816	264 901	341 112
Panevėžio apskritis	475 759	224 618	11 013	24 944	19 632	31 865
Biržų r. sav.	93 648	40 838	1 991	3 887	3 244	3 970
Kupiškio r. sav.	62 681	32 044	1 452	3 104	2 705	6 022
Panevėžio r. sav.	122 906	74 982	3 067	6 711	4 269	5 779
Pasvalio r. sav.	96 171	22 001	1 752	4 022	2 506	2 435
Rokiškio r. sav.	98 856	54 614	2 435	4 755	6 777	13 196
Pakruojo r. sav.	94 193	25 994	1 537	3 186	2 561	4 049

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

Pagal Valstybės žemės fondo pateiktus duomenis, Pasvalio rajono savivaldybėje žemės našumo balas siekia 50,0 ir tarp nagrinėjamų savivaldybių yra didžiausias. Vidutinis Lietuvos žemės našumo balas yra 39,7, taigi, Pasvalio r. sav. rodiklis šalies vidurkį lenkia 10,3 balais. Pasvalio rajono savivaldybės žemės našumas yra vienas didžiausių šalyje (našesnėmis žemėmis Lietuvoje pasižymi tik Šakių rajonas), todėl sąlygos verstis žemės ūkiu yra labai geros. Pasvalio rajoną galima pavadinti žemės ūkio kraštu.

Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, Pasvalio rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje bei Panevėžio apskrityje, dominuoja smulkieji ūkiai, užimantys iki 5 ha plotą (2018 m. spalio 1 d. duomenimis) – jie sudarė 70,8 proc. visų ūkių skaičiaus. Stambiųjų ūkių, turinčių daugiau nei 100 ha žemės, dalis Pasvalio rajono savivaldybėje (1,2 proc.) buvo didesnė nei šalyje (0,7 proc.), tačiau mažesnė nei apskrityje (1,5 proc.). Tarp nagrinėjamų savivaldybių, mažesnę rodiklį turėjo Kupiškio r. sav. (0,2 proc.) ir Pakruojo r. sav. (0,3 proc.).

Pasvalio rajono savivaldybėje, vadovaujantis 2018 m. spalio 1 d. VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, buvo 1 991 ūkio vienetas. Vidutinis vieno ūkio dydis Pasvalio rajono savivaldybėje (11,62 ha) viršijo šalies (9,55 ha), tačiau buvo žemesnis už apskrities (13,93 ha) rodiklius. Lyginant su kitomis vertinamomis savivaldybėmis, pagal vidutinį vieno ūkio dydį Pasvalio rajono savivaldybės rodiklis buvo vienas mažiausių. Galima teigti, kad Pasvalio r. sav. vyrauja didesni nei vidutiniškai šalyje, tačiau mažesni nei Panevėžio apskrityje ūkiai.

1P.3.2.2. lentelė. Ūkininkų ūkių žemėnaudų pasiskirstymas pagal bendrą plotą 2018 m. spalio 1 d., proc.

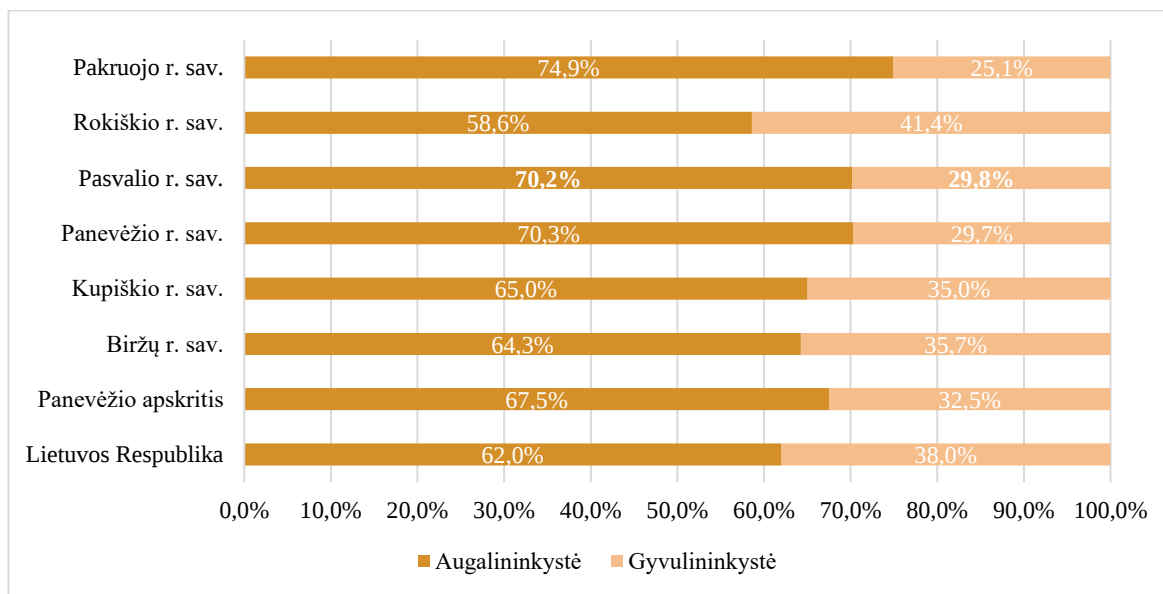
Administracinė teritorija / Plotas	Iki 5 ha	5–10 ha	10–20 ha	20–50 ha	50–100 ha	Virš 100 ha
Lietuvos Respublika	65,0	15,3	11,4	6,3	1,4	0,7
Panevėžio apskritis	57,2	16,0	13,9	9,3	2,1	1,5
Biržų r. sav.	51,9	16,7	14,8	12,1	2,7	1,8
Kupiškio r. sav.	54,8	17,7	17,1	9,1	1,0	0,2
Panevėžio r. sav.	59,8	16,0	11,5	8,2	2,1	2,3
Pasvalio r. sav.	70,8	11,1	8,7	6,2	2,0	1,2
Rokiškio r. sav.	51,4	17,9	16,5	10,1	2,6	1,6
Pakruojo r. sav.	68,9	11,0	11,6	7,3	1,0	0,3

Šaltinis: VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

Vieni svarbiausių rodiklių, apibūdinančių esamą situaciją ir tolimesnes plėtros perspektyvas žemės ūkio sektoriuje, yra augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos apimtys.

*Bendrosios žemės ūkio produkcijos*⁵⁵, kurią sudaro augalininkystės bei gyvulininkystės produkcija, apimtys 2013-2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje padidėjo 3,6 proc., šalyje sumažėjo 0,6 proc., o Panevėžio apskrityje išaugo 0,6 proc. Pasvalio rajono savivaldybės rodikliai analizuojamuoju periodu augo ne taip sparčiai kaip kai kuriose kitose nagrinėjamose savivaldybėse (sparčiau didėjo Biržų rajono savivaldybės bendrosios žemės ūkio produkcijos mastai – 9,6 proc. ir Pakruojo r. sav. – 6,2 proc.). 2017 m. Pasvalio rajone pagaminta bendroji žemės ūkio produkcija sudarė 29,4 proc. arba didžiąją dalį Panevėžio apskrities bendrosios žemės ūkio produkcijos.

1P.3.2.2. pav. Bendroji žemės ūkio produkcija 2017 m., proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Nors didesnę bendrosios žemės ūkio produkcijos dalį Pasvalio rajono savivaldybėje sudaro augalininkystės produkcija (2017 m. – 70,2 proc.), tačiau Pasvalio r. sav., kaip ir Panevėžio apskrityje bei šalyje, yra vystoma ir gyvulininkystė. 2017 m. Pasvalio rajono savivaldybės 29,8 proc. pagamintos bendrosios žemės ūkio produkcijos sudarė gyvulininkystės produkcija, savo ruožtu, šalies rodiklis – 38,0 proc., Panevėžio apskrities – 32,5 proc. Iš nagrinėjamų savivaldybių gyvulininkystės kryptį labiausiai vysto Rokiškio rajono savivaldybė – 2017 m. ji sudarė 41,4 proc. bendrosios žemės ūkio produkcijos.

Augalininkystės produkcijos apimtys Pasvalio rajono savivaldybėje 2013-2017 m. laikotarpiu padidėjo 13,7 proc., šalyje 3,9 proc., o Panevėžio apskrityje 12,9 proc. (labiausiai augalininkystės produkcijos apimtys tarp nagrinėjamų savivaldybių augo Biržų r. sav. – 17,0 proc., o mažėjo Rokiškio r. sav. – 9,1 proc.). Gyvulininkystės produkcijos apimtys Pasvalio rajono savivaldybėje analogišku periodu sumažėjo 14,5 proc., šalyje – 7,0 proc., Panevėžio apskrityje – 17,9 proc. Visose nagrinėjamose savivaldybėse gyvulininkystės produkcijos apimtys taipogi mažėjo.

Pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, Pasvalio rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje ūkininkų ir šeimos ūkiuose buvo laikomi 10 242 gyvuliai. *Gyvulių skaičius*⁵⁶ 2014-2018 m. laikotarpiu (vertinant metų pradžios duomenis) sumažėjo 11,7 proc., šalyje – 6,8 proc., Panevėžio apskrityje – 13,4 proc. Karvių, laikomų Pasvalio rajono savivaldybės ūkininkų ir šeimos ūkiuose, skaičius per penkerius metus sumažėjo 21,7 proc., avių ir ožkų skaičius – padidėjo 36,5 proc., arklių skaičius – sumažėjo 48,1 proc., o kiaulių skaičius – sumažėjo 38,3 proc.

⁵⁵ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bendrają žemės ūkio produkciją* sudaro kalendoriniais metais gautas žemės ūkio augalų derlius, daugiamečių sodinių, gyvulių ir paukščių išauginimo ir gyvulininkystės produkcija to meto kainomis. Žemės ūkio produkcijos vertės pokyčiai apskaičiuojami vadovaujantis produkcijos įvertinimu ankstesnių ir dabartiniu laikotarpiu analizuojamų metų gamintojų kainomis.

⁵⁶ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *įvairių rūšių gyvuliai* – tai galvijai, kiaulės, avys, ožkos, arkliai, taip pat paukščiai. Pagrindinę gyvulių bandos dalį sudaro produktyvieji gyvuliai.

1P.3.2.3. pav. Pasvalio rajono ekologinių ūkių žemėlapis

Šaltinis: <http://www.vartotojai.lt/tausojantismaistas>

Pasvalio rajono savivaldybėje, vadovaujantis Ekologinių ūkių žemėlapiu⁵⁷, yra 12 *ekologinių ūkių*⁵⁸, kuriuose dominuoja augalininkystės veikla. Daugiausiai ekologinių ūkių iš nagrinėjamų savivaldybių yra Biržų r. sav. – 144, mažiausiai – Pakruojo r. sav. – 11. Pažymėtina, kad ekologinių ūkių žemėlapyje atvaizduoti tik Lietuvos ekologiniai ūkiai, kurie turi išduotą VŠĮ „Ekoagros“ sertifikatą.

Atsižvelgiant į Lietuvos statistikos departamento duomenis, medynų produktyvumas 2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje buvo 199 kub. m. iš 1 ha. Šis rodiklis buvo mažesnis nei šalyje (237 kub. m. iš 1 ha) ir Panevėžio apskrityje (214 kub. m. iš 1 ha) bei vienas mažiausių iš visų analizuojamų savivaldybių (mažesni rodiklį turėjo Pakruojo rajono savivaldybė – 185 kub. m. iš 1 ha). Medynų produktyvumu tarp nagrinėjamų savivaldybių labiausiai pasižymi Rokiškio rajono savivaldybė (222 kub. m. iš 1 ha). Medynų produktyvumas 2013-2017 m. laikotarpiu augo visose nagrinėjamose savivaldybėse, o labiausiai – Kupiškio rajono savivaldybėje (12,5 proc.). Pasvalio rajono savivaldybėje (8,7 proc.) rodiklio augimas viršijo šalies (6,8 proc. per penkerius metus), Panevėžio apskrities (7,5 proc. per penkerius metus) ir daugelio kitų analizuojamų savivaldybių rodiklius.

1P.3.3. Statyba ir gyvenamasis fondas

Statyba – veikla, kurios tikslas – pastatyti (sumontuoti, nutiesti), rekonstruoti, suremontuoti statinį; ši sąvoka taip pat apima nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymo darbus (pagal tų darbų apibrėžimą, pateiktą Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme)⁵⁹. Statyba yra svarbus sektorius savivaldybės ūkio struktūroje. Statybų sektoriaus plėtra tiesiogiai priklauso nuo pritrauktų materialinių investicijų kiekio, gyventojų perkamosios galios, naujų smulkiųjų ir vidutinių įmonių steigimo ir pan.

Įvertinus veikiančių statybų įmonių skaičių Pasvalio rajono savivaldybėje, galima teigti, kad Pasvalio rajonas analizuojamų savivaldybių mastu pasižymi nelabai aukšta gyventojų perkamąja galia ir SVV įmonių kiekiu, nes čia 2018 m. veikė tik 19 statybos įmonių (4,8 proc. Panevėžio apskrities rodiklio). Per penkerius metus šių įmonių skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje išaugo 18,8 proc. Tačiau šalyje (33,0 proc.), Panevėžio apskrityje (33,4 proc.) ir visose kitose nagrinėjamose savivaldybėse veikiančių statybos įmonių skaičius augo sparčiau už Pasvalio r. sav. (mažesnis augimas buvo Biržų r. sav. – 16,7 proc.).

⁵⁷ <http://www.vartotojai.lt/tausojantismaistas>

⁵⁸ Vadovaujantis www.visalietuva.lt, ekologinis ūkininkavimas – tai žemdirbystės sritis, teikianti vartotojui ypač šviežią, labai skanų bei natūralų maistą, kuris yra pagamintas nepažeidžiant natūralaus gamtos raidos ciklo. Ekologinis ūkis išaugina ekologiškus produktus – aukštos kokybės maistą, pagamintą darant mažiausią poveikį aplinkai.

⁵⁹ Pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymą

1P.3.3.1. lentelė. Veikusių statybos įmonių skaičius 2014–2018 m. pradžioje, vnt.

Administracinė teritorija / Metai	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	Pokytis proc., lyginant 2014 m. ir 2018 m.
Lietuvos Respublika	6 089	6 948	7 274	7 712	7 996	31,3
Panevėžio apskritis	296	325	352	383	395	33,4
Biržų r. sav.	18	19	21	21	21	16,7
Kupiškio r. sav.	20	23	22	28	28	40,0
Panevėžio r. sav.	43	54	53	62	73	69,8
Pasvalio r. sav.	16	14	16	17	19	18,8
Rokiškio r. sav.	21	29	33	39	34	61,9
Pakruojo r. sav.	10	9	10	12	14	40,0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Statybos darbų apimtys⁶⁰ Pasvalio rajono savivaldybėje 2013–2017 m. kito nepastoviai: 2014–2015 m. ir 2017 m. didėjo, o 2016 m. ženkliai su mažėjo. Tai susiję su 2007–2013 metų laikotarpio ES paramos finansavimo periodo vykdomų investicinių projektų įgyvendinimu. Kadangi maždaug apie 2016 metus 2007–2013 metų laikotarpio ES paramos finansavimo periodo vykdomų investicinių projektų įgyvendinimas baigėsi, o naujo periodo (2014–2020 m.) projektų įgyvendinimas dar nebuvo prasidėjęs, visoje Lietuvoje (taip pat Pasvalio rajono savivaldybėje, Panevėžio apskrityje bei analizuojamose savivaldybėse) 2016 m. buvo fiksuojamas statybos darbų apimčių sumažėjimas.

1P.3.3.2. lentelė. Statybos darbų apimtys 2013–2017 m., tūkst. Eur

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	2 110 143	2 522 466	2 474 716	2 278 909	2 563 712	21,5
Panevėžio apskritis	129 958	110 686	134 855	111 286	128 397	-1,2
Biržų r. sav.	18 578	10 371	12 967	16 147	13 512	-27,3
Kupiškio r. sav.	7255	9 069	10 412	6 252	10 497	44,7
Panevėžio r. sav.	20 701	18 953	37 339	18 452	28 714	38,7
Pasvalio r. sav.	11 316	11 892	13 676	8 179	16 385	44,8
Rokiškio r. sav.	18 892	16 364	12 972	17 510	11 674	-38,2
Pakruojo r. sav.	9 893	10 729	10 692	6 496	15 877	60,5

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lyginant 2017 m. su 2013 m., statybos darbų apimtys Pasvalio rajono savivaldybėje augo greičiau (44,8 proc.) nei šalyje (21,5 proc.), o Panevėžio apskrityje jos mažėjo (1,2 proc.). Didesniu tempu nei Pasvalio r. sav. augo Pakruojo r. sav. statybos darbų apimtys (60,5 proc.), o Biržų r. savivaldybėje bei Rokiškio r. savivaldybėje nagrinėtas rodiklis mažėjo (atitinkamai 44,7 proc. ir 38,2 proc.). 2017 metais Pasvalio rajono savivaldybės statybos darbai sudarė 12,8 proc. Panevėžio apskrities statybos darbų apimčių.

Atsižvelgiant į statinių klasifikatorių pagal tipą, visi pastatyti pastatai pagal pagrindinę paskirtį skirstomi į gyvenamuosius ir negyvenamuosius pastatus⁶¹. Pastatams statyti visuomet reikia gauti *statybą leidžiantį dokumentą*⁶².

⁶⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *statybos darbų apimtys* arba *atlikti statybos darbai* – tai visų užsakovui (parduoti) arba savo reikmėms skirtų darbų, atliktų statant naują statinį, rekonstruojant, remontuojant (restauruojant) ar griauinant esamą statinį, vertė (be PVM). Atliktų statybos darbų vertė nurodoma to meto kainomis (be PVM).

⁶¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *gyvenamosios paskirties pastatų* laikomas pastatas, skirtas gyventi įvairių socialinių grupių asmenims (bendrabutis, šeimos namai, vaikų namai, globos namai, nakvynės namai ir pan.). *Negyvenamasis pastatas* – tai pastatas, kurio paskirtis nėra gyvenamoji.

⁶² Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *statybą leidžiantis dokumentas* – tai leidimas statyti naują (naujus) statinį (statinius), statinio projektas, kuriam raštu pritarė įgaliotas (įgalioti) savivaldybės valstybės tarnautojas (tarnautojai), rašytinis (rašytiniai) žemės sklypo ar gretimų žemės sklypų savininko (savininkų) ar valdytojo (valdytojų) sutikimas (sutikimai) dėl statybos.

2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje išduoti 9 dokumentai, leidžiantys statyti naujus gyvenamuosius pastatus (iš jų visi – vieno ir dviejų būstų pastatai). 2013–2017 m. išduotų naujų leidimų gyvenamųjų pastatų statybai skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje sumažėjo ketvirtadaliu, Panevėžio apskrityje – daugiau nei trečdaliu, o šalyje – tik 2,4 proc. Visose analizuojamose savivaldybėse rodiklis taip pat mažėjo.

1P.3.3.3. lentelė. Baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius 2013–2017 m., vnt.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis absoliutinis, lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	3 467	4 456	5 707	7 051	6 420	+2 953
Panevėžio apskritis	190	209	216	253	254	+64
Biržų r. sav.	12	14	12	16	19	+7
Kupiškio r. sav.	6	5	11	11	0	-6
Panevėžio r. sav.	69	84	87	81	91	+22
Pasvalio r. sav.	11	6	6	12	15	+4
Rokiškio r. sav.	24	18	16	20	10	-14
Pakruojo r. sav.	3	3	5	12	9	+6

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013–2017 m. laikotarpiu šalyje pastatytų gyvenamųjų pastatų skaičius didėjo (bendras padidėjimas siekia 85,2 proc. arba 2 953 pastatais). Panevėžio apskrityje baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius tuo pačiu laikotarpiu taip pat tolygiai didėjo (33,7 proc. arba 64 pastatai). Pasvalio rajono savivaldybėje 2013–2017 m. pastatytų gyvenamųjų pastatų skaičius išaugo 36,4 proc. (2013 m. buvo baigta statyti 11 gyvenamųjų pastatų, 2017 m. – 15 gyvenamųjų pastatų). 2017 m. Pasvalio r. sav. pastatyta 6,3 proc. Panevėžio apskrities gyvenamųjų pastatų. Beveik visų nagrinėjamų savivaldybių gyvenamųjų pastatų statybos apimtys augo 2013–2017 m. laikotarpiu, išskyrus Kupiškio r. savivaldybę ir Rokiškio r. savivaldybę, kur gyvenamųjų pastatų statybos apimtys mažėjo atitinkamai 100 proc. ir 58,3 proc.

Pasvalio rajono savivaldybėje negyvenamųjų pastatų statybai 2017 m. buvo išduota 12 leidimų (17,9 proc. visų Panevėžio apskrities leidimų). Lyginant su 2013 m., išduotų leidimų skaičius sumažėjo beveik 30 proc. (buvo išduota 17 leidimų). Šalyje išduotų leidimų negyvenamųjų namų statybai sumažėjo 54,6 proc. (nuo 2 199 leidimų 2013 m. iki 998 leidimų 2017 m.), o Panevėžio apskrityje – 59,1 proc. (nuo 164 leidimų 2013 m. iki 67 leidimų 2017 m.). Rodiklis mažėjo ir visose analizuojamose savivaldybėse.

1P.3.3.4. lentelė. Baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius 2013–2017 m., vnt.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis absoliutinis, lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	889	1 070	1 293	600	755	-134
Panevėžio apskritis	47	74	75	65	57	+10
Biržų r. sav.	7	10	11	9	7	0
Kupiškio r. sav.	9	16	10	13	3	-6
Panevėžio r. sav.	12	11	17	9	9	-3
Pasvalio r. sav.	5	3	18	5	7	+2
Rokiškio r. sav.	6	16	10	3	7	+1
Pakruojo r. sav.	8	3	9	4	20	+12

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013–2017 m. laikotarpiu šalyje pastatytų negyvenamųjų pastatų skaičius kito netolygiai, bet per laikotarpį sumažėjo 15,1 proc. arba 134 pastatais. Panevėžio apskrityje baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius padidėjo 21,3 proc. (arba 10-čia pastatai), o Pasvalio rajono savivaldybėje – 40,0 proc. (2013 m. buvo baigti statyti 5 negyvenamieji pastatai, 2017 m. – 7 negyvenamieji pastatai). 2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje pastatyta 12,3 proc. Panevėžio apskrities negyvenamųjų pastatų. Beveik visų nagrinėjamų savivaldybių negyvenamųjų pastatų statybos apimtys 2013–2017 m. laikotarpiu augo, išskyrus

Biržų rajono savivaldybę, kur negyvenamųjų pastatų statybos apimtys nepakito, Kupiškio rajono savivaldybę ir Panevėžio rajono savivaldybę, kur negyvenamųjų pastatų statybos apimtys išaugo atitinkamai sumažėjo atitinkamai 6 ir 3 pastatais.

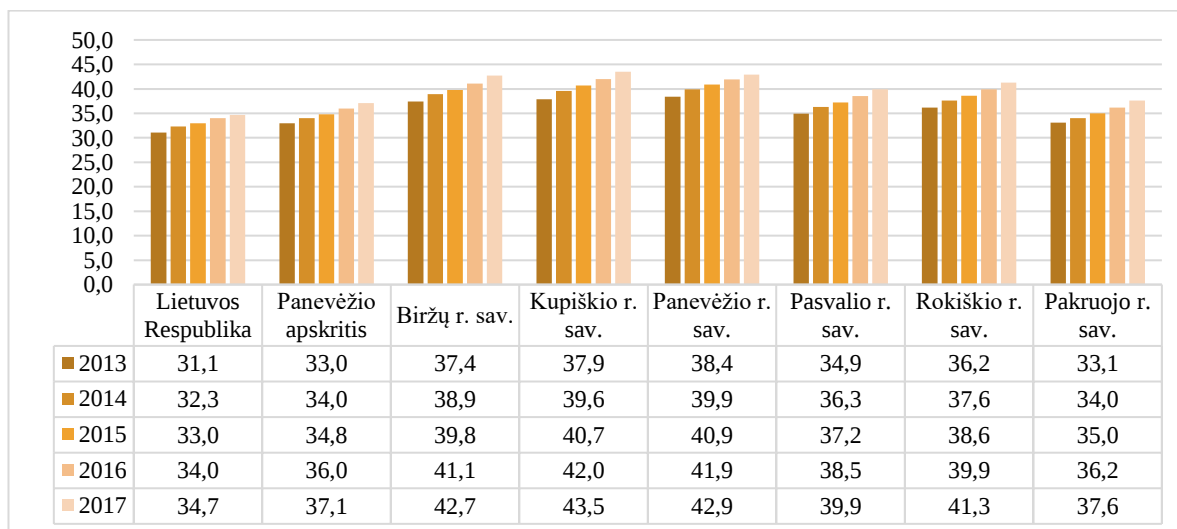
2017 m. pabaigoje bendras Pasvalio rajono savivaldybės gyvenamasis būstų fondas⁶³ sudarė 956,6 tūkst. kv. m., ir tai buvo ketvirtas pagal dydį rodiklis tarp nagrinėjamų savivaldybių (sieki 11,8 proc. Panevėžio apskrities gyvenamojo būstų fondo).

1P.3.3.5. lentelė. Gyvenamasis būstų fondas 2013–2017 m. pabaigoje, tūkst. kv. m

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	91 500,8	94 305,8	95 388,8	96 890,3	97 597,2	6,7
Panevėžio apskritis	7 875,9	8 002,4	8 041,7	8 094,9	8 118,0	3,1
Biržų r. sav.	989,1	1 008,7	1 010,5	1 013,4	1 014,8	2,6
Kupiškio r. sav.	722,5	740,0	741,5	742,9	743,0	2,8
Panevėžio r. sav.	1 440,1	1 484,1	1 502,0	1 525,3	1 533,8	6,5
Pasvalio r. sav.	928,9	951,6	953,6	955,8	956,6	3,0
Rokiškio r. sav.	1 186,9	1 210,2	1 212,9	1 216,2	1 216,9	2,5
Pakruojo r. sav.	727,3	732,8	733,4	735,6	735,8	1,2

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. pabaigoje 28,0 proc. Pasvalio rajono savivaldybės gyvenamojo būstų fondo buvo išsidėstęs miesto gyvenamosiose vietovėse, o 72,0 proc. – kaimo gyvenamosiose vietovėse, todėl galima teigti, kad Pasvalio rajono savivaldybė yra orientuota į kaimo išvystymą. Lyginant 2013 m. su 2017 m., Pasvalio rajono savivaldybės rodiklis išaugo 3,0 proc., tai buvo vienas didžiausių augimų tarp analizuojamų savivaldybių (didesnis augimas fiksuojamas tik Panevėžio r. sav. – 6,5 proc.).

1P.3.3.1. pav. Naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui, 2013–2017 m., kv. m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. naudingasis plotas⁶⁴, tenkantis vienam gyventojui, Pasvalio rajono savivaldybėje buvo 39,9 kv. m., t. y. 15,0 proc. viršijo šalies (34,7 kv. m.) bei 7,6 proc. – Panevėžio apskrities (37,1 kv. m.)

⁶³ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento leidiniu „Gyvenamasis fondas“, gyvenamasis būstų fondas – tai gyvenamosios patalpos namuose ir negyvenamuosiuose pastatuose (įskaitant sodų namus, t. y., pastatus, esančius sodininkų bendrijose, mėgėjiškų sodų žemės sklypuose). Gyvenamajam butų fondui nepriskiriami bendrabučiai, viešbučiai, medžiotojų nameliai, poilsio namai, sanatorijos ir kiti pastatai, skirti laikinai gyventi.

⁶⁴ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento leidiniu „Gyvenamasis fondas“, naudingasis plotas – gyvenamųjų kambarių ir kitų buto patalpų (virtuvių, sanitarinių mazgų, koridorių, įstatytų spintų, lodžių ir kitų šildomų pagalbinių patalpų) bendrasis grindų plotas. Į naudingąjį buto plotą neįeina balkonų, terasų, rūšių, nešildomų lodžių grindų plotas.

vidurkį. Iš kitos pusės tai buvo vienas mažiausių rodiklių tarp nagrinėjamų savivaldybių (mažesnis rodiklis buvo Pakruojo r. sav. – 37,6 kv. m.). Vadinasi, visos analizuojamos savivaldybės yra labiau orientuotos į kaimo gyvenamųjų vietovių išvystymą. Didžiausią naudingojo ploto rodiklį 2017 m. turėjo Kupiškio r. sav. (43,5 kv. m.). 2013–2017 m. laikotarpiu naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui, šalyje padidėjo 11,6 proc., Panevėžio apskrityje – 12,4 proc., o Pasvalio rajono savivaldybėje – 14,3 proc., ir tai buvo vienas didžiausių augimų iš visų nagrinėtų savivaldybių (didesnis augimas buvo Kupiškio r. sav. – 14,8 proc.).

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 metų veiklos ataskaitos⁶⁵ duomenimis, 2017 m. gruodžio 31 d. Pasvalio rajono savivaldybėje asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą *socialiniam būstui*⁶⁶ išsinuomoti, sąrašuose buvo įrašyti 84 asmenys ir šeimos (207 asmenys): iš jų jaunų šeimų sąrašas – 23,8 proc. (20 šeimų arba 54 asmenys), neįgalių, asmenų, sergančių lėtinių ligų, įrašytų į Vyriausybės ar jos įgalioto institucijos patvirtintą sąrašą, sunkiomis formomis, ir šeimų, kuriose yra tokių asmenų – 14,3 proc. (12 šeimų ir asmenų arba iš viso 20 asmenų), asmenų auginančių tris ir daugiau vaikų (įvaikių) – 16,7 proc. (14 šeimų arba 71 asmuo), likusių be tėvų globos asmenų – 2,4 proc. (2 asmenys), bendrajame sąrašas – 40,4 proc. (34 šeimų ir asmenų arba iš viso 51 asmuo), socialinio būsto nuomininkų, turinčių teisę į būsto sąlygų pagerinimą, sąrašą – 2,4 proc. (2 šeimos arba 9 asmenys).

Per 2017 metus socialinis būstas suteiktas 13 asmenų ir šeimų. 2017 metais įgyvendinant projektą „Pasvalio rajono savivaldybės socialinio būsto fondo plėtra“ nupirkti 3 dviejų kambarių butai. Projekto įgyvendinti skirta 234,7 tūkst. Eur Europos Sąjungos investicijų parama. Per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį planuojama įsigyti 15 socialinių būstų (9 – vieno kambario, 4 – dviejų kambarių ir 2 – trijų kambarių butus) Pasvalyje ir suteikti juos socialinio būsto laukiantiems asmenims ir šeimoms.

1P.3.4. Turizmas, kultūros ir gamtos paveldas

Turizmas – 1) sporto, laisvalaikio ar aktyvaus poilsio viena veiklų – kelionė, išvyka, žygis pavieniui arba grupėmis sveikatai stiprinti, fizinėms ir asmenybės ypatybėms ugdyti, pramogai ar šviečiamuoju tikslu; 2) kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, kultūros paslaugų turistams teikimo verslas; 3) veikla, susijusi su kelionėmis ir jų tikslų įgyvendinimu.⁶⁷

Pasvalio rajono geografinė padėtis tinkama turizmo plėtrai, rajono teritorijoje yra turistams patrauklių objektų. Pasvalio rajono savivaldybės kraštas nepasižymi turintis daug tinkamų turizmui gamtinių sąlygų, bet yra apsuptas kelių piliakalnių, turtingas gamtos kampeliais ir kultūros paveldo objektais. Pagrindiniai turizmo ištekliai Pasvalio rajone – architektūros, istorijos kultūros paveldo objektai, parkai. Pasvalio rajonas yra įsikūręs karstinių reiškinių zonoje.

Pasvalio rajone telkšo 7 tvenkiniai ir 2 ežerai, prateka 14 upių. Vandens telkinių plotas yra vienas mažiausių šalyje ir užima 1,9 proc. rajono teritorijos. Tik 17,1 proc. Pasvalio rajono teritorijos užima miškai, jų išviso yra 35.

Turizmo informacijos sklaidą Pasvalio rajone vykdo bei turizmo paslaugas koordinuoja *savivaldybės biudžetinė įstaiga Pasvalio krašto muziejaus turizmo informacijos centras*⁶⁸ (toliau – Pasvalio TIC).

⁶⁵ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *neformalusis švietimas* – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas. *Istaigos vykdančios neformalųjį vaikų švietimą* vadinamos neformaliojo vaikų švietimo įstaigomis (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis)

⁶⁶ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *socialinis būstas* – mažas pajamas gaunantiems ir mažai turto turintiems asmeniui ar šeimai nekomerciniu pagrindu pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą nuomos mokesčio apskaičiavimo tvarką nuomojamas savivaldybės būstas. Pagal šio įstatymo nustatytas sąlygas prie socialinio būsto kategorijos nepriskiriamos tarnybinės gyvenamosios patalpos, bendrabučiai, nakvynės namai, gydymo ar globos (rūpybos) įstaigos gyvenamosios patalpos.

⁶⁷ Apibrėžimas pateiktas Turizmo terminų žodyne

http://www.tourism.lt/uploads/documents/Naudinga_informacija/turizmo_terminu_zodynas/Turizmo_zod.pdf (išleistas Valstybinio turizmo departamento prie LR ūkio ministerijos užsakymu).

⁶⁸ Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turizmo informacijos centras* – juridinis asmuo, kurio veikla apima informacijos apie turizmo išteklius ir turizmo paslaugas rengimą, teikimą ir (ar) skleidimą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

1P.3.4.1. lentelė. Rekreaciniai ištekliai Pasvalio rajone

Rodiklis	Vertė
Tvenkinių skaičius, vnt.	7
Upių skaičius, vnt.	14
Ežerų skaičius, vnt.	2
Vandens telkinių plotas, proc.	1,9
Miškingumas, proc.	17,1
Parkų skaičius, vnt.	20
Miškų skaičius, vnt.	35
Saugomų teritorijų skaičius, vnt.	(6 Savivaldybės saugomi, 8 valstybės saugomi, 7 Natura 2000 teritorijos ir 3 konservacinės zonos)
Saugomų teritorijų plotas, ha	3 243
Saugomų teritorijų plotas, proc.	2,5
Kultūros paveldo objektų skaičius, vnt.	(347 – nekilnojamosios ir 115 – kilnojamosios) Kilnojamojo kultūros paveldo objektų (muziejiniai eksponatai) skaičius – 42 692

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Pasvalio rajono savivaldybės administracijos duomenis

Turistiniai objektai ir lankytinos vietos⁶⁹ prisideda prie vietovės žinomumo didinimo, įvaizdžio vietos ir tarptautiniu mastu gerinimo. Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės administracijos bei Pasvalio TIC pateikiama informacija, pagrindiniai Pasvalio rajono lankytini objektai išdėstyti kitoje lentelėje arba *Pasvalio krašto turistiniame žemėlapyje*⁷⁰. Lankytinus objektus Pasvalio rajone sudaro architektūriniai kultūros paveldo objektai (bažnyčios, koplyčios, cerkvės, sinagogos, malūnai ir dvarai), istoriniai kultūros paveldo objektai (memorialinės vietos, paminklai, skulptūros, stogastulpiai), muziejai, gamtinio turizmo objektai (atodangos, medžiai, šaltiniai, akmenys, zoologijos sodas), piliakalniai, parkai ir kt.

1P.3.4.2. lentelė. Lankytini objektai Pasvalio rajone

Lankytinų objektų grupė	Lankytini objektai
Architektūriniai kultūros paveldo objektai (16)	<u>Bažnyčios, koplyčios, cerkvės, sinagogos (9):</u> <i>Daujėnų Švč. Jėzaus Vardo bažnyčia, Joniškėlio Švč. Trejybės bažnyčia, Krinčino Šv. apaštalo Petro ir Povilo bažnyčia, Niurkonių koplyčia, Pumpėnų Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčia, Pasvalio Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia, Švobiškio evangelikų liuteronų bažnyčia, Gegabrosos stačiatikių cerkvė, Pušaloto sinagoga.</i> <u>Dvarai (3):</u> <i>Joniškėlio dvaras, Pajiešmenų dvaras, Gulbinėnų dvaras.</i> <u>Malūnai (4):</u> <i>Balsių vandens malūnas, Pumpėnų vėjo malūnas, Vaškų vėjo malūnas, Raubonių vandens malūnas-karšykla-verpykla.</i>
Istoriniai kultūros paveldo objektai (17)	<u>Paminklai, skulptūros, stogastulpiai (12):</u> <i>Paminklas muzikantui Antanėliui, paminklas Pasvalio įkūrimo 500 metų jubiliejui, paminklas Žygimantui Augustui, paminklas Pasvalio krašto knygnešiams, paminklas Petriui Vileišiui, paminklas Gabrielei Petkevičiūtei-Bitei, stogastulpis ir ažuolas poeto Bernardo Brazdžionio gimtinėje, paminklas 1919–1920 m. už laisvę žuvusiems kariams Saločiuose, paminklas 1863 m. sukilimui, stogastulpis brolių Vileišių gimtinėje, skulptūra „Poilsis“, paminklas profesoriui Petriui Avižoniui.</i> <u>Memorialinės (atminimo) vietos (5):</u> <i>Baltijos kelio kryžių slėnis, rašytojo Mariaus Katiliškio memorialinis kambarys, Laisvės kovų memorialas Pušalote, Laisvės kovų memorialas Joniškėlyje, knygnešio namas su draudžiamos spaudos slėptuvėmis.</i>

⁶⁹ Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, objektai ar vietovės, dominantys turistus ar skirti jų reikmėms, apibrėžiami kaip turizmo ištekliai (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁷⁰ Pasvalio krašto turistinis žemėlapis: <http://www.pasvaliomuziejus.lt/index.php/turizmas/pasvalio-krašto-turistinis-zemelapis>

Lankytinų objektų grupė	Lankytini objektai
Muziejai (4)	<i>Pasvalio krašto muziejus ir jo skyriai (3): Joniškėlio krašto muziejus, Eugenijaus ir Leonardo Matuzevičių memorialinis muziejus, Girnų ir dubenuotųjų akmenų lauko ekspozicija.</i>
Gamtinio turizmo objektai (18)	<u>Atodanga (1):</u> <i>Skalių kalnas.</i> <u>Medžiai (12):</u> <i>Ramaninės qžuolas, Šakarnių pušis, Žadeikonių qžuolas, Pajiešmenų parko qžuolas, Gedučių (Grotuso) qžuolas, Moliūnų qžuolas, Daujėnų šventoriaus liepa, Saločių parko vinkšna, Barklainių dvaro eglė, Bernardo Brazdžionio gimtinės qžuolas, Liukpetrių qžuolas, Pasvalio miesto qžuolas.</i> <u>Šaltiniai (3):</u> <i>Baltasis (Barklainių) šaltinis, Žalsvasis šaltinis, Šventabala.</i> <u>Akmenys (1):</u> <i>Petraičių akmuo.</i> <u>Botanikos, zoologijos sodai (1):</u> <i>Raubonių zoo parkas.</i>
Piliakalniai (2)	<i>Ažuolpamūšės piliakalnis, Migonių piliakalnis.</i>
Parkai (8)	<i>Pasvalio kultūros ir poilsio parkas, Smegduobių parkas, Senosios klebonijos (Užupio) parkas, Svalios parkas, Raubonių pramogų parkas, Joniškėlio dvaro parkas, Pajiešmenų dvaro parkas, Porijų parkas.</i>
Kiti (1)	<i>Žadeikių Bernardo Brazdžionio edukacinis centras.</i>

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Pasvalio rajono savivaldybės administracijos duomenis

Turizmo paslaugos⁷¹ yra svarbi turizmo plėtros prielaida. Turizmo paslaugos, apimančios įvairias veiklas, glaudžiai susijusios su įvairiais ekonomikos sektoriais. Dėl šios priežasties turizmo paslaugos gali garantuoti vietovės ekonominę augimą, stabilias pajamas.

Pasvalio krašto muziejus (toliau – Pasvalio muziejus) – pagrindinis lankomas objektas Pasvalio rajone, kuriame surinktos ir eksponuojamos etnografijos, geologijos, istorijos, kultūros ekspozicijos. Muziejuje rengiamos parodos, edukaciniai užsiėmimai vaikams ir suaugusiems, organizuojami įvairūs renginiai. Muziejaus darbuotojai rengia ekskursijas po muziejų bei Pasvalio miestą ir rajoną. Pasvalio krašto muziejaus padalinys – *Joniškėlio krašto muziejus* – įsikūręs Karpių dvaro patalpose. *Karpių dvaras* – vienas didžiausių Lietuvoje išlikusių dvaro ansamblių. Dvaro teritorijoje, abipus Mažupės upės, driekiasi angliško ir prancūziško stiliaus parkas, užimantis daugiau nei 20 ha plotą. Pasinaudojant ES parama, parkas atkuriamas ir iki 2021 m. bus pritaikytas turizmui, laisvalaikiui, edukacijai, sveikatingumui. Parengtas dvaro Vakarų ofisinės tvarkybos darbų techninis projektas, pastate įsikurs muziejus, konferencijų salė, svečių namai

Eugenijaus ir Leonardo Matuzevičių memorialinis muziejuje (toliau – Memorialinis muziejus) įrengta ekspozicija, atspindinti brolių poetų kūrybinį kelią. Memorialinio muziejaus kiemelyje kiekvienais metais vyksta tradicinės poezijos šventės – „Krinčino verdenės“. Memorialinis muziejus yra Pasvalio krašto muziejaus padalinys.

Muziejininkas Antanas Stapulionis, sodyboje sukaupęs dubenuotųjų akmenų ir girnapusių kolekciją, Pasvalio krašto muziejaus 10-mečio proga ją dovanojo muziejui ir nuo to laiko *Girnų muziejus* tapo Pasvalio krašto muziejaus padaliniu. Po atviru dangumi veikiančio Girnų muziejaus ekspozicijoje yra apie 400 eksponatų.

Vienas seniausių ir vertingiausių sakralinio turizmo objektų – Joniškėlio *Švenčiausios Trejybės bažnyčia*, pastatyta 1792 m. Tai ankstyvojo klasicistinio stiliaus bažnyčia su barokinio stiliaus bokštu, kurio aukštis – 43 metrai. Bažnyčia pastatyta prie pagrindinės Joniškėlio miesto gatvės.

⁷¹ Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turizmo paslauga* – savarankiška, už užmokestį turistams teikiama kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, vežimo, turistų informavimo, pramogų ar kita paslauga (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Pasvalio rajone išliko nedaug tautinių ir religinių mažumų paveldo objektų. Svarbiausias iš jų yra *Pušaloto sinagoga*, vienintelė išlikusi rajone, kurią pradedama pritaikyti vietos bendruomenės reikmėms. *Gegabastos stačiatikių cerkvėje* bei *Švobiškio evangelikų liuteronų bažnyčioje* iki šiol vyksta pamaldos.

Pasvalio kraštas kadaise garsėjo vėjo ir vandens malūnais. Šiandien malūnų likę vienas kitas, jų būklė prasta. *Balsių vandens malūnas* – vienas seniausių malūnų Lietuvoje, pastatytas 1764 m. Šiuo metu malūnas rekonstruotas, jame įrengti svečių namai. Lankytojus vilioja sutvarkyta aplinka, girnų parkelis, agrarinės paskirties bei etnografiniai eksponatai, mini laikrodžių muziejus.

Kitas unikalus technikos paveldo objektas – *Raubonių vandens malūnas-vilnų karšykla-verpykla*. Išlikę senieji įrenginiai veikia ir šiandien, amatų centras siūlo plačią vilnos apdirbimo edukacinę programą. Karšyklos pastatas restauruojamas ir bus pilnai pritaikytas turizmo reikmėms.

Pasvalys garsėja karstiniais reiškiniiais – smegduobėmis. Yra keli svarbūs šio gamtos paveldo objektai. XX a. viduryje Lėvens upės krante atsivėrusi smegduobė virto šaltiniu. Šiandien jis vadinamas *Žalsvuojų šaltiniu* ir yra giliausias urvas Lietuvoje, jo gylis – 20 metrų. Pasvalyje įkurtas vienintelis pasaulyje *Smegduobių parkas*, užimantis 8 ha ploto teritoriją. Jame yra keliolika įvairaus dydžio ir amžiaus smegduobių. Parke įrengti dviračių ir pėsčiųjų takai, žaidimų ir sporto aikštynai, įrengtas amfiteatras. Smegduobių parke vyksta kultūros ir sporto renginiai.

Pasvalio TIC interneto svetainėje nurodomi trys *turistiniai maršrutai* Pasvalio rajone: maršrutas dviračiu ar automobiliu Pasvalys-Mediniai; maršrutas dviračiais Pasvalys-Joniškėlis-Stipinai (Skalių kalnas)-Linkuva-Grūžiai-Kriaušišiai-Mediniai-Vytartai-Pasvalys; maršrutas dviračiais ar automobiliu Pasvalys-Kryžių slėnis-Kiemeliai-Krinčinas-Pajiešmeniai-Dagilynė-Raubonys-Ažuolpamūšė-Pasvalys.

Pasvalio rajonas nėra turtingas gamtiniais vandens ištekliais. Pritaikomos turizmui tik dvi didesnės rajono upės: Mūša ir Lėvu. Su šiomis upėmis susijusios turistinės paslaugos yra kaimo turizmo sodybų ir baidarių nuomos paslaugos.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. Pasvalio TIC apsilankė 4 713 turistų. Lyginant su 2013 m. turistų srautai TIC sumažėjo 27,9 proc. – 2013 m. Pasvalio TIC apsilankė 6 535 turistai. Tai rodo turistų susidomėjimo mažėjimą Pasvalio TIC, nes reikiamą informaciją turistas randa interneto svetainėse, socialiniuose tinkluose ir kt. skaitmeninės erdvės šaltiniuose.

Pasvalio TIC duomenimis, Pasvalio rajone apsilankusių turistų iš Lietuvos skaičius 2017 m. siekė 28 451 asmenį (99 proc. visų Pasvalio rajono turistų skaičiaus), o 284 apsilankiusieji buvo užsieniečiai (1 proc. visų Pasvalio rajono turistų skaičiaus). Analizuojant 2013–2017 metų tendenciją, turistų iš Lietuvos skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje sumažėjo 10,2 proc. (nuo 31 697 asmenų 2013 m. iki 28 451 asmens 2017 m.). Tuo pačiu laikotarpiu užsieniečių turistų skaičius išaugo 67,1 proc. (nuo 170 asmenų 2013 metais iki 284 asmenų 2017 metais).

Be turizmo objektų ir turizmo paslaugų turizmo sektoriuje vieną svarbiausių vietų užima *apgyvendinimo paslaugos*, kurių pakankamas skaičius ir kokybė daro įtaką turistų srautams.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2013–2017 m. laikotarpiu Pasvalio rajono *apgyvendinimo įstaigų*⁷² (neskaitant kaimo turizmo sodybų) skaičius sumažėjo 2 vnt. (nuo 7 apgyvendinimo įstaigų 2013 m. iki 5 apgyvendinimo įstaigų 2017 m.). 2017 m. tai sudarė 5,0 proc. visų Panevėžio apskrities apgyvendinimo įstaigų ir 0,2 proc. šalies apgyvendinimo įstaigų. Visose nagrinėjamose savivaldybėse apgyvendinimo įstaigų skaičius 2013–2017 m. augo, išskyrus Kupiškio r. sav. ir Pakruojo r. sav., kur apgyvendinimo įstaigų skaičius išliko nepakitęs. Sparčiausiai išaugo Rokiškio r. sav. rodiklis (3,8 karto), o lėčiausiai – Biržų r. sav. rodiklis (42,9 proc.). Lietuvos statistikos departamente apie Pasvalio rajone veikiančias kaimo turizmo sodybas informacijos nepateikta.

Vadovaujantis Pasvalio TIC duomenimis, 2018 m. lapkričio mėn. Pasvalio rajone buvo 5 apgyvendinimo įstaigos (2 viešbučiai, 2 moteliai ir 1 svečių namai), 1 kempingas ir 1 stovyklavietė.

⁷² Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *apgyvendinimo įstaiga* – vietinis veiklos rūšies vienetas, teikiantis trumpalaikio apgyvendinimo paslaugas už mokesťį ir sudarantis sąlygas tenkinti nakvynės ir higienos poreikius.

Pagal internetinio tinklapio www.turizmas.lt pateikiamą informaciją, 2018 m. lapkričio mėn. Pasvalio rajono savivaldybėje veikė 5 kaimo turizmo sodybos.

1P.3.4.3. lentelė. Apgyvandinimo įstaigų skaičius 2013–2017 m. (be kaimo turizmo sodybų)

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	1 837	2 062	2 319	2 686	2 971	61,7
Panevėžio apskritis	64	62	79	87	100	56,3
Biržų r. sav.	7	4	8	12	10	42,9
Kupiškio r. sav.	3	3	3	5	3	-
Panevėžio r. sav.	7	19	18	10	23	228,6
Pasvalio r. sav.	7	5	6	6	5	-28,6
Rokiškio r. sav.	6	8	24	13	23	283,3
Pakruojo r. sav.	2	2	2	2	2	-

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Apgyvandintų turistų⁷³ skaičius apgyvendinimo įstaigose (neskaitant kaimo turizmo sodybų) analizuojamuoju laikotarpiu Pasvalio rajono savivaldybėje didėjo.

1P.3.4.4. lentelė. Apgyvandintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose 2013–2017 m. (be kaimo turizmo sodybų)

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	2 184 456	2 673 531	2 805 808	3 064 514	2 928 530	34,1
Panevėžio apskritis	39 183	53 171	54 335	60 441	48 416	23,6
Biržų r. sav.	4 199	4 065	5 406	6 584	6 835	62,8
Kupiškio r. sav.	3 865	3 293	3 624	2 656	2 763	-28,5
Panevėžio r. sav.	6 849	8 376	8 405	8 715	11 128	62,5
Pasvalio r. sav.	4 524	3 983	5 540	5 645	5 538	22,4
Rokiškio r. sav.	1 861	1 796	2 736	2 146	2 180	17,1
Pakruojo r. sav.	1 932	2 906	2 616	2 507	4 211	118,0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lyginant 2013 m. ir 2017 m., Pasvalio rajono savivaldybėje apgyvendintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose padidėjo 22,4 proc., šalyje – 34,1 proc., o Panevėžio apskrityje – 23,6 proc. Apgyvandintų turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose augo sparčiausiai iš visų nagrinėjamų savivaldybių Pakruojo r. sav. (118,0 proc.), o turistų skaičius sparčiausiai mažėjo Kupiškio r. sav. (28,5 proc.). Iš visų 2017 m. Pasvalio rajono apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų turistų (skaičiuojama 5,5 tūkst. turistų), 19,5 proc. buvo užsieniečiai (Panevėžio apskrityje – 32,9 proc.).

2013–2017 m. laikotarpiu šalyje tiek Lietuvos gyventojams, tiek užsieniečiams suteiktų *nakvynių skaičius*⁷⁴ apgyvendinimo įstaigose (neskaitant kaimo turizmo sodybų) augo. 2017 m. palyginus su 2013 m., Lietuvos gyventojams suteikta 23,6 proc. daugiau nakvynių, o užsieniečiams – 18,1 proc. daugiau nakvynių. Panevėžio apskrityje Lietuvos gyventojams ir užsieniečiams suteiktų nakvynių skaičius apgyvendinimo įstaigose taip pat augo (atitinkamai 7,2 proc. ir 20,6 proc.). Pasvalio rajono savivaldybėje nakvynių, suteiktų tiek šalies, tiek užsienio piliečiams, skaičius analizuojamuoju laikotarpiu mažėjo (atitinkamai 9,5 proc. ir 51,4 proc.). Lietuvos piliečiams suteiktų nakvynių skaičius sparčiausiai augo Pakruojo rajono savivaldybėje (16,2 proc.), užsienio – taip pat Pakruojo r. sav. (2,8 kartais).

⁷³ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *apgyvendintų turistų* skaičius apima Lietuvos gyventojus ir atvykusius užsieniečius, kurie bent vienai nakvynei apsisotuja apgyvendinimo įstaigoje.

⁷⁴ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *nakvynė* – tai kiekviena naktis, kurią svečias faktiškai praleidžia ar yra įregistruotas (jo fizinis buvimas nebūtinai) apgyvendinimo įstaigoje ar privataus turistų apgyvendinimo patalpose.

1P.3.4.5. lentelė. Suteiktų nakvynių skaičius apgyvendinimo įstaigose 2013–2017 m.

Adminis- tracinė teritorija	Suteikta nakvynių / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	Lietuvos gyventojams	3 182 855	3 431 178	3 570 465	3 719 255	3 933 691	23,6
	užsieniečiams	2 906 201	3 033 826	3 010 727	3 273 420	3 431 233	18,1
Panevėžio apskritis	Lietuvos gyventojams	117 033	110 853	115 783	112 499	125 491	7,2
	užsieniečiams	23 842	25 535	32 722	32 373	28 758	20,6
Biržų r. sav.	Lietuvos gyventojams	30 451	31 930	35 190	35 067	32 024	5,2
	užsieniečiams	1 615	1 850	2 567	2 899	2 273	40,7
Kupiškio r. sav.	Lietuvos gyventojams	12 687	13 452	13 651	7 522	14 506	14,3
	užsieniečiams	927	413	7 041	728	608	-34,4
Panevėžio r. sav.	Lietuvos gyventojams	21 126	16 959	16 623	17 056	21 116	0,0
	užsieniečiams	2 554	3 357	2 510	3 017	5 089	99,3
Pasvalio r. sav.	Lietuvos gyventojams	8 234	6782	8 630	7 700	7 449	-9,5
	užsieniečiams	2 418	1 851	1 629	2 213	1 174	-51,4
Rokiškio r. sav.	Lietuvos gyventojams	4 152	3 944	6 153	5 004	3 888	-6,4
	užsieniečiams	422	568	653	791	674	59,7
Pakruojo r. sav.	Lietuvos gyventojams	2 876	4 052	2 852	2 419	3 343	16,2
	užsieniečiams	608	546	659	841	1 712	181,6

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Šalia apgyvendinimo paslaugų svarbi turizmo paslaugų sudėtinė dalis tenka maitinimo paslaugoms. Pagal Pasvalio TIC pateikiamą informaciją, 2018 m. lapkričio mėn. Pasvalio rajone veikė 12 *maitinimo įstaigų*⁷⁵ (1 kavinė-restoranas, 6 kavinės, 1 kavinė-baras, 1 arbatinė, 1 greito maisto užkandinė ir 2 picerijos).

Kultūros paveldas⁷⁶ – tai per kelias kartas perimtos etniniu, istoriniu, estetiniu ar moksliniu požiūriu svarbios kultūros vertybės, kurios skirstomos į *nekilnojamąsias kultūros vertybes*⁷⁷ ir *kilnojamąsias kultūros vertybes*⁷⁸. Pagal Pasaulinio kultūros ir gamtos paveldo globos konvenciją, kultūros paveldas apima paminklus (architektūros kūriniai, monumentaliosios skulptūros ir tapybos kūriniai, archeologinio tipo elementai ir struktūros, įrašai, urviniai būstai ir ypatybių deriniai, turintys išskirtinę visuotinę vertę istorijos, meno ir mokslo požiūriu), pastatų grupes (atskirų ar susijusių pastatų grupės, kurios savo architektūra, visumos darna ar sandora su kraštovaizdžiu turi išskirtinę visuotinę vertę istorijos, meno ar mokslo požiūriu), vietas (žmogaus arba bendri gamtos ir žmogaus kūriniai bei plotai, įskaitant archeologines vietas, turintys išskirtinę visuotinę vertę istoriniu, estetiniu, etnologiniu ar antropologiniu požiūriu).

Pagal Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą⁷⁹, šalies kultūros vertybių registre (<https://kvr.kpd.lt/>) įrašyta apie 16 000 *kultūros paveldo objektų*⁸⁰, iš jų daugiau kaip 6 000

⁷⁵ Vadovaujantis Turizmo terminų žodynu, *maitinimo įmonė* – maisto, gėrimų ir kitų paslaugų teikimo reikalavimus atitinkanti įmonė.

⁷⁶ Vadovaujantis Turizmo terminų žodynu, *paveldas* – išskirtinė materialinė ir dvasinė kultūra, perduodama vėlesnėms kartoms; kultūrinio turizmo pagrindas.

⁷⁷ Pagal LR nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, *nekilnojamosios kultūros vertybės* – kultūrinės vertės ir visuomeninės reikšmės statiniai, jų priklausiniai bei kompleksai, ansambliai ir vietovės, įregistruoti šio įstatymo nustatyta tvarka.

⁷⁸ Pagal LR kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, *kilnojamosios kultūros vertybės* – pagal paskirtį ir prigimtį kilnojamieji žmogaus veiklos medžiaginiai kūriniai ir kiti kilnojamieji daiktai, turintys kultūrinę vertę ir įtraukti į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą.

⁷⁹ Patvirtinta LR kultūros ministro 2014 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. IV-711 (LR kultūros ministro 2016 m. spalio 14 d. įsakymo Nr. IV-815 redakcija).

⁸⁰ Pagal Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą, *kultūros paveldo objektas* – kultūros paveldo dalis, kurią sudaro praeities kartų pastatytos, įrengtos, sukurtos ar istorinių įvykių sureikšmintos medžiaginės kultūros vertybės, tiesiogiai susijusios su užimama ir joms naudoti reikalinga teritorija.

pripažinti valstybės saugomais, o iš šių – apie 1 200 turi kultūros paminklo statusą. Kultūros paveldas yra valstybei strategiškai svarbus istorijos raidoje visuomenės tęstinai kuriamas išteklis, kuris atspindi istorinę ir kultūrinę šalies raidą, vaidina svarbų vaidmenį išsaugant ir puoselėjant tautinį tapatumą. Tačiau Lietuvoje visuomenė nepakankamai tapatina save su kultūros paveldu ir neišnaudoja visų jo teikiamų galimybių. Vadovaujantis užsienio šalių patirtimi⁸¹ ir geraisiais pavyzdžiais Lietuvoje, kultūros paveldas savo *aktualizavimo*⁸² prasme turi didžiulį pritaikymo visuomenės socialiniams, ekonominiams, kultūros ir edukacijos poreikiams potencialą – sutvarkytame ir pritaikytame kultūros paveldo objekte gali įsikurti bendruomenės centras, menų inkubatorius, mokykla, kultūros įstaiga ar kita bendruomenei reikalinga įstaiga ar organizacija.

Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro (<https://kvr.kpd.lt/>) duomenimis, 2018-12-31 Pasvalio rajone buvo įregistruotos 347 nekilnojamosios kultūros vertybės, iš kurių 107 – Valstybės saugomi objektai, 2 inicijuoti skelbti Valstybės saugomais objektais, 14 – paminklų, 197 – registrinių kultūros paveldo objektų, o 27 nekilnojamosios kultūros paveldo objektams kultūros paveldo objekto apsauga panaikinta. Registre taip pat yra 115 kilnojamųjų kultūros vertybių. Iš viso Pasvalio rajone 462 kultūros vertybės yra įtrauktos į minėtą registrą. Palyginimui su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis, į minėtą registrą įtraukta: Biržų r. sav. – 422 nekilnojamosios ir 83 kilnojamųjų vertybės (iš viso 505), Kupiškio r. sav. – 372 nekilnojamosios ir 5 kilnojamųjų vertybės (iš viso 377), Panevėžio r. sav. – 441 nekilnojamosios ir 3 kilnojamųjų vertybės (iš viso 444), Rokiškio r. sav. – 429 nekilnojamosios ir 149 kilnojamųjų vertybės (iš viso 578) ir Pakruojo r. sav. – 464 nekilnojamosios ir 226 kilnojamųjų vertybės (iš viso 690). Galima teigti, kad Pasvalio rajono savivaldybėje kultūros vertybių yra pakankamai daug, lyginant su kitomis nagrinėjamomis savivaldybėmis.

Pagal Pasaulinio kultūros ir gamtos paveldo globos konvenciją, **gamtos paveldas** apima gamtos ypatybes, susidedančias iš fizinių ir biologinių darinių ar tokių darinių grupių, turinčias išskirtinę visuotinę vertę estetiniu ar moksliniu požiūriu; geologinius ar fizinius-geografinius darinius ir nykstančių gyvūnų ir augalų rūšių buveines, turinčias išskirtinę visuotinę vertę mokslo ar išsaugojimo požiūriu; gamtines vietas arba tiksliai apibrėžtus gamtinius plotus, turinčius išskirtinę visuotinę vertę mokslo, išsaugojimo ar gamtos grožio požiūriu (2 straipsnis).

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos pateikiamą informaciją, Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje yra 24 *saugomos teritorijos*⁸³:

- 8 valstybės saugomos teritorijos: 6 valstybiniai draustiniai (1 geomorfologinis – Guodžių, 1 botaninis – Lepšynės, 1 hidrografinis – Pyvesos, 1 kraštovaizdžio – Pamūšių, 2 botaniniai-zoologiniai – Grūžių ir Žaliosios girios), 1 valstybinis parkas (Biržų regioninis parkas) bei 1 biosferos poligonas (Žaliosios girios);
- 6 savivaldybės saugomos teritorijos: 6 draustiniai (3 botaniniai – Girelės, Kamaties, Mūšos slėnio, 3 botaniniai-zoologiniai – Kubiliūnų, Pajiesmenų ir Šermukšnių);
- 6 buveinių apsaugai svarbios *Natura 2000* teritorijos: Grūžių miškas, Lepšynės miškas, Mūšos slėnis žemiau Raudonpamušio, Pamušiai, Pyvesos upės slėnis žemiau Rinkūnų ir Žalioji giria;
- 1 paukščių apsaugai svarbi *Natura 2000* teritorija: Žalioji giria;
- 3 konservacinės zonos esančios kompleksinėse saugomose teritorijose: Kirdonių botaninis draustinis, Medomiškio botaninis draustinis ir Tatulos kraštovaizdžio draustinis.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos pateikiamą informaciją, Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje yra 32 *saugomi gamtos paveldo objektai*:

⁸¹ „Renovation of Estonian manor houses secured local schools“, <http://eeagrants.org/News/2011/Renovation-of-Estonian-manor-houses-secured-local-schools>, 2011.

⁸² Pagal Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą, *aktualizavimas* – objekto pritaikymas šiuolaikinės visuomenės ir (arba) vietos bendruomenės kultūriniais, socialiniams ir (arba) ekonominiais (t. y., teritorijos, regiono patrauklumo investicijoms didinimas, investicijų įtaka naujų darbų vietų, papildomos rinkos sukūrimui ir pan.) poreikiams.

⁸³ Pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą, *saugomos teritorijos* – tai sausumos ir (ar) vandens plotai nustatytais aiškiais ribomis, turintys pripažintą mokslinę, ekologinę, kultūrinę ir kitokią vertę ir kuriems teisės aktais nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas (tvarka).

- 17 valstybės saugomų gamtos paveldo objektų: 13 botaninių (1 medžių grupė – Barklainių dvaro liepų alėja ir 12 medžių ir krūmų – 8 ąžuolai (Teodoro Grotuso, Girniūnų, Moliūnų, Ramaninės, Žadeikonių, Bernardo Brazdžionio, Pajiešmenių parko, Liukpetrių), 1 pušis (Šakarnių), 1 eglė (Barklainių dvaro), 1 liepa (Daujėnų bažnyčios šventoriaus), 1 vinkšna (Saločių parko)); 1 atodanga (Skalių kalnas); 1 geologinis (Petraičių akmuo); 2 šaltiniai ir versmės (Baltasis šaltinis ir Žalsvasis šaltinis);
- 15 savivaldybės saugomų gamtos paveldo objektų: 15 botaninių (15 medžių ir krūmų – 11 ąžuolų (Putriškių, Pasvalio miesto, Girsūdų, Šimkūnų, Girelės, Titkonių, Austakynės, Šlamų, Pašiliečių, Dručmaniškių), 2 pušys (Baltpamūšio ir Pajiešmenių parko veimutinė), 2 liepos (Vytartų ir Naujapamūšio).

1P.4. SOCIALINĖ APLINKA

1P.4.1. Švietimas

Švietimas – ugdymas ir išsilavinimo teikimas, savišvieta; taip pat mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų), švietimo įstaigų, mokytojų ir kitų švietimo teikėjų, švietimo pagalbos specialistų veiklą visuma⁸⁴. Švietimui tenka svarbus vaidmuo kuriant atvirą pilietinę visuomenę, stiprinant jos kultūrinę ir ūkinę galias, mažinant socialinę žmonių atskirtį bei skurdą, atkuriant socialinę teisingumą. Švietimo sistema turi padėti telkti vietos bendruomenę, užtikrinti aukštą jos narių dorinę brandą, ugdyti šiuolaikines kompetencijas, naują kultūrinį, politinį, ekonominį raštingumą.

Vienas iš svarbiausių švietimo lygi savivaldybėje apibūdinančių rodiklių yra švietimo prieinamumas. Jis vertinamas pagal švietimo sistemos struktūrą ir ugdymosi poreikių dermę, pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo švietimo teikėjų tinklo pakankumą, kuris užtikrina asmenų ugdymąsi.

1P.4.1.1. lentelė. Pasvalio rajono savivaldybės švietimo įstaigos

<i>Įstaigos tipas</i>	<i>Įstaigos pavadinimas</i>
<i>Ikimokyklinio ugdymo įstaigos</i>	
Lopšeliai-darželiai (4) ir jų skyrius (1)	Pasvalio lopšelis-darželis „Eglutė“
	Pasvalio lopšelis-darželis „Liepaitė“
	Pasvalio lopšelis-darželis „Žilvitis“
	Pasvalio r. Narteikių mokykla-darželis „Linelis“ <i>Joniškėlio ikimokyklinio ugdymo skyrius</i>
<i>Bendrojo ugdymo mokyklos (toliau – BUM)</i>	
Gimnazijos (4) ir jų skyriai (9)	Pasvalio Petro Vileišio gimnazija <i>Suaugusiųjų mokymo skyrius</i>
	Pasvalio r. Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazija <i>Deglėnų daugiafunkcis centras</i> <i>Nakiškių daugiafunkcis centras</i> <i>Norgėlių daugiafunkcis centras</i> <i>Švobiškio daugiafunkcis centras</i> <i>Meškalaudio daugiafunkcis centras</i>
	Pasvalio r. Pumpėnų gimnazija <i>Kalno ikimokyklinio ugdymo skyrius</i> <i>Mikoliškio ikimokyklinio ugdymo skyrius</i>
	Pasvalio r. Vaškų gimnazija <i>Tetirvinių skyrius</i>
Progimnazijos (1)	Pasvalio Svalios progimnazija
Pagrindinės mokyklos (5) ir jų skyrių (10)	Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla <i>Ustukių pagrindinio ugdymo skyrius</i> <i>Valakėlių skyrius</i> <i>Žilapamūšio daugiafunkcis centras</i>
	Pasvalio r. Krinčino Antano Vienažindžio pagrindinė mokykla <i>Gulbinėnų daugiafunkcis centras</i>
	Pasvalio r. Dajėnų pagrindinė mokykla <i>Kriklinių pradinio ugdymo skyrius</i>
	Pasvalio r. Pajiešmenų pagrindinė mokykla <i>Raubonių daugiafunkcis centras</i>
	Pasvalio r. Saločių Antano Poškos pagrindinė mokykla <i>Namišių skyrius</i> <i>Saločių daugiafunkcis centras</i> <i>Dagių daugiafunkcis centras</i> <i>Žadeikonių daugiafunkcis centras</i>

⁸⁴ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

<i>Istaigos tipas</i>	<i>Istaigos pavadinimas</i>
Specialiosios mokyklos (1)	Pasvalio specialioji mokykla
<i>Neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios įstaigos</i>	
Formalųjį švietimą papildančios įstaigos (2)	Pasvalio muzikos mokykla
	Pasvalio sporto mokykla
<i>Švietimo pagalbos įstaigos</i>	
Švietimo pagalbos įstaiga (1) ir jų skyrius (1)	Pasvalio rajono savivaldybės Švietimo pagalbos tarnyba <i>Suaugusiųjų švietimo skyrius</i>

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Pasvalio rajono savivaldybės administracijos duomenis

Pasvalio rajono savivaldybės administracijos duomenimis, Pasvalio rajono savivaldybėje veikia 18 savivaldybės pavaldumo švietimo įstaigų⁸⁵ ir 21 švietimo įstaigų skyrius: 4 ikimokyklinio ugdymo įstaigos (iš kurių 3 – vaikų lopšeliai-darželiai ir 1 – mokykla-darželis) ir 1 skyrius, 11 bendrojo ugdymo mokyklų ir 19 jų skyrių (iš kurių 4 gimnazijos ir 9 skyriai, 1 progimnazija, 5 pagrindinės mokyklos ir 10 skyrių bei 1 specialioji mokykla), 2 neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios mokyklos, 1 švietimo pagalbos įstaiga ir 1 skyrius. Pasvalio rajone taipogi veikia 1 profesinio mokymo mokykla (valstybinio pavaldumo švietimo įstaiga).

Pasvalio rajono savivaldybėje yra įgyvendinamas Pasvalio rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2016-2020 metais bendrasis planas⁸⁶.

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas. Pasvalio rajono savivaldybėje pagal ikimokyklinio ugdymo⁸⁷ ir priešmokyklinio ugdymo programas 2017 m. buvo ugdomi 834 vaikai (pagal Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaitos duomenis).

IP.4.1.2. lentelė. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Lietuvos Respublika	110 125	113 657	115 574	116 814	119 336	8,4
Panevėžio apskritis	7 758	7 977	7 981	7 979	8 016	3,3
Biržų r. sav.	649	683	714	706	725	11,7
Kupiškio r. sav.	417	404	399	400	391	-6,2
Panevėžio r. sav.	761	804	853	879	889	16,8
Pasvalio r. sav.*	745	762	768	798	834	11,9
Rokiškio r. sav.	876	924	913	895	862	-1,6
Pakruojo r. sav.	546	553	593	610	596	9,2

* vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaitos duomenimis

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas ir Pasvalio rajono savivaldybės duomenys

Lyginant su 2013 m., vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, Pasvalio rajono savivaldybėje padidėjo 11,9, kai šalyje – 8,4 proc., o Panevėžio apskrityje – 3,3 proc. Ugdytinių skaičius sumažėjo Kupiškio rajono savivaldybėje 6,2 proc. ir Rokiškio rajono savivaldybėje 1,6 proc.

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaitos duomenimis, Pasvalio rajono savivaldybėje 2017-2018 m. m. pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas buvo ugdoma 76,2 proc. 1–6 metų vaikų, kai vidutiniškai šalyje rodiklis siekia 72,2 proc. ir apskrityje – 69,1 proc. (Lietuvos statistikos departamento duomenimis). Blogiausia situacija iš kaimyninių savivaldybių fiksuojama Panevėžio ir Kupiškio rajonuose (atitinkamai

⁸⁵ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *švietimo įstaiga* – mokykla arba švietimo pagalbos įstaiga (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁸⁶ Patvirtinto Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. T1-34

⁸⁷ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *ikimokyklinis ugdymas* teikiamas vaikui nuo gimimo, iki jam pradedamas teikti priešmokyklinis arba pradinis ugdymas. Ikimokyklinio ugdymo programas vykdo lopšeliai-darželiai, darželiai, mokyklos-darželiai ir kitos mokyklos, laisvieji mokytojai ar kiti švietimo teikėjai.

vaikų ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalis sudaro 48,9 proc. ir 51,8 proc. 1–6 metų amžiaus vaikų skaičiaus).

Bendrasis ugdymas. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, bendrojo ugdymo mokyklų mokinių⁸⁸ skaičius mažėjo šalyje, Panevėžio apskrityje ir visose nagrinėjamose savivaldybėse (atitinkamai per penkerius metus sumažėjo 8,8 proc., 17,1 proc. ir vidutiniškai 21,6 proc.). Iš visų nagrinėjamų savivaldybių mokinių skaičius sparčiausiai mažėjo Pakruojo rajono savivaldybėje – 27,5 proc., Pasvalio r. sav. mokinių skaičius per tą patį laikotarpį sumažėjo sparčiau nei šalyje ir apskrityje – 19,2 proc. 2017–2018 m. m. Pasvalio rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose mokėsi 2 797 mokiniai, taigi, lyginant su prieš tai buvusiais mokslo metais, mokinių skaičius sumažėjo 122, o su 2013–2014 m. m. – 665 mokiniais. Vidutiniškai per metus Pasvalio rajono savivaldybės mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose mažėja 166 mokiniais.

1P.4.1.3. lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai

Administracinė teritorija / Mokslo metai	2013–2014 m. m.	2014–2015 m. m.	2015–2016 m. m.	2016–2017 m. m.	2017–2018 m. m.	Pokytis proc., lyginant 2017–2018 m. m. ir 2013–2014 m. m.
Lietuvos Respublika	357 530	344 721	335 202	330 869	326 061	-8,8
Panevėžio apskritis	29 728	28 164	26 752	25 802	24 643	-17,1
Biržų r. sav.	3 234	3 003	2 780	2 640	2 448	-24,3
Kupiškio r. sav.	2 450	2 260	2 108	1 988	1 830	-25,3
Panevėžio r. sav.	3 436	3 339	3 219	3 154	3 043	-11,4
Pasvalio r. sav.	3 462	3 247	3 034	2 919	2 797	-19,2
Rokiškio r. sav.	4 065	3 822	3 596	3 347	3 185	-21,6
Pakruojo r. sav.	2 848	2 615	2 396	2 222	2 066	-27,5

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaitos duomenimis, 2017 m. fiksuotas Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje gyvenančių, bet BUM nelankančių vaikų (nuo 6 iki 16 metų amžiaus) yra 122. Iš jų 1 vaikas pakeitęs gyvenamąją vietą, 1 vaikas yra neįgalus ir 120 vaikų – išvykę iš šalies.

Pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis, 2017–2018 m. m. Pasvalio rajono savivaldybės BUM (be Pasvalio specialiosios mokyklos) bendrosiose klasėse buvo mokomi 639 mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių⁸⁹. Pasvalio specialiojoje mokykloje 2017–2018 m. m. mokėsi 87 mokiniai su specialiaisiais poreikiais, taigi, specialiųjų poreikių turinčių mokinių dalis savivaldybėje 2017–2018 m. m. siekė 25 proc. Iš minėtų 639 mokinių su specialiaisiais poreikiais, besimokančių BUM bendrosiose klasėse, 53,4 proc. arba 341 mokinys turėjo nedidelių specialiųjų poreikių lygį, 34,6 proc. arba 221 mokinys – vidutinių specialiųjų poreikių lygį, 12,0 proc. arba 77 mokiniai – didelių specialiųjų poreikių lygį. Pasvalio rajono savivaldybė siekia integruoti specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius mokinius į savivaldybės ugdymo sistemą, pritaikant mokyklos aplinką, teikiant psichologinę, specialiąją ir socialinę pedagoginę pagalbą, aprūpinant ugdymuisi skirtomis techninės pagalbos priemonėmis ir specialiosiomis mokymo priemonėmis mokyklose.

Pasvalio rajono savivaldybėje mokinių, įgijusių pagrindinį išsilavinimą⁹⁰, skaičius 2013–2017 m. laikotarpiu sumažėjo ketvirtadaliu (nuo 366 iki 273). Panevėžio apskrityje ir šalyje pagrindinį išsilavinimą įgijusių mokinių skaičius tuo pačiu laikotarpiu mažėjo atitinkamai 27,0 proc. ir 23,8 proc. Mokinių, neįgijusių pagrindinio išsilavinimo, skaičius 2013–2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje buvo kintantis: 2013–2016 m. jis didėjo nuo 20 iki 27, o 2017 m. sumažėjo iki 10 (per penkerius metus rodiklis sumažėjo per pusę). Analogišku laikotarpiu mokinių, neįgijusių pagrindinio išsilavinimo, skaičius šalyje ir apskrityje

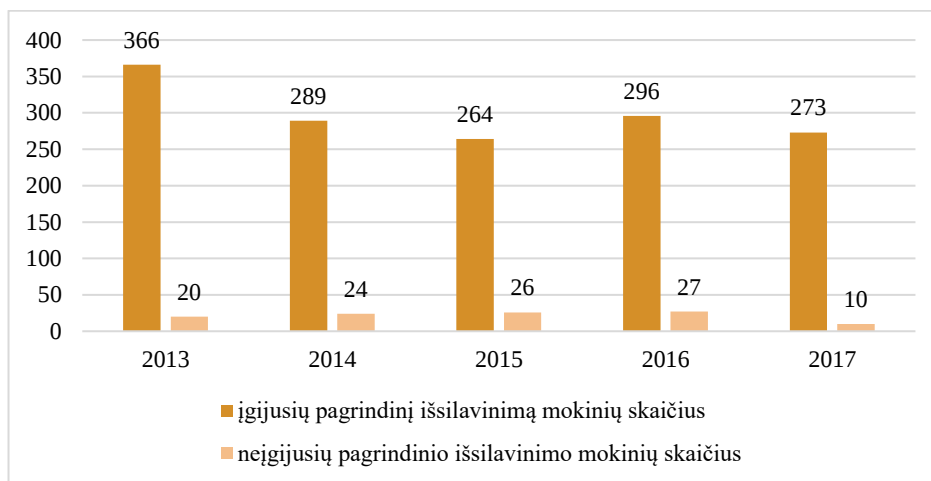
⁸⁸ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, mokinys – asmuo, kuris mokosi (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁸⁹ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, specialieji ugdymosi poreikiai – pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁹⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, pagrindinis išsilavinimas – tai išsilavinimas, įgytas baigus pagrindinio ugdymo programą, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienyje įgytas išsilavinimas.

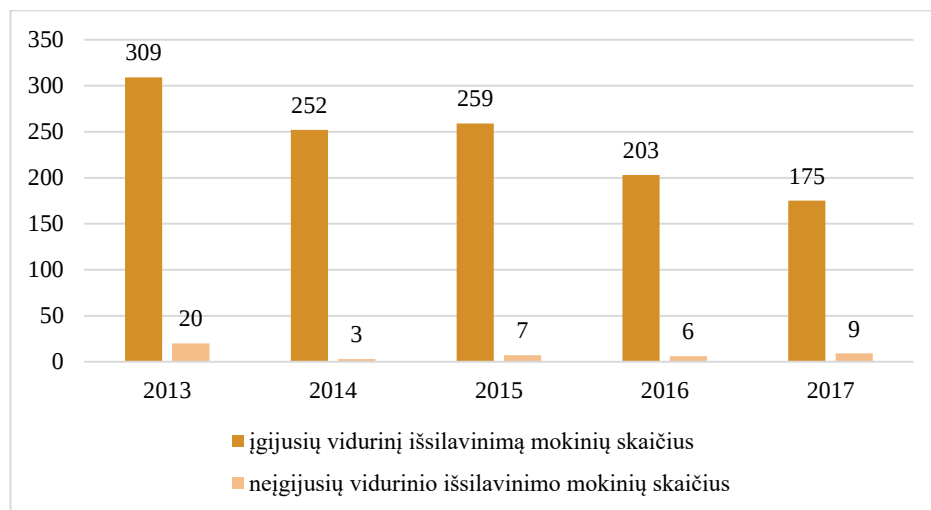
mažėjo ne taip sparčiai (Panevėžio apskrityje – 30,4 proc., o šalyje – 19,3 proc.). Vadinasi, Pasvalio rajone 2017 m. pagrindinį išsilavinimą įgijo 96,5 proc. baigusiujų 10-tą klasę, 2013 m. – 94,8 proc. baigusiujų.

1P.4.1.1. pav. Įgiję ir neįgiję pagrindinio išsilavinimo mokiniai Pasvalio rajono sav. 2013–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013 m. Pasvalio rajono savivaldybėje bendrojo ugdymo mokyklose vidurinio ugdymo programą baigę ir vidurinį išsilavinimą⁹¹ įgijo 309 mokiniai, 2017 m. – 175 mokiniai (per penkerius metus mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą, skaičius sumažėjo 43,4 proc., t. y. sparčiau nei šalyje – 19,2 proc. ir apskrityje – 22,1 proc.). Pasvalio rajono savivaldybėje 2013 m. vidurinio išsilavinimo neįgijo 20 mokinių, o 2017 m. – 9 mokiniai (sumažėjo 55,0 proc.). Panevėžio apskrityje tuo pačiu laikotarpiu neįgijusių vidurinio išsilavinimo mokinių skaičius nesikeitė, o šalyje sumažėjo 44,2 proc. Vadinasi, Pasvalio rajone 2017 m. vidurinį išsilavinimą įgijo 95,1 proc. abiturientų, 2013 m. – 93,9 proc. abiturientų.

1P.4.1.2. pav. Įgiję ir neįgiję vidurinio išsilavinimo mokiniai Pasvalio rajono sav. 2013–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Galima teigti, kad išsilavinimą įgijusių asmenų dalis Pasvalio rajono savivaldybėje didėja.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos leidinyje „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. Mokytojas“ (2017) nurodoma, jog 2016 m. Pasvalio rajono savivaldybėje bent 3 valstybinius brandos egzaminus išlaikė 52 proc. abiturientų, bent 1 – 93 proc. Leidinyje nurodoma, kad rajone fiksuojami žemi aštuntokų matematikos pasiekimai (remiantis standartizuotų testų rezultatais), žemi

⁹¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, vidurinis išsilavinimas – išsilavinimas, įgytas baigus vidurinio ugdymo programą ir išlaikius brandos egzaminus, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienyje įgytas išsilavinimas.

matematikos ir lietuvių kalbos pasiekimai (remiantis pagrindinio ugdymo pasiekimo patikrinimais). Pasiekusių aukštesnį lygį ketvirtokų dalis viršija šalies vidurkį, tačiau berniukų rašymo pasiekimai daug žemesni nei mergaičių. Vertinant valstybinių brandos egzaminų rezultatus, lietuvių kalbos, užsienio kalbos ir fizikos pasiekimai yra ženkliai žemesni, kitų dalykų – aukštesni nei vidutiniškai šalyje. Pagal Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaitos duomenis, abiturientai 2017 m. gavo 9 „100-tukus“ (2016 m. – 7).

Mažėjant mokinių skaičiui, mažėjo ir *mokytojų*⁹² skaičius. Lyginant 2017–2018 m. m. su 2013–2014 m. m., Pasvalio rajono savivaldybėje atestuotų mokytojų skaičius sumažėjo 57 darbuotojais arba 17,2 proc. (nuo 331 iki 274). Iš visų mokytojų 2017–2018 m. m. Pasvalio rajono savivaldybėje aukštesnei kvalifikacinei kategorijai⁹³ buvo atestuota 91,8 proc. mokytojų. Iš jų – 146 vyresnieji mokytojai, 104 metodininkai ir 2 ekspertai. Tai buvo vienas mažiausių rodiklių tarp nagrinėjamų savivaldybių, mažesnę aukštesnei kvalifikacinei kategorijai atestuotų mokytojų dalį turėjo tik Pakruojo r. savivaldybė (87,0 proc.).

1P.4.1.4. lentelė. Atestuoti mokytojai ir aukštesnei kvalifikacinei kategorijai atestuoti mokytojai 2017–2018 m. m.

Administracinė teritorija / Mokytojai	Iš viso / Atestuotų mokytojų	Mokytojų, atestuotų aukštesnei kvalifikacinei kategorijai, skaičius			Mokytojų, atestuotų aukštesnei kvalifikacinei kategorijai, proc.
		vyresniojo mokytojo	metodininko	eksperto	
Biržų r. sav.	248	146	84	3	94,0
Kupiškio r. sav.	207	111	85	3	96,1
Panevėžio r. sav.	318	187	124	1	98,1
Pasvalio r. sav.	274	146	104	2	91,8
Rokiškio r. sav.	322	148	157	3	95,7
Pakruojo r. sav.	216	97	91	2	87,0

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis

Pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis, 2017–2018 m. m. 97,7 proc. Pasvalio r. sav. mokytojų turėjo aukštąjį išsilavinimą, 2,3 proc. – aukštesnįjį išsilavinimą, pensinio amžiaus mokytojų buvo 1,5 proc.

Švietimo pagalbos įstaigos. Pasvalio rajono savivaldybėje veikia viena švietimo pagalbos įstaiga⁹⁴ – Pasvalio rajono savivaldybės švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Pasvalio ŠPT), kurios veiklos tikslas – užtikrinti švietimo pagalbos teikimą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje gyvenantiems vaikams ir mokiniams, tėvams (globėjams, rūpintojams), švietimo įstaigoms, jų vadovams, pavaduotojams ugdymui, mokytojams, švietimo pagalbą teikiantiems specialistams. Pasvalio ŠPT veikia 2 skyriai – Pedagoginis psichologinis skyrius ir Suaugusiųjų švietimo skyrius.

Neformalusis švietimas. Pasvalio rajone veikia 2 neformaliojo vaikų švietimo įstaigos⁹⁵ – Pasvalio muzikos mokykla ir Pasvalio sporto mokykla.

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaitos duomenimis, Pasvalio muzikos mokykloje yra 2 skyriai – Muzikos ir Dailės. 2017–2018 m. m. Pasvalio muzikos mokyklą lankė 289 mokiniai, iš jų 71 (25 proc.) – Dailės skyriuje ir 218 (75 proc.) – Muzikos skyriuje. 2017–2018 m. Pasvalio muzikos mokykloje dirbo 34 darbuotojai, iš jų 29 – mokytojai.

Pagal Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaitos duomenis, Pasvalio sporto mokykloje vystomos 7 sporto šakos (rankinis, krepšinis, futbolas, lengvoji

⁹² Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *mokytojas* arba *pedagogas* – asmuo, įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, arba specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁹³ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *kvalifikacinė kategorija* rodo pedagoginio darbuotojo kvalifikaciją, kuri apibrėžiama kaip Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens turimų kompetencijų arba profesinės patirties ir turimų kompetencijų, reikalingų tam tikrai veiklai, visuma. Kvalifikacinės kategorijos nustatomos pagal kvalifikacinių kategorijų klasifikatorių (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁹⁴ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *švietimo pagalbos įstaiga* – įstaiga, kurios pagrindinė veikla – švietimo pagalbos teikimas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁹⁵ Patvirtinta Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 21 d. sprendimu Nr. T1-67

atletika, boksas, dziudo ir plaukimas). 2017–2018 m. m. Pasvalio sporto mokykloje ugdymas vyko 32 grupėse, kuriose sportavo 363 moksleiviai (iš jų: 144 rankininkai, 60 lengvaatlečių, 48 krepšininkai, 17 boksinių, 36 futbolininkai, 12 dziudo ir 48 mokiniai lankė plaukimo užsiėmimus).

Pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis, 2017–2018 m. m. Pasvalio rajone BUM mokiniai, dalyvavę neformaliojo vaikų švietimo (toliau – NVŠ) programose arba BUM lankę būrelius, sudarė 64,6 proc. nuo bendro BUM mokinių skaičiaus (jų buvo 1 808), kai šalies rodiklis – 54,5 proc. Daugiausiai mokinių (1 068 arba 38,2 proc.) dalyvavo NVŠ programose, 1 025 mokiniai (36,7 proc.) – lankė BUM būrelius ir 492 mokiniai (10,3 proc.) dalyvavo formalųjį švietimą papildančio ugdymo programose.

Neformalus suaugusiųjų švietimas Pasvalio rajone vykdomas Pasvalio ŠPT Suaugusiųjų švietimo skyriuje, Pasvalio rajono Trečiojo amžiaus universitete (toliau – PTAU), Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje, Pasvalio krašto muziejuje, Pasvalio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biure. Šiose įstaigose 2017 m. Pasvalio rajono suaugusiems asmenims buvo pasiūlytos 193 suaugusiųjų neformaliojo švietimo programos.

Pasvalio rajone veikia asociacija Pasvalio rajono Trečiojo amžiaus universitetas, kurios paskirtis – vykdyti 50 metų amžiaus ir vyresnių asmenų neformalųjį švietimą. PTAU veikia penki fakultetai (Sveikatos ir dvasinio tobulėjimo, Kultūros ir meno, Krašto pažinimo ir turizmo, Socialinės psichologijos, Buities kultūros). 2017 m. PTAU mokėsi 102 klausytojai.

Profesinis mokslas. Pasvalio rajone veikia valstybinio pavaldumo įstaiga Joniškėlio Igno Karpio žemės ūkio ir paslaugų mokykla (toliau – Joniškėlio I. Karpio ŽŪPM). Vadovaujantis ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, 2017–2018 m. m. Joniškėlio I. Karpio ŽŪPM profesinis ugdymas vyko pagal 6 mokymo programas (apdailininko (statybininko), automobilių mechaniko, technikos priežiūros verslo darbuotojo, floristo, apskaitininko ir kasininko, žemės ūkio gamybos verslo darbuotojo). Iš viso Joniškėlio I. Karpio ŽŪPM 2017–2018 m. m. mokėsi 231 studentas (daugiausiai jų – 126 arba 54,5 proc. – pagal žemės ūkio gamybos verslo darbuotojo mokymo programą).

Mokinių pavėžėjimas. Pagal Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaitos duomenis, visi mokiniai, kurie vadovaujantis teisės aktais, turi būti pavežami, buvo vežiojami į mokyklą ir atgal bei į neformaliojo ugdymo užsiėmimus. 2017–2018 m. m. buvo pavežami 1707 mokiniai arba 59,1 proc. visų BUM mokinių ir priešmokyklinukų (2016–2017 m. m. – 59,6 proc. arba 1 787 mokiniai ir priešmokyklinukai).

Materialieji švietimo įstaigų ištekliai. ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, Pasvalio rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose 2017–2018 m. m. buvo 1 071 kompiuteris, iš jų mokinių mokymui skirta 743 kompiuteriai arba 69,4 proc. (kai šalies vidurkis – 59,0 proc.). Taigi, vienu kompiuteriu mokinių mokymui 2017–2018 m. m. Pasvalio rajono bendrojo ugdymo mokyklose dalinosi šiek tiek mažiau nei 4 mokiniai (šalies kontekste 1 kompiuteriu dalijasi vidutiniškai 6 mokiniai). Lyginant su 2013–2014 m. m., kompiuterių skaičius Pasvalio rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose padidėjo 55 kompiuteriais arba 5,4 proc.

Pasvalio rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų plotas 2017–2018 m. m. pradžioje siekė 46 263,15 m², taigi, 1 mokiniui teko 16,54 m² mokyklos ploto, o klasių plotas siekė 17 754,38 m², taigi, 1 mokiniui teko 6,35 m² klasės ploto (kai šalyje vidutiniškai 1 mokiniui tenka 13,96 m² mokyklos ploto ir 5,26 m² klasės ploto).

1P.4.2. Sveikatos priežiūra

Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. programoje numatytas svarbiausias tikslas – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų *sveikata*⁹⁶ ir sumažėtų sveikatos

⁹⁶ Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą, *sveikata* – ne tik ligų ir fizinių defektų nebuvimas, bet ir fizinė, dvasinė bei socialinė žmonių gerovė. Sveikatos potencialą ir jo palaikymo sąlygas lemia ekonominės sistemos raidos stabilumas, visuomenės socialinio saugumo ir

netolygumai. Siekiama, kad iki 2025 m. bendrosios vidutinės būsimos gyvenimo trukmės riba būtų 77,5 metų amžius. Taip pat planuojama sumažinti vidutinės būsimos gyvenimo trukmės skirtumą tarp vyrų ir moterų – nuo 11,06 metų (2012 m.) iki 8 metų (2025 m.), ilgėjant vyrų vidutinei būsimos gyvenimo trukmei. Įgyvendinant šią programą, siekiama sumažinti mirtingumą dėl savižudybių (nuo 31,03 savižudybių rodiklio, tenkančio 100-ui tūkst. gyventojų 2012 m., iki 12,0 – 2025 m.), mirtingumą nuo piktybinių navikų ir kraujotakos sistemos ligų, dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo ir pan.

Viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra *pirminė asmens sveikatos priežiūra*⁹⁷ ir *visuomenės sveikatos priežiūra*⁹⁸. Pirminė sveikatos priežiūra sprendžia pagrindines bendruomenės sveikatos problemas, teikdama vidaus ligų profilaktikos, gydymo, sveikatos išsaugojimo bei reabilitacijos paslaugas, o visuomenės sveikatos priežiūra siekiama ugdyti sveikatą (sveikatos žinių populiarinimas, sveikatos mokymas), užkirsti kelią vartojimui skirtų produktų, maisto, geriamojo vandens, gyvenamosios, darbo ir gamtinės aplinkos kokybės blogėjimui, užkirsti kelią ligoms ir traumoms, sumažinti sergamumą.

Pasvalio rajono savivaldybėje *pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas* teikia 2 įstaigos: VšĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centras (toliau – Pasvalio PASPC), kuris turi 33 struktūrinius padalinius (2 poliklinikas – Pasvalio poliklinika, Joniškėlio poliklinika, 1 Greitąją medicinos pagalbą, 1 Pasvalio psichikos sveikatos centrą, 1 psichiatrijos dienos stacionarą, 6 ambulatorijas – Pušaloto, Vaškų, Daujėnų, Kinčino, Saločių ir Pumpėnų, 2 bendrosios praktikos gydytojų (toliau – BPG) kabinetus – Raubonių ir Namišių, 20 medicinos punktų – Deglėnų, Girsūdų, Grūžių, Gulbinėnų, Jurgėnų, Kiemėnų, Dagių, Kraštų, Kriklinių, Meškalauckio, Mikoliškio, Nakiškių, Narteikių, Norgėlių, Pajiesmenių, Rinkūnų, Švobiškio, Tetirvinių, Ustukių ir Žilapamūšio) bei D. Bagdžiūnaitės įmonė (privatus BPG kabinetas); *antrinio lygio medicinos paslaugas* teikia 1 įstaiga (VšĮ Pasvalio ligoninė (toliau – Pasvalio ligoninė)); *visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas* teikia 1 įstaiga (Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Pasvalio VSB)). Pasvalio rajone taip pat veikia dar 4 privatūs gydytojų specialistų kabinetai: 2 akušerio-ginekologo (II Henrietos kabinetas, UAB „Ateik laiku“), 1 akių ligų kabinetas (UAB „Sveikų akių centras“) ir 1 širdies ligų kabinetas (Matulienės kardiologijos kabinetas).

Sveikatos priežiūros ištekliai ir paslaugos. Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų *apsilankymų pas gydytojus*⁹⁹ rodiklis (tenkantis 100-ui gyventojų) nedaug atsiliko nuo Lietuvos vidurkio. Lyginant su šalimi, Pasvalio rajono savivaldybės gyventojai ženkliai dažniau lankėsi pas vidaus ligų *gydytojus*, dažniau – pas vaikų ligų gydytojus, vienodai – pas *psichiatrus*¹⁰⁰, o bendras apsilankymų pas pirminio lygio gydytojus rodiklis buvo šiek tiek mažesnis. Pas gydytojus specialistus (II/III lygis) bei gydytojus odontologus Pasvalio rajono savivaldybės gyventojai lankėsi rečiau nei bendras Lietuvos vidurkis. Greitosios medicinos pagalbos paslaugų 1 000-iai gyventojų Pasvalio rajone suteikta panašiai kaip ir šalyje, o stacionaro ligonių skaičius (tenkantis 1 000-iai gyventojų) – per pusę mažesnis nei šalies vidurkis.

Pasvalio rajono savivaldybės administracijos duomenimis, Pasvalio rajono sveikatos priežiūros įstaigose trūksta sveikatos priežiūros specialistų (ypatingai gydytojų), o esami gydytojai – dažniausiai atvažiuojantys iš kitų miestų, rajonų, jų amžiaus vidurkis – artimas pensiniam amžiui (apie 58 metus).

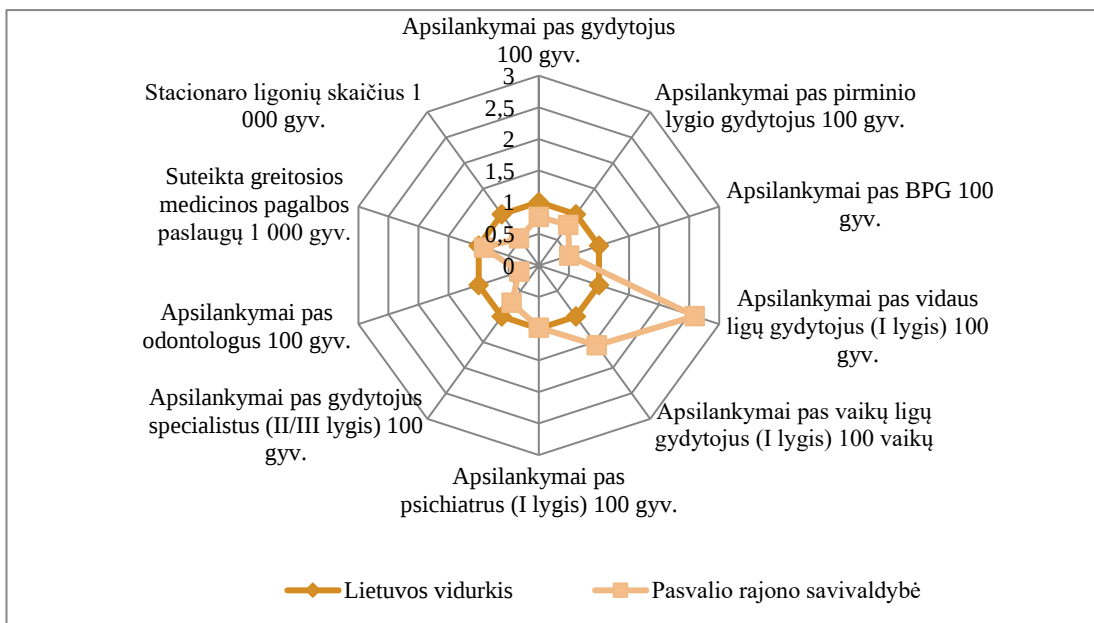
švietimo garantijos, gyventojų užimtumas ir jų pakankamos pajamos, apsirūpinimas būstu, prieinama, priimtina ir tinkama sveikatos priežiūra, kokybiška mityba, darbo, gyvenamosios ir gamtinės aplinkos kokybė ir kt.

⁹⁷ Vadovaujantis <http://www.vlk.lt>, *pirminė sveikatos priežiūra* – tai nespecializuotų, kvalifikuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų pagal šeimos (bendrosios praktikos) gydytojo ir bendrosios praktikos slaugytojo bei bendruomenės slaugytojo ir akušerio medicinos normų reikalavimus ambulatorinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje (t. y. įstaigoje, neteikiančioje stacionarių asmens sveikatos priežiūros paslaugų), pacientų namuose ir globos įstaigose, kompleksas. Paslaugų teikimo pacientų namuose tvarką ir apimtį nustato įstaigos vadovas.

⁹⁸ Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymą, *visuomenės sveikatos priežiūra* – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma (I skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

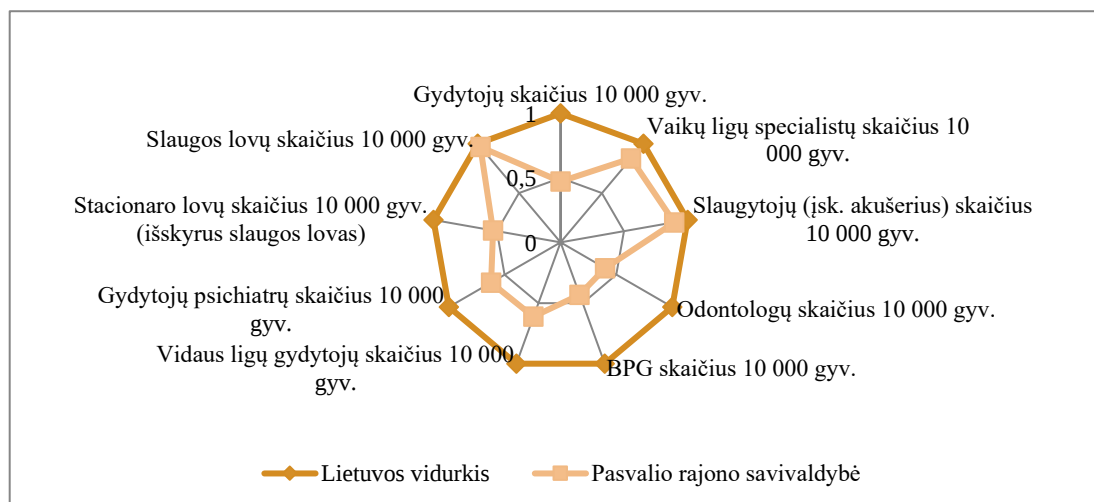
⁹⁹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *apsilankymai pas gydytojus* – apsilankymai poliklinikoje (konsultacijoje, ambulatorijoje), sveikatos punkte, gydytojų apsilankymai namuose, greitoji medicinos pagalba ir skubiosios konsultacijos. Apsilankymai pas odontologus neįtraukiami.

¹⁰⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *gydytojas (-ai)* – asmenys, turintys universitetinį medicinos (gydytojo) išsilavinimą, įstatymo nustatyta tvarka galintys teikti sveikatos priežiūros paslaugas ir dirbantys sveikatos priežiūros srityje.

1P.4.2.1. pav. Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo palyginimas su Lietuvos vidurkiu, 2017 m.
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (toliau – HISIC), Lietuvos statistikos departamentas

Visi Pasvalio rajono savivaldybės sveikatos priežiūros išteklių¹⁰¹ rodikliai, išskyrus slaugos lovų skaičių (tenkantį 10 000 gyventojų), yra mažesni nei šalies vidurkiai. Ypatingai Pasvalio rajone trūksta gydytojų odontologų bei bendrosios praktikos gydytojų. Tik vienas rodiklis – slaugos lovų skaičius 10 000 gyventojų – yra toks pat kaip šalyje.

1P.4.2.2. pav. Sveikatos priežiūros išteklių palyginimas su Lietuvos vidurkiu, 2017 m.
Šaltinis: HISIC, Lietuvos statistikos departamentas

Sergamumo¹⁰² ir ligotumo¹⁰³ rodikliai padeda įvertinti gyventojų sveikatą, leidžia prognozuoti ir inicijuoti pokyčius sveikatos apsaugos srityje.

2017 m. HISIC duomenimis, Pasvalio rajono savivaldybėje vaikams nustatyta 31,0 proc. daugiau naujų susirgimų nei suaugusiems. Savivaldybės suaugusiems gyventojams naujai diagnozuotų susirgimų rodiklis (608,8 susirgimų 1 000-iui suaugusiųjų) buvo vienas mažiausių, lyginant su Panevėžio apskritimi

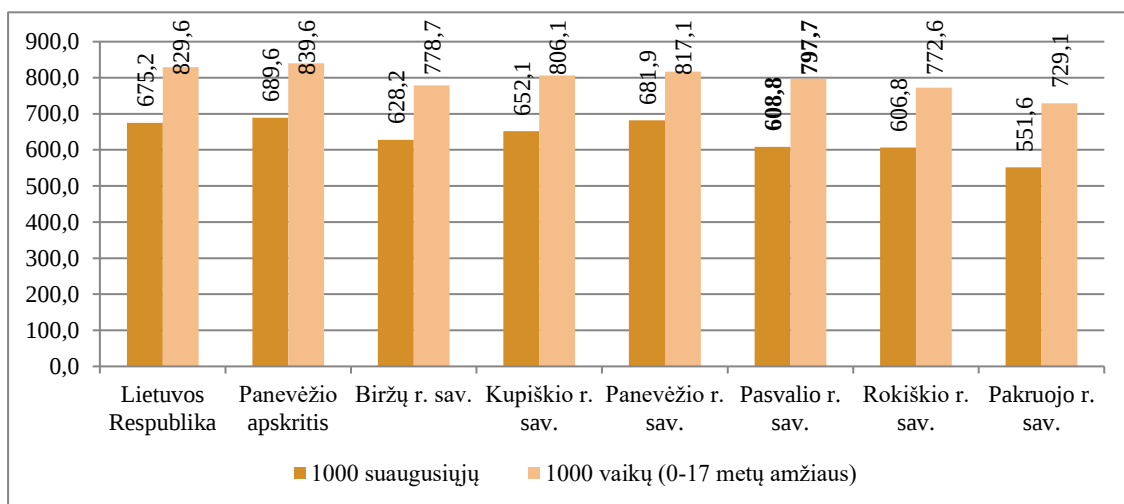
¹⁰¹ Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Sveikatos priežiūros išteklių“, sveikatos priežiūros išteklių – tai sveikatos priežiūros įstaigų techniniai resursai (ligoninių lovų skaičius, medicininės aparatūros skaičius ir kt.).

¹⁰² Vadovaujantis www.sic.hi.lt, sergamumas – per nustatytą laikotarpį užregistruotų visų ligos atvejų (naujų ir kartotinių), dėl kurių žmonės kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigas, ir tų metų vidutinio gyventojų skaičiaus santykis. Jis reiškia populiacijos suminį sergamumą visomis ligomis.

¹⁰³ Vadovaujantis www.sic.hi.lt, ligotumas – tai bendras visų žinomų ligos atvejų skaičiaus ir gyventojų skaičiaus santykis tam tikru laiko momentu.

(689,6 susirgimų 1 000-iui suaugusiųjų), šalimi (675,2 susirgimų 1 000-iui suaugusiųjų) ir kaimyninių savivaldybių rodikliais (mažesnę rodiklį turėjo tik Rokiškio r. sav. – 606,8 susirgimų 1 000-iui suaugusių asmenų ir Pakruojo r. sav. – 551,6 susirgimų 1 000-iui suaugusiųjų). Naujų susirgimų, tenkančių 1 000-iui vaikų, rodiklis Pasvalio rajono savivaldybėje (797,7 susirgimų 1 000-iui vaikų) taipogi buvo mažesnis nei šalies vidurkis (829,6 susirgimų 1 000-iui vaikų), Panevėžio apskrities rodiklis (839,6 susirgimų 1 000-iui vaikų) bei vidutinis lyginant su kaimyninėmis savivaldybėmis.

1P.4.2.3. pav. Naujai užregistruoti susirgimai, tenkantys 1 000-iui gyventojų (suaugusiųjų ir vaikų), 2017 m.

Šaltinis: HISIC

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis, 2017 m. didžiausias ligotumas 1 000-iui gyventojų Pasvalio rajono savivaldybėje, kaip ir visoje šalyje, buvo kvėpavimo sistemos, kraujotakos sistemos bei virškinimo sistemos ligomis. 2017 m. visi Pasvalio rajono savivaldybės ligotumo rodikliai buvo mažesni nei šalies bei Panevėžio apskrities (išskyrus ligotumą virškinimo sistemos ligomis).

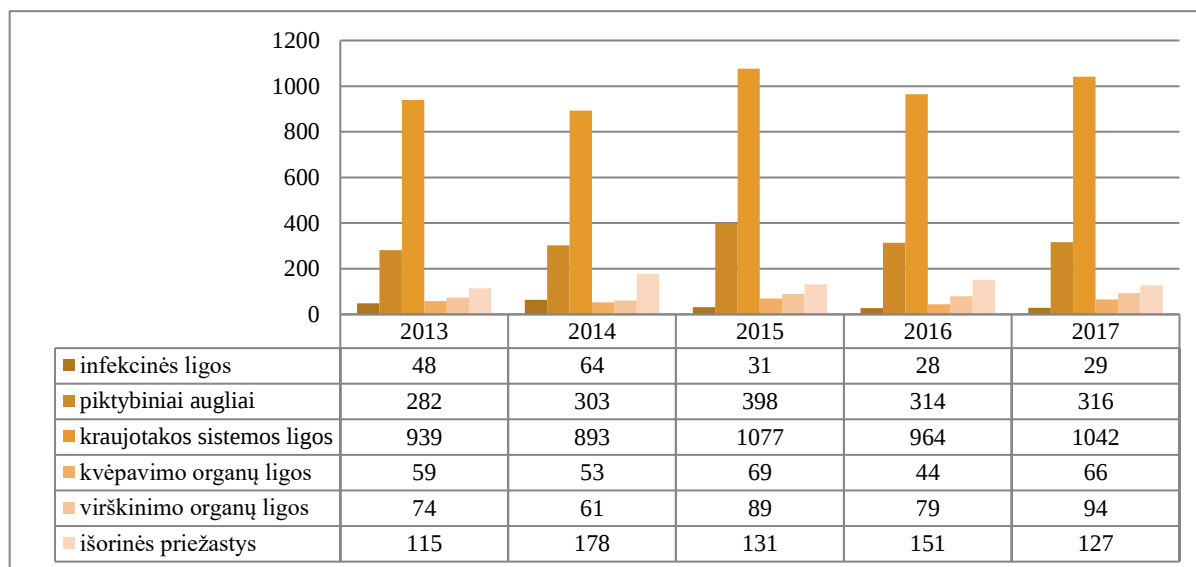
1P.4.2.1. lentelė. Ligtumas Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m. (1 000-iui gyventojų)

Rodiklis / Vietovė	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis	Pasvalio r. sav.
Ligtumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis	67	76	57
Ligtumas endokrininės sistemos ligomis	152	189	120
Ligtumas psichikos ir elgesio sutrikimais	78	103	84
Ligtumas nervų sistemos ligomis	111	107	92
Ligtumas akių ligomis	151	171	115
Ligtumas kraujotakos sistemos ligomis	248	293	228
Ligtumas kvėpavimo sistemos ligomis	311	317	265
Ligtumas virškinimo sistemos ligomis	204	224	220
Ligtumas jungiamojo audinio, raumenų, skeleto ligomis	190	220	189
Traumos, apsinuodijimai ir pan.	142	147	126

Šaltinis: HISIC

Gyventojų sveikatos būklę tiksliau atspindi *mirtingumo pagal priežastis vertinimas*. Šis rodiklis parodo, kokios sveikatos problemos dominuoja visuomenėje ir kaip jos kinta.

Pasvalio rajono savivaldybėje, kaip ir visoje šalyje, dominuoja mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų. Šis rodiklis, tenkantis 100 000 gyventojų, Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m. (1 042 atvejai) buvo aukštesnis nei šalyje (796 atvejai) ir Panevėžio apskrityje (972 atvejai) bei 2013–2017 m. laikotarpiu išaugo 11,0 proc. Didelį mirtingumą nuo kraujotakos sistemos ligų lemia senstanti visuomenė.

1P.4.2.4. pav. Mirtingumas pagal priežastis Pasvalio r. sav. (100 000 gyventojų), 2017 m.

Šaltinis: HISIC

Antroji priežastis, lemianti mirtingumą šalyje, Panevėžio apskrityje ir Pasvalio rajono savivaldybėje, yra mirtingumas nuo piktybinių navikų – Pasvalio r. sav. 2017 m. mirė 316 asmenų 100 000 gyventojų (12,1 proc. daugiau nei 2013 m.), Panevėžio apskrityje – 317 asmenų 100 000 gyventojų ir šalyje – 283 asmenys 100 000 gyventojų. Trečioji priežastis, lemianti mirtingumą šalyje, Panevėžio apskrityje ir Pasvalio rajono savivaldybėje, yra išorinės priežastys, nuo jų Pasvalio r. sav. 2017 m. mirė 127 asmenys 100 000 gyventojų (10,4 proc. daugiau nei 2013 m.), šalyje – 99 asmenys 100 000 gyventojų, Panevėžio apskrityje – 112 asmenų 100 000 gyventojų.

1P.4.3. Socialinė apsauga

Socialinė apsauga – tai socialinių, ekonominių, organizacinių priemonių sistema, teikianti gyvenimui reikalingas lėšas ir paslaugas gyventojams, kurie įstatymų nustatytais atvejais dėl senatvės, negalios (invalidumo), mirties, ligos, motinystės (tėvystės), nedarbo ir kitų aplinkybių praranda savarankiškumą, pajamas ir negali pakankamai savimi pasirūpinti.

Pagrindinė *socialinių paslaugų*¹⁰⁴ organizatorė Lietuvoje yra savivaldybė. Organizuojant socialines paslaugas, vis daugiau funkcijų perduodama savivaldybėms, siekiant socialines paslaugas priartinti prie jų gavėjų gyvenamosios vietos. Socialinių paslaugų tinklą Pasvalio rajono savivaldybėje sudaro *socialinės paslaugų įstaigos*¹⁰⁵ (Savivaldybės ir ne Savivaldybės pavaldumo, viešosios įstaigos), nevyriausybinių organizacijos (toliau – NVO), asociacijos, šeimos, parapijos. Kaip ir kitų savivaldybių, Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikį lemia šie veiksniai: mažas gimstamumas ir visuomenės senėjimas (neigiamas gyventojų prieaugis), negalia, emigracija, socialinė rizika, nedarbas, vaikų su specialiaisiais poreikiais skaičius.

Siekiant efektyvesnio socialinių paslaugų organizavimo ir teikimo, Pasvalio rajono savivaldybė kasmet sudaro ir tvirtina socialinių paslaugų planą (šiuo metu savivaldybė vadovaujasi Pasvalio rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu 2018 m.¹⁰⁶).

¹⁰⁴ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinės paslaugos* yra paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

¹⁰⁵ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinių paslaugų įstaiga* – socialines paslaugas teikiantis Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje arba kitoje Europos ekonominės erdvės valstybėje įsisteigęs juridinis asmuo ar kita organizacija, ją padalinys, atitinkantis šiame įstatyme nustatytus reikalavimus (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁰⁶ Patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 21 d. sprendimu Nr. T1-53

Socialinių paslaugų teikėjai. Pasvalio rajono savivaldybės gyventojams 2017 m. socialines paslaugas teikė:

- ✓ 11 LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) pavaldumo įstaigų, kuriuose 2017 m. buvo 52 paslaugų gavėjai (Lavėnų, Skemų, Kupiškio, Jotainių, Zarasų, Linkuvos ir Jurdaičių socialinės globos namai, specialieji globos namai „Termitinių namai“, Vilijampolės vaikų ir jaunimo socialinės globos namai, Ventos socialinės globos namai bei A. Bandzos kūdikių ir vaikų globos namai); pažymėtina, kad iš minėtų 11 įstaigų tik 1 įstaiga teritoriškai yra Pasvalio rajone, kitose 10-tyje įstaigų, kurios teritoriškai nėra Pasvalio rajone, už teikiamas paslaugas Pasvalio rajono savivaldybė kompensuoja asmeniui (paslaugos gavėjui);
- ✓ 5 savivaldybės pavaldumo įstaigos ir jų filialai/ padaliniai, kuriuose 2017 m. buvo 751 Savivaldybės paslaugų gavėjas: Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems (nuo 2019-01-01 jis vadinasi Pasvalio socialinių paslaugų centru (toliau – Pasvalio SPC)) ir jo padaliniai (Institucinės socialinės globos padalinys, Pagalbos namuose padalinys, Dienos užimtumo padalinys); VšĮ Pasvalio ligoninės Socialinės globos namai; Grūžių vaikų globos namai, kurie dirba šeimyniniu principu ir jame yra 2 šeimynos bei Šeimos krizių centras; Pasvalio specialiosios mokyklos Socialinės globos padalinys; Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras „Viltis“ (toliau – Pasvalio užimtumo centras „Viltis“);
- ✓ 2 šeimynos, kuriuose 2017 m. buvo 11 paslaugų gavėjų (Nijolės Navickienės šeimyna, esanti Pasvalio rajone ir Gražinos Grigaliūnienės šeimyna esanti Panevėžio rajone);
- ✓ 4 asociacijos (Pasvalio rajono neįgalųjų draugija, Pasvalio krašto klubas „Užjausk draugą“, Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Pasvalio bendrija, asociacija „Pasvalio šeimos gerovės centras“) bei 1 viešoji įstaiga (Panevėžio ir Utenos regionų aklujų centro LASS Pasvalio rajono filialas), kuriuose dažnu atveju Savivaldybės paslaugų gavėjai finansavimą gauna arba pagal ES projektus, arba pagal neįgalųjų reabilitacijos ir socialinės integracijos programas.

Pažymėtina, kad Pasvalio rajono savivaldybėje nėra savarankiško gyvenimo namų ir neteikiamos apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugos.

1P.4.3.1. lentelė. Įstaigos ir organizacijos, kuriose teikiamos socialinės paslaugos Pasvalio rajono savivaldybės gyventojams, 2017 m.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Paslaugų gavėjų skaičius	
				iš viso	iš jų finansuojamų savivaldybės
1.	Socialinės globos namai seniems ir neįgaliesiems asmenims	1.1. Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems ¹⁰⁷ (ilgalaikės socialinės globos padalinys)	Savivaldybės	35	40
		1.2. VšĮ Pasvalio ligoninės Socialinės globos namai	Savivaldybės	30	38
		1.3. Lavėnų socialinės globos namai	LR SADM	99	14
		1.4. Skemų socialinės globos namai	LR SADM	375	21
		1.5. Kupiškio socialinės globos namai	LR SADM	135	4
		1.6. Jotainių socialinės globos namai	LR SADM	190	4
		1.7. Zarasų socialinės globos namai	LR SADM	215	1
		1.8. Linkuvos socialinės globos namai	LR SADM	278	2
		1.9. Jurdaičių socialinės globos namai	LR SADM	283	1
		1.10. Specialieji globos namai „Tremtinių namai“	LR SADM	80	1
2.	Socialinės globos namai vaikams ir jaunimui su negalia	2.1. Vilijampolės vaikų ir jaunimo socialinės globos namai	LR SADM	168	1
		2.2. Ventos socialinės globos namai	LR SADM	150	2
3.	Socialinės globos namai vaikams	3.1. Grūžių vaikų globos namai (2 šeimynos po 12 asmenų)	Savivaldybės	24	51
		3.2. A. Bandzos kūdikių ir vaikų globos namai	LR SADM	126	1
		3.3. Pasvalio specialioji mokykla Socialinės globos padalinys	Savivaldybės	5	4
4.	Šeimynos	4.1. Nijolės Navickienės šeimyna	Savivaldybės	10	10
		4.2. Gražinos Grigaliūnienės šeimyna	Panevėžio r. sav.	16	1

¹⁰⁷ Nuo 2019-01-01 – Pasvalio socialinių paslaugų centras (Pasvalio SPC)

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Paslaugų gavėjų skaičius	
				iš viso	iš jų finansuojamų savivaldybės
5.	Laikino gyvenimo namai	5.1. Grūžių vaikų globos namų šeimos krizių centras	Savivaldybės	17	29
6.	Dienos ir trumpalaikės socialinės globos centrai	6.1. Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras „Viltis“	Savivaldybės	30	29
		6.2. Pasvalio specialioji mokykla Socialinės globos padalinys	Savivaldybės	15	10
		6.3. Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems ¹⁰⁸ (dienos socialinė globa asmenims namuose asmenims su sunkia negalia)	Savivaldybės	19	19
7.	Socialinės priežiūros centrai (pagalbos į namus paslaugos)	7.1. Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems ¹⁰⁹ (pagalbos į namus paslaugų teikimo padalinys)	Savivaldybės	181	181
		7.2. Pasvalio rajono savivaldybės administracijos struktūriniai-teritoriniai padaliniai-seniūnijos (socialinės priežiūros paslaugų teikimas šeimoms, patiriančioms socialinę riziką)	Savivaldybės	171	171
		7.3. Pasvalio rajono savivaldybės administracijos struktūriniai-teritoriniai padaliniai-seniūnijos (socialinės priežiūros paslaugų teikimas asmenims, patiriantiems socialinę riziką)	Savivaldybės	65	65
8.	Bendruomeninės įstaigos, organizacijos	8.1. Pasvalio rajono neįgaliųjų draugija	Asociacija	360	83 (projektas)
		8.2. Panevėžio ir Utenos regionų aklių centro LASS Pasvalio rajono filialas	Viešoji įstaiga	67	50 (projektas)
		8.3. Pasvalio krašto klubas „Užjauk draugą“	Asociacija	30	20 (projektas)
		8.4. Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Pasvalio bendrija	Asociacija	340	17 (projektas)
9.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos	9.1. Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems ¹¹⁰ (dienos užimtumo padalinys, sociokultūrinės paslaugos)	Savivaldybė	114	114

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas 2018 metams

Socialinės paslaugos ir jų gavėjai. Poreikį socialinėms paslaugoms turi įvairios Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje gyvenančių žmonių grupės: senyvo amžiaus asmenys¹¹¹; asmenys, turintys negalią¹¹²; asmenys, turintys sunkią negalią¹¹³; šeimos patiriančios socialinę riziką¹¹⁴ ir jose augantys vaikai; vaikai, likę be tėvų globos¹¹⁵; kiti asmenys, turintys socialinių problemų.

¹⁰⁸ Nuo 2019-01-01 – Pasvalio socialinių paslaugų centras (Pasvalio SPC)

¹⁰⁹ Nuo 2019-01-01 – Pasvalio socialinių paslaugų centras (Pasvalio SPC)

¹¹⁰ Nuo 2019-01-01 – Pasvalio socialinių paslaugų centras (Pasvalio SPC)

¹¹¹ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, senyvo amžiaus asmuo – sukačęs senatvės pensijos amžių asmuo, kuris dėl amžiaus iš dalies ar visiškai yra netekęs gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹¹² Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, skiriamas suaugęs asmuo su negalia ir vaikas su negalia. Suaugęs asmuo su negalia – darbingo amžiaus asmuo, kuris dėl neįgalumo yra iš dalies ar visiškai netekęs gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Vaikas su negalia – vaikas iki 18 metų, kuris dėl neįgalumo yra iš dalies ar visiškai neįgijęs jo amžių atitinkančio savarankiškumo ir kurio galimybės ugdytis bei dalyvauti visuomenės gyvenime yra ribotos. (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹¹³ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, asmuo su sunkia negalia: 1) vaikas su sunkia negalia – asmuo, kuriam pagal šį įstatymą nustatytas visiško nesavarankiškumo lygis ir pagal Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą (toliau – Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas) pripažintas sunkaus neįgalumo lygis; 2) suaugęs asmuo su sunkia negalia – asmuo, kuriam pagal šį įstatymą nustatytas visiško nesavarankiškumo lygis ir kuris pagal Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą yra pripažintas nedarbingu; 3) senatvės pensijos amžių sukačęs asmuo su sunkia negalia – sukačęs senatvės pensijos amžių asmuo, kuriam pagal šį įstatymą nustatytas visiško nesavarankiškumo lygis. .

¹¹⁴ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, socialinė rizika – veiksniai ir aplinkybės, dėl kurių asmenys (šeimos) patiria ar yra pavojus jiems patirti socialinę atskirtį: suaugusių šeimos narių socialinių įgūdžių tinkamai prižiūrėti ir ugdyti nepilnamečius vaikus (įvaikius) stoka ar nebuvimas; nepilnamečių vaikų (įvaikių) visapusio fizinio, protinio, dvasinio, dorovinio vystymosi ir saugumo sąlygų šeimoje neužtikrinimas; psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta; smurtas; išnaudojimas prekybai žmonėmis; įsitraukimas ar polinkis įsitraukti į nusikalstamą veiklą; piktnaudžiavimas alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis medžiagomis; priklausomybė nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių medžiagų, azartinių lošimų; elgetavimas, valkatavimas, benamystė; motyvacijos dalyvauti darbo rinkoje stoka ar nebuvimas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹¹⁵ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, likę be tėvų globos vaikai – vaikai iki 18 metų, kuriam įstatymų nustatyta tvarka yra nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba). (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

*Ilgalaikės socialinės globos paslaugas*¹¹⁶ Pasvalio rajone teikia šie subjektai: Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centro pagyvenusiems ir neįgaliesiems (nuo 2019-01-01 – Pasvalio socialinių paslaugų centro arba Pasvalio SPC) Institucinės socialinės globos padalinys (neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims), VšĮ Pasvalio ligoninės Socialinės globos padalinys (asmenims su sunkia negalia (slaugos paslaugos)), Pasvalio specialiosios mokyklos Socialinės globos padalinys (vaikams, likusiems be tėvų globos, su sunkia ar vidutine negalia), Grūžių vaikų globos namai, dirbantys šeimyniniu principu (2-jose šeimynose vaikams, likusiems be tėvų globos), Nijolės Navickienės šeimyna (vaikams, likusiems be tėvų globos).

Dienos trumpalaikės socialinės globos paslaugas institucijose Pasvalio rajone teikia šie subjektai: Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centro pagyvenusiems ir neįgaliesiems (nuo 2019-01-01 – Pasvalio SPC) Institucinės socialinės globos padalinys (neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims) ir Dienos užimtumo padalinys (senyvo amžiaus asmenims, suaugusiems asmenims su negalia, jaunimui), Pasvalio užimtumo centras „Viltis“ (suaugusiems asmenims su negalia), VšĮ Pasvalio ligoninės Socialinės globos padalinys (asmenims su sunkia negalia (slaugos paslaugos)), Pasvalio specialiosios mokyklos Socialinės globos padalinys (vaikams ir jaunuoliams, turintiems sunkią negalią, nuo 7 iki 21 metų), Grūžių vaikų globos namų 2 šeimos (vaikams, likusiems be tėvų globos), Nijolės Navickienės šeimyna (vaikams, likusiems be tėvų globos).

Taipogi ilgalaikės/ trumpalaikės socialinės globos paslaugas paslaugų gavėjams (Pasvalio rajono savivaldybės gyventojams) Pasvalio rajono savivaldybė kompensuoja ir 9-uose valstybinio pavaldumo, ne Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių socialinės globos namuose, 1-uose valstybinio pavaldumo, ne Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje esančiuose kūdikių ir vaikų globos namuose bei 1-oje ne Pasvalio rajono savivaldybėje gyvenančioje Gražinos Grigaliūnienės šeimynoje.

Vaikų, laikinai netekusių tėvų globos, globa organizuojama ir *vaikus globojančiose šeimose*¹¹⁷. 2017 m. Pasvalio rajone buvo 51 vaikus globojanti šeima, kuriuose buvo globojami 83 vaikai. Nuo 2018 m. sausio 1 d. Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems (nuo 2019-01-01 – Pasvalio SPC) pradėjo vykdyti Globos centro funkcijas, kuris organizuoja globėjų ir įtėvių mokymo ir konsultavimo (toliau – GIMK) paslaugas, teikia pagalbą globėjams ir globojamiems vaikams bei *budintiems globotojams*¹¹⁸.

Laikino apnakvindinimo/apgyvendinimo paslaugas Pasvalio rajone teikia Grūžių vaikų globos namų padalinys Šeimos krizių centras (šeimoms patiriančioms socialinę riziką, jose gyvenantiems vaikams).

Kompleksinės pagalbos šeimai paslaugas Pasvalio rajone teikia asociacija Pasvalio šeimos gerovės centras (pozityvios tėvystės mokymai, psichosocialinė pagalba, mediacijos paslaugos, šeimos įgūdžių ugdymas ir sociokultūrinės paslaugos, vaikų priežiūros paslaugos, pavėžėjimo paslaugos).

Vaikų dienos centrų paslaugas Pasvalio rajone teikia Pasvalio Šv. Jono Krikštytojo parapijos „Caritas“ vaikų dienos centras, Krinčino Šv. Apaštalo Petro ir Povilo parapija, Vaškų Šv. Juozapo parapija, Rinkūnų bendruomenė, „Gelbėkite vaikus“ Pasvalio struktūrinis padalinys.

*Dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose*¹¹⁹ Pasvalio rajone teikia Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centro pagyvenusiems ir neįgaliesiems (nuo 2019-01-01 – Pasvalio SPC) Pagalbos

¹¹⁶ Vadovaujantis <http://www.lietuva.gov.lt>, *ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa* – tai visuma paslaugų, kuriomis visiškai nesavarankiškam asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinė priežiūros reikalaujanti pagalba.

¹¹⁷ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *vaikus globojanti šeima* – sutuoktiniai ar vienas gyvenantis asmuo, ne jaunesnis kaip 21 metų (reikalavimas būti sukačiam 21 metų amžių netaikomas vaiko artimajam giminačiui), įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka prižiūrintys ar globojantys (besirūpinantys) vaikus (vaikais) (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹¹⁸ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *budintis globotojas* – fizinis asmuo, atitinkantis Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse globėjui (rūpintojui) keliamus reikalavimus, išklauses globėjų ir įtėvių mokymus ir būdinių globotojų konsultavimo kursus, pagal su globos centru sudarytą tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartį prižiūrintis likusius be tėvų globos vaikus, socialinę riziką patiriančius vaikus, su kuriais nėra susietas giminystės ryšiais, arba šioje sutartyje nustatytais atvejais teikiantis kitokią pagalbą vaiko tėvams, siekiant grąžinti vaiką į šeimą. Budintis globotojas vykdo veiklą pagal individualios veiklos pažymėjimą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹¹⁹ Pagal socialinių paslaugų katalogą, *dienos socialinės globos paslaugos* – tai asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinė specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba dienos metu jo namuose.

namuose padalinys (asmenims su sunkia negalia). 2017 m. Pasvalio r. sav. buvo vykdomas tęstinis projektas „Integrali pagalba į namus¹²⁰ Pasvalio rajone“, kurio metu kuriama ir plėtojama integrali pagalba (socialinės globos ir slaugos) asmenims su sunkia negalia gyvenantiems savo namuose.

Pagalbos į namus (socialinės priežiūros) paslaugas Pasvalio rajone teikia Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centro pagyvenusiems ir neįgaliesiems (nuo 2019-01-01 – Pasvalio SPC) Pagalbos namuose padalinys (asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims).

Specialaus transporto paslaugas Pasvalio rajone teikia Pasvalio rajone teikia Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centro pagyvenusiems ir neįgaliesiems (nuo 2019-01-01 – Pasvalio SPC) Pagalbos namuose padalinys, Pasvalio užimtumo centras“ Viltis“, Pasvalio specialiosios mokyklos Socialinės globos padalinys (asmenims, kurie dėl turimos negalios, ligos ar senatvės turi judėjimo problemų ir negali naudoti visuomeniniu ar individualiu transportu).

Socialinės reabilitacijos paslaugas neįgaliesiems bendruomenėje Pasvalio rajone teikia Pasvalio rajono neįgalųjų draugija, VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centro Pasvalio filialas, Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos Pasvalio krašto klubas „Užjauk draugą“, Lietuvos pensininkų sąjunga „Bočiai“ Pasvalio bendrija.

Pasvalio r. sav. taip pat yra teikiamos *bendrosios socialinės paslaugos* pagal poreikį. Bendrąsias socialines paslaugas (informavimo ir konsultavimo, tarpininkavimo bei atstovavimo, aprūpinimo būtiniausiais darbužiais ir avalyne, sociokultūrinės paslaugos) kiekvienoje rajono seniūnijoje teikia socialiniai darbuotojai, NVO, įvairios įstaigos bei organizacijos.

Iš viso Pasvalio rajono savivaldybės seniūnijose bei socialinių paslaugų įstaigose 2017 m. dirbo 44 socialiniai darbuotojai (iš kurių 18 turi aukštąjį universitetinį, 26 – aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą) ir 70 socialinių darbuotojų padėjėjų.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m. pabaigoje gyveno 172 šeimos, patiriančios socialinę riziką, jose augo 437 vaikai, patiriantys socialinę riziką. 2013–2017 metų laikotarpiu šalyje šeimų, patiriančių socialinę riziką, ir jose augančių vaikų skaičius mažėjo (atitinkamai 4,4 ir 10,9 proc.), Panevėžio apskrityje tokių šeimų sumažėjo 4,3 proc., o jose augančių vaikų skaičius – 10,8 proc. Kupiškio, Rokiškio ir Pakruojo r. sav. šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičius analogišku laikotarpiu išaugo, o jose augančių vaikų skaičius padidėjo Rokiškio r. sav., Kupiškio r. sav. išliko tame pačiame lygyje. Pasvalio rajono savivaldybėje nuo 2013 m. tokių šeimų sumažėjo 25,5 proc., šeimose, kurios patiria socialinę riziką, augančių vaikų skaičius – 26,1 proc. (labiausiai iš vertintų savivaldybių).

1P.4.3.2. lentelė. Šeimų, patiriančių socialinę riziką, ir jose augančių vaikų skaičius 2013–2017 m. pabaigoje

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičius						
Lietuvos Respublika	10 235	9 930	9 757	9 676	9 786	-4,4
Panevėžio apskritis	1 133	1 124	1 097	1 067	1 084	-4,3
Biržų r. sav.	160	154	155	144	149	-6,9
Kupiškio r. sav.	128	131	138	149	154	20,3
Panevėžio r. sav.	270	271	246	219	224	-17,0
Pasvalio r. sav.	231	223	219	196	172	-25,5
Rokiškio r. sav.	152	150	158	161	170	11,8
Pakruojo r. sav.	149	138	138	153	170	14,1
Šeimose, kurios patiria socialinę riziką, augančių vaikų skaičius						
Lietuvos Respublika	20 664	19 668	19 043	18 756	18 415	-10,9
Panevėžio apskritis	2 474	2 416	2 345	2 224	2 207	-10,8
Biržų r. sav.	359	341	342	301	302	-15,9

¹²⁰ Pagal socialinių paslaugų katalogą, *integrali pagalba* – tai visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinė specialistų priežiūra reikalaujanti pagalba dienos metu..

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Kupiškio r. sav.	316	314	301	311	316	0,0
Panevėžio r. sav.	619	600	566	510	510	-17,6
Pasvalio r. sav.	591	577	560	498	437	-26,1
Rokiškio r. sav.	334	337	346	332	343	2,7
Pakruojo r. sav.	392	356	331	375	390	-0,5

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis per 2017 m. Pasvalio rajone 39 vaikams reikėjo nustatyti globą (rūpybą), tai sudarė 1/5 Panevėžio apskrities rodiklio ir 1,6 proc. šalies rodiklio. Vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba) skaičius, 2013–2017 metų laikotarpiu augo tiek šalyje, tiek Panevėžio apskrityje, tiek visose nagrinėjamose savivaldybėse. Labiausiai rodiklis išaugo Kupiškio r. sav. (144,4 proc. per penkerius metus). Pasvalio r. sav. rodiklis (30,0 proc.) augo sparčiau nei šalyje (13,7 proc.) ir apskrityje (8,5 proc.). Rodiklio augimą sąlygojo sugriežtintos vaikų paėmimo iš šeimų sąlygos nuo 2017 m.

1P.4.3.3. lentelė. Vaikai, kuriems naujai nustatyta globa (rūpyba) socialinių paslaugų įstaigose ir šeimynose per metus, skaičius 2013–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Lietuvos Respublika	2 112	1 871	1 837	2 184	2 402	13,7
Panevėžio apskritis	177	195	180	247	192	8,5
Biržų r. sav.	16	37	30	36	19	18,8
Kupiškio r. sav.	9	21	26	34	22	144,4
Panevėžio r. sav.	37	17	19	45	39	5,4
Pasvalio r. sav.	30	34	34	35	39	30,0
Rokiškio r. sav.	28	30	24	42	30	7,1
Pakruojo r. sav.	29	26	24	14	62	113,8

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. Pasvalio rajone *nemokamą maitinimą* gavo 745 mokiniai (per pusę mažiau, nei 2013 m.) ir tai sudarė 13,5 proc. apskrities bei 1,4 proc. šalies nemokamą maitinimą gaunančių mokinių skaičiaus.

2013–2017 m. laikotarpiu šalyje *socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius*¹²¹ išaugo 31,7 proc., Pasvalio rajono savivaldybėje – 19,1 proc. (nuo 152 asmenų 2013 m. iki 181 asmens 2017 m.). Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius mažėjo Rokiškio r. sav. (55,6 proc.), kitose nagrinėjamose savivaldybėse – augo (labiausiai išaugo Pakruojo r. sav. – 49,3 proc.).

1P.4.3.4. lentelė. Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjai 2013–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Lietuvos Respublika	16 179	18 083	17 826	18 630	21 303	31,7
Panevėžio apskritis	1 787	1 459	1 179	1 496	1 464	-18,1
Biržų r. sav.	265	276	319	282	271	2,3
Kupiškio r. sav.	114	104	109	166	162	42,1
Panevėžio r. sav.	81	91	89	94	109	34,6
Pasvalio r. sav.*	152	147	146	175	181	19,1
Rokiškio r. sav.	225	201	124	127	100	-55,6
Pakruojo r. sav.	144	167	174	175	215	49,3

* Pasvalio rajono savivaldybės administracijos duomenys

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

¹²¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *socialinių paslaugų asmens namuose gavėjus* apibrėžia šias paslaugas gaunančių asmenų grupės – senyvo (pensinio) amžiaus asmenys, darbingo amžiaus asmenys su negalia, vaikai su negalia ir pan.

Augantis socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius rodo, jog Pasvalio rajono savivaldybėje užtikrinamas socialinių paslaugų asmens namuose prieinamumas.

2013–2017 m. laikotarpiu vaikų iki 17 metų amžiaus, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje išaugo 40 proc. (šalyje augo 11,1 proc., o apskrityje sumažėjo 11,3 proc.). Mažiausiai vaikų Pasvalio r. sav. neįgaliaisiais pripažinta 2013 m. (10), o daugiausiai – 2014 ir 2015 m. (23). Vaikų, kuriems pirmą kartą pripažinta negalia, skaičius dar augo Pakruojo ir Kupiškio rajonų savivaldybėse (atitinkamai 66,7 proc. ir 12,5 proc.), Rokiškio r. sav. – nesikeitė, o visose kitose nagrinėjamose savivaldybėse – mažėjo.

1P.4.3.5. lentelė. Asmenys, pirmą kartą pripažinti neįgaliaisiais, 2013–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Vaikai (0–17 metų amžiaus)						
Lietuvos Respublika	1723	1920	1760	1716	1915	11,1
Panevėžio apskritis	159	200	140	147	141	-11,3
Biržų r. sav.	8	27	11	14	9	12,5
Kupiškio r. sav.	15	22	7	12	12	-20,0
Panevėžio r. sav.	29	32	21	26	25	-13,8
Pasvalio r. sav.	10	23	23	18	14	40,0
Rokiškio r. sav.	21	25	17	18	21	0,0
Pakruojo r. sav.	15	31	17	17	25	66,7
Darbingo amžiaus asmenys (nuo 18 metų iki pensinio amžiaus)						
Lietuvos Respublika	13 096	12 951	12 148	11 399	11 600	-11,4
Panevėžio apskritis	1 238	1 220	1 050	949	987	-20,3
Biržų r. sav.	157	129	126	91	86	-45,2
Kupiškio r. sav.	99	110	111	102	79	-20,2
Panevėžio r. sav.	225	206	161	147	194	-13,8
Pasvalio r. sav.	125	117	111	90	122	-2,4
Rokiškio r. sav.	188	180	142	140	126	-33,0
Pakruojo r. sav.	125	125	153	114	147	17,6

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumo lygis, skaičius 2013–2017 m. šalyje sumažėjo 11,4 proc., Panevėžio apskrityje – 20,3 proc., o Pasvalio rajono savivaldybėje – 2,4 proc. (lėčiau nei šalyje ir apskrityje bei lėčiausiai iš visų kaimyninių savivaldybių).

Pasvalio rajono savivaldybėje socialinės pašalpos gavėjų¹²² skaičius 2013–2017 m. laikotarpiu mažėjo (60,3 proc.) panašiai kaip šalyje (60,8 proc.), sparčiau nei Panevėžio apskrityje (58,3 proc.) bei sparčiausiai iš visų nagrinėtų savivaldybių. Socialinės pašalpos gavėjų skaičiaus mažėjimą lėmė glaudus tarpinstitucinis bendradarbiavimas sprendžiant socialinės apsaugos problemas, aktyvus vietos bendruomenės dalyvavimas, nedarbo lygio mažėjimas ir kitos priežastys.

1P.4.3.6. lentelė. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius ir išlaidos socialinėms pašalpoms 2013–2017 m. (per metus)

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius, asmenys						
Lietuvos Respublika	190 009	140 114	110 701	87 898	74 548	-60,8
Panevėžio apskritis	20 631	15 955	12 531	95 70	8 611	-58,3
Biržų r. sav.	2 521	2 079	1 706	1 357	1 326	-47,4
Kupiškio r. sav.	1 906	1 324	1 060	873	797	-58,2
Panevėžio r. sav.	2 997	2 307	1 963	1 566	1 297	-56,7

¹²² Pagal Lietuvos statistikos metraštį, socialinės pašalpos gavėjai yra asmenys, gaunantys socialinės apsaugos išmokas pinigais.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Pasvalio r. sav.	2 624	1 712	1 269	1 007	1 041	-60,3
Rokiškio r. sav.	3 131	2 603	2 299	1 876	1 830	-41,6
Pakruojo r. sav.	2 255	1 578	1 447	1 308	1 192	-47,1
Išlaidos socialinėms pašalpoms. tūkst. Eur						
	147	103				
Lietuvos Respublika	174,1	786,5	77 323,2	60 709,8	58 581,4	-60,2
Panevėžio apskritis	15 204,7	11 651,4	8 700,5	6 532,6	6 653,9	-56,2
Biržų r. sav.	1 831,0	1 475,0	1 186,3	896,7	1 003,2	-45,2
Kupiškio r. sav.	1 447,3	989,5	720,6	558,7	573,9	-60,3
Panevėžio r. sav.	1 940,2	1 348,3	1 227,6	1 000,5	981,2	-49,4
Pasvalio r. sav.	2 060,4	1 311,0	942,1	737,9	840,0	-59,2
Rokiškio r. sav.	2 324,7	2 031,9	1 605,2	1 309,2	1 444,4	-37,9
Pakruojo r. sav.	1 520,3	1 041,6	912,4	794,0	786,5	-48,3

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Sumažėjus socialinių pašalpų gavėjų skaičiui bei socialinei paramai tapus tikslingesnei, atitinkamai sumažėjo ir *išlaidos socialinėms pašalpoms*¹²³. Lietuvoje analizuojamuoju laikotarpiu didžiausios išlaidos socialinėms pašalpoms buvo 2013 m., mažiausios – 2017 m. (atitinkamai 147 174,1 tūkst. Eur ir 58 581,4 tūkst. Eur), Pasvalio rajone – analogiškai (didžiausios – 2013 m., jos siekė 2 060,4 tūkst. Eur, mažiausios – 2017 m., jos siekė 840,0 tūkst. Eur). Mažesnes išlaidas socialinėms pašalpoms 2017 m. turėjo Kupiškio r. sav. (573,9 tūkst. Eur) ir Pakruojo r. sav. (786,5 tūkst. Eur). Nuo 2013 m. iki 2016 m. šios išlaidos kasmet mažėjo beveik visose analizuojamose savivaldybėse, o 2017 m. vėl išaugo.

1P.4.4. Kultūra ir menas

Kultūra gali būti apibrėžiama kaip: 1) žmogaus bei visuomenės gerbiama ir puoselėjama objektai ir reiškiniai, jų formos ir sistemos, kurių funkcionavimas leidžia kurti, panaudoti ir perteikti tai, kas suvokiama kaip materialinės ir dvasinės vertybės; 2) sukeliantis pagarbą tobulumo laipsnis, pasiektas kurioje nors veiklos srityje; išprusimas. Kultūra yra sudėtinė visuma, apimanti žinias, tikėjimus, moralę, teisę, papročius ir kitus vertingus, gerbiamus ir puoselėjamus gebėjimus, kuriuos žmogus įgyja kaip konkrečios visuomenės narys konkrečiu istoriniu laikotarpiu.

Menas gali būti apibrėžiamas kaip: 1) kūrybinis tikrovės atspindėjimas vaizdais (pavyzdžiui, dailė); 2) kuri nors kūrybinio tikrovės atspindėjimo vaizdais sritis (pavyzdžiui, vaizduojamasis menas, taikomasis menas); 3) mokėjimas dailiai, nepriekaištingai, gerai ką daryti, meistriškumas (pavyzdžiui, aktorystės menas, karo menas, vadovavimo menas, bendravimo menas) ir kt. Menas atlieka 5 esmines funkcijas – pramoginę, jausmų išlaisvinimo (katarsinę), techninę, gyvenimo pajvairinimo arba idealinimo, gyvenimo intensyvinimo.

Kultūra ir menas yra priemonės, kurios padeda bendruomenei atskleisti savo gebėjimus, kurti tapatybę ir ją puoselėti. *Kultūros centrai*¹²⁴, *bibliotekos*¹²⁵, *muziejai*¹²⁶ ir kitos kultūros įstaigos,

¹²³ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *išlaidas socialinėms pašalpoms* sudaro socialinės apsaugos išmokos pinigais.

¹²⁴ Pagal Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymą, *kultūros centras* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas ir šio įstatymo nustatyta tvarka pripažintas juridinis asmuo, kuris savo veikla puoselėja etninę kultūrą, mėgėjų meną, kuria menines programas, plėtoja švietėjišką (edukacinę), pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius ir organizuoja profesionalaus meno sklaidą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹²⁵ Pagal Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, *biblioteka* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas juridinis asmuo, veikiantis informacijos sklaidos, kultūros, mokslo ir švietimo srityse ir vykdamas bibliotekų veiklą, arba juridinio asmens, turinčio teisę vykdyti bibliotekų veiklą, struktūrinis padalinys (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹²⁶ Pagal Lietuvos Respublikos muziejų įstatymą, *muziejus* – juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė, viešoji įstaiga ar kitos teisinės formos juridinis asmuo, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka, kurio svarbiausia veikla yra kaupti, saugoti, restauruoti, tirti, eksponuoti bei populiarinti materialines ir dvasines kultūros vertybes bei gamtos objektus (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

vykdydamos tiesioginę veiklą, įgyvendina kultūros politikos tikslus ir uždavinius savivaldybės teritorijoje. Ši sritis apima ne tik institucines struktūras, bet ir pavienes gyventojų kūrybines iniciatyvas.

Pasvalio rajone kultūros politiką įgyvendina 3 biudžetinės įstaigos ir 51 jų skyrius (padalinių): Pasvalio kultūros centras (toliau – Pasvalio KC), turintis 15 skyrių (Daujėnų, Diliauskų, Gulbinėnų, Joniškėlio, Kriklinių, Krinčino, Mikoliškio, Pajiešmenių, Pumpėnų, Pušaloto, Raubonių, Saločių, Ustukių, Valakėlių, Vaškų); Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka (toliau – Pasvalio VB), turinti 33 padalinius (Pasvalio atviras jaunimo centras (toliau – Pasvalio AJC), Joniškėlio miesto biblioteka, Dagių kaimo biblioteka, Daujėnų kaimo biblioteka, Deglėnų kaimo biblioteka, Diliauskų kaimo biblioteka, Girsūdų kaimo biblioteka, Grūžių kaimo biblioteka, Gulbinėnų kaimo biblioteka, Jurgėnų kaimo biblioteka, Kiemėnų kaimo biblioteka, Kraštų kaimo biblioteka, Kriklinių kaimo biblioteka, Krinčino kaimo biblioteka, Meškalaudio kaimo biblioteka, Mikoliškio kaimo biblioteka, Nairių kaimo biblioteka, Nakiškių kaimo biblioteka, Namišių kaimo biblioteka, Norgėlų kaimo biblioteka, Pajiešmenių kaimo biblioteka, Pumpėnų kaimo biblioteka, Pušaloto kaimo biblioteka, Raubonių kaimo biblioteka, Rinkūnų kaimo biblioteka, Saločių kaimo biblioteka, Švobiškio kaimo biblioteka, Tetirvinų kaimo biblioteka, Ustukių kaimo biblioteka, Valakėlių kaimo biblioteka, Vaškų Vandos Zaborskaitės biblioteka, Žadeikonių kaimo biblioteka, Žilpamūšio kaimo biblioteka); Pasvalio krašto muziejus, turintis 3 skyrius (Poetų Eugenijaus ir Leonardo Matuzevičių memorialinis muziejus Krinčine, Joniškėlio krašto muziejus XVIII a. pab. Karpių dvaro rūmuose bei Girnų muziejus). Pasvalio muziejuje veikia Pasvalio TIC ir Pasvalio krašto vaizdo studija „Langs“.

2017 m. Pasvalio KC buvo suteikta aukščiausia kategorija, įgyvendinti 2 respublikiniai ir tarptautiniai projektai (II Šiaurės Lietuvos chorų festivalis ir tarptautinis teatrų festivalis), surengti 7 koncertai, virš 10 spektaklių, parodyti 4 filmai, suorganizuoti 43 renginiai (valstybinių ir kalendorinių švenčių minėjimai, įvairaus žanro kolektyvų peržiūros, parodos, tradiciniai renginiai – liaudiškų šokių festivaliai „Iš vakar į šiandien“, „Šokame Nepriklausomybę“, kapelų šventė „Kiemian svečė suvažiava“, vokalinių ansamblių šventė-konkursas „Rudens melodija“, amatų festivalis „Vilnonės dienos“ ir kt.). 2017 m. Pasvalio KC organizuojamuose renginiuose apsilankė 15 491 lankytojas bei dalyvis. 2017 m. Pasvalio KC dirbo 75 darbuotojai, iš jų 64 arba 85 proc. – kultūros ir meno darbuotojų.

Pasvalio rajone kultūrinę veiklą vykdo įvairios asociacijos, klubai, bendruomenės, bendrijos, pavieniai iniciatyvūs asmenys. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Panevėžio apskrityje 2013–2017 m. meno mėgėjų kolektyvų skaičius sumažėjo 12,0 proc. Tam didžiausios įtakos turėjo meno mėgėjų kolektyvų sumažėjimas Pasvalio r. sav. (nuo 129 – 2013 m. iki 90 – 2017 m.). Meno mėgėjų kolektyvų skaičius mažėjo visose nagrinėjamose savivaldybėse, išskyrus Rokiškio r. sav., kurioje rodiklis nesikeitė. Šalyje mėgėjų meno kolektyvų skaičius sumažėjo 3,6 proc.

1P.4.4.1. lentelė. Meno mėgėjų kolektyvai ir dalyviai juose 2013–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Meno mėgėjų kolektyvai, vienetai						
Lietuvos Respublika	3 985	3 908	3 877	3 863	3 841	-3,6
Panevėžio apskritis	533	499	494	462	469	-12,0
Biržų r. sav.	103	97	97	80	89	-13,6
Kupiškio r. sav.	67	73	60	62	56	-16,4
Panevėžio r. sav.	190	182	177	180	189	-0,5
Pasvalio r. sav.	129	106	120	104	90	-30,2
Rokiškio r. sav.	15	14	10	11	15	0,0
Pakruojo r. sav.	90	80	77	74	72	-20,0
Meno mėgėjų kolektyvų dalyviai, asmenys						
Lietuvos Respublika	53 216	52 823	56 138	53 106	52 956	-0,5
Panevėžio apskritis	5 951	5 792	5 793	5 645	5 737	-3,6
Biržų r. sav.	979	943	854	856	864	-11,7
Kupiškio r. sav.	914	854	761	742	695	-24,0
Panevėžio r. sav.	2 057	2 056	2 123	2 300	2 497	21,4

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Pasvalio r. sav.	1 168	1 150	1 322	1 054	968	-17,1
Rokiškio r. sav.	330	314	251	260	259	-21,5
Pakruojo r. sav.	983	878	906	743	706	-28,2

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius taipogi mažėjo visose nagrinėjamose savivaldybėse, išskyrus Panevėžio r. sav. (kur per penkerius metus išaugo 21,4 proc.). Sparčiausiai meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius sumažėjo Pakruojo r. sav. (28,2 proc.). Pasvalio r. sav. rodiklis mažėjo sparčiau (17,1 proc.), nei šalyje (0,5 proc.) ir Panevėžio apskrityje (3,6 proc.). Meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičiaus mažėjimui įtakos turėjo ir mažėjantis gyventojų skaičius.

Pasvalio rajono savivaldybės teritoriją aptarnauja Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka su 1 miesto ir 31 kaimo padaliniais bei Pasvalio AJC.

Vadovaujantis Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos 2017 m. veiklos ataskaita¹²⁷, Pasvalio VB ir padaliniuose 2017 m. buvo sukauptas 257 688 fizinių dokumentų fondas (lyginant su 2015 m. fondas sumažėjo 1 809 fiz. vnt. dokumentų arba 0,7 proc.). Vienam Pasvalio rajono savivaldybės gyventojui 2017 m. teko 10,1 fiz. vnt. dokumentų, vienam Pasvalio VB vartotojui – 35,7 fiz. vnt. dokumentų, 0,3 fiz. vnt. garsinių ir regimųjų dokumentų bei 0,02 fiz. vnt. elektroninių dokumentų.

Vadovaujantis Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos 2017 m. veiklos ataskaita, 2017 m. Pasvalio VB buvo 7 099 registruoti vartotojai (lyginant su 2016 m., sumažėjo 199 vartotojais arba 2,7 proc.). Vartotojų skaičiaus mažėjimui įtakos turėjo prastėjanti demografinė situacija rajone. 2017 m. Pasvalio VB fiksuojama fizinių apsilankymų mažėjimo tendencija (per metus sumažėjo 1,3 proc. arba 2 861 fiz. apsilankymu nuo 218 899 fiz. apsilankymų 2016 m. iki 216 038 fiz. apsilankymų 2017 m.) bei virtualių apsilankymų augimo tendencija (per metus išaugo beveik 8 kartus arba 28 647 virtualiais apsilankymais nuo 4 210 virtualių apsilankymų 2016 m. iki 32 857 virtualių apsilankymų 2017 m.).

Pagal Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos 2017 m. veiklos ataskaitą, lankytojai aptarnaujami ir bibliobuse (mobilioji biblioteka), kuris aptarnauja 21 Pasvalio rajono kaimą, kuriame gyvena 2 165 gyventojai. Mobilios bibliotekos fondas – 2 514 fizinių vnt. įvairių dokumentų, fonoteka, žaisloteka. Per 2017 m. mobilioje bibliotekoje fiksuoti 1 146 fiziniai apsilankymai (110 apsilankymų arba 8,8 proc. mažiau nei 2015 m.), išduoti 1 544 egzemplioriai (660 egzemplioriais arba beveik 30 proc. mažiau nei 2015 m.). Fizinių apsilankymų ir egzempliorių išduotis mažėjo ir dėl bibliobuso prastovų.

1P.4.4.2. lentelė. Muziejų lankytojų skaičius 2013–2017 m., tūkst. asmenų*

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Lietuvos Respublika	3 267	3 757	3 896	3 981	4 152	27,1
Panevėžio apskritis	151	159	170	177	198	31,1
Biržų r. sav.	39	45	51	55	56	43,6
Kupiškio r. sav.	13	14	14	13	15	15,4
Pasvalio r. sav.	32	33	31	24	29	-9,4
Rokiškio r. sav.	49	45	51	62	72	46,9

* apie muziejų lankytojų skaičių Panevėžio r. sav. ir Pakruojo r. sav. Lietuvos statistikos departamente informacijos nėra

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, šalies muziejuose per 2017 m. apsilankė 4 152 tūkst. lankytojų, Panevėžio apskrityje – 198 tūkst. lankytojų. Pasvalio r. sav. muziejų lankytojų skaičius 2017 m. siekė 29 tūkst. asmenų (iš jų tik 284 asmenys – užsieniečiai). Tai buvo vienas mažiausių rodiklių apskrityje. Tiek šalyje, tiek apskrityje, tiek visose analizuojamose savivaldybėse (išskyrus Pasvalio r. sav.)

¹²⁷ Patvirtinta Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos direktoriaus 2018 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. V-35

muziejų lankytojų skaičius augo. Pasvalio r. sav. muziejų lankytojų skaičius per penkerius metus sumažėjo 9,4 proc.

1P.4.5. Kūno kultūra ir sportas

Sportas yra 1) profesionali ar mėgėjiška veikla, kuria siekiama pergalės varžybose; apima sistemingą mokymąsi, lavinimąsi (treniravimąsi) ir varžybas; 2) socialinis reiškiny, neatsiejama visuomenės kultūros dalis – rengimosi varžyboms ir dalyvavimo jose sistema siekiant geriausių sportinių rezultatų.

Kūno kultūra yra 1) asmens ir visuomenės bendrosios kultūros dalis, glaudžiai susijusi su sveikatos stiprinimu ir sportu; 2) mokykloje dėstomas dalykas, kurį dėstant mokama judesių ir veiksmų, lavinančių psichofizinę asmenybę, teikiama moksliai apibendrintų žinių apie fizinį ugdymą ir sportą.

Pasvalio rajono savivaldybės administracijos duomenimis, sporto politiką Pasvalio rajone įgyvendina 1 biudžetinė sporto įstaiga (Pasvalio sporto mokykla), 16 *sporto klubų*¹²⁸ (bėgimo mėgėjų ir sveikos gyvensenos klubas „Vėtra“, entuziastų klubas „Pajusk skrydžio jėgą“, krepšinio veteranų sporto klubas „Seniukai“, lengvosios atletikos sporto klubas „Svalė“, Pasvalio bėgimo mėgėjų ir triatlono klubas „Mūša“, Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos moksleivių kūno kultūros ir sveikatingumo klubas „Clarus“, Pasvalio plaukimo klubas „Ryklys“, Pasvalio rajono dziudo klubas „Giri“, Pasvalio rankinio sporto klubas „Rankininkas“, Pasvalio rankinio sporto klubas „Svalia“, Pasvalio rankinio sporto klubas „Ryklys“, sporto klubas „Boksininkas“, sporto klubas „Lėvuo“, sveikatingumo ir šiaurietiško ėjimo sporto klubas „Ego Sanus“, visuomeninė organizacija Pasvalio šachmatų ir šaškių klubas) ir 2 viešosios įstaigos („Pasvalio futbolo centras“ ir „SSK“ vyrų krepšinio komanda „Pieno žvaigždės“).

Pagal Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. veiklos ataskaitos duomenis, Pasvalio sporto mokykloje vystomos 7 sporto šakos (rankinis, krepšinis, futbolas, lengvoji atletika, boksas, dziudo ir plaukimas). 2017-2018 m. m. Pasvalio sporto mokykloje ugdymas vyko 32 grupėse, kuriose sportavo 363 moksleiviai (iš jų: 144 rankininkai, 60 lengvaatlečių, 48 krepšininkai, 17 boksininkų, 36 futbolininkai, 12 dziudo ir 48 mokiniai lankė plaukimo užsiėmimus). 2017 m. Pasvalio sporto mokykloje dirbo 18 trenerių.

1P.4.5.1. lentelė. Sporto rodikliai Pasvalio rajono savivaldybėje 2013–2017 m.

Rodiklis / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Sporto organizacijų skaičius	17	17	17	18	19	11,8
Sportuojančiųjų skaičius sporto organizacijose	1 150	1 078	991	1 159	1 173	2,0
Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų skaičius	686	804	664	984	1 018	48,4
Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų dalyvių skaičius	7 212	5 859	9 423	9 575	11 286	56,5
Išmokyta plaukti asmenų	73	75	100	121	150	105,5
Parengta sportininkų iš viso	8	12	18	19	25	212,5

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie LRV duomenis

Vadovaujantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtais 2013, 2014, 2015, 2016 ir 2017 m. sporto statistikos metraščiais, 2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje veikė 19 *sporto organizacijų*¹²⁹. Šiose sporto organizacijose 2017 m. sportavo 1 173

¹²⁸ Pagal Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymą, *sporto klubas* – tai pagrindinė sporto institucija, vienijanti gyventojus ir sportininkus fiziniam aktyvumui, sveikai gyvensenai, kūno kultūrai ir sportui plėtoti bei populiarinti (I skyrius, bendrosios nuostatos, 4 straipsnis).

¹²⁹ Pagal Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymą, *sporto organizacijos* – yra juridinio asmens teisės turintys sporto klubai, sporto mokyklos, sporto centrai, sporto bazės, sporto šakų federacijos, asociacijos, draugijos ir kitos kūno kultūra ir sporto veikla užsiimančios

asmenys. Taigi, *sportuojantieji*¹³⁰ 2017 m. sudarė 5,0 proc. visų Pasvalio rajono gyventojų (savo ruožtu, šalies rodiklis – 4,9 proc.).

Lyginant su 2013 m., sporto organizacijų skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje išaugo 11,8 proc. arba 2 sporto organizacijomis, o jose sportuojančiųjų skaičius – 2,0 proc. (mažėjant gyventojų skaičiui rajone). Analizuojamuoju 2013–2017 m. laikotarpiu *sporto varžybų*¹³¹, *sporto visiems renginių*¹³² bei *sporto stovyklų*¹³³ skaičius ir dalyvių juose skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje pasižymėjo augimu (atitinkamai 48,4 proc. bei 56,5 proc.). Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų Pasvalio rajono savivaldybėje mažiausiai buvo surengta 2015 m. (664), o daugiausiai – 2017 m. (1 018). Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m. buvo išmokyta plaukti 150 asmenų, kai 2013 m. – tik 73 asmenys. Iš viso per 5 metus Pasvalio r. sav. buvo išmokyta plaukti 519 asmenų. 2017 m. buvo parengti 25 sportininkai – Lietuvos rinktinės nariai (kai 2013 m. rodiklis – 8).

1P.4.5.2. lentelė. *Sporto infrastruktūra (2017 m. duomenys)*

Rodiklis / Metai	Pasvalio. sav.	LR
Universali sporto arena	1	15
Sporto kompleksai	-	28
Stadionai	11	594
Lengvosios atletikos maniežai	-	6
Futbolo maniežai	-	3
Baseinai	1	47
Sporto salės	20	1633
Irkavimo sporto bazės	-	18
Buriavimo sporto bazės	-	8
Žirgų sporto maniežai	-	27
Dviračių treka	-	2
Aerodromai	-	12
Ledo arenos	-	10
Šaudyklos	-	42
Krepšinio aikštelės	10	1314
Tinklinio aikštelės	6	764
Futbolo aikštės	13	632
Rankinio aikštelės	4	58
Teniso aikštelės	2	279
Automobilių kroso trasos	-	11
Motokroso trasos	-	7
Slidžių ir riedučių trasos	-	14
BMX dviračių trasos	-	9
Beisbolo aikštės	-	1
Golfo aikštynai	-	6
Hipodromai	-	6
Kartodromai	-	12
Universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės	11	278 (4,3 proc.)
Snow arena	-	1

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie LRV duomenis

organizacijos bei institucijos, kurios sudaro sąlygas praktikuoti kūno kultūrą ir sportą, rengti sportininkus, organizuoti sporto varžybas ir kitus kūno kultūros bei sporto renginius (1 skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

¹³⁰ Pagal Sporto terminų žodyną (2002), *sportuojantysis* apibrėžiamas kaip asmuo, lavinantis savo fizinius gebėjimus, siekiantis fizinės sveikatos sporto institucijose – sporto klubuose.

¹³¹ Pagal Sporto terminų žodyną (2002), *sporto varžybos* – tai sportininkų, komandų, klubų varžymasis, rungtyniavimas pagal tam tikrus nuostatus; joms pasibaigus nustatomi nugalėtojai, prizininkai, skiriamos vietos.

¹³² Vadovaujantis Lietuvos sporto statistikos metraščiu, *sporto visiems renginys* – mėgėjų sporto varžybos, sporto festivaliai, šventės, konkursai ir kitos visapusiško ugdymo priemonės.

¹³³ Vadovaujantis Lietuvos sporto statistikos metraščiu, *sporto stovyklos* – poilsio, sporto, sveikatinimo, mokomųjų treniruočių ir kitos stovyklos.

Pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie LRV pateikiamus 2017 m. duomenis, Pasvalio rajono savivaldybėje buvo ši sporto infrastruktūra: 1 universali sporto arena, 11 stadionų, 1 baseinas su 25 m ilgio takeliais, 20 sporto salių, 10 krepšinio aikštelių, 6 tinklinio aikštelės, 13 futbolo aikščių, 4 rankinio aikštelės, 2 teniso aikštelės ir 11 universalių dirbtinių dangų sporto aikštelių. Lyginant su šalies rodikliais, Pasvalio r. sav. sporto infrastruktūra nėra tokia įvairi.

1P.4.6. Nevyriausybinių organizacijų, bendruomenės, jaunimo organizacijų ir jaunimo politika

Nevyriausybinių organizacijų – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Prie NVO priskiriamos asociacijos¹³⁴, labdaros ir paramos fondai bei dauguma viešųjų organizacijų.

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės administracijos duomenimis, Pasvalio rajone 2017 m. veikė 33 nevyriausybinių organizacijų, 48 bendruomenės bei 15 religinių organizacijų, parapijų. Lyginant su 2013 m., bendruomenių ir religinių organizacijų, parapijų skaičius nekito, o NVO skaičius išaugo 23 proc. (nuo 27 NVO).

2017 m. 56 Pasvalio rajone veikiančioms bendruomenėms, NVO ir viešosioms įstaigoms buvo skirta 32,6 tūkst. EUR lėšų iš Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto pagal 8 programos priemonę „Nevyriausybinių organizacijų rėmimas“, o iš valstybės biudžeto – 22,5 tūkst. EUR lėšų gavo 17 Pasvalio rajone veikiančių NVO (pagal Nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2017-2019 metų veiksmų plano įgyvendinimo 2.3 priemonę).

Pasvalio rajono savivaldybėje veikia Pasvalio rajono vietos veiklos grupė (toliau – Pasvalio VVG), įsteigta 2004 m. birželio 25 d., kurioje 2017 m. buvo 54 nariai. Pasvalio VVG yra parengusi „2014-2020 m. Pasvalio rajono vietos plėtros strategiją“, kuriai, vadovaujantis 2016 m. vasario 22 d. LR žemės ūkio ministerijos kanclerio potvarkiu Nr. 4D-24 skirta 2,123 mln. EUR parama bendruomenių inicijuotos viensektorės kaimo vietovių vietos plėtros strategija įgyvendinti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemonę „LEADER“.

Jaunimas (jaunas žmogus) – asmuo nuo 14 iki 29 metų¹³⁵. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 metų pradžioje Pasvalio rajono savivaldybėje gyveno 4 884 jauni (14–29 m.) asmenys. Tai sudarė 20,4 proc. visų Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų (šalyje ir apskrityje jaunimo dalis buvo mažesnė – siekė 18,7 proc.). Lyginant su 2014 m. pradžia, Pasvalio rajono savivaldybėje jaunų gyventojų skaičius mažėjo lėčiau (13,3 proc.) nei šalyje (15,1 proc.) ir apskrityje (14,0 proc.). Sparčiausiai iš visų nagrinėjamų savivaldybių mažėjo Rokiškio ir Pakruojo rajonų savivaldybių jaunų asmenų skaičius – atitinkamai 14,2 proc. ir 14,1 proc. Mažiausiu tempu sumažėjo Panevėžio r. sav. jaunų asmenų skaičius (9,6 proc.)

1P.4.6.1. lentelė. Jaunimas (14–29 m.)

Administracinė teritorija / Rodiklis	2014 metų pradžios duomenys	2018 metų pradžios duomenys	Pokytis proc., lyginant 2018 ir 2014 m.
Lietuvos Respublika	617 152	524 050	-15,1
Panevėžio apskritis	47 541	40 867	-14,0
Biržų r. sav.	5 234	4 635	-11,4
Kupiškio r. sav.	3 848	3 312	-13,9
Panevėžio r. sav.	7 866	7 111	-9,6
Pasvalio r. sav.	5 634	4 884	-13,3

¹³⁴ Pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą, asociacija – savo pavadinimą turintis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams ir juos ginti ar tenkinti kitus viešuosius interesus.

¹³⁵ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą (pirmas skirsnis, bendrosios nuostatos, 1 straipsnis)

Rokiškio r. sav.	6 267	5 378	-14,2
Pakruojo r. sav.	4 481	3 849	-14,1

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Organizacijos, dirbančios su jaunimu, skirstomos į *jaunimo organizacijas*¹³⁶ (toliau – JO), su *jaunimu dirbančias organizacijas*¹³⁷ bei *neformalias jaunimo grupes*¹³⁸.

2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje veikė 17 jaunimo organizacijų ir neformalių jaunimo grupių. Lyginant su 2013 m., JO ir neformalių jaunimo grupių skaičius nepakito.

1P.4.7.2. lentelė. Pasvalio rajono NVO, JO, bendruomenės ir religinės organizacijos 2017 m.

2017 m.
Nevyriausybinių organizacijų
1. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Pasvalio skyrius
2. Sveikatinimo ir šiaurietiško ėjimo klubas „EGO SANUS“
3. Pasvalio rajono Pumpėnų kraštiečių asociacija „Pumpėniečių viltys“
4. Pasvalio rajono vietos veiklos grupė
5. Klubas „Kraitė“
6. Klubas „Klėties teatras“
7. Lietuvos katalikų moterų sąjungos Pasvalio skyriaus draugija
8. Pasvalio rajono neįgalųjų draugija
9. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Pasvalio dienos centras
10. Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ Pasvalio skyrius
11. Pasvalio rajono sergančių cukriniu diabetu draugija „Sveikata“
12. Glaukoma sergančiųjų bendrija „Šviesa“
13. Pasvalio astmininkų klubas „Teisė kvėpuoti“
14. Viešoji įstaiga „Canticum novum“
15. Pasvalio rajono etninės kultūros klubas „Piliakalnis“
16. Pasvalio rajono literatų klubas „Užuovėja“
17. Pasvalio verslininkų asociacija „Verslo žiedas“
18. Pasvalio rajono policijos asociacija
19. Pasvalio krašto klubas „Užjausk draugą“
20. Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Pasvalio bendrija
21. Lietuvos Prancūzijos asociacijos Pasvalio skyrius
22. Lietuvos ūkininkų draugijos Pasvalio skyrius
23. Lietuvos ūkininkų sąjungos Pasvalio skyrius
24. Pasvalio bitininkų draugija „Bičiulis“
25. Sėlių kultūros ir socialinės paramos bendrija
26. Pasvalio rajono bendruomenių sąjunga
27. Entuziastų klubas „Pajusk skrydžio jėgą“
28. Žiemgalos kultūros draugijos Pasvalio skyrius
29. Pasvalio miesto vietos veiklos grupė
30. Asociacija „Aktyvus Pasvalys“
31. VšĮ Veiklių mamų klubas Pasvalio filialas
32. Pasvalio senovinės technikos klubas „Retrobroliai“
33. VšĮ „Brolių jėga“
Bendruomenės
1. Daujėnų krašto bendruomenė
2. Pasvalio rajono Saločių miestelio ir aplinkinių kaimų bendruomenė
3. Jurgėnų kaimo bendruomenė
4. Valakėlių kaimo bendruomenė
5. Talačkonių kaimo bendruomenė
6. Pumpėnų bendruomenė
7. Švobiškio kaimo bendruomenė
8. Pasvalio rajono Žilpamūšio kaimo bendruomenė
9. Pasvalio rajono Kiemėnų kaimo bendruomenė

¹³⁶ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *jaunimo organizacija* – įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota visuomeninė organizacija ar asociacija, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ar visuomeninės jaunimo organizacijos ar asociacijos.

¹³⁷ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *su jaunimu dirbanti organizacija* – viešasis juridinis asmuo, kurio vienas iš tikslų – į jaunimą orientuota ir jaunimo poreikius tenkinanti veikla.

¹³⁸ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *neformali jaunimo grupė* – įstatymų tvarka neįregistruota, savanoriškai susibūrusi visuomeninė grupė, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ir kuri vykdo veiklą, projektus, organizuoja renginius, groja, dainuoja, šoka, sportuoja ir kt. bei gali priklausyti bendruomenės centrams, organizacijoms.

2017 m.
10. Pajiešmenių kaimo bendruomenė
11. Pasvalio rajono Ustukių bendruomenė
12. Pasvalio rajono Raubonių kaimo bendruomenė
13. Pasvalio rajono Namišių krašto bendruomenė
14. Vilkiškių bendruomenė
15. Meškalaukio kaimo bendruomenė
16. Pasvalio rajono Tetirvinų krašto bendruomenė
17. Narteikių bendruomenė
18. Joniškėlio miesto bendruomenė
19. Pasvalio rajono Nairių krašto bendruomenė
20. Pasvalio rajono Titkonių krašto bendruomenė
21. Pasvalio rajono Atžalyno bendruomenė
22. Pasvalio rajono Pervalkų bendruomenė
23. Pasvalio rajono Norių kaimo bendruomenė
24. Pasvalio rajono Vaškų krašto bendruomenė
25. Pušaloto bendruomenė
26. Pasvalio rajono Manikūnų krašto bendruomenė
27. Kriklinių bendruomenė
28. Pasvalio rajono Mikoliškio kaimo bendruomenė
29. Ličiūnų krašto bendruomenė
30. Kaimo bendruomenė „Žvaigždė“
31. Žadeikonių krašto bendruomenė
32. Kaimo bendruomenė „Kalniškių kraštas“
33. Vilkagirio kaimo bendruomenė
34. Deglėnų bendruomenė
35. Gulbinėnų krašto bendruomenė
36. Puškonių kaimo bendruomenė
37. Nakiškių krašto bendruomenė
38. Pasvalio rajono Kurpalaukio kaimo bendruomenė
39. Krinčino krašto bendruomenė
40. Nemeikšiūnų kaimo bendruomenė
41. Grūžių krašto kaimo bendruomenė
42. Norgėlių bendruomenė
43. Rimkūnų bendruomenė
44. Šklinpamučio bendruomenė
45. Žadeikių bendruomenė
46. Girsūdų krašto bendruomenė
47. Kraštų kaimo bendruomenė
48. „Šimonių krašto“ bendruomenė
Religinės organizacijos, parapijos
1. Joniškėlio Švč. Trejybės parapija
2. Daujėnų Švč. Jėzaus Vardo parapija
3. Kriklinių Švč. M. Marijos Apsilankymo parapija
4. Saločių Šv. Juozapo parapija
5. Grūžių Švč. M. Marijos parapija
6. Krinčino Šv. apaštalo Petro ir Povilo parapija
7. Skrebotiško Švč. Jėzaus Širdies parapija
8. Gulbinėnų Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės parapija
9. Vaškų Šv. Juozapo parapija
10. Pasvalio Šv. Jono Krikštytojo parapija
11. Pumpėnų Švč. M. Marijos Škaplierinės parapija
12. Kyburių Švč. M. Marijos Angeliškosios parapija
13. Pušaloto Šv. apašt. Petro ir Povilo parapija
14. Švobiškio evangelikų reformatų bažnyčia
15. Gegabrostos Šv. Mikalojaus cerkvė
Jaunimo organizacijos, neformalios jaunimo grupės
1. Jaunųjų konservatorių lyga
2. Maironiečių organizacija
3. Pasvalio rajono skautų organizacija
4. Pasvalio šaulių kuopa
5. Jaunųjų ūkininkų ratelių sąjunga
6. Pasvalio rajono mokinių parlamentas
7. Vileišiečių organizacija
8. Juventus
9. Pasvalio krašto matematikos mokykla „Rokunda“

2017 m.
10. Pasvalio rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“ (PJOS AS)
11. LŠS Panevėžio 5-osios šaulių rinktinės Pasvalio 7-oji kuopa
12. Gulbinėnų jaunimo iniciatyvinė grupė „Draugai“
13. Deglėnų jaunimo iniciatyvinė grupė „Blyksnis“
14. Asociacija, jaunimo iniciatyvinė grupė „Marabu“
15. Pajiešmenų Brass. Jaunimo neformali grupė
16. Žilpamūšio jaunimo iniciatyvinė grupė „Prisijunk“
17. Norių jaunimo iniciatyvinė grupė „Mes ateinam“

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Pasvalio rajono savivaldybės administracijos duomenis

Viena iš naujausių bei patraukliausių darbo su jaunimu formų yra atvirasis darbas su jaunimu, kuris vykdomas atvirose jaunimo erdvėse ir atvirose jaunimo centruose. Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje veikia Pasvalio atviras jaunimo centras, įsteigtas 2018 m. Pasvalio AJC vykdo atvirą darbą su jaunimu, teikia socialines, pedagogines, psichologines paslaugas 14-29 metų asmenims, sudaro sąlygas jaunimo užimtumo, neformaliojo ugdymo, lavinimo ir saviraiškos poreikiams tenkinti, socializuotis. Pasvalio VB veikia ir atvira jaunimo erdvė (toliau – AJE) „Mono arba stereo“.

Jaunimo politika¹³⁹ užtikrina jaunimo interesus įvairiose viešosios politikos srityse, sudaro sąlygas jauniems žmonėms išreikšti save, mokytis vieniems iš kitų. Įgyvendinant Pasvalio rajono savivaldybės jaunimo politiką, Pasvalio rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius rengia ir įgyvendina savivaldybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoja jaunų žmonių ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų būklę savivaldybės teritorijoje, taip pat koordinuoja savivaldybės institucijų bei įstaigų veiklą jaunimo politikos srityje ir vykdo kitą veiklą, susijusią su jaunimu bei jaunimo organizacijomis.

Jaunimo projektų finansavimas. Pasvalio rajono savivaldybėje jaunimo organizacijų veiklai vykdyti finansavimas skiriamas vadovaujantis atskirais rajono savivaldybės tarybos sprendimais, ir kasmet yra nustatomos finansuojamų projektų sritys bei prioritetai. 2017 m. buvo finansuoti 6 jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų projektai, kurių įgyvendinimui iš rajono savivaldybės biudžeto skirta 3,6 tūkst. EUR, o 11,4 tūkst. EUR skirti 24 jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms.

1P.4.7. Viešasis saugumas

Viešasis saugumas – tai asmens ir visuomenės interesų apsauga nuo nusikalstamų kėsinių ir gaisrų, technologinių avarijų ar gaivalinių nelaimių¹⁴⁰.

1P.4.7.1. lentelė. Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius 2013–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	84 715	82 872	72 343	59 075	63 846	-24,6
Panevėžio apskritis	5 723	6 453	5 338	4 803	4 928	-13,9
Biržų r. sav.	680	898	557	578	657	-3,4
Kupiškio r. sav.	478	607	458	383	428	-10,5
Panevėžio r. sav.	890	805	627	603	636	-28,5
Pasvalio r. sav.	749	954	710	442	663	-11,5
Rokiškio r. sav.	719	905	699	637	634	-11,8
Pakruojo r. sav.	901	728	643	451	492	-45,4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje buvo užregistruotos 663 nusikalstamos veikos¹⁴¹, ir tai buvo aukščiausias rodiklis lyginant su kitomis nagrinėjamomis savivaldybėmis. Taigi, nusikalstamumas čia siekė

¹³⁹ Vadovaujantis <http://www.jrd.lt>, jaunimo politika – tai sistemų ir priemonių visuma, siekianti kuo palankesnių sąlygų asmeninei jauno žmogaus brandai ir sėkmingai integracijai į visuomenę.

¹⁴⁰ Remiantis www.vrm.lrv.lt

¹⁴¹ Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą, nusikalstama veika – teisės pažeidimas; veika, už kurią baudžiamasis įstatymas numato sankciją (pvz., bausmę, baudžiamojo ar auklėjamojo poveikio, priverčiamąsias medicinos priemones) (II ir III skyrius).

13,5 proc. Panevėžio apskrities ir 1,0 proc. šalies rodiklio. Mažiausiai nusikalstamų veikų 2017 m. užfiksuota Kupiškio r. sav. (428). Per penkerius metus nusikalstamų veikų skaičius Pasvalio r. sav. sumažėjo 11,5 proc. (kai šalyje ir apskrityje mažėjo sparčiau – atitinkamai 24,6 proc. ir 13,9 proc.). Lyginant su kitomis savivaldybėmis, sparčiausiai rodiklis mažėjo Panevėžio r. sav. (28,85 proc.).

Informatyvesnis rodiklis – užregistruotų *nusikalstamų veikų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyv.* – 2017 m. Pasvalio r. sav. (2 719 nusikalstamų veikų 100 tūkst. gyv.) buvo didesnis nei šalyje (2 257 nusikalstamos veikos 100 tūkst. gyv.), Panevėžio apskrityje (2 221 nusikalstama veika 100 tūkst. gyv.) ir didžiausias iš visų vertintų savivaldybių (panašų rodiklį turėjo Biržų r. sav. – 2 714 nusikalstamų veikų 100 tūkst. gyv.). Per penkerius metus nusikalstamų veikų skaičius 100 tūkst. gyv. visose nagrinėjamose savivaldybėse, kaip ir šalyje bei Panevėžio apskrityje, mažėjo. Sparčiausiai sumažėjo Pakruojo r. sav. (39,0 proc.), lėčiausiai – Kupiškio r. sav. (0,9 proc.), Pasvalio rajone rodiklis sumažėjo 2,2 proc.

1P.4.7.2. lentelė. Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, 2013–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	2 864	2 826	2 490	2 060	2 257	-21,2
Panevėžio apskritis	2 379	2 722	2 289	2 106	2 221	-6,6
Biržų r. sav.	2 542	3 427	2 169	2 309	2 714	6,8
Kupiškio r. sav.	2 484	3 217	2 482	2 134	2 462	-0,9
Panevėžio r. sav.	2 362	2 156	1 697	1 649	1 763	-25,4
Pasvalio r. sav.	2 779	3 609	2 741	1 754	2 719	-2,2
Rokiškio r. sav.	2 173	2 787	2 197	2 058	2 116	-2,6
Pakruojo r. sav.	4 047	3 345	3 025	2 186	2 469	-39,0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pasvalio r. sav. 2017 m. iš visų nusikalstamų veikų daugiausiai buvo įvykdyta *nusikaltimų*¹⁴² (637 iš 663 nusikalstamų veikų arba beveik 96 proc. visų nusikalstamų veikų). *Baudžiamųjų nusižengimų*¹⁴³ buvo įvykdyta 26 iš 663 nusikalstamų veikų arba beveik 4 proc. visų nusikalstamų veikų. Iš nusikaltimų daugiausiai buvo įvykdyta vagysčių (124 arba 19,4 proc.) bei kelių transporto priemonių taisyklių pažeidimų (65 arba 10,2 proc.). 2013–2017 m. nusikalstamų veikų skaičius Pasvalio r. sav. sumažėjo 16 nusikalstamų veikų (nuo 653 nusikalstamų veikų 2013 m. iki 637 – 2017 m.). 2013–2017 metais labiausiai mažėjo vagysčių skaičius (38 proc.). Tačiau 20-čia veikų padaugėjo nusikaltimų, susijusių viešosios tvarkos pažeidimais, 58 veikomis – nusikaltimų, susijusių su kelių transporto eismo saugumo taisyklių pažeidimais.

1P.4.7.3. lentelė. Nusikalstamos veikos Pasvalio rajono savivaldybėje 2013–2017 m.

Nusikalstamos veikos / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis, absoliutinis, lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Nusikalstamos veikos	749	954	710	442	663	-86
Nusikaltimai	653	860	628	397	637	-16
<i>Sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai</i>	24	34	15	10	22	-2
<i>Nužudymai</i>	0	3	0	0	0	0
<i>Sunkūs sveikatos sutrikdymai</i>	0	1	1	0	0	0
<i>Išžaginimai ir pasikėsinimai</i>	1	5	2	3	7	6
<i>Plėšimai</i>	13	10	5	9	2	-11
<i>Vagystės</i>	200	210	187	122	124	-76
<i>Vagystės iš gyvenamųjų patalpų</i>	40	24	30	27	35	-5
<i>Transporto priemonių vagystės</i>	20	12	10	15	13	-7
<i>Viešosios tvarkos pažeidimai</i>	15	31	36	35	35	20
<i>Kelių transporto eismo saugumo taisyklių pažeidimai</i>	7	13	11	10	65	58

¹⁴² Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, *nusikaltimas* yra pavojinga ir baudžiamajame kodekse uždrausta veikla (veikimas ar neveikimas), už kurią nustatyta laisvės atėmimo bausmė.

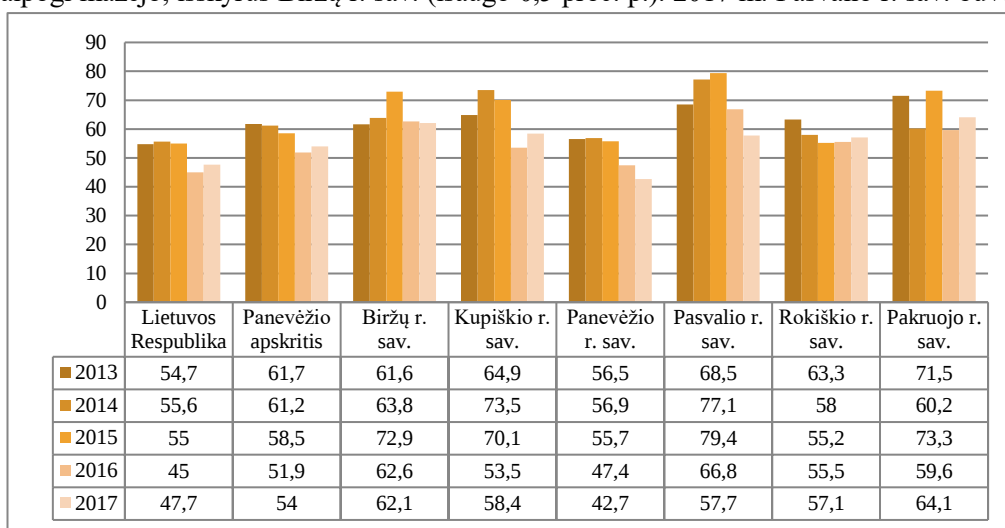
¹⁴³ Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, *baudžiamasis nusižengimas* yra pavojinga ir baudžiamajame kodekse uždrausta veikla (veikimas ar neveikimas), už kurią numatyta bausmė nėra susijusi su laisvės atėmimu, išskyrus areštą.

Nusikalstamos veikos / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis, absoliutinis, lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda	10	11	4	6	6	-4
Baudžiamieji nusižengimai	96	94	82	45	26	-70
Vagystės	27	26	17	14	9	-18
Viešosios tvarkos pažeidimai	2	0	0	0	0	-2
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda	11	9	5	7	3	-8

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Ištirtų nusikalstamų veikų dalis¹⁴⁴ 2013–2017 m. šalyje, Panevėžio apskrityje ir Pasvalio rajono savivaldybėje sumažėjo (atitinkamai 7,0 proc. p., 7,7 proc. p. ir 8,6 proc. p.). Kitose kaimyninėse savivaldybėse rodiklis taipogi mažėjo, išskyrus Biržų r. sav. (išaugo 0,5 proc. p.). 2017 m. Pasvalio r. sav. buvo ištirta 57,7 proc.

nusikalstamų veikų rajone, ir tai buvo daugiau nei vidutiniškai šalyje (47,7 proc.) bei apskrityje (54,0 proc.). Geriausias rodiklis fiksuojamas Pakruojos r. sav. – ten nusikalstamos veiklos ištiriamos 64,1 proc.

1P.4.7.1. pav. Ištirtų nusikalstamų veikų dalis 2013–2017 m., proc.

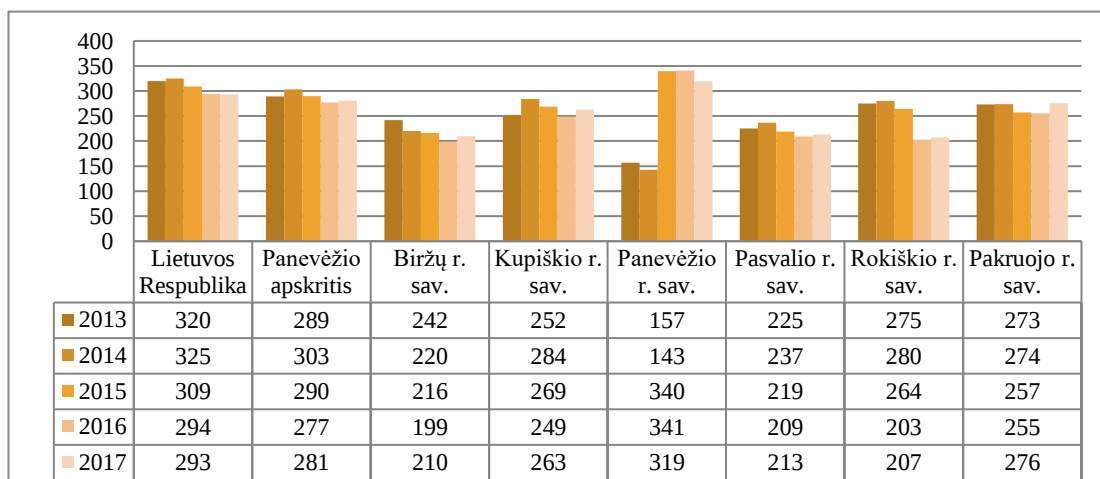
¹⁴⁴ Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, ištirtų nusikalstamų veikų dalis – tai ištirtų ir ataskaitiniu laikotarpiu užregistruotų nusikalstamų veikų santykis, išreikštas procentais.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2017 m. Panevėžio apskrityje dirbo 616 policijos pareigūnų¹⁴⁵, iš jų Pasvalio r. sav. – 51 arba 8,3 proc.

1P.4.7.4. lentelė. Policijos pareigūnų skaičius metų pabaigoje 2013-2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	9 416	9 484	8 915	8 382	8 231	-12,6
Panevėžio apskritis	689	713	669	624	616	-10,6
Biržų r. sav.	64	57	55	49	50	-21,9
Kupiškio r. sav.	48	53	49	44	45	-6,3
Panevėžio r. sav.	59	53	125	124	114	93,2
Pasvalio r. sav.	60	62	56	52	51	-15,0
Rokiškio r. sav.	90	90	83	62	61	-32,2
Pakruojo r. sav.	60	59	54	52	54	-10,0

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lyginant 2013–2017 m., Pasvalio rajono savivaldybė pasižymi dideliu policijos pareigūnų pokyčiu, kuris sudaro 15,0 proc. mažėjimą (kai šalyje mažėjo 12,6 proc. apskrityje – 10,6 proc.). Daugiausiai policijos pareigūnų 2017 m. fiksuojama Panevėžio r. sav. iš nagrinėtų savivaldybių, ir per penkerius metus policijos pareigūnų skaičius čia išaugo 93,2 proc.

Informatyvesnis rodiklis – *policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų*, - rodo, kad iš vertintų savivaldybių Pasvalio r. sav. rodiklis yra vienas mažiausių (2017 m. siekia 213 policijos pareigūnų 100 tūkst. gyventojų), mažesnę rodiklį turėjo Rokiškio r. sav. (207 policijos pareigūnai 100 tūkst. gyventojų) ir Biržų r. sav. (210 policijos pareigūnų 100 tūkst. gyventojų).

¹⁴⁵ Pagal Lietuvos Respublikos policijos veiklos įstatymą, *policijos pareigūnas* – Lietuvos Respublikos pilietis, priimtas statutiniu valstybės tarnautoju į policijos įstaigą ir turintis viešojo administravimo įgaliojimus nepavaldiems asmenims (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

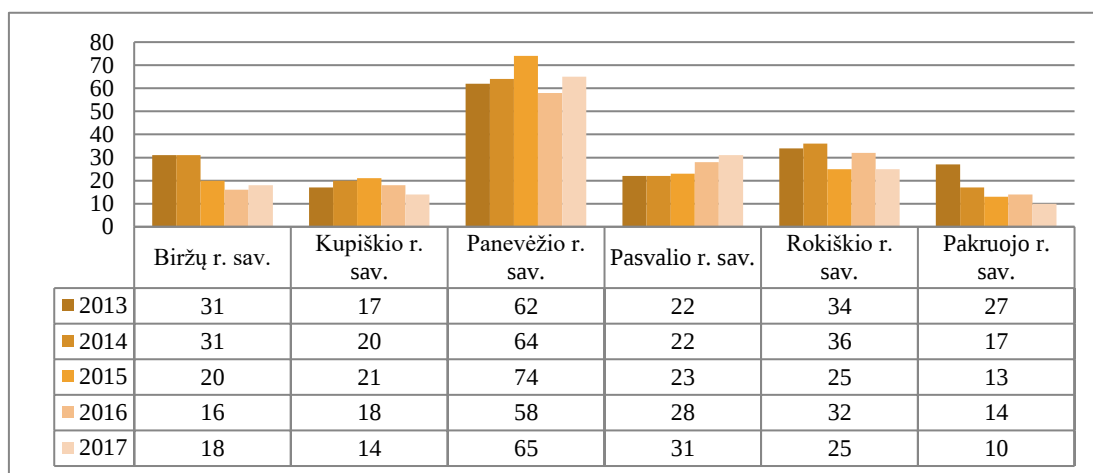
1P.4.7.2. lentelė. Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, metų pabaigoje 2013–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Nors įskaitinių kelių eismo įvykių¹⁴⁶ skaičius nuo 2013 m. iki 2017 m. Panevėžio apskrityje sumažėjo 9,8 proc., tačiau Pasvalio rajono savivaldybėje rodiklis išaugo 40,9 proc. nuo 22 įskaitinių kelių eismo įvykių 2013 metais iki 31 įskaitinio kelių eismo įvykio 2017 m.

1P.4.7.3. pav. Kelių eismo įvykių skaičius 2013–2017 m., vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

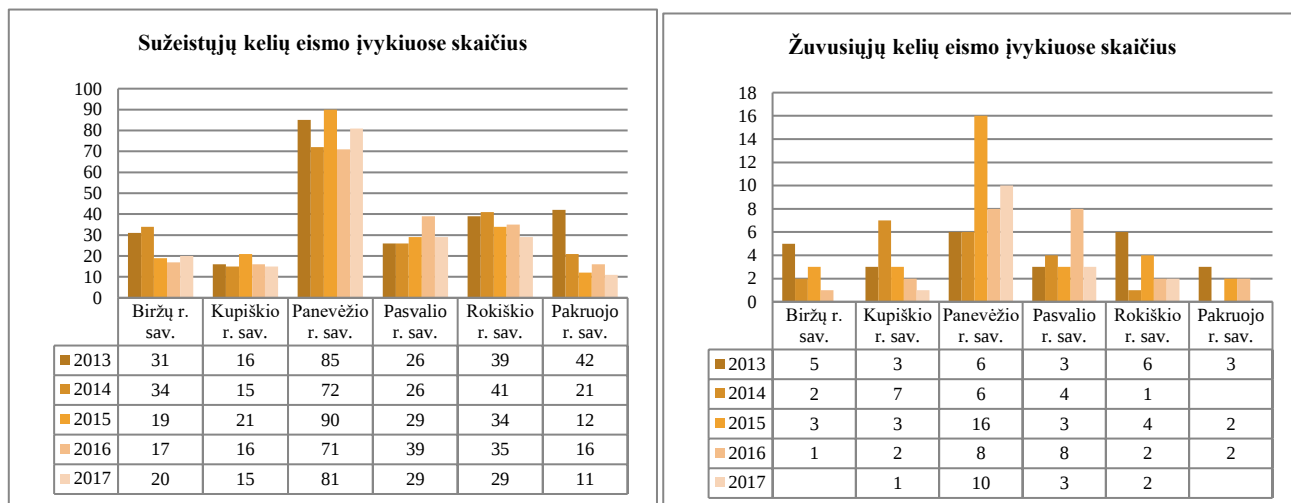

¹⁴⁶ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, įskaitinis kelių eismo įvykis – įvykis kelyje, viešojoje arba privačiojoje teritorijoje, kai judant transporto priemonei žūsta ar sužeidžiami žmonės, sugadinama ar apgadinama bent viena transporto priemonė, krovinys, kelias, jo statiniai ar bet koks kitas įvykio vietoje esantis turtas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Daugumoje kitų savivaldybių pastebimas įskaitinių kelių eismo įvykių skaičiaus mažėjimas, išskyrus Panevėžio r. sav., kur rodiklis per penkerius metus išaugo 3 vnt. Šiam augimui tiek Panevėžio, tiek Pasvalio r. sav. turi įtakos *Via Baltica* magistralė, einanti per minėtus rajonus.

2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje užregistruotas 31 įskaitinis kelių eismo įvykis, jų metu buvo sužeisti 29 ir žuvo 3 žmonės. Kelių eismo įvykiuose sužeistų žmonių skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje 2013–2017 m. laikotarpiu padidėjo 12,0 proc., žuvusiųjų skaičius nekito. Savo ruožtu šalyje, Panevėžio apskrityje bei kitose analizuojamose savivaldybėse įskaitiniuose kelių eismo įvykiuose sužeistų asmenų skaičius mažėjo, o žuvusiųjų skaičius – taipogi mažėjo, išskyrus Panevėžio rajono savivaldybę (kur žuvusiųjų skaičius padidėjo 4 arba 66,7 proc.).

1P.4.7.4. pav. Kelių eismo įvykiuose sužeistųjų ir žuvusiųjų skaičius 2013-2017 m., asmenys

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje užregistruoti 94 gaisrai¹⁴⁷, kuriuose žuvo 4 asmenys (kai Panevėžio apskrityje iš viso gaisruose žuvo 17 žmonių). Gaisrų skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje 2013–2017 m. laikotarpiu sumažėjo 11,3 proc. (šalyje sumažėjo 17,1 proc., Panevėžio apskrityje – 23,0 proc.). Analizuojamuoju laikotarpiu labiausiai gaisrų skaičius sumažėjo Rokiškio r. savivaldybėje – 32,3 proc. bei Panevėžio r. savivaldybėje – 23,1 proc. Gaisrų skaičius kitose analizuojamose savivaldybėse taip pat mažėjo, išskyrus Biržų r. sav. (kur išaugo 1,6 proc.) ir Pakruojo r. sav. (kur išaugo 6,3 proc.)

2017 m. Pasvalio rajone buvo 30 ugniagesių savanorių (24 iš jų – vykdė prevencinę, švietėjišką veiklą). Pirmieji ugniagesiai savanoriai buvo priimti 2016 m., jų buvo 27 (25 iš jų –vykdė prevencinę, švietėjišką veiklą).

Pasvalio rajono savivaldybėje veikia Ekstremalių situacijų komisija. 2017 m. Pasvalio rajono įvyko 3 ekstremalūs įvykiai (rasti 2 sprogmenys ir 1 ypač pavojingos gyvūnų užkrečiamos ligos protrūkis). Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m. organizuotos savivaldybės lygio saugos stalo pratybos, kas mėnesį atliekama gyventojų perspėjimo sistemos aparatūros techninė priežiūra, 2 k. per metus – jos patikrinimas.

¹⁴⁷ Pagal Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymą, gaisras – tai nekontroliuojamas, vykstantis ne tam skirtoje vietoje degimas, keliantis pavojų žmogui, turtui ar aplinkai (pirmasis skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

1P.5. APLINKOS APSAUGA IR INFRASTRUKTŪRA

1P.5.1. Aplinkos apsauga ir atliekų tvarkymas

Aplinka – gamtoje funkcionuojanti visuma tarpusavyje susijusių elementų (žemės paviršius ir gelmės, oras, vanduo, dirvožemis, augalai, organinės ir neorganinės medžiagos, antropogeniniai komponentai) bei juos vienijančios natūraliosios ir antropogeninės sistemos¹⁴⁸.

Aplinkos apsauga – aplinkos saugojimas nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio neigiamo poveikio ar pasekmių, atsirandančių įgyvendinant planus ir programas, vykdančią ūkinę veiklą ar naudojant gamtos išteklius¹⁴⁹.

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 metų veiklos ataskaitos duomenimis, Pasvalio r. sav. saugoma ir gausinama fauna ir flora. 2017 m. Pasvalio rajono valstybiniuose miškuose individualiomis spiralinėmis apsaugos priemonėmis nuo laukinių gyvūnų daromos žalos apsaugota 12 ha ąžuoliukų, 91,2 ha spygliuočių ir kietųjų lapuočių apsaugota repelentais; želdynų teritorijose pasodinta apie 5 000 vnt. įvairių želdinių; 13,1 ha plote naikinamas invazinis pavojingas augalas Sosnovskio barštis, išardytos 6 bebrų užtvankos.

Pasvalio rajono savivaldybėje želdynai (apželdinti ir apaugę savaime) užima apie 5,8 proc. teritorijos, didžiausią teritorijos dalį jie užima Pasvalio mieste – apie 14 proc. miesto teritorijos, želdynų galima rasti Joniškėlio mieste (7,0 proc. teritorijos), Pušalote (6,6 proc.), Saločiuose (5,8 proc.), Pumpėnuose (5,7 proc.), Krinčine (5,1 proc.), Daujėnuose (4,8 proc.), Vaškuose (2,1 proc.) ir Namišiuose (1,3 proc.). Bendras želdinių plotas – 163,06 ha.

Pagrindiniai **aplinkos oro** taršos šaltiniai yra pramoniniai procesai, įskaitant energijos gavybą ir gamybinę veiklą, transportas, namų šildymas, atliekų apdorojimas ir kt.

2013-2017 m. laikotarpiu šalyje *stacionarių taršos šaltinių*¹⁵⁰ išmetamų *teršalų*¹⁵¹ kiekis išaugo 10,4 proc., Panevėžio apskrityje – penktadaliu.

1P.5.1.1. lentelė. Stacionarių taršos šaltinių išmetų teršalų kiekis tonomis, 2013–2017 m.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2017 m. ir 2013 m.
Lietuvos Respublika	60 690,7	56 513,7	65 928,7	70 468,0	67 020,9	10,4
Panevėžio apskritis	3 264,1	3 286,4	3 678,3	4 089,9	3 915,6	20,0
Biržų r. sav.	79,3	93,9	184,3	226,0	260,5	228,5
Kupiškio r. sav.	272,3	281,3	314,8	322,9	306,6	12,6
Panevėžio r. sav.	454,8	437,6	489,3	322,6	288,4	-36,6
Pasvalio r. sav.	293,2	325,7	499,4	456,2	531,0	81,1
Rokiškio r. sav.	758,0	782,1	716,8	713,2	728,3	-3,9
Pakruojo r. sav.	49,9	114,1	200,0	190,4	180,0	260,7

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Išmetamų teršalų kiekiai smarkiau nei Panevėžio apskrityje išaugo trijose nagrinėjamose savivaldybėse: labiausiai išaugo Pakruojo rajono savivaldybėje (260,7 proc. per penkerius metus), Biržų rajono savivaldybėje (228,5 proc.) ir Pasvalio rajono savivaldybėje (81,1 proc.). Panevėžio ir Rokiškio rajonų savivaldybėse stacionarių taršos šaltinių išmetų teršalų kiekiai 2013-2017 m. sumažėjo atitinkamai 36,6 proc. ir 3,9 proc. Pasvalio rajono savivaldybėje stacionarių teršalų šaltinių išmetamų teršalų kiekis per 2017 m. (531,0 t) sudarė 13,6 proc. Panevėžio apskrities teršalų kiekio, ir tai buvo antras pagal dydį rodiklis Panevėžio apskrityje, neskaitant Panevėžio miesto.

¹⁴⁸ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymą (pirmas skyrius, bendrieji nuostatai, 1 straipsnis)

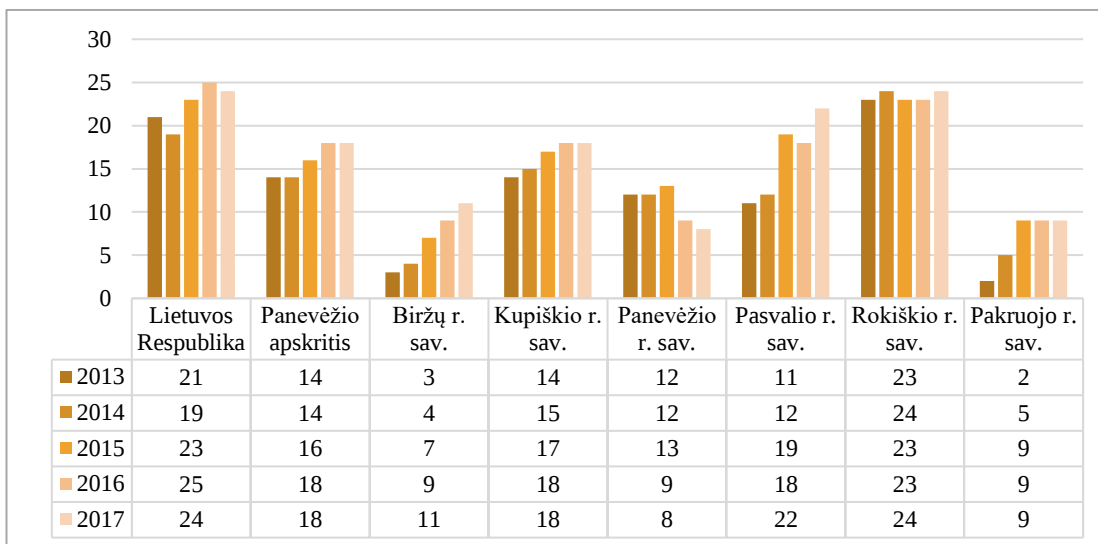
¹⁴⁹ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymą (pirmas skyrius, bendrieji nuostatai, 1 straipsnis)

¹⁵⁰ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, *stacionarus taršos šaltinis* – taršos šaltinis, esantis nekintamoje buvimo vietoje. *Taršos šaltinis* – įrenginys, iš kurio teršalai patenka į aplinkos orą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁵¹ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, *teršalai* – medžiaga arba medžiagų mišinys, kuris dėl žmonių veiklos patenka į aplinkos orą ir, veikdamas atskirai ar su atmosferos komponentais, gali pakenkti žmonių sveikatai ir aplinkai arba turtui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Informatyvesnis rodiklis yra *stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui*. 2017 m. šalyje šis rodiklis siekė 24 kg/ gyventojui, Panevėžio apskrityje – 18 kg/ gyventojui, Pasvalio rajono savivaldybėje – 22 kg/ gyventojui. Nagrinėjamų savivaldybių kontekste Pasvalio rajono savivaldybės rodiklis yra vienas didžiausių – didesnį rodiklį turėjo tik Rokiškio rajono savivaldybė (24 kg/ gyventojui). Lyginant su 2013 m., išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, Pasvalio rajono savivaldybėje išaugo 2 kartus, Panevėžio apskrityje – 28,6 proc., o šalyje – 14,3 proc. Kitose nagrinėjamose savivaldybėse rodiklis augo labai įvairiai (Biržų r. sav. – beveik 3,7 karto, Kupiškio r. sav. – 28,6 proc., Rokiškio r. sav. – 4,3 proc. ir Pakruojo r. sav. – 4,5 karto), išskyrus Panevėžio rajono savivaldybę, kur rodiklis sumažėjo trečdaliu.

1P.5.1.1. pav. Stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis vienam gyventojui, 2013–2017 m., kg

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vertinant išmestų teršalų sudėtį Pasvalio rajono savivaldybėje, matyti, kad didžiąją dalį (90,9 proc.) bendros išmestų teršalų sudėties 2017 m. sudarė *dujinės ir skystosios medžiagos*¹⁵², o *kietosios medžiagos*¹⁵³ sudarė 9,1 proc. išmestų teršalų bendros sudėties. Kietųjų medžiagų dalis išmetamų teršalų sudėtyje Pasvalio r. sav. buvo didesnė nei šalyje (5,7 proc.), tačiau mažesnė nei apskrityje (10,3 proc.).

Iš skystųjų ir dujinių medžiagų Pasvalio rajono savivaldybėje daugiausiai buvo išmesta *anglies monoksido*¹⁵⁴ – 53,3 proc. (šalyje šis rodiklis siekė 41,2 proc.), labai mažai išmesta *sieros dioksido*¹⁵⁵ – 0,4 proc. (šalyje rodiklis siekė 17,5 proc.). Didesnė anglies monoksido koncentracija skystųjų ir dujinių medžiagų sudėtyje 2017 m. fiksuojama visose kitose nagrinėjamose savivaldybėse, išskyrus Panevėžio r. sav. (40,5 proc.) ir Pakruojo r. sav. (51,4 proc.). Pasvalio r. sav. fiksuojama ženkliai mažesnė nei šalyje lakiųjų organinių junginių dalis (5,0 proc., o šalyje 22,0 proc.) dujinių ir skystųjų medžiagų sudėtyje.

1P.5.1.2. lentelė. Išmestų teršalų sudėtis 2017 m., proc.

Administracinė teritorija / Rodiklis	Kietosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos	Iš jų:				
			Sieros dioksidas	Azoto oksidai	Anglies monoksidas	Lakieji organiniai junginiai	Fluoras ir kiti teršalai
Lietuvos Respublika	5,7	94,3	17,5	13,7	41,2	22,0	5,6

¹⁵² Vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, *dujinių ir skystųjų medžiagų* apibrėžimas atskirai neteikiamas, vertinant dujinių ir skystųjų medžiagų kiekį aplinkos ore, atskirai vertinama anglies monoksido ir azoto oksidų koncentracija. Tiksliausi anglies monoksido ir azoto oksidų apibrėžimai pateikiami chemijos vadovėliuose.

¹⁵³ Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, kietųjų dalelių koncentracija apskaičiuojama vadovaujantis bendra Europos Sąjungos metodika EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2016.

¹⁵⁴ Vadovaujantis vadovėliu Chemijos pagrindai (2006), *anglies monoksidas* – bespalvės, bekvapės, degios toksiškos dujos. Cheminė formulė – CO (Chemijos pagrindai, 2006).

¹⁵⁵ Vadovaujantis vadovėliu Chemijos pagrindai (2006), *sieros dioksidas (ai)* – cheminė medžiaga, kurios cheminė formulė – SO₂. Tai yra bespalvės dujos su aštriu, erzinančiu kvapu.

Administracinė teritorija / Rodiklis	Kietosios medžiagos	Dujinės ir skystosios medžiagos	Iš jų:				
			Sieros dioksidas	Azoto oksidai	Anglies monoksidas	Lakieji organiniai junginiai	Fluoras ir kiti teršalai
Panevėžio apskritis	10,3	89,7	2,3	14,2	70,9	4,7	7,9
Biržų r. sav.	11,8	88,2	1,4	10,9	72,6	4,3	10,8
Kupiškio r. sav.	5,6	94,4	1,3	11,0	79,9	3,4	4,4
Panevėžio r. sav.	18,3	81,7	1,8	10,3	40,5	17,4	30,0
Pasvalio r. sav.	9,1	90,9	0,4	14,5	53,3	5,0	26,8
Rokiškio r. sav.	6,4	93,6	3,7	9,9	78,0	3,2	5,2
Pakruojo r. sav.	40,1	59,9	0,9	9,5	51,4	0,6	37,7

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis, 2018 m. gruodžio mėn. Pasvalio rajono savivaldybėje iš viso buvo 334 *potencialūs taršos židiniai*. Iš Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje esančių potencialių taršos židinių 174 yra veikiantys, 34 – sugriauti, 7 – rekultivuoti, 118 – neveikiantys ir 1 – gaisravietė.

IP.5.1.3. lentelė. Potencialūs taršos židiniai Pasvalio rajono savivaldybėje (2018 m. gruodžio mėn. duomenys)

Objektai	Veikiantys	Sugriauti	Rekultivuoti	Neveikiantys	Rekonstruoti	Gaisravietės	Iš viso:
Gyvulininkystės objektai	52	10		57			119
- galvijų fermos	42	10		52			104
- kiaulidė	10			4			14
- paukštynai				1			1
Pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai	79	5	1	24			109
- autoservisai	8						8
- degalinės	16	1		1			18
- garažai	4			1			5
- katilinės	2	2	1	1			6
- naftos bazės	7	1		1			9
- plovyklos	6	1		1			8
- skerdyklos	1						1
- technikos kiemai	35			19			54
Teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo vietos	43	19	6	37		1	106
- juodligės židiniai				12			12
- laistymo laukai	1						1
- rezervuarai	2	1		2			5
- sandėliai	14	18		20		1	53
- saugojimo aikštelės	1						1
- sąvartynai	10		6	1			17
- valymo įrenginiai	15			2			17
IŠ VISO:	174	34	7	118		1	334

Šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba

Iš visų veikiančių potencialių taršos židinių daugiausiai (79) yra pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai (iš jų – 8 autoservisai, 16 degalinių, 4 garažai, 2 katilinės, 7 naftos bazės, 6 plovyklos, 1 skerdykla ir 35 technikos kiemai), 52 gyvulininkystės objektai (42 galvijų fermos ir 10 kiaulidžių), 43 teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo vietos (1 laistymo laukas, 2 rezervuarai, 14 sandėlių, 1 saugojimo aikštelė, 10 sąvartynų, 15 valymo įrenginių).

Iš visų sugriautų potencialių taršos židinių daugiausiai (19) yra taršiųjų medžiagų kaupimo ir regeneravimo vietų (1 rezervuaras ir 18 sandėlių), 10 gyvulininkystės objektų (10 galvijų fermų) ir 5 pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai (iš jų 1 degalinė, 2 katilinės, 1 naftos bazė ir 1 plovykla).

Iš visų neveikiančių potencialių taršos židinių daugiausiai (57) yra gyvulininkystės objektai (52 gyvulių fermos, 4 kiaulidės ir 1 paukštynas), 37 teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo vietų (12 juodligės židiniai, 2 rezervuarai, 20 sandėlių, 1 sąvartynas ir 2 valymo įrenginiai), 24 pramonės,

energetikos, transporto ir paslaugų objektas (1 degalinė, 1 garažas, 1 katilinė, 1 naftos bazė, 1 plovykla, 19 technikos kiemų).

Iš visų rekultivuotų potencialių taršos židinių daugiausiai (6) yra teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo vietų (sąvartynų), 1 pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai (katilinė).

2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje prie Kriklinių miestelio sutvarkyta cheminėmis medžiagomis (pesticidai) užteršta teritorija.

Aplinkos monitoringas¹⁵⁶. Pasvalio rajono savivaldybė vykdo Pasvalio rajono teritorijos aplinkos monitoringą (pagal Pasvalio rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2014–2019 m. programą¹⁵⁷). Pagal minėtą programą šešerių metų laikotarpiu Pasvalio rajono savivaldybė vykdo aplinkos oro, paviršinio ir požeminio vandens, kraštovaizdžio, triukšmo stebėseną.

Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo nuostatas, pagrindinę **atliekų tvarkymo**¹⁵⁸ sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucijos. Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistema yra Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. Pasvalio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo (atliekų tvarkymas, rūšiavimas, antrinės žaliavos, nuotekų išvežimas) sistemos operatoriaus funkcijos yra perduotos UAB „Pasvalio gerovė“, kurio veiklos sritys aplinkos apsaugos srityje: *komunalinių atliekų*¹⁵⁹ surinkimas, tvarkymas ir šalinimas; *antrinių žaliavų*¹⁶⁰ surinkimas ir rūšiavimas; *stambiagabaričių (didžiųjų) atliekų*¹⁶¹ surinkimas ir išvežimas; statybinio laužo išvežimas; nuotekų iš uždarytų talpų išvežimas.

2005 m. liepos 1 d. šešios Panevėžio regiono savivaldybės (Panevėžio miesto, Panevėžio rajono, Rokiškio rajono, Biržų rajono, Pasvalio rajono, Kupiškio rajono) Jungtinės veiklos sutarties pagrindu įkūrė UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centrą (toliau – PRATC). PRATC Pasvalio rajone yra įpareigotas per eksploatuojamas aikšteles surinkti savivaldybės teritorijoje susidarancias antrines žaliavas, biologiškai skaidžias, didžiąsias, statybos ir griovimo, padangų, elektros ir elektroninės įrangos buityje susidarancias pavojingąsias atliekas. Antrinėms žaliavoms surinkti naudojami specialūs antrinių žaliavų surinkimo 1,1 m³, 0,24 m³ ir 0,12 m³ individualūs konteineriai. Remiantis PRATC teikiamais duomenimis, Pasvalio rajone veikia 2 *didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės*¹⁶² (Mūšos g. 12 B, Pasvalys ir Vytauto g. 52A, Joniškėlis) bei 1 *žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė*¹⁶³ (Levaniškio kaime).

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės¹⁶⁴ bei Pasvalio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2015–2020 m. planas.¹⁶⁵

Vadovaujantis VĮ Aplinkos apsaugos agentūros pateikiama informacija, 2017 m., Pasvalio rajono savivaldybėje, komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojosi 100,0 proc. gyventojų ir 100,0 proc. ūkio subjektų, pašalinta 6 645,0 t mišrių komunalinių atliekų.

¹⁵⁶ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymą, *aplinkos stebėseną (monitoringą)* – sistemingas aplinkos bei jos elementų būklės ir kitimo stebėjimas, antropogeninio poveikio įvertinimas ir prognozė.

¹⁵⁷ Patvirtinta Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2013-12-18 sprendimu Nr. T1-279

¹⁵⁸ Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą, *atliekų tvarkymas* – atliekų prevencijos, apskaitos, deklaravimo, surinkimo, rūšiavimo, ženklinimo, gabenimo, saugojimo, naudojimo bei šalinimo veikla (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁵⁹ Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą, *komunalinės atliekos* – tai buitinės ir komercinės, pramoninės, institucijų bei kitokios prigimties atliekos, kurios savo pobūdžiu ir sudėtimi yra panašios į buitines atliekas.

¹⁶⁰ Vadovaujantis www.ecoservice.lt, *antrinės žaliavos* – tai perdirbti tinkamos pakuočių, stiklo, plastiko, metalo, popieriaus ir kartono atliekos.

¹⁶¹ Vadovaujantis www.atliekos.gamta.lt, *stambiagabarietės (didžiosios) atliekos* – seni baldai (kėdės, lovos, spintos, stalai, komodos ir kt.), langai, durys, dviračiai, kilimai, radiatoriai, automobilinės kėdutės, naudotos padangos, vežimėliai, talpos ir kitos buityje susidarancios didelių matmenų atliekos.

¹⁶² Vadovaujantis www.atliekos.gamta.lt, *didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės* yra skirtos surinkti tas komunalines atliekas, kurios negali būti pilamos ar paliekamos prie atliekų konteinerių ir kurių gyventojai bei kiti smulkūs atliekų turėtojai neturi galimybės pristatyti į šių atliekų perdirbimo arba šalinimo vietas.

¹⁶³ Vadovaujantis www.atliekos.gamta.lt, *žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėse* yra priimamos bioskaidžios atliekos: želdynų karpymo atliekos, nukritę lapai, nupjauta žolė; gėlės, piktžolės; vaisių, daržovių atliekos; medžio žievė, pjūvenos, drožlės, skiedros; smulkios medžių, krūmų genėjimo šakos.

¹⁶⁴ Patvirtinta Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 27 d. sprendimu Nr. T1-206

¹⁶⁵ Patvirtinta Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 27 d. sprendimu Nr. T1-207

Vadovaujantis VĮ Aplinkos apsaugos agentūros pateikiama informacija, Pasvalio rajone iki 2017 metų buvo įsigyti 88 vnt. 240 l talpos individualūs rūšiavimo konteineriai, skirti plastiko, pakuočių surinkimui, 88 vnt. 240 l talpos individualūs rūšiavimo konteineriai, skirti stiklo ir stiklo pakuočių surinkimui, bei 88 vnt. 240 l talpos individualūs rūšiavimo konteineriai, skirti popieriaus ir popieriaus pakuočių surinkimui.

Pasvalio rajono savivaldybės administracija, UAB „Pasvalio gerovė“ ir PRATC (regioniniu mastu) vykdo visuomenės švietimą atliekų tvarkymo klausimais, skleidžia informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, aplinkai palankius atliekų tvarkymo būdus, atliekų tvarkymo svarbą aplinkos kokybės gerinimui ir sistemos plėtros galimybes.

1P.5.2. Vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūra

Geriamojo *vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo* organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Šią veiklą Pasvalio rajono savivaldybėje reglamentuoja Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas¹⁶⁶ bei kiti geriamojo vandens tiekimą bei nuotekų tvarkymą reglamentuojantys teisiniai dokumentai.

Pasvalio rajono savivaldybėje geriamojo vandens tiekimą¹⁶⁷ ir nuotekų tvarkymą¹⁶⁸ vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Pasvalio vandenys“.

Vertinant vandens tiekimo infrastruktūrą¹⁶⁹ ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą¹⁷⁰, vadovaujantis UAB „Pasvalio vandenys“ 2017 m. metiniu pranešimu¹⁷¹, Pasvalio rajone ši bendrovė eksploatuoja 64 artezinius gręžinius (iš viso jų yra 212), 232,1 km vandentiekio tinklų, 24 nuotekų biologinio valymo įrenginius, 47 nuotekų siurbles ir 125,9 km nuotekų tinklų. Be UAB „Pasvalio vandenys“ vandenį Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje dar tiekia 8 kaimo bendruomenės.

Pasvalio rajone geriamasis požeminis vanduo tiekiamas ir nuotekų šalinimo bei valymo sistemos eksploatuojamos 2 miestuose (Pasvalio bei Joniškio). Geriamasis požeminis vanduo yra tiekiamas 48 kaimuose, o nuotekų šalinimo bei valymo sistemos eksploatuojamos 22 kaimuose.

2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje prie vandens tiekimo tinklų buvo prisijungę 22,4 tūkst. arba 90,3 proc. gyventojų (2016 m. – 22,2 tūkst. arba 86,7 proc. gyventojų). Prie nuotekų surinkimo tinklų buvo prisijungę 11,8 tūkst. arba 47,6 proc. gyventojų (2016 m. – 11,7 tūkst. arba 45,7 proc. gyventojų).

Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m. buvo išgauta 1 487,0 tūkst. m³ vandens, o parduota 1 157,0 tūkst. m³ vandens (vandens netektys sudarė 22,2 proc.). 2016 m. tuo tarpu vandens netektys sudarė 21,4 proc. Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m. vienam gyventojui buvo išgauta 66,4 m³ vandens, o parduota – 51,7 m³ vandens (2016 m. – išgauta apie 56 m³ vandens, o parduota apie 44 m³ vandens). Vadovaujantis

¹⁶⁶ Priimta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 13 d. sprendimu Nr. X-764

¹⁶⁷ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *vandens tiekimas* – ūkinė komercinė veikla, susidedanti iš techninių, organizacinių ir ekonominių priemonių, reikalingų geriamajam vandeniui išgauti, pristatyti ir parduoti abonentui (vartotojui). Vandens tiekimą vykdo *vandens tiekėjas* – juridinis asmuo, taip pat užsienio valstybės juridinio asmens filialas, įregistruotas Lietuvos Respublikoje, šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs teisę vykdyti geriamojo vandens tiekimą ir (arba) teikti nuotekų tvarkymo paslaugas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

¹⁶⁸ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *nuotekų tvarkymas* – nuotekų surinkimas, transportavimas, valymas, apskaita, tyrimas, išleidimas į aplinką ir valymo metu susidariusio dumblo ir kitų atliekų tvarkymas. *Nuotekos* – tai buityje, ūkio ar gamybinėje veikloje naudotas arba perteklinis (kritulių, paviršinis, drenažinis ar pan.) vanduo, kurį jo turėtojas, naudodamasis nuotekų tvarkymo infrastruktūra, išleidžia į gamtinę aplinką arba į kitiems asmenims priklausančią nuotekų tvarkymo infrastruktūrą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

¹⁶⁹ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *vandens tiekimo infrastruktūra* – vandeniui išgauti, geriamajam vandeniui ruošti, laikyti, transportuoti, tiekti ir apskaitai skirtų statinių, įrenginių ir komunikacijų kompleksas (vandens kaptazo įrenginiai, vandens gerinimo įrenginiai, siurblynės, vamzdynai, šuliniai, apskaitos prietaisai ir kiti objektai) (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

¹⁷⁰ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *nuotekų tvarkymo infrastruktūra* – nuotekoms tvarkyti skirtų statinių, įrenginių ir komunikacijų kompleksas (vamzdynai, šuliniai, siurblynės, nuotekų valymo įrenginiai ir kiti objektai) (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

¹⁷¹ Patvirtinta Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. balandžio 28 d., sprendimu Nr. T1-76

UAB „Pasvalio vandenys“ pateiktais 2017 m. gruodžio 31 d. duomenimis, nuo viso tiekiamo savivaldybės teritorijai geriamojo vandens, apie 95 procentai atitiko HN:24-2003 normos reikalavimus.

1P.5.2.1. lentelė. Gamybiniai pagrindinės veiklos rodikliai, Pasvalio rajono savivaldybėje 2016–2017 m.

Pavadinimas	Mato vnt.	Dydis	
		2016 m.	2017 m.
Prie vandens tiekimo tinklų prisijungusių gyventojų skaičius	tūkst. gyventojų	22,2	22,4
Patiekta (išgauta) geriamojo vandens	tūkst. m ³	1 432,8	1 487,0
Parduota (realizuota) geriamojo vandens	tūkst. m ³	1 126,0	1 157,0
Prie nuotekų surinkimo tinklų prisijungusių gyventojų skaičius	tūkst. gyventojų	11,7	11,8
Pašalinta nuotekų (nuvedimas)	tūkst. m ³	717,0	752,9
Išleista nuotekų	tūkst. m ³	1 222,1	1 130,3
Išvalyta nuotekų	proc.	100	100

Šaltinis: UAB „Pasvalio vandenys“ 2017 m. metinis pranešimas

2017 m. nuotekų buvo išleista 1 130,3 tūkst. m³, tiek pat nuotekų surinkta ir išvalyta. Taigi, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonėse *išvalytų nuotekų iki normų* buvo 100 proc., šis rodiklis vertinamuoju laikotarpiu nekito. 2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonės pašalino 289 *avarijas*¹⁷².

Vadovaujantis UAB „Pasvalio vandenys“ pateikiama informacija, Pasvalio rajono savivaldybėje buvo atliekami šie geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros darbai: 2016 metais buvo įgyvendintas projektas „Vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra Pumpėnų miestelyje, Pasvalio raj.“. 2017 metais buvo pradėta vykdyti konsultacinė ir techninė pagalba Pumpėnų miestelio gyventojams dėl naujų įvadų ir išvadų prisijungimo. 2017 metais buvo įrengtas naujas geriamojo vandens gręžinys Žadeikių kaime, Valakėlių kaime pastatyti vandens gerinimo įrenginiai, Pasvalio mieste Vilniaus g. renovuota vandentiekio ir nuotekų tinklai. Pagal galimybes atliekami kaimo nuotekų valyklų remonto darbai, keičiami susidėvėję įrengimai, aeracinės sistemos. Planuojama, kad 2018-2019 m. bus pastatyti 16 vandens gerinimo įrenginių, kas leis užtikrinti tiekiamo geriamojo vandens kokybės reikalavimus.

Pasvalio rajono savivaldybėje *paviršinės nuotekos*¹⁷³ tvarko ir prižiūri UAB „Pasvalio vandenys“, kuri šiuo metu Pasvalio mieste eksploatuoja 6 kontroliuojamus lietaus (paviršinių) nuotekų išleistuvus, 11 km paviršinių nuotekų tinklų ir 6 paviršinių nuotekų valyklas (naftos gaudykles). Kaimiškose Pasvalio rajono savivaldybės seniūnijose paviršinių nuotekų infrastruktūros nėra. Nuo Pasvalio miesto gatvių, teritorijų paviršinės lietaus nuotekos išleidžiamos išleistuvais į Lėvens upę.

¹⁷² Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, vandentiekio *avarija* – avarija vandentiekio tinkle (trečiasis skirsnis, 12 straipsnis, 13 straipsnis).

¹⁷³ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos ministerija, *paviršinės nuotekos* – tai ant urbanizuotos teritorijos paviršiaus (išskyrus žemės ūkio naudmenas ir žaliuosius plotus) patenkantis kritulių ir kitoks (nuo teritorijų dangos ar transporto plovimo, laistymo ir pan.) vanduo, kurį teritorijos valdytojas nori arba privalo organizuoti (naudojant nuotekų tvarkymo sistemas) surinkti ir pašalinti į aplinką arba išleisti į kitiems asmenims priklausančias nuotekų tvarkymo sistemas (perduoti nuotekų tvarkytojui).

1P.5.3. Energetinė infrastruktūra

Centralizuotas šilumos tiekimas. Centralizuotos šilumos gamybos¹⁷⁴ ir šilumos tiekimo¹⁷⁵ paslaugas Pasvalio rajono savivaldybėje teikia regioninė įmonė AB „Panevėžio energija“. Pasvalio rajono savivaldybėje įrengtų šilumos trasų, priklausančių AB „Panevėžio energija“, ilgis siekia 19,8 km.

Pasvalio r. sav. taip pat veikia šie nepriklausomi šilumos gamintojai – UAB „Kurana“ ir UAB „Ekotermo“.

Pasvalio rajono savivaldybėje eksploatuojamos 6 katilinės (Pasvalio, Narteikių, Mikoliškio, Pajiešmenių, Joniškėlio mokyklos ir Joniškėlio miesto), kurių bendra instaliuota galia siekia 29,46 MW (naudojamas kuras: gamtinės dujos, skystas kuras (MKK), medienos skiedra, granulės, šiaudai, malkinė mediena).

2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje bendras centralizuoto šilumos tiekimo vartotojų skaičius siekė 2 677, iš jų – 2 559 gyventojai (95,6 proc.) ir 118 įmonių (4,4 proc.).

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės administracijos informacija, Parengta ir patvirtinta Daugiabučių namų energinio efektyvumo didinimo programa, atrinkti 5 daugiabučiai namai, iš kurių 2 numatomi atnaujinti. Daugiabučių namų modernizavimas Pasvalio rajono savivaldybėje padeda siekti šilumos vartojimo efektyvumo didinimo, kuris naudingas tiek gyventojams dėl mažėjančių išlaidų šildymui, tiek apskritimui dėl didėjančios energetinės nepriklausomybės ir teigiamo poveikio ekonomikai, vidaus rinkoms. Pastebima ir reikšminga nauda aplinkai – mažėja užterštumas ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas.

Elektros energija ir apšvietimas. Elektros energijos tiekimą Pasvalio rajono savivaldybėje užtikrina AB „ESO“. Į Pasvalio rajono savivaldybę elektros energija¹⁷⁶ tiekama iš bendros Lietuvoje elektros energijos tiekimo sistemos¹⁷⁷. Pasvalio rajono savivaldybės apšvietimo sistema priklauso Pasvalio rajono savivaldybei ir elektros skirstomųjų tinklų operatoriui „ESO“ (elektros energijos perdavimo apšvietimui oro linijos nuosavybės teise priklauso Pasvalio rajono savivaldybei ir AB „ESO“; atramos su oro linijomis – AB „ESO“; šviestuvai – Pasvalio rajono savivaldybei).

2018 m. Pasvalio mieste iš viso buvo naudojamas 1 081 šviestuvai, iš jų LED – 95 (8,8 proc.), Pasvalio rajono kaimiškose savivaldybėse iš viso buvo naudojama 2 100 šviestuvų, iš jų LED – tik 42 (2,0 proc.). Kaip matome, tik 4,3 procento visų Pasvalio rajono savivaldybės šviestuvų įrengtos energiją taupančios LED lempos. Per metus Pasvalio miesto apšvietimui skirti šviestuvai šviečia iki 3 389 valandų, o Pasvalio rajono kaimiškose savivaldybėse – 12 397 valandų. Atramų su šviestuvais Pasvalio mieste buvo 1 081 vnt., Pasvalio rajono kaimiškose savivaldybėse – 2 041 vnt. Pasvalio miesto apšvietimo valdymui naudojama 51 valdymo spinta, Pasvalio rajono kaimiškųjų savivaldybių – 111 valdymo spintų. Pažymėtina, kad Pasvalio rajono savivaldybė suskaičiuoja 53 Pasvalio rajono kaimus, kuriuose nėra įrengtas apšvietimas (1 – Daujėnų, 31 – Joniškėlio apylinkių, 4 – Krinčino, 2 Pasvalio apylinkių, 1 – Pumpėnų, 6 Pušaloto, 2 – Saločių ir 6 – Vaškų seniūnijose).

¹⁷⁴ Pagal Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymą, *šilumos gamyba* – kuro pavertimo šiluma procesas. Šilumos gamyba grindžiama šilumos gamintojų konkurencija (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

¹⁷⁵ Pagal Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymą, *šilumos tiekimas* – centralizuotai pagamintos šilumos pristatymas ir pardavimas šilumos vartotojams. Šilumos tiekimą vykdo *šilumos tiekėjas* – asmuo, turintis šilumos tiekimo licenciją ir tiekiantis šilumą vartotojams pagal pirkimo–pardavimo sutartį (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

¹⁷⁶ Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *elektros energija* – gaminama aktyvinė elektros energija, kuri kaip prekė pateikiama vartotojui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

¹⁷⁷ Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *energijos tiekimo arba energetikos sistema* – tarpusavyje suderintu režimu funkcionuojanti elektros įrenginių, skirtų elektros energijai gaminti, perduoti ir skirstyti, visuma (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

1P.5.4. Transporto ir susisiekimo infrastruktūra

Gera išplėta kelių infrastruktūra yra vienas svarbiausių veiksnių, lemiančių regiono ekonominę ir socialinę raidą. Transportas skirstomas į keturias kategorijas – oro, sausumos, vandens ir kosminį.

Pasvalio rajono savivaldybės automobilių tinklą formuoja 1 *magistralinis kelias*¹⁷⁸ (A10 Panevėžys–Pasvalys–Ryga arba *Via Baltica atkarpa*), 4 *krašto keliai*¹⁷⁹ ar jų dalys bei 43 *rajoniniai keliai*¹⁸⁰ ar jų dalys.

Vienas reikšmingiausių kelių būklės vertinimo rodiklių – esama kelių danga. 2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje automobilių kelių ilgis siekė 1 153 m, iš jų 195 km (16,9 proc.) buvo *kelių su patobulinta danga*¹⁸¹, 854 km (74,1 proc.) sudarė *žvyrkeliai*¹⁸² ir 105 km (9,0 proc.) – *grunto kelių*¹⁸³. Pasvalio rajono savivaldybės kelių ilgis sudarė 16,0 proc. Panevėžio apskrities ir 1,8 proc. šalies kelių ilgio.

2017 m. Pasvalio rajono savivaldybės kelių su patobulinta danga dalis (16,9 proc.) buvo santykinai mažesnė nei šalyje (18,1 proc.), tačiau didesnė nei Panevėžio apskrityje (16,3 proc.). Per penkerius metus kelių su patobulinta danga ilgis Pasvalio r. sav. padidėjo 36,4 proc. kai šalyje – 1,5 proc., o apskrityje sumažėjo 23,6 proc. Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m. žvyro kelių ilgio rodiklis (74,1 proc.) viršijo šalies (62,0 proc.) bei Panevėžio apskrities (68,1 proc.) rodiklius. 2013–2017 m. laikotarpiu žvyro kelių ilgis Pasvalio rajono savivaldybėje išaugo 29,2 proc., kai šalyje sumažėjo 2,5 proc., o apskrityje išaugo 11,2 proc. 2017 m. grunto kelių dalis Pasvalio rajono savivaldybėje (9,0 proc.) buvo mažesnė nei šalyje (beveik penktadalis) ir Panevėžio apskrityje (15,7 proc.). 2013–2017 m. laikotarpiu grunto kelių ilgis Pasvalio rajono savivaldybėje išaugo 2/3, šalyje – 6,0 proc., Panevėžio apskrityje – 107,6 proc.

1P.5.4.1. lentelė. Automobilių kelių ilgis 2013–2017 m., km

Vietovė	Rodikliai / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis proc., lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Lietuvos Respublika	Kelių ilgis iš viso	63 214	63 782	63 684	63 250	63 076	-0,2
	Kelių su patobulinta danga ilgis	11 220	11 466	11 503	11 301	11 386	1,5
	Žvyro kelių ilgis	40 117	40 131	39 964	39 363	39 097	-2,5
	Grunto kelių ilgis	11 877	12 185	12 217	12 587	12 594	6,0
Panevėžio apskritis	Kelių ilgis iš viso	6 487	6 590	7 015	7 117	7 200	11,0
	Kelių su patobulinta danga ilgis	1 535	1 544	1 645	1 657	1 173	-23,6
	Žvyro kelių ilgis	4 409	4 401	4 691	4 699	4 901	11,2
	Grunto kelių ilgis	543	645	679	762	1 127	107,6
Pasvalio r. sav.	Kelių ilgis iš viso	867	867	1 153	1 153	1 153	33,0
	Kelių su patobulinta danga ilgis	143	149	195	195	195	36,4
	Žvyro kelių ilgis	661	655	854	854	854	29,2
	Grunto kelių ilgis	63	63	105	105	105	66,7

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Bendras kelių ilgis per penkerius metus Pasvalio r. sav. padidėjo trečdaliu, kai šalyje liko beveik toks pat, o Panevėžio apskrityje išaugo 11,0 proc. Atsižvelgiant į kelių dangos rodiklius, didžiausias

¹⁷⁸ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių įstatymu, *magistraliniais keliais* vadinami tarptautinio susisiekimo Lietuvos keliai (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

¹⁷⁹ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių įstatymu, *krašto keliais* vadinami keliai, jungiantys magistralinius kelių, administracinių vienetų centrus ir didžiuosius miestus arba besijungiantys vienas su kitu (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

¹⁸⁰ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių įstatymu, *rajoniniais keliais* vadinami keliai, jungiantys krašto kelių, miestus, kaimus, kitus objektus, bet nepriskirti krašto keliams (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

¹⁸¹ Lietuvos automobilių kelių direkcija *kelių su patobulinta danga* skirsto į asfaltbetonio ir cementbetonio.

¹⁸² Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento Automobilių kelių statistinio tyrimo metodika (2015), *žvyrkeliai* – tai keliai, padengti žvyru.

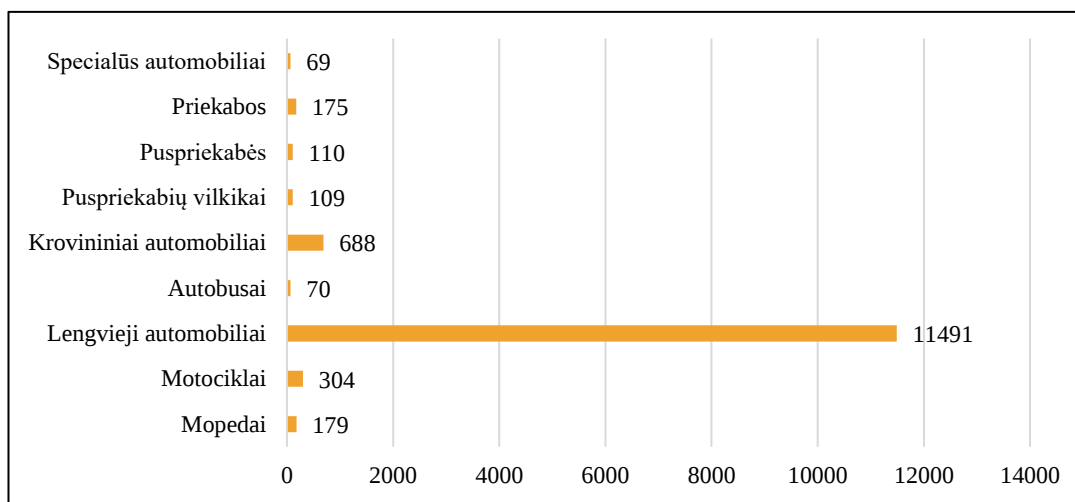
¹⁸³ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento Automobilių kelių statistinio tyrimo metodika (2015), *grunto keliai* – keliai be dangos.

susisiekimo infrastruktūros trūkumas Pasvalio rajono savivaldybėje yra didelė žvyrkelių dalis, kuri sudaro apie 74 proc.

Išplėtotą *dviračių takų*¹⁸⁴ infrastruktūra ne tik palengvina susisiekimą, tačiau yra svarbi turizmo infrastruktūros dalis, pasitarnaujanti turizmo skatinimui, aktyvaus poilsio propagavimui. Pasvalio rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2017 m. pabaigoje Pasvalio rajono savivaldybėje dviračių takų ilgis siekė 17 km.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Pasvalio r. sav. 2017 metais buvo registruotos 13195 *transporto priemonės*¹⁸⁵, tai sudarė 10,8 proc. visų Panevėžio apskrityje ir 0,8 proc. visų šalyje registruotų transporto priemonių. Pasvalio r. sav., kaip ir visoje Lietuvoje, didžiausią transporto priemonių dalį 2017 m. sudarė *lengvieji automobiliai*¹⁸⁶ (jų buvo registruota 11 491 ir tai sudarė 87,1 proc. visų rajone registruotų transporto priemonių). Šalyje lengvieji automobiliai sudarė 86,0 proc., apskrityje – 86,6 proc. visų transporto priemonių.

1P.5.4.1. pav. Kelių transporto priemonių skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m., vnt.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pasvalio rajono savivaldybėje 2017 m. *krovininiai automobiliai*¹⁸⁷ sudarė 5,2 proc., o *motociklai*¹⁸⁸ ir *mopedai*¹⁸⁹ – 3,7 proc. visų transporto priemonių. Tuo tarpu, šalyje krovininiai automobiliai sudarė 5,4 proc., o motociklai ir mopedai – 2,7 proc. visų transporto priemonių.

2013–2017 m. lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, mažėjo visoje šalyje, Panevėžio apskrityje, Pasvalio r. sav. ir kaimyninėse savivaldybėse dėl nuo 2014 m. pradėtos vykdyti griežtesnės, nebenaudojamų, bet neišregistruotų automobilių politikos. 2017 m. Pasvalio r. sav. 1 000-iui

¹⁸⁴ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymu, *dviračių takas* – dviračių eismui skirtas kelias arba kelio dalis, pažymėti tam skirtais kelio ženklais. Dviračių takas privalo būti atskirtas nuo kelio ar jo dalių kelio inžinerinėmis priemonėmis (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁸⁵ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *transporto priemonė* – priemonė žmonėms ir (arba) kroviniams, taip pat ant jos sumontuoti stacionariai įrangai vežti. Ši sąvoka taip pat apima traktorius, savaeigės mašinos ir eismui ne keliais skirtas transporto priemones (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁸⁶ Pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksą, *lengvasis automobilis* – motorinė kelių transporto priemonė, turinti ne daugiau kaip 9 sėdimas vietas, įskaitant vairuotojo vietą, skirta keleiviams bei bagažui vežti. (2 straipsnis).

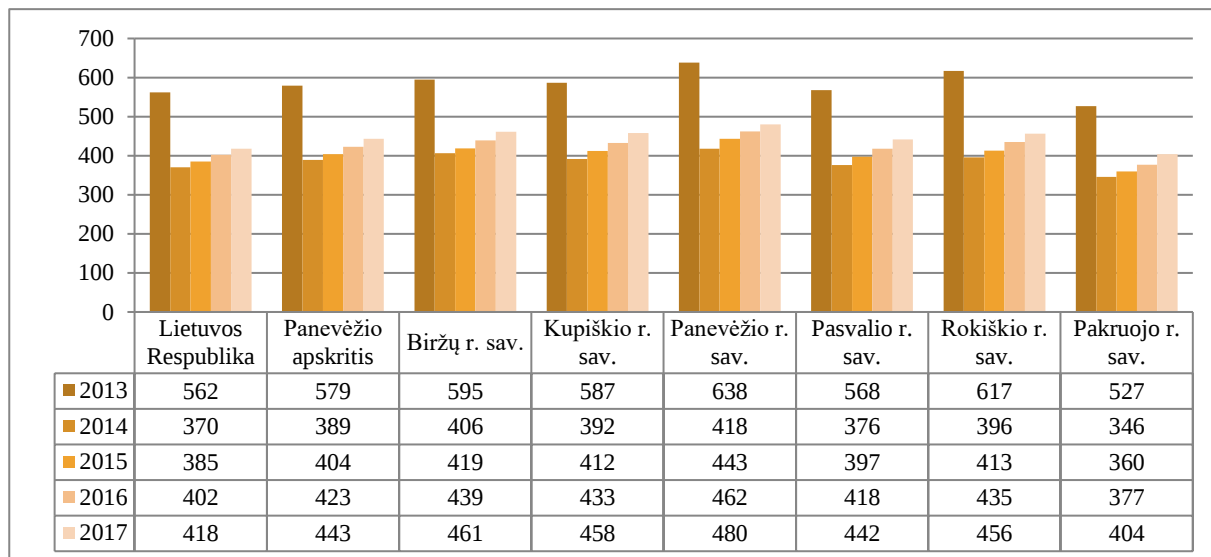
¹⁸⁷ Pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksą, *krovininis automobilis* – motorinė transporto priemonė, skirta vežti krovinis, vilkti priekabas ar puspriekabas. Traktoriai ir savaeigės (visureigės) mašinos nelaikomi krovininiais automobiliais (2 straipsnis).

¹⁸⁸ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *motociklas* – dviratė motorinė transporto priemonė (su šonine priekaba arba be jos), kurios vidaus degimo variklio darbinis tūris didesnis kaip 50 cm³ ir (arba) didžiausias projektinis greitis didesnis kaip 45 km/h. (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

¹⁸⁹ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *mopedas* – dviratė motorinė transporto priemonė, kurios didžiausias projektinis greitis ne mažesnis kaip 25 km/h ir ne didesnis kaip 45 km/h ir kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm³ (esant vidaus degimo varikliui), o didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant elektros varikliui), ar triratė motorinė transporto priemonė, kurios didžiausias projektinis greitis ne mažesnis kaip 25 km/h ir ne didesnis kaip 45 km/h ir kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm³ (esant kibirkštinio (priverstinio) uždegimo varikliui), didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant kitokio tipo vidaus degimo varikliui), o didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant elektros varikliui).

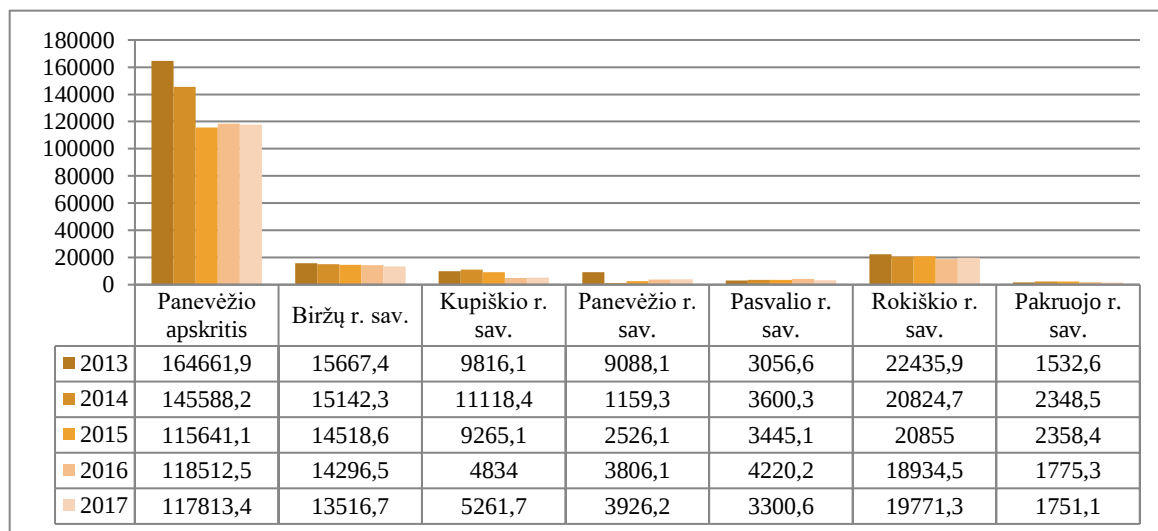
gyventojų teko 442 lengvieji automobiliai. Šis rodiklis buvo panašus į Panevėžio apskrities (443) ir didesnis nei šalies (418). Lyginant su kitomis analizuojamomis savivaldybėmis, Pasvalio r. sav. rodiklis buvo vienas mažiausių, mažesnis rodiklis fiksuojamas tik Pakruojo rajono savivaldybėje – 404 individualūs lengvieji automobiliai 1 000-iui gyventojų.

1P.5.4.2. pav. Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2013–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2013–2017 m. Panevėžio apskrityje autobusais¹⁹⁰ vežamų keleivių (tūkst.) skaičius sumažėjo 28,5 proc.

1P.5.4.3. pav. Keleivių vežimas autobusais 2013–2017 m., tūkst.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Savo ruožtu, Pasvalio r. sav. autobusais vežamų keleivių skaičius išaugo 8,0 proc. Keleivių vežimas autobusais dar didėjo Pakruojo r. sav. (per penkerius metus 14,3 proc.), kitose nagrinėjamose savivaldybėse – mažėjo.

¹⁹⁰ Remiantis Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksu, *autobusas* – motorinė transporto priemonė, skirta vežti žmonėms bei bagažui ir turinti daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas įskaitant vairuotojo vietą (2 straipsnis)

*analizės rengimo metu Lietuvos statistikos departamentas teikė duomenis iki 2016 metų.

1P.5.5. Technologinė ir informacinė infrastruktūra

Informacinės visuomenės plėtra yra neatsiejama nuo informacinių technologijų aplinkos plėtotės. Informacinės visuomenės plėtros programos priemonėmis siekiama užtikrinti reikalingos informacinių technologijų (toliau – IT) infrastruktūros kūrimą ir tobulinimą Pasvalio rajono savivaldybėje, nuolat atnaujinant Savivaldybės ir jos įstaigų techninę bei programinę įrangą. Sistemingai atnaujinant savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą bei kitus informacinius išteklius, yra ne tik tobulinamas viešasis valdymas, bet ir formuojamas teigiamas savivaldybės įvaizdis. Siekiant technologinės ir informacinės infrastruktūros plėtros, svarbu, jog gyventojams būtų prieinamos naujos kartos viešosios paslaugos, diegiami *e. demokratijos*¹⁹¹ plėtrą skatinantys įrankiai, užtikrinama galimybė verslo procesus perkelti į elektroninę erdvę ir pan.

Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, duomenis Lietuvos statistikos departamentas pateikia apskričių lygiu. 2013–2017 m. laikotarpiu visoje šalyje asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą turinčių namų ūkių skaičius augo (atitinkamai 7,1 proc. p. ir 10,3 proc. p.). Panevėžio apskrityje namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis per penkerius metus augo sparčiau nei šalyje (15,7 procentinių punktų) ir 2017 metais sudarė 80,1 proc. Šis rodiklis 6,9 proc. p. viršijo šalies vidurkį ir buvo aukščiausias tarp šalies apskričių. Pagal namų ūkių, turinčių prieigą prie interneto, dalį 2017 metais Panevėžio apskritis (81,1 proc.) 6,1 proc. p. viršijo šalies rodiklį. Šis rodiklis taipogi buvo aukščiausias tarp šalies apskričių. Šio rodiklio augimas 2013–2017 metų laikotarpiu Panevėžio apskrityje (18,6 proc. p.) buvo spartesnis nei šalyje (10,3 proc. p.).

1P.5.5.1. lentelė. Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis 2013–2017 m., proc.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis procentiniais punktais, lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis						
Lietuvos Respublika	65,9	66,2	67,6	70,5	73,0	7,1
Alytaus apskritis	66,7	67,3	69,2	68,9	76,6	9,9
Kauno apskritis	58,9	62,4	65,9	65,5	71,3	12,4
Klaipėdos apskritis	73,2	71,9	73,4	77,5	73,8	0,6
Marijampolės apskritis	67,2	70,5	68,4	73,3	73,5	6,3
Panevėžio apskritis	64,4	61,8	64,9	62,6	80,1	15,7
Šiaulių apskritis	62,7	63,3	66,2	70	69,5	6,8
Tauragės apskritis	63,7	63,5	61,6	65,9	70,6	6,9
Telšių apskritis	56,8	51,6	60,2	61,1	72,9	16,1
Utenos apskritis	66,0	69,5	67,1	75,5	63,5	-2,5
Vilniaus apskritis	53,9	53,7	60,5	69,8	64,5	10,6
Namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis						
Lietuvos Respublika	64,7	66	68,3	71,7	75,0	10,3
Alytaus apskritis	65,2	67,1	69,1	70,2	78,7	13,5
Kauno apskritis	58,6	62,4	64,7	65,5	72,9	14,3
Klaipėdos apskritis	72,7	71,3	73,9	78,5	75,9	3,2
Marijampolės apskritis	66,7	70,2	67,5	74,8	75,3	8,6
Panevėžio apskritis	62,5	60,7	65,7	64,6	81,1	18,6
Šiaulių apskritis	61,4	64	70,1	70,5	71,5	10,1
Tauragės apskritis	61,7	62,8	61,8	68,2	71,3	9,6

¹⁹¹ Lietuvoje vieningo *e. demokratijos* apibrėžimo nėra. E. demokratija apibrėžiama platesniu terminu *e. valdžia*. Anot Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, *e. valdžia* yra valstybės ir savivaldos institucijų reguliuojamas visuomenės santykių plėtros būdas, kurio tikslas – didinti vykdomosios valdžios sprendimų priėmimo skaidrumą, kokybiškiau ir efektyviau teikti visuomenei, verslo subjektams ir institucijoms viešąsias paslaugas ir informaciją, naudoti tam tikras informacinių technologijų teikiamas galimybes.

Administracinė teritorija / Metai	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	Pokytis procentiniais punktais, lyginant 2013 m. ir 2017 m.
Telšių apskritis	58,5	51,2	63	63,4	75,3	16,8
Utenos apskritis	61,3	70,7	71,1	77,4	66,4	5,1
Vilniaus apskritis	53,7	54,2	61,3	70,3	68,2	14,5

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 metų veiklos ataskaitos duomenimis, 2017 m. Pasvalio rajono savivaldybėje atnaujinta techninė ir programinė įranga 27 darbo vietose (18 – administracijoje ir 9 – seniūnijose).

Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje yra modernizuojama dokumentų valdymo sistema, tobulinamas elektroninio parašo funkcionalumas, sąsajų su elektroninėmis paslaugomis sistema, LR Seimo teisės aktų sistema. 2017 m. siekiant automatizuoti dokumentų bei užduočių pateikimą tarp Savivaldybės administracijos ir Savivaldybei pavaldžių įstaigų, kad įstaigos galėtų priimti, rengti ir elektroninius dokumentus, prie Savivaldybės administracijos dokumentų valdymo sistemos prijungtos ir Savivaldybei pavaldžios įstaigos.

Vadovaujantis Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 metų veiklos ataskaitos duomenimis, Pasvalio r. sav. tarybos sprendimai, informacija apie Savivaldybės veiklą rengiant ir įgyvendinant projektus, dalyvavimą įvairiose akcijose, skelbiamais konkursais visuomenė supažindama Savivaldybės interneto svetainėje (www.pasvalys.lt), Facebook profilyje. 2017 m. Pasvalio r. sav. Facebook profilis sulaukė virš 600 naujienų prenumeratorių (iš viso naujienas prenumeravo 848 asmenys).

2 PRIEDAS. PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO 2021–2027 METAMS PRIEMONIŲ PLANAS

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
I PRIORITETAS. PAŽANGI IR KONKURENCINGA EKONOMIKA				
1.1. tikslas. Pažangaus žemės ūkio vystymas bei kaimo plėtra				
1.1.1. uždavinys. Užtikrinti žemės ūkio konkurencingumo augimą				
1.1.1.1.	Rekonstruoti, remontuoti ir (arba) atnaujinti melioracijos infrastruktūrą Pasvalio rajono savivaldybėje	Rekonstruotų, remontuotų ir (arba) atnaujintų sausinimo sistemų plotas (ha), griovių ilgis (km), įrenginių skaičius (vnt.)	2021-2027	PRSA
1.1.1.2.	Rekonstruoti, remontuoti ir (arba) atnaujinti hidrotechninę infrastruktūrą Pasvalio rajono savivaldybėje	Rekonstruotų, remontuotų ir (arba) atnaujintų hidrotechninių statinių skaičius (vnt.)	2021-2027	PRSA
1.1.1.3.	Remti ir skatinti fizinius ir (arba) juridinius asmenis rekonstruoti, remontuoti ir (arba) atnaujinti melioracijos statinius, esančius jiems Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose	Rekonstruotų, remontuotų ir (arba) atnaujintų sausinimo sistemų plotas (ha), griovių ilgis (km), įrenginių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio rajono savivaldybės bendruomeninės organizacijos (toliau – PRS BO), PRS NVO, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, PRS melioracijos naudotojų asociacijos, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.4.	Organizuoti ir prisidėti organizuojant Pasvalio rajono savivaldybės žemės ūkio veiklą vykdančių asmenų mokymus	Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Pasvalio r. konsultavimo biuras (toliau – LŽŪKT Pasvalio r. KB), Pasvalio maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – PMVT), Joniškėlio I. Karpio ŽŪPM
1.1.1.5.	Konsultuoti Pasvalio rajono asmenis ūkininkavimo, melioracijos, žemės ūkio technikos registravimo ir kitais su žemės ūkiu susijusiais klausimais	Suteiktų konsultacijų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, LŽŪKT Pasvalio r. KB, PMVT, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Pasvalio skyrius (toliau – LR ŽŪR PS)
1.1.1.6.	Skatinti ekologinių žemės ūkių vystymąsi bei plėtrą Pasvalio rajone	Įkurtų ekologiškų žemės ūkių skaičius (vnt.) Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, Lietuvos ūkininkų sąjungos Pasvalio skyrius (toliau – LŪS PS), Pasvalio rajono savivaldybėje veikiančios vietos veiklos grupės (toliau – PRS VVG), PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, ūkininkai

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriai	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.1.1.7.	Skatinti specializuotų žemės ūkių vystymąsi bei plėtrą Pasvalio rajone	Įkurtų specializuotų žemės ūkių skaičius (vnt.) Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, LŪS PS, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, ūkininkai
1.1.1.8.	Skatinti netradicinių žemės ūkių vystymąsi bei plėtrą Pasvalio rajone	Įkurtų netradicinių žemės ūkių skaičius (vnt.) Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, LŪS PS, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, ūkininkai
1.1.1.9.	Organizuoti žemės ūkio veiklą skatinančius renginius ir konkursus Pasvalio rajone	Suorganizuotų žemės ūkio veiklą skatinančių renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių jose skaičius (asmenys) Suorganizuotų žemės ūkio veiklą skatinančių konkursų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, LŽŪKT Pasvalio r. KB, LŪS PS, Joniškėlio I. Karpio ŽŪPM, PRS VVG, PRS BO, PRS NVO
1.1.2. uždavinys. Plėtoti ir kurti alternatyvias veiklas kaime				
1.1.2.1.	Skatinti alternatyvias žemės ūkiui veiklas Pasvalio rajone	Paremtų veiklų skaičius (vnt.) Įkurtų veiklų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS BO, PRS NVO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.2.2.	Skatinti tradicinių amatų centrų kūrimąsi ir plėtrą Pasvalio rajone	Įkurtų tradicinių amatų centrų skaičius (vnt.) Sertifikuotų amatininkų skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS BO, PRS NVO, PRS VVG, PRS kultūros įstaigos
1.1.2.3.	Skatinti vietinio maisto sistemų atsiradimą ir plėtojimą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Vietinio maisto sistemų (konkrečioje vietovėje gaminamų, perdirbamų ir vartojamų maisto produktų) skaičius (vnt.) Ūkio subjektų, dalyvaujančių vietinėse maisto sistemose, skaičius (vnt.) Sutvarkytos ir pritaikytos infrastruktūros vietinėms maisto sistemoms skaičius (vnt.) Taikytų rinkodaros priemonių vietinėms maisto sistemoms skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA, PRS BO, PRS VVG, PRS ūkininkai, įstaigos, viešojo maitinimo įmonės, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.2.4.	Įžuvinti vandens telkinių Pasvalio rajone	Įžuvintų vandens telkinių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS BO, PRS NVO, PRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2. tikslas. Investicijas ir konkurencingumą skatinančios ekonominės aplinkos kūrimas				
1.2.1. uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto ir logistikos bei perdirbamosios pramonės verslų atsiradimui, plėtrai ir investicijų pritraukimui				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriaus	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.2.1.1.	Suformuoti žemės sklypus investuotojams Pasvalio rajone	Suformuotų žemės sklypų plotas (ha)	2021–2027	PRSA
1.2.1.2.	Parengti Pasvalio rajono ekonominės plėtros ir investicijų pritraukimo plėtros galimybių studiją	Parengta galimybių studija	2021–2027	PRSA
1.2.1.3.	Parinkti ir paruošti naują / regeneruotą pramonės teritoriją laisvosios ekonominės zonos (toliau – LEZ) filialo, pramonės parko (toliau – PP) filialo kūrimui Pasvalio rajone, sukuriant ir (arba) plečiant inžinerinę infrastruktūrą	Parinkta ir paruošta teritorija	2023–2027	PRSA, šalies LEZ ir PP, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.4.	Parinkti ir paruošti esamas ar apleistas buvusias pramonės teritorijas Pasvalio rajone, robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto ir logistikos bei perdirbamosios pramonės veiklai, sukuriant ir (arba) plečiant inžinerinę infrastruktūrą	Paruoštų teritorijų skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.5.	Kurti, skatinti kurti ir (arba) plėsti verslo centrus, verslo slėnius, verslo inkubatorius, kūrybines dirbtuves, kultūros ir kūrybines industrijas Pasvalio rajono savivaldybėje	Įkurtų ir (arba) išplėstų verslo centrų, verslo slėnių, verslo inkubatorių, kūrybinių dirbtuvių, kultūros ir kūrybinių industrijų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.6.	Sutvarkyti, pritaikyti ir plėsti kitą verslui svarbią bei investicijų pritraukimui palankią infrastruktūrą Pasvalio rajone	Įrengtos ir (arba) atnaujintos infrastruktūros skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.7.	Kurti ir skatinti kurti verslo klasterius Pasvalio rajono savivaldybėje	Įkurtų verslo klasterių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS asocijuotos verslo struktūros, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, verslo skatinimo institucijos
1.2.1.8.	Išnaudoti kontaktų paieškos šalyje ir užsienyje mechanizmą, siekiant pritraukti investuotojus, konkrečių paslaugų ir (arba) prekių užsakovus į Pasvalio rajoną	Sukurtas kontaktų paieškos šalyje ir užsienyje mechanizmas (programa/ duomenų bazė) Pritrauktų investuotojų, paslaugų ir (arba) prekių užsakovų skaičius (asmenys)	2023–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS BO, PRS NVO, PRS VVG, PRS asocijuotos verslo struktūros, verslo skatinimo institucijos

1.2.2. uždavinys. Gerinti verslo paramos bei informavimo sistemą

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriai	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.2.2.1.	Teikti techninę ir metodinę pagalbą Pasvalio rajono savivaldybės verslininkams, verslo įmonėms, asmenims, ketinantiems pradėti verslą, investuotojams	Verslininkų, verslo įmonių, asmenų, ketinančių pradėti verslą, investuotojų, kuriems suteikta techninė ir metodinė pagalba skaičius (vnt./ asmenys) Išleistų leidinių, straipsnių, lankstinukų skaičius (vnt.) Išsiųstų elektroninių naujienlaiškių skaičius (vnt.) Pateikta informacija Pasvalio rajono savivaldybės, kitų Savivaldybės įstaigų interneto svetainėse (kartai per metus) Suteiktų konsultacijų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS VVG, PRS asocijuotos verslo struktūros, verslo skatinimo institucijos, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Pasvalio skyrius (toliau – Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Pasvalio sk.)
1.2.2.2.	Vykdyti rinkodaros priemones, pristatant Pasvalio rajono verslą, verslo plėtojimo ir investavimo į rajoną galimybes	Verslo misijų/ susitikimų/ parodų ir mugių, kuriose dalyvauta, skaičius (vnt.) ir dalyvių jose skaičius (asmenys) Įgyvendintų rinkodaros priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS VVG, LŪS PS, PRS asocijuotos verslo struktūros, verslo skatinimo institucijos, PRS verslo įmonės, verslininkai
1.2.2.3.	Nuolat vertinti, atnaujinti bei taikyti mokesčių lengvatas bei kitas finansines skatinimo priemones Pasvalio rajono investuotojams, verslo įmonėms ir verslininkams (ypatingai investuojantiems į nutolusias rajono teritorijas)	Įvertinta ir (arba) atnaujinta mokesčių lengvatų/ mokestinių paskatų teikimo tvarka Verslo įmonių ir (arba) verslininkų, investuotojų, kuriems suteiktos lengvatos, skaičius (vnt./ asmenys)	2023–2027	PRSA, PRS VVG, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Pasvalio sk.
1.2.2.4.	Skatinti didelės apimties robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto ir logistikos bei perdirbamosios pramonės projektų įgyvendinimą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje, teikiant „žaliojo koridoriaus“ principu taikomas investuotojo įsikūrimo procedūras	„Žaliojo koridoriaus“ principu taikomos investuotojo įsikūrimo procedūros pritaikymas ir diegimas Savivaldybės administracijoje ir jai pavaldžiose įstaigose Įgyvendintų didelės apimties projektų, kuriems taikytos „žaliojo koridoriaus“ principu taikomos investuotojo įsikūrimo procedūros, skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA, PRS VVG, asocijuotos verslo struktūros, verslo skatinimo institucijos
1.2.2.5.	Rengti ir įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės smulkaus verslo skatinimo programą	Parengtų ir įgyvendintų programų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
1.2.3. uždavinys. Aktyvinti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą, gyventojų verslumą bei ekonominį mobilumą				
1.2.3.1.	Skatinti ir stiprinti privataus ir viešojo sektorių partnerystę Pasvalio rajone	Parengtų ir įgyvendintų bendrų projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, verslo skatinimo institucijos, asocijuotos verslo struktūros, verslo

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriai	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
				įmonės, verslininkai, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Pasvalio sk.
1.2.3.2.	Gerinti Pasvalio rajono savivaldybės administracijos, verslo, asocijuotų verslo struktūrų ir verslo skatinimo institucijų bendradarbiavimą	Parengtų ir įgyvendintų bendrų projektų skaičius (vnt.) Pasirašytų bendradarbiavimo sutarčių skaičius (vnt.) Įgyvendintų bendradarbiavimo iniciatyvų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, verslo skatinimo institucijos, asocijuotos verslo struktūros, PRS verslo įmonės, verslininkai Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Pasvalio sk.
1.2.3.3.	Organizuoti ir populiarinti verslumą skatinančius, gerąją verslo patirtį viešinančius renginius, verslo iniciatyvos Pasvalio rajone	Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Sėkmingo verslo pavyzdžių pristatymo skaičius per metus (vnt.) Paremtų ir įgyvendintų iniciatyvų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS asocijuotos verslo struktūros, verslo skatinimo institucijos, PRS verslo įmonės, verslininkai
1.2.3.4.	Skatinti Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių įmonių dalyvavimą šalies, Europos ir pasaulio verslo tinkluose/ asociacijose/ struktūrose	Verslo įmonių, dalyvaujančių šalies, Europos, pasaulio verslo tinkluose/ asociacijose/ struktūrose, skaičius (vnt.) Verslo įmonių, pasinaudojusių šalies, Europos, pasaulio verslo tinklų/ asociacijų/ struktūrų paslaugomis ir pagerinusių gamybos ar paslaugų teikimo technologiją ir (arba) sukūrusių naują produktą ar paslaugą, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS VVG, PRS verslo įmonės, verslininkai
1.2.3.5.	Palaikyti ir skatinti „jauno verslo“, nuotoliniu būdu dirbančių gyventojų „ekosistemas“ Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Veikiančių tradicinių verslo bendradarbiystės centrų („spiečių“) skaičius (vnt.) Veikiančių naujo tipo verslo bendradarbiystės formų („hubai“) skaičius (vnt.) Kultūros, švietimo, kitų Savivaldybės valdomų pastatų, kuriose netradicinės ir (arba) nenaudojamos erdvės būtų išnaudojamos nuotoliniu būdu dirbančių gyventojų poreikiams, skaičius (vnt.) Verslo įmonių ir verslininkų, pasinaudojusių naujų formų aktyvios darbo rinkos politikos priemonėmis (parama savarankiškam užimtumui; priemonės pašalinant perteklinius ribojimus	2023–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Pasvalio sk.

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriai	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		(tikslinės grupės amžius, juridinio asmens forma ir t.t.), skaičius (vnt.)		
1.2.3.6.	Remti ir organizuoti Pasvalio rajono savivaldybės verslo įmonių darbuotojų ir vadovų, verslininkų mokymus	Suorganizuotų ir (arba) lankytojų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS asocijuotos verslo struktūros, verslo skatinimo institucijos
1.2.3.7.	Skatinti ekologinių inovacijų robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto ir logistikos bei perdirbamosios pramonės įmonėse atsiradimą ir naudojimą Pasvalio rajone	Suorganizuotų ir (arba) lankytojų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Surengtų vizitų, siekiant susipažinti su gerosios praktikos pavyzdžiais, skaičius (vnt.) Įmonių, savo veikloje 100 procentu naudojančių atsinaujinančius ir alternatyvius energijos šaltinius („renewables“), skaičius (vnt.) Įmonių, kurių šalutiniai produktai verčiami kitų pramonės įmonių žaliavomis ar energijos šaltiniu („zero waste“), skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA, PRS VVG, PRS verslo įmonės, verslininkai
1.2.3.8.	Taikyti gyventojų mobilumui skirtas aktyvios darbo rinkos politikos priemones, siekiant sudaryti sąlygas Pasvalio rajono savivaldybėje gyvenantiems ir darbo ieškantiems/įsidarbinusiems asmenims pasinaudoti kelionės į darbą kompensacija, dirbant apskrityje/ funkcinėje zonoje	Taikytų aktyvių darbo rinkos politikos priemonių skaičius (vnt.) Verslo įmonių ir (arba) verslininkų, investuotojų, kuriems sumažintas pelno mokesčių apmokestinamų pajamų dydis kelionės į darbą sąnaudomis, skaičius (vnt./ asmenys) Pasinaudojusių lengvata asmenų skaičius	2023–2027	PRSA, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Pasvalio sk.
1.2.3.9.	Diegti, pritaikyti ir įteisinti socialinio verslo modelius Pasvalio rajono savivaldybėje, taikant kompleksines priemones (paramą, viešųjų pirkimų rezervavimą, mokesťines lengvatas ir kt.)	Įdiegtų, pritaikytų ir įteisintų socialinio verslo modelių skaičius (vnt.) Įmonių, įstaigų ir organizacijų, kurioms pritaikytos socialinio verslo kompleksinės priemonės, skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Pasvalio sk., PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3. tikslas. Rajono turistinio patrauklumo didinimas				
1.3.1. uždavinys. Gerinti ir plėsti turizmo bei rekreacijos paslaugų infrastruktūrą, kokybę, prieinamumą				
1.3.1.1.	Kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti viešąją rekreacijos ir aktyvaus poilsio paslaugų infrastruktūrą Pasvalio rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų viešosios rekreacijos ir aktyvaus poilsio objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio TIC, PRS NVO, PRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriaus	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.3.1.2.	Skatinti kurti, kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti kaimo turizmo paslaugų infrastruktūrą Pasvalio rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų kaimo turizmo objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS kaimo turizmo sodybų savininkai, PRS NVO, PRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.3.	Skatinti kurti, kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti kulinarinio turizmo paslaugų infrastruktūrą Pasvalio rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų kulinarinio turizmo objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio TIC, PRS NVO, PRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.4.	Skatinti kurti, kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti pažintinio turizmo paslaugų infrastruktūrą Pasvalio rajone	Sukurtų, išplėstų ir (arba) atnaujintų pažintinio turizmo objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio TIC, PRS NVO, PRS VVG, PRS teritorijoje veikiantys regioniniai parkai, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.5.	Įrengti ir (arba) sutvarkyti poilsiavietes, stovyklavietes, kempingus, apžvalgos aikštes Pasvalio rajone	Įrengtų ir (arba) atnaujintų poilsiaviečių, stovyklaviečių, kempingų, apžvalgos aikštelių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio TIC, PRS NVO, PRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.6.	Įrengti, plėsti ir (arba) atnaujinti Pasvalio rajono savivaldybės turistinių ir rekreacinių objektų ženklinimo sistemą	Pastatytų informacinių stendų, kelio ženklų skaičius (vnt.) Įrengtų nuorodų, informacijos terminalų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio TIC, PRS NVO, PRS VVG, PRS teritorijoje veikiantys regioniniai parkai, PRS įstaigos bei organizacijos, užsiimančios turizmo veikla
1.3.1.7.	Tvarkyti ir prižiūrėti Pasvalio rajono savivaldybės turizmo bei rekreacijos objektus	Sutvarkytų ir prižiūrėtų turizmo bei rekreacijos objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
1.3.1.8.	Pritaikyti Pasvalio rajono savivaldybės turizmo bei rekreacijos objektus spec. poreikių asmenims	Turizmo ir rekreacijos objektų, pritaikytų spec. poreikių asmenims, skaičius	2021–2027	PRSA, Pasvalio TIC, Pasvalio muziejus, PRS NVO, PRS VVG, PRS įstaigos bei organizacijos, užsiimančios turizmo veikla
1.3.1.9.	Įgyvendinti Pasvalio rajono turizmo paslaugų bei produktų rinkodaros priemonės, siekiant gerinti ir plėsti turizmo paslaugų sektorių	Atliktų turizmo paslaugų tyrimų skaičius (vnt.) Suorganizuotų renginių turizmo paslaugų teikėjams skaičius (vnt.) ir dalyvių skaičius juose (asmenys) Parodų, mugių, kuriose dalyvauta, skaičius (vnt.) ir dalyvių jose skaičius (asmenys) Įgyvendintų rinkodaros, viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio TIC, Pasvalio muziejus, PRS įstaigos bei organizacijos užsiimančios turizmo veikla, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
1.3.1.10.	Gerinti Pasvalio TIC veiklą	Atnaujinta infrastruktūra	2021–2027	PRSA, Pasvalio TIC

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriaus	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		Įsigytų įrangos, įrenginių skaičius (vnt.) Nuolat atnaujinama ir prižiūrima interneto svetainė		
1.3.1.11.	Didinti ir skatinti turizmo produktų įvairovę ir pasiūlą Pasvalio rajone	Sukurtų naujų produktų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio TIC, Pasvalio Muziejus, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS įstaigos bei organizacijos, užsiimančios turizmo veikla
1.3.1.12.	Parengti Pasvalio rajono turizmo plėtros galimybių studiją	Parengta galimybių studija	2021–2027	PRSA
1.3.2. uždavinys. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai				
1.3.2.1.	Plėsti ir (arba) atnaujinti Pasvalio rajono savivaldybės kultūros bei gamtos paveldo objektų ženklinimo sistemą	Pastatytų informacinių stendų, kelio ženklų skaičius (vnt.) Įrengtų nuorodų, informacijos terminalų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, Pasvalio TIC, PRS teritorijoje veikiantys regioniniai parkai
1.3.2.2.	Sutvarkyti ir įteisinti Pasvalio rajono savivaldybės kultūros paveldo objektus ir pritaikyti juos turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai	Sutvarkytų, įteisintų ir pritaiktų kultūros paveldo objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2.3.	Sutvarkyti Pasvalio rajono savivaldybės dvarus ir dvarų teritorijas bei pritaikyti juos turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai	Sutvarkytų ir pritaiktų dvarų ir dvarų teritorijų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2.4.	Sutvarkyti Pasvalio rajono savivaldybės sakralinio paveldo objektus bei pritaikyti juos turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai	Sutvarkytų ir pritaiktų sakralinio paveldo objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2.5.	Sutvarkyti Pasvalio rajono savivaldybės technikos paveldo objektus bei pritaikyti juos turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai	Sutvarkytų ir pritaiktų technikos paveldo objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2.6.	Sutvarkyti Pasvalio rajono savivaldybės archeologinio paveldo objektus bei pritaikyti	Sutvarkytų ir pritaiktų archeologijos paveldo objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriaus	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
	juos turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai			
1.3.2.7.	Sutvarkyti Pasvalio rajono savivaldybės gamtos paveldo objektus ir pritaikyti juos turizmui, švietimui, kultūrai kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai	Sutvarkytų ir pritaikytų gamtos paveldo objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2.8.	Atlikti archeologinius tyrinėjimus kultūros paveldo teritorijose Pasvalio rajone	Atliktų archeologinių tyrinėjimų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.9.	Įgyvendinti Pasvalio rajono kultūros ir gamtos paveldo paslaugų bei produktų rinkodaros priemonės, siekiant gerinti ir plėsti turizmo paslaugų sektorių	Atliktų turizmo paslaugų tyrimų skaičius (vnt.) Suorganizuotų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių skaičius juose (asmenys) Parodų, mugių, kuriose dalyvauta, skaičius (vnt.) ir dalyvių jose skaičius (asmenys) Įgyvendintų rinkodaros, viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio TIC, Pasvalio Muziejus, PRS įstaigos bei organizacijos užsiimančios turizmo veikla, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
II PRIORITETAS. AUKŠTA GYVENIMO KOKYBĖ SOCIALIAI ATSAKINGAME IR PILIETIŠKAME RAJONE				
2.1. tikslas. Galimybių mokytis ir tobulėti visiems užtikrinimas				
2.1.1. uždavinys. Tobulinti ugdymo(-si) infrastruktūrą, aplinką ir materialinę bazę, diegti inovacijas				
2.1.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų infrastruktūrą	BUM, kuriose atnaujinta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS BUM
2.1.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų infrastruktūrą	Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų, kuriose atnaujinta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos
2.1.1.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo įstaigų infrastruktūrą	Neformaliojo vaikų švietimo įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS neformaliojo vaikų švietimo įstaigos
2.1.1.4.	Steigti universalius daugiavfunkčius centrus Pasvalio rajone	Įsteigtų universalių daugiavfunkčių centrų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
2.1.1.5.	Atnaujinti ir (arba) plėsti informacinių technologijų bazes ir (arba) elektronines paslaugas Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose	Ugdymo įstaigų, kuriose atnaujintos ir (arba) išplėtos informacinių technologijų bazės, skaičius (vnt.) Ugdymo įstaigų, kuriose atnaujintos ir (arba) išplėtos elektroninės paslaugos, skaičius (vnt.) Atnaujintų ir (arba) sukurtų ugdymo įstaigų internetinių svetainių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos
2.1.1.6.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigų materialiąsias bei edukacines aplinkas	Ugdymo įstaigų, kuriose atnaujintos ir (arba) išplėtos materialiosios bei edukacinės aplinkos, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos
2.1.1.7.	Pritaikyti Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigų infrastruktūrą asmenims su negalia	Ugdymo įstaigų, kuriose pritaikyta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos
2.1.1.8.	Tobulinti mokinių pavėžėjimo paslaugas Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Įsigytų ir (arba) atnaujintų transporto priemonių skaičius (vnt.) Reguliarių maršrutų, pritaikytų mokinių poreikiams, skaičius (vnt.) Alternatyvių pavėžėjimo paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		Pavežamų mokinių dalis nuo bendro besimokančiųjų skaičiaus (procentai)		
2.1.2. uždavinys. Gerinti švietimo paslaugų kokybę, veiksmingumą ir prieinamumą				
2.1.2.1.	Tobulinti Pasvalio rajono savivaldybės mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklų vadovų kompetencijas ir kvalifikaciją	Suorganizuotų ir (arba) lankytų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, Pasvalio ŠPT, PRS ugdymo įstaigos
2.1.2.2.	Pritraukti mokytojus dirbti į Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigas	Sukurta sistema Mokytojų, pasinaudojusių taikytomis priemonėmis, lengvatomis, skaičius (asmenys) Pradėjusių dirbti asmenų skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos
2.1.2.3.	Vykdyti gerai besimokančių ir aukštus rezultatus pasiekusių Pasvalio rajono savivaldybės mokinių skatinimą	Sukurta sistema Mokinių, kuriems pritaikytos skatinimo priemonės, skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos
2.1.2.4.	Užtikrinti švietimo, socialinės, psichologinės pagalbos teikimą Pasvalio rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams bei jų tėvams (globėjams)	Suteiktų psichologo, socialinio pedagogo, socialinio darbuotojo konsultacijų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio ŠPT, PRS ugdymo įstaigos
2.1.2.5.	Sudaryti sąlygas Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigų ugdytiniams užimtumui visą dieną	Įstaigų, kuriose vykdomos NVŠ programos, skaičius (vnt.) Laisvųjų mokytojų, teikiančių NVŠ programos, skaičius (asmenys) Vaikų, dalyvaujančių NVŠ programose, dalis nuo visų ugdytinių skaičiaus (proc.) Įkurtų visos dienos mokyklų/ klasių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos, PRS NVO, PRS JO, PRS BO, PRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.1.2.6.	Rengti ir įgyvendinti vaikų ir jaunimo socializacijos programas, įskaitant vaikų ir jaunimo vasaros poilsio stovyklas bei vasaros edukacines programas, Pasvalio rajono savivaldybėje	Parengtų ir įgyvendintų programų skaičius (vnt.) Veikiančių įstaigų, įmonių ir asociacijų, kurios teikia vaikų vasaros poilsio stovyklų/ vasaros edukacinių programų paslaugas vaikams ir jaunimui, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS JO, PRS BO, PRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.1.2.7.	Skatinti ir remti ugdymo įstaigų vykdomus projektus Pasvalio rajone	Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.1.2.8.	Skatinti steigti privačias ugdymo įstaigas Pasvalio rajone	Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, privatus fiziniai ir juridiniai asmenys
2.1.3. uždavinys. Siekti robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto ir logistikos, žemės ūkio ir pramonės kryptių profesinio orientavimo, skatinti mokymąsi visą gyvenimą				
2.1.3.1.	Diegti Pasvalio rajono savivaldybės BUM bei ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose specializuotas robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto ir logistikos, žemės ūkio ir pramonės kryptių neformaliojo švietimo programas	BUM, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos, kuriose įdiegtos specializuotos neformaliojo švietimo programos, skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA, PRS BUM ir ikimokyklinio bei priešmokyklinio ugdymo įstaigos
2.1.3.2.	Steigti ir įveiklinti gamtos, technologijų, inžinerijos, matematikos ir kūrybiškumo ugdymo atviros prieigos centrus ir (arba) užtikrinti jų tinklaveiką Pasvalio rajono savivaldybėje	Įsteigtų ir (arba) veikiančių atviros prieigos centrų skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, Joniškėlio I. Karpio ŽŪPM, šalies mokslo ir mokymo įstaigos
2.1.3.3.	Taikyti tikslinį profesinį robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto ir logistikos, žemės ūkio ir pramonės kryptių orientavimą, perkvalifikavimą ir aktyvios darbo rinkos politikos priemones Pasvalio rajono savivaldybėje	Taikytų profesinio orientavimo priemonių skaičius (vnt.) Taikytų profesinio perkvalifikavimo priemonių skaičius (vnt.) Taikytų aktyvių darbo rinkos politikos priemonių skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, Joniškėlio I. Karpio ŽŪPM, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Pasvalio sk., šalies mokslo ir mokymo įstaigos
2.1.3.4.	Prisidėti prie dualinės profesinės mokymo sistemos kūrimo bei įgyvendinimo, bendradarbiaujant su Pasvalio rajono savivaldybės verslo įmonėmis, verslininkais ir investuotojais	Investuotojų, verslo įmonių ir verslininkų, dalyvaujančių dualinėje profesinio mokymo sistemoje, skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA, Joniškėlio I. Karpio ŽŪPM, PRS verslo įmonės ir verslininkai, šalies mokslo ir mokymo įstaigos
2.1.3.5.	Informuoti ir konsultuoti visuomenę apie Pasvalio rajono savivaldybėje vykdomą profesinį orientavimą bei perkvalifikavimą	Sukurta informavimo ir konsultavimo sistema Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, Joniškėlio I. Karpio ŽŪPM, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Pasvalio sk., šalies mokslo ir mokymo įstaigos
2.1.3.6.	Plėtoti Pasvalio rajono savivaldybės suaugusiųjų neformaliojo švietimo veiklas	Suorganizuotų renginių, mokymų, kursų, seminarų (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio ŠPT, PTAU, Pasvalio VB, Pasvalio muziejus, Pasvalio VSB, PRS NVO, PRS JO, PRS BO, PRS VVG,

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		Igyvendintų projektų skaičius (vnt.)		PRS privatus fiziniai ir juridiniai asmenys
2.1.3.7.	Skatinti ir remti projektus, skirtus mokymuisi visą gyvenimą, Pasvalio rajone	Igyvendintų projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo ir kultūros įstaigos, PTAU, PRS NVO, PRS JO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatus fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2. tikslas. Kultūrinės veiklos skatinimas bei puoselėjimas				
2.2.1. uždavinys. Įveiklinti kultūros paslaugų infrastruktūrą turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai				
2.2.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės kultūros įstaigų infrastruktūrą	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos
2.2.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės kultūros įstaigų informacinių technologijų bazę ir elektronines paslaugas	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta informacinių technologijų bazė, skaičius (vnt.) Pagerintų ir naujai suteiktų kultūros elektroninių paslaugų skaičius (vnt.) Atnaujintų ir (arba) sukurtų kultūros įstaigų internetinių svetainių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos
2.2.1.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės kultūros įstaigų materialinę bei edukacinę aplinkas	Kultūros įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta materialinė bei edukacinė aplinka, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos
2.2.1.4.	Pritaikyti Pasvalio rajono savivaldybės viešąsias erdves įvairių renginių organizavimui, meno ekspozicijoms, kultūros poreikiams	Suformuotų kultūrinių erdvių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos
2.2.1.5.	Įveiklinti Pasvalio rajono savivaldybės kultūros įstaigų infrastruktūrą ir kultūros paslaugas europiniams, nacionaliniams, regioniniams keliams (turizmui), švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai (pvz., bendradarbiystės erdvėms)	Įveiklintos kultūros įstaigų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.) Mėgėjų meno kolektyvų, NVO bei BO, kurie pasinaudojo kultūros įstaigų baze, skaičius (vnt. per metus) Įveiklintų kultūros paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS mėgėjų meno kolektyvai
2.2.2. uždavinys. Gerinti sąlygas visiems gyventojams ir amžiaus grupėms dalyvauti kultūrinėje veikloje, kultūros vartojime				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.2.2.1.	Organizuoti, skatinti, finansuoti ir viešinti vietinius, regioninius, nacionalinius bei tarptautinius kultūros renginius, programas ir projektus Pasvalio rajone bei dalyvauti juose	Suorganizuotų ir (arba) lankytų kultūros renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės
2.2.2.2.	Įgyvendinti įvairias rinkodaros priemones, skirtas Pasvalio rajono savivaldybės kultūros, kultūros paslaugų bei organizuojamų renginių informacijos sklaidai	Įgyvendintų rinkodaros priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės
2.2.2.3.	Kelti Pasvalio rajono savivaldybės kultūros įstaigų vadovų, kultūros ir meno darbuotojų kvalifikaciją, plėtoti jų kompetencijas	Suorganizuotų ir (arba) lankytų, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Kvalifikaciją kėlusius kultūros įstaigos vadovų, kultūros ir meno darbuotojų skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos
2.2.2.4.	Skatinti ir remti Pasvalio rajono savivaldybės kultūros organizacijų, meno mėgėjų kolektyvų, atskirų menininkų veiklą	Paskatintų kultūros organizacijų, meno mėgėjų kolektyvų, menininkų skaičius (vnt. / asmenys)	2021–2027	PRSA
2.2.2.5.	Plėtoti Pasvalio rajono kultūrinę veiklą, įtraukiant socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir jų šeimas	Į renginius įtrauktų socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičius Suteiktų vežimo į kultūros renginius paslaugų skaičius (vnt.) ir vežtų asmenų skaičius	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės
2.2.2.6.	Gerinti ir plėsti Pasvalio rajono savivaldybės kultūros paslaugas, didinti jų prieinamumą	Naujai sukurtų kultūros paslaugų skaičius (vnt.) Patobulintų, pagerintų kultūros paslaugų skaičius (vnt.) Asmenų, besinaudojančių kultūros paslaugomis, procentas nuo visų gyventojų skaičiaus (procentas)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės
2.2.2.7.	Rengti ir įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės kultūros programą	Įgyvendintų programų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
2.2.2.8.	Rengti ir įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės leidybos programą	Įgyvendintų programų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
2.2.2.9.	Skatinti savanorystę Pasvalio rajone organizuojamuose renginiuose	Savanorių skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS JO, su jaunimu

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		Suorganizuotų renginių, kuriuose dirbo savanoriai, skaičius (vnt.)		dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės
2.3. tikslas. Socialinės atsakomybės užtikrinimas				
2.3.1. uždavinys. Gerinti socialinių paslaugų infrastruktūrą				
2.3.1.1.	Atnaujinti ir plėsti Pasvalio rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų infrastruktūrą	Socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.1.2.	Atnaujinti ir plėsti Pasvalio rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų informacinių technologijų aplinką bei elektronines paslaugas	Socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, kuriose atnaujinta ir (arba) išplėsta informacinių technologijų aplinka/ elektroninės paslaugos, skaičius (vnt.) Įdiegtų ir (arba) pagerintų elektroninių paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.1.3.	Atnaujinti ir gerinti Pasvalio rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų materialinę aplinką	Socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, kuriose atnaujinta ir (arba) pagerinta materialinė aplinka, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.2. uždavinys. Teikti gyventojų poreikius atitinkančias, visiems prieinamas socialines paslaugas, plėsti jų įvairovę				
2.3.2.1.	Plėsti nestacionarias socialines paslaugas ir gerinti jų prieinamumą asmenims ir šeimoms, kuriems reikalinga pagalba, Pasvalio rajone	Suteiktų nestacionarių socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai nestacionarių sukurtų socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.3.2.2.	Plėsti ir gerinti dienos socialines paslaugas asmens namuose, integruojant į jas slaugos paslaugas, tobulinti šių paslaugų prieinamumą Pasvalio rajone	Suteiktų integruotų dienos socialinės globos paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.3.2.3.	Plėsti ir gerinti socialinę globą institucijose asmenims su negalia ir jų šeimoms Pasvalio rajone	Suteiktų socialinės globos paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų socialinės globos paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.3.2.4.	Plėsti ir gerinti ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos teikimą institucijose senyvo amžiaus ir neįgaliems asmenims Pasvalio rajone	Suteiktų ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.3.2.5.	Steigti savarankiško ir grupinio gyvenimo namus Pasvalio rajone	Isteigtų namų skaičius (vnt.) Suteiktų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.3.2.6.	Plėsti ir gerinti kitas socialines paslaugas Pasvalio rajone	Suteiktų socialinių paslaugų skaičius (vnt.) Naujai sukurtų socialinių paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.3.2.7.	Skatinti savanorystę socialinių paslaugų teikimo srityje Pasvalio rajone	Savanorių skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.3.2.8.	Tobulinti Pasvalio rajono socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų vadovų, socialinių darbuotojų, socialinių darbuotojų padėjėjų kompetencijas ir kvalifikaciją	Suorganizuotų ir (arba) lankytų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.2.9.	Rengti ir įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės socialinių paslaugų planą	Parengtų ir įgyvendintų planų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
2.3.3. uždavinys. Skatinti socialinę integraciją ir mažinti socialinę atskirtį				
2.3.3.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės socialinio būsto fondą	Įsigytų socialinių būstų skaičius (vnt.) Pagerintų, pritaikytų socialinių būstų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
2.3.3.2.	Pritaikyti Pasvalio rajono savivaldybės viešuosius pastatus ir aplinką negalia turintiems asmenims	Viešųjų pastatų ir teritorijų, pritaikytų negalia turintiems asmenims, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
2.3.3.3.	Pritaikyti Pasvalio rajono savivaldybės gyvenamuosius būstus ir gyvenamąją aplinką asmenims su negalia	Pritaikytų gyvenamųjų būstų skaičius (vnt.) Teritorijų, kuriose pritaikyta gyvenamoji aplinka specialiųjų poreikių turintiems asmenims, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS daugiabučių namų savininkų bendrijos (toliau – DNSB)
2.3.3.4.	Plėsti Pasvalio rajono atviro jaunimo centro, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių veiklą, pradedant teikti socialinę atskirtį patiriančių jaunų asmenų integravimosi ar grįžimo į darbo rinką ir (arba) švietimo sistemą, visuomeninį gyvenimą paslaugas	Pradėtų naujai teikti paslaugų jaunimui skaičius (vnt.) Įstaigų, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių, pradėjusių teikti naujas paslaugas jaunimui, skaičius (vnt.) Jaunų, socialinę atskirtį turinčių asmenų, kurie integravosi ar grįžo į darbo rinką ir (arba) ugdymo įstaigą, skaičius (asmenys)	2023–2027	PRSA, Pasvalio AJC, Pasvalio VB, PRS ugdymo įstaigos, PRS JO, neformalios jaunimo grupės, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Pasvalio sk.

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.3.3.5.	Kurti ir (arba) pritaikyti Pasvalio rajono savivaldybėje specializuotas programas, skirtas institucinę patirtį turinčių grupių (vaikų globos namų auklėtinių, laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų, neįgaliųjų, priklausomybes besigydančių asmenų ir kt.) integracijai į visuomenę	Sukurtų, pritaikytų ir įgyvendintų programų skaičius (vnt.) Institucinę patirtį turinčių asmenų, integruotų į visuomenę skaičius (asmenys)	2023–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.3.3.6.	Remti ir skatinti bendruomeninius socialinių inovacijų projektus Pasvalio rajono savivaldybėje, skirtus socialinei integracijai ir socialinės atskirties mažinimui	Paremtų ir paskatintų bendruomeninių socialinių inovacijų projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.3.3.7.	Rengti ir įgyvendinti ir (arba) dalyvauti rengiant emigrantų grąžinimo programą Pasvalio rajono savivaldybėje	Parengta ir įgyvendinta programa	2023–2027	PRSA
2.3.3.8.	Rengti ir įgyvendinti ir (arba) dalyvauti rengiant imigrantų integracijos programą Pasvalio rajono savivaldybėje	Parengta ir įgyvendinta programa	2023–2027	PRSA
2.3.4. uždavinys. Kurti palankią vaikui ir šeimai aplinką				
2.3.4.1.	Organizuoti budinčių globotojų, globėjų (rūpintojų), šeimynų, tėvų paiešką, atranką, mokymus, skatinti globą šeimoje Pasvalio rajone	Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Parengtų globėjų (rūpintojų) ir tėvų skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, privatūs fiziniai asmenys
2.3.4.2.	Gerinti socialinį darbą su šeimomis, kurių vaikai yra patekę į laikinąją ir nuolatinę globą, Pasvalio rajono savivaldybėje	Vaikų, sugrįžusių iš laikinosios ir nuolatinės globos į biologines šeimas, skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO
2.3.4.3.	Sudaryti sąlygas socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims gauti socialinę pagalbą kuo arčiau gyvenamosios vietos Pasvalio rajono savivaldybėje	Šeimų, kurioms teikiama atvejo vadyba ir socialinė priežiūra, skaičius Vienų gyvenančių asmenų, kuriems suteiktos socialinės paslaugos skaičius	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO
2.3.4.4.	Skatinti Pasvalio rajono bendruomeninių šeimų namų veiklą teikiant kompleksines	Suteiktų kompleksinių paslaugų skaičius (vnt.) Šeimų, gavusių kompleksines paslaugas, skaičius	2021–2027	PRSA, PRS NVO

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
	paslaugas šeimai gerinanti šių paslaugų prieinamumą			
2.3.4.5.	Kurti šeimai artimos aplinkos socialinės globos teikimą vaikams netekusiems tėvų globos bendruomeniniuose vaikų globos namuose ir skatinti vaikų dienos centrų ir kitų užimtumo paslaugų vaikams tinklo plėtrą bendruomenėse	Įsteigtų bendruomeninių vaikų globos namų skaičius (vnt.) ir globojamų vaikų skaičius (asmenys) Vaikų dienos centrų skaičius (vnt.) ir juos lankančių vaikų skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO
2.3.4.6.	Teikti informaciją apie Pasvalio rajono savivaldybėje teikiamas socialines paslaugas šeimai	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO
2.3.4.7.	Organizuoti pagalbos šeimai ir vaikams socialinių paslaugų paklausos ir pasiūlos, prieinamumo ir kokybės vertinimus Pasvalio rajono savivaldybėje	Atliktų vertinimų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO
2.4. tikslas. Gyventojų sveikatos išsaugojimas ir stiprinimas				
2.4.1. uždavinys. Modernizuoti ir optimizuoti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą				
2.4.1.1.	Atnaujinti ir optimizuoti Pasvalio rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą	Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriuose atnaujinta ir (arba) optimizuota infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų medicininę įrangą, materialinę aplinką	Sveikatos priežiūros įstaigų, kuriuose atnaujinta ir (arba) išplėsta medicininė įranga ir materialinė bazė, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.1.3.	Skatinti e. sveikatos informacinių sistemų diegimą Pasvalio rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigose	Informacinių technologijų diegimo ir plėtros lygis sveikatos priežiūros įstaigose, proc.	2021–2027	PRSA, PRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.1.4.	Optimizuoti medicinos punktų skaičių Pasvalio rajone	Optimizuotų medicinos punktų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2. uždavinys. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą				
2.4.2.1.	Gerinti sveikatos priežiūros paslaugas, diegti naujas bei didinti jų prieinamumą Pasvalio rajone	Naujai teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų skaičius (vnt.) Pagerintų/ patobulintų/ išplėstų sveikatos priežiūros paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2.2.	Spręsti sveikatos priežiūros specialistų trūkumo problemas Pasvalio rajono	Įdiegtas/ pritaikytas kompleksinio sveikatos priežiūros sistemos specialistų planavimo modelis	2023–2027	PRSA, PRS sveikatos priežiūros įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
	savivaldybėje, diegiant/ pritaikant kompleksinį sveikatos priežiūros sistemos specialistų planavimo modelį			
2.4.2.3.	Rengti ir kurti paskatų sistemą Pasvalio rajono savivaldybėje, siekiant pritraukti bei išlaikyti sveikatos priežiūros specialistus (gydytojus rezidentus, šeimos gydytojus ir kt.) rajono sveikatos priežiūros įstaigose	Sukurta paskatų sistema (planas/ programa) Atvykusių dirbti sveikatos priežiūros įstaigų specialistų skaičius (asmenys)	2023–2027	PRSA, PRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.3. uždavinys. Sudaryti sąlygas gyventojams stiprinti sveikatą, kurti ir vystyti su visuomenės sveikatos stiprinimu susijusias veiklas				
2.4.3.1.	Įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės specialiąją visuomenės sveikatos rėmimo programą	Įgyvendintų tikslinių programų skaičius (vnt.) Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio VSB
2.4.3.2.	Organizuoti ir vykdyti Pasvalio rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų visuomenės sveikatos priežiūrą	Ugdymo įstaigose organizuotų sveikatinimo renginių skaičius, tenkantis 1 000 mokinių (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio VSB, PRS ugdymo įstaigos
2.4.3.3.	Organizuoti ir vykdyti Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų sveikatos stiprinimą skatinančius renginius, mokymus, propaguoti sveiką gyvenseną, skatinti bendruomenines sveikatinimo iniciatyvas	Suorganizuotų sveikatos ugdymo ir mokymo renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.) Įgyvendintų renginių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio VSB, PRS sveikatos priežiūros įstaigos, PRS ugdymo įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.4.3.4.	Organizuoti ir vykdyti Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną	Stebėtų visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių skaičius (vnt.) Atliktas Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų gyvenamosios tyrimas	2021–2027	PRSA, Pasvalio VSB
2.4.3.5.	Gerinti Pasvalio VSB veiklą	Įsigytos įrangos, priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio VSB
2.4.3.6.	Tobulinti Pasvalio rajono savivaldybės sveikatos priežiūros specialistų kvalifikaciją ir kompetencijas	Suorganizuotų ir (arba) lankytų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, Pasvalio VSB, PRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.3.7.	Pritraukti savanorius į Pasvalio rajono savivaldybės sveikatos priežiūros sistemą	Savanorių skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, Pasvalio VSB, PRS sveikatos priežiūros įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.4.4. uždavinys. Didinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportišką bendruomenę				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.4.4.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės infrastruktūrą	Atnaujintos ir (arba) naujai įrengtos lauko/ vidaus sporto infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio sporto mokykla, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.4.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti sporto infrastruktūrą prie Pasvalio rajono ugdymo įstaigų	Ugdymo įstaigų, kuriose atnaujinta ir (arba) įrengta sporto infrastruktūra, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos
2.4.4.3.	Atnaujinti, plėsti ir (arba) nuomotis sporto inventorių Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose	Ugdymo įstaigų, kuriose atnaujintas ir (arba) išplėstas sporto inventorių, skaičius (vnt.) Ugdymo įstaigų, kurios nuomojo (-si) sporto inventorių, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos
2.4.4.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti bendruomeninę fizinio aktyvumo infrastruktūrą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vaikų žaidimo aikštelių skaičius (vnt.) Įrengtų atnaujintų sporto aikštelių skaičius (vnt.) Įrengtų lauko treniruoklių skaičius (vnt.) Įrengtų kitų fizinio aktyvumo infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.4.4.5.	Vystyti naujas sporto šakas Pasvalio rajone	Pradėtų teikti naujų sporto šakų skaičius (vnt.) ir sportuojančiųjų jose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, Pasvalio sporto mokykla, PRS sporto organizacijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.4.6.	Mokyti plaukti Pasvalio rajono savivaldybės mokinius, besimokančius pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas	Išmokyti plaukti mokinių, besimokančių pagal priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas, dalis (procentas)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos, PRS sporto organizacijos
2.4.4.7.	Organizuoti ir skatinti organizuoti sporto renginius Pasvalio rajone bei dalyvauti juose	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų sporto renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos, PRS sporto organizacijos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.4.4.8.	Sudaryti sąlygas asmenims su negalia dalyvauti Pasvalio rajone organizuojamose sportinėse veiklose	Sportuojančiųjų neįgalųjų skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos, PRS sporto organizacijos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.4.4.9.	Skatinti ir remti sporto veiklas, sporto organizacijas ir sportininkus Pasvalio rajone	Paskatintų sporto organizacijų skaičius (vnt.) Paskatintų sportininkų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio sporto mokykla, PRS sporto organizacijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.4.10.	Skatinti savanorystę Pasvalio rajono savivaldybės sportinėje veikloje	Savanorių skaičius (asmenys) Suorganizuotų sporto renginių, kuriuose dirbo savanoriai, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos, PRS sporto organizacijos, PRS NVO, PRS JO, PRS BO, PRS VVG

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.4.4.11.	Tobulinti Pasvalio rajono savivaldybės trenerių ir sporto mokytojų kvalifikaciją ir kompetencijas	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos, PRS sporto organizacijos
2.4.4.12.	Pritraukti sporto specialistų į Pasvalio rajono savivaldybės įstaigas bei sporto organizacijas	Sporto įstaigų, kuriose pradėjo dirbti specialistai, skaičius (vnt.) Pradėjusių dirbti asmenų skaičius	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos, PRS sporto organizacijos
2.5. tikslas. Bendruomeniškumo ugdymas				
2.5.1. uždavinys. Vystyti jaunimui palankią aplinką, infrastruktūrą, plėsti ir skatinti jaunimo veiklas bei užimtumą				
2.5.1.1.	Vystyti jaunimui palankią infrastruktūrą Pasvalio rajono savivaldybėje	Pritaikytos infrastruktūros jaunimui skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS JO, PRS NVO, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS VVG
2.5.1.2.	Steigti atvirus jaunimo centrus, atviras jaunimo erdves Pasvalio rajono savivaldybėje	Įsteigtų AJC skaičius (vnt.) Įsteigtų AJE skaičius (vnt.) Įgyvendintų AJC ir AJE projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS VVG, PRS NVO
2.5.1.3.	Plėtoti mobilią darbą su jaunimu Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Įgyvendintų projektų, skirtų mobiliam darbui su jaunimu, skaičius (vnt.) Paslaugos gavėjų skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS VVG, PRS NVO
2.5.1.4.	Skatinti ir remti Pasvalio rajono jaunimo veiklos projektus, jaunimo organizacijų veiklą ir plėtrą	Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.) Įveiklintų jaunimo organizacijų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS JO
2.5.1.5.	Gerinti jaunimo informavimą ir konsultavimą Pasvalio rajone	Sukurta ir veikianti jaunimo informavimo sistema Jaunuolių, gavusių informavimo ir konsultavimo paslaugas, skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, PRS įstaigos ir organizacijos
2.5.1.6.	Didinti Pasvalio rajono jaunimo darbuotojų ir su jaunimu dirbančių asmenų kompetencijas ir gebėjimus	Suorganizuotų ir (arba) dalyvautų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS JO, PRS įstaigos ir organizacijos
2.5.1.7.	Plėtoti jaunimo savanorystę Pasvalio rajone	Jaunuolių savanorių skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS JO, PRS NVO, PRS VVG, PRS įstaigos ir organizacijos
2.5.2. uždavinys. Gerinti nevyriausybinių sektoriaus veiklos sąlygas, didinti jų įtrauktį				
2.5.2.1.	Remti, skatinti bei inicijuoti Pasvalio rajono nevyriausybinių organizacijų, bendruomeninių	Įgyvendintų projektų skaičius (vnt.) Paremtų NVO, BO skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
	organizacijų vykdomus projektus, didinant jų įtaką			
2.5.2.2.	Remti ir skatinti nevyriausybinių organizacijų, bendruomeninių organizacijų tinklo, jų narių skaičiaus plėtrą Pasvalio rajone	Naujai įkurtų asociacijų skaičius (vnt.) Naujai priimtų NVO, BO narių skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS VVG, PRS NVO, PRS BO
2.5.2.3.	Remti ir skatinti šaulių, skautų ir kitų valstybingumą, patriotinę savivoką bei solidarumą ugdančių organizacijų kūrimą ir plėtrą Pasvalio rajone	Naujai įkurtų asociacijų skaičius (vnt.) Naujai priimtų narių skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS VVG, PRS NVO, PRS BO, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, PRS įstaigos ir organizacijos
2.5.2.4.	Kurti/ pritaikyti paskatų sistemą Pasvalio rajono savivaldybėje, užtikrinančią nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninių organizacijų teikiamų paslaugų kokybės gerėjimą bei naujų mišrių viešųjų paslaugų atsiradimą	Sukurta/ pritaikyta paskatų sistema NVO, BO, kurios teikia mišrias viešąsias paslaugas, skaičius (vnt.) NVO, BO, kurių teikiamų paslaugų kokybė pagerėjo, skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, PRS įstaigos ir organizacijos
2.5.2.5.	Organizuoti ir skatinti Pasvalio rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų, bendruomeninių organizacijų lyderių, narių mokymus	Suorganizuotų mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.5.2.6.	Organizuoti ir skatinti nevyriausybinių organizacijoms, bendruomeninėms organizacijoms skirtus renginius Pasvalio rajone	Suorganizuotų ir (arba) lankytų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.5.2.7.	Sudaryti sąlygas Pasvalio rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijoms ir bendruomeninėms organizacijoms savo veikloms vykdyti naudotis viešąja infrastruktūra, materialine baze ir viešosiomis erdvėmis	NVO, bendruomenių, pasinaudojusių viešąja infrastruktūra, materialine baze, viešosiomis erdvėmis, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS kultūros įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG
2.5.2.8.	Rengti ir įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių strategijas	Parengtų ir įgyvendintų strategijų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.5.2.9.	Rengti ir įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės bendruomeninių organizacijų strategijas	Parengtų ir įgyvendintų strategijų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
III PRIORITETAS. ŠVARESNIŠ, IŠVYSTYTAS IR GERIAU PASIEKIAMAS RAJONAS				
3.1. tikslas. Rajono pasiekiamumo gerinimas				
3.1.1. uždavinys. Modernizuoti rajono susisiekimo infrastruktūrą				
3.1.1.1.	Atlikti Pasvalio rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių (gatvių) ir jų statinių inventorizaciją ir juos įteisinti	Inventorizuotų ir įteisintų vietinės reikšmės kelių (gatvių) ir jų statinių dalis (proc.)	2021–2027	PRSA
3.1.1.2.	Atnaujinti ir (arba) įrengti Pasvalio rajono savivaldybės gatves, vietinės reikšmės kelių, privažiavimo kelių, statinius, asfaltuoti žvyrkelius	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų gatvių, vietinės reikšmės kelių, privažiavimo kelių ilgis (km) Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų statinių skaičius (vnt.) Asfaltuotų žvyrkelių ilgis (km)	2021–2027	PRSA
3.1.1.3.	Atnaujinti ir (arba) įrengti tiltus Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų tiltų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.1.1.4.	Atnaujinti ir (arba) įrengti automobilių stovėjimo ir laikymo aikštes Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų automobilių stovėjimo ir laikymo aikštelių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.1.1.5.	Atnaujinti ir (arba) įrengti Pasvalio rajono savivaldybės įstaigų ir įmonių kiemus	Įstaigų ir įmonių, kuriuose atnaujinti ir (arba) įrengti kiemai, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
3.1.1.6.	Atnaujinti ir (arba) įrengti Pasvalio rajono savivaldybės daugiabučių gyvenamųjų namų kiemus	Daugiabučių gyvenamųjų namų, kuriuose atnaujinti ir (arba) įrengti kiemai, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS DNSB
3.1.1.7.	Prioritetine tvarka atnaujinti ir (arba) įrengti Pasvalio rajono savivaldybės transporto infrastruktūrą, susijusią su stambių investicinių projektų pritraukimu (panaudojant Kelių priežiūros ir plėtros programos (toliau – KPPP) lėšas)	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų transporto infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA
3.1.1.8.	Esamos Pasvalio rajono savivaldybės gatvių, vietinės reikšmės kelių, privažiavimo kelių, automobilių stovėjimo ir laikymo aikštelių infrastruktūros pritaikymas neįgaliesiems	Pritaikytos infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS DNSB
3.1.2. uždavinys. Įrengti darnaus judumo sistemų funkcionavimui būtiną fizinę bei intelektinę infrastruktūrą				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.1.2.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti pėsčiųjų, dviračių ir kito bevariklio transporto priemonių infrastruktūrą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų pėsčiųjų takų ilgis (km) Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų dviračių takų ilgis (km) Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų kitų bevariklio transporto priemonių infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.1.2.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės viešojo transporto infrastruktūrą	Atnaujinta/ rekonstruota autobusų stotis Įrengtų ir (arba) atnaujintų autobusų stotelių skaičius (vnt.) Autobusų stotelių, pritaikytų specialiųjų poreikių turintiems asmenims, skaičius (vnt.) Įgyvendintų alternatyviais degalais varomų transporto priemonių infrastruktūros projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.1.2.3.	Įsigyti ekologiškas viešojo transporto priemones Pasvalio rajono savivaldybėje	Įsigytų ekologiškų transporto priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, įmonės ir privatūs vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslaugas
3.1.2.4.	Įrengti elektromobilių įkrovimo stoteles Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų elektromobilių įkrovimo stotelių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS verslo įmonės, verslininkai
3.1.2.5.	Atnaujinti ir (arba) diegti saugaus eismo priemones bei intelektines transporto sistemas Pasvalio rajone	Atnaujintų ir (arba) įdiegtų saugaus eismo priemonių skaičius (vnt.) Modernizuotų šviesoforinių sankryžų/ pėsčiųjų perėjų/ sankryžų skaičius (vnt.) Įdiegtų kitų intelektinių transporto sistemų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.1.2.6.	Rengti ir įgyvendinti eismo saugumą didinančias programas Pasvalio rajono savivaldybėje	Parengtų ir įgyvendintų saugaus eismo programų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS ugdymo įstaigos, Pasvalio rajono policijos komisariatas (toliau – Pasvalio PK)
3.1.2.7.	Įrengti privataus ir viešojo transporto jungties aikštes (<i>Park and Ride, Bike and Ride</i>) bei diegti dviračių dalijimosi sistemas (<i>Bike sharing</i>) Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų privataus ir viešojo transporto jungties aikštelių skaičius (vnt.) Įdiegta dviračių dalijimosi sistema	2023–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.1.2.8.	Pasirengti Pasvalio miesto darnaus judumo planą	Parengtas planas	2021–2027	PRSA
3.1.3. uždavinys. Gerinti rajono gyventojų mobilumą				
3.1.3.1.	Remti gyventojų mobilumo paslaugas ir produktus, intelektinių transporto sistemų ir inovatyvių technologijų kūrimą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje, integruojant į bendrą regiono/ funkcinės zonos sistemą	Sukurtų mobilumo paslaugų ir produktų skaičius (vnt.) Įdiegta elektroninė bilietų pardavimo sistema (pasvaliečio kortelė) Įdiegta keleivių apskaitos sistema Įdiegtų intelektinių transporto sistemų ir inovatyvių technologijų, skirtų gyventojų mobilumui pagerinti, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, įmonės ir privatūs vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslaugas
3.1.3.2.	Remti ir skatinti alternatyvias pavėžėjimo iniciatyvas, kompensuojančias tradicinio viešojo transporto trūkumą Pasvalio rajono savivaldybėje, integruojant su regiono/ funkcinės zonos transporto sistemomis	Naujai teikiamų alternatyvių pavėžėjimo paslaugų skaičius (vnt.) Naudojamų kolektyvinių transporto priemonių kaimiškose teritorijose skaičius (vnt.) Naudojamo socialinio taksi (skirto socialiai pažeidžiamų gyventojų grupėms) skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.2. tikslas. Efektyvios inžinerinio aprūpinimo infrastruktūros vystymas daroje su gamtine aplinka				
3.2.1. uždavinys. Modernizuoti ir plėsti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūrą				
3.2.1.1.	Inventorizuoti vandens tiekimo tinklus ir vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo infrastruktūrą Pasvalio rajono savivaldybėje	Inventorizuotų vandens tiekimo tinklų ilgis (km) Inventorizuotų nuotekų tvarkymo tinklų ilgis (km)	2021–2027	PRSA, UAB „Pasvalio vandenys“
3.2.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti vandens tiekimo, vandens gerinimo ir buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūrą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir (arba) atnaujintų vandens kokybės gerinimo ir (arba) buitinių nuotekų valymo įrenginių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, UAB „Pasvalio vandenys“
3.2.1.3.	Inventorizuoti paviršinių nuotekų surinkimo tinklus ir valymo įrenginius Pasvalio rajono savivaldybėje	Inventorizuotų paviršinių nuotekų tinklų ilgis (km) Inventorizuotų valymo įrenginių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, UAB „Pasvalio vandenys“
3.2.1.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti paviršinių nuotekų infrastruktūrą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir (arba) atnaujintų paviršinių nuotekų tinklų ilgis (km) Įrengtų ir (arba) atnaujintų paviršinių nuotekų valymo įrenginių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, UAB „Pasvalio vandenys“

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.2.1.5.	Atnaujinti ir (arba) plėsti dumblo tvarkymo infrastruktūrą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų dumblo tvarkymo įrenginių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.2.1.6.	Likviduoti ir tamponuoti bešeimininkius ir nenaudojamus vandens gręžinius Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Likviduotų ir tamponuotų bešeimininkių ir nenaudojamų vandens gręžinių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.2.2. uždavinys. Vystyti efektyvią rajono viešąją energetinę infrastruktūrą, skatinti aplinką tausojančios energetikos gamybą ir vartojimą				
3.2.2.1.	Modernizuoti Pasvalio rajono daugiabučių gyvenamųjų namų pastatus, siekiant efektyvinti šilumos energijos suvartojimą	Modernizuotų daugiabučių gyvenamųjų namų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS DNSB, PRS daugiabučių namų administratoriai
3.2.2.2.	Modernizuoti Pasvalio rajono savivaldybės viešuosius pastatus, siekiant efektyvinti šilumos energijos suvartojimą	Modernizuotų viešųjų pastatų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
3.2.2.3.	Modernizuoti Pasvalio rajono savivaldybės šilumos ūkį	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų šilumos tinklų ilgis (km) Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų šilumos įrenginių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, AB „Panevėžio energija“
3.2.2.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės gatvių, kelių, viešųjų teritorijų apšvietimą, diegiant energiją taupančias priemones	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų šviestuvų skaičius (vnt.) Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų apšvietimo tinklų ilgis (km) Apšviestų gatvių, kelių ilgis (km)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
3.2.2.5.	Plėtoti ir skatinti ekologinių inovacijų, atsiradimą ir naudojimą Pasvalio rajono savivaldybės įstaigose ir organizacijose	Savivaldybės įstaigų ir organizacijų, savo veikloje 100 procentu naudojančių atsinaujinančius ir alternatyvius energijos šaltinius („renewables“), skaičius (vnt.)	2023–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3. tikslas. Švarios aplinkos užtikrinimas, kraštovaizdžio puoselėjimas				
3.3.1. uždavinys. Gerinti atliekų tvarkymo bei aplinkos išsaugojimo sistemą, vykdyti gyventojų aplinkosauginį švietimą				
3.3.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti komunalinių atliekų rūšiavimo surinkimo infrastruktūrą Pasvalio rajone	Įrengtų pusiau požeminių/ požeminių bendrojo naudojimo atliekų konteinerių aikštelių skaičius (vnt.) Įsigytų ir (arba) atnaujintų bendro naudojimo konteinerių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRATC, PRS atliekas tvarkančios įmonės

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
		Įsigytų individualių antrinių žaliavų rūšiavimo konteinerių skaičius (vnt.)		
3.3.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti biologiškai skaidžių atliekų surinkimo infrastruktūrą Pasvalio rajone	Įsigytų ir (arba) atnaujintų biologiškai skaidžių atliekų konteinerių/komposto dėžių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRATC, PRS atliekas tvarkančios įmonės
3.3.1.3.	Modernizuoti Pasvalio rajono atliekų tvarkymo sistemą	Įdiegtų alternatyvių atliekų tvarkymo metodų skaičius (vnt.) Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRATC, PRS atliekas tvarkančios įmonės
3.3.1.4.	Rengti, atnaujinti ir įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės aplinkos monitoringo programą	Parengtų, atnaujintų ir įgyvendintų programų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.3.1.5.	Šviesti ir teikti informaciją Pasvalio rajono gyventojams atliekų tvarkymo, aplinkos išsaugojimo klausimais	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.) Įsigytų priemonių, susijusių su visuomenės informavimu ir ekologiniu švietimu, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRATC, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS ugdymo įstaigos
3.3.1.6.	Organizuoti įvairius renginius, skatinančius tausoti aplinką, skatinti ir remti aplinkos apsaugos iniciatyvas Pasvalio rajono savivaldybėje	Suorganizuotų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Paremtų iniciatyvų skaičius (vnt.)	2010–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS ugdymo įstaigos, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3.1.7.	Įgyvendinti paramos asbesto turintiems gaminiams šalinti iš viešojo naudojimo ir gyvenamųjų pastatų programą Pasvalio rajone	Įgyvendinta programa	2021–2027	PRSA
3.3.2. uždavinys. Didinti kraštovaizdžio apsaugą bei patrauklumą				
3.3.2.1.	Inventorizuoti urbanizuotų teritorijų želdynus ir želdinius Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Inventorizuotų želdynų ir želdinių dalis (proc.)	2021–2027	PRSA
3.3.2.2.	Tvarkyti ir (arba) kurti Pasvalio rajono savivaldybės parkus, žaliąsias apsaugines zonas, želdynus	Sutvarkytų ir (arba) įkurtų parkų, žaliųjų ir apsaugos zonų, želdynų plotas (ha)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3.2.3.	Tvarkyti, formuoti, atkurti Pasvalio rajono kraštovaizdį ir (arba) jo elementus	Sutvarkytų ir (arba) suformuotų ir (arba) atkurktų kraštovaizdžio elementų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.3.2.4.	Valyti ir tvarkyti vandens telkinius ir jų pakrantes, gerinti vandens kokybę Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Išvalytų vandens telkinių plotas (ha) Sutvarkytų pakrančių ilgis (km)	2021-2027	PRSA
3.3.2.5.	Valyti ir tvarkyti praeityje užterštas teritorijas Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Sutvarkytų teritorijų plotas (ha)	2021-2027	PRSA
3.3.2.6.	Naikinti invazinius augalus ir gyvūnus Pasvalio rajone	Igyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.3.2.7.	Tvarkyti ir (arba) likviduoti Pasvalio rajono bešeimininkius, apleistus pastatus ir statinius bei aplink juos esančias teritorijas	Sutvarkytų ir (arba) likviduotų pastatų ir statinių skaičius (vnt.) Sutvarkytų teritorijų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.4. tikslas. Kitos rajono viešosios infrastruktūros vystymas ir plėtra				
3.4.1. uždavinys. Gerinti miesto ir kaimo gyvenamąją aplinką, tinkamai vystyti kitą viešąją infrastruktūrą				
3.4.1.1.	Kompleksiškai vystyti miesto gyvenamųjų teritorijų viešąją infrastruktūrą ir viešąsias erdves Pasvalio rajono savivaldybėje	Igyvendintų Pasvalio rajono savivaldybės miesto gyvenamųjų teritorijų kompleksinės plėtros projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.4.1.2.	Kompleksiškai vystyti kaimo gyvenamųjų teritorijų viešąją infrastruktūrą ir viešąsias erdves Pasvalio rajono savivaldybėje	Igyvendintų Pasvalio rajono savivaldybės kaimo gyvenamųjų teritorijų kompleksinės plėtros projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.4.1.3.	Vykdyti daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalinį sutvarkymą Pasvalio rajono savivaldybėje	Sutvarkytų daugiabučių gyvenamųjų kvartalų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS DNSB
3.4.1.4.	Atnaujinti ir sutvarkyti Pasvalio rajono savivaldybės viešąsias erdves, jas pritaikant gyventojų poreikiams, rekreacijai	Sutvarkytų viešųjų erdvių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.1.5.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės viešosios paskirties infrastruktūrą, ją pritaikant bendruomeniniams, visuomeniniams, verslo poreikiams	Sutvarkytos viešosios paskirties infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įmonės ir įstaigos, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.1.6.	Sutvarkyti maudymosi vietas, maudyklas Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Sutvarkytų maudyklų, maudymosi vietų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.2. uždavinys. Tobulinti savivaldybės viešojo ūkio paslaugas ir infrastruktūrą				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.4.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Pasvalio rajono savivaldybės kapinių teritorijas ir jų teikiamas paslaugas	Inventorizuotų kapinių ir jų teritorijų skaičius (vnt.) Atnaujintų ir išplėstų kapinių skaičius (vnt.) Įrengtas kolumbariumas	2021–2027	PRSA
3.4.1.2.	Užtikrinti tinkamą Pasvalio rajono savivaldybės viešojo ūkio paslaugų teikimą	Prižiūrimų kelių, gatvių ilgis (km) Prižiūrimų bendro naudojimo teritorijų plotas (ha) Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.4.1.3.	Įsigyti ir tinkamai naudoti viešojo ūkio įrangą, inventorių, įrankius Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje	Įsigytų naujų įrankių, inventoriaus, įrangos skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
3.4.1.4.	Užtikrinti ir plėtoti gyvūnų gerovės ir laikymo infrastruktūrą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Patobulintos ir (arba) naujai įrengtos infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.1.5.	Įgyvendinti priemones, mažinančias bešeimininkių gyvūnų, augintinių skaičių Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriaus	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
IV PRIORITETAS. SAUGUS RAJONAS IR EFEKTYVI SAVIVALDA				
4.1. tikslas. Savivaldybės įstaigų valdymo veiklos efektyvumo užtikrinimas				
4.1.1. uždavinys. Užtikrinti efektyvų savivaldybės įstaigų valdymą, gerinti žmogiškųjų išteklių kompetencijas, vystyti informacines technologijas				
4.1.1.1.	Organizuoti Pasvalio rajono savivaldybės administracijos darbuotojų ir politikų mokymus, siekiant stiprinti jų kompetencijas ir gebėjimus	Suorganizuotų mokymų, kursų seminarų, stažuočių, susitikimų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA
4.1.1.2.	Organizuoti Pasvalio rajono savivaldybės įstaigų ir organizacijų darbuotojų mokymus, siekiant stiprinti jų kompetencijas ir gebėjimus	Suorganizuotų mokymų, kursų seminarų, stažuočių, susitikimų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.3.	Igyvendinti lygias galimybes užtikrinančias priemones Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose ir organizacijose	Igyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.4.	Igyvendinti korupcijos prevencijos priemones Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose ir organizacijose	Parengta ir įgyvendinta korupcijos prevencijos programa ir priemonių planas	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.5.	Plėsti ir tobulinti vieno langelio principu veikiančias viešąsias paslaugas Pasvalio rajono savivaldybėje	Išplėstų/ patobulintų viešųjų paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
4.1.1.6.	Diegti ir (arba) atnaujinti kokybės vadybos sistemas Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose ir organizacijose	Įstaigų, kuriose įdiegta ir (arba) atnaujinta kokybės vadybos sistema, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.7.	Užtikrinti nuolatinį Pasvalio rajono savivaldybės viešųjų ir administracinių paslaugų modernizavimą	Įdiegtų efektyvumo vertinimo skaičius (vnt.) Supaprastintų/ sutrumpintų procesų dalis (procentas) Viešųjų ir administracinių paslaugų, kurioms pakeisti/ pritaikyti jų teikimo būdai, skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.8.	Atlikti gyventojų poreikių ir Pasvalio rajono savivaldybės lygiu teikiamų viešųjų paslaugų tyrimus, identifikuojant optimalų viešųjų paslaugų teikimo lygmenį bei apimtis	Atliktų apklausų/ tyrimų skaičius (vnt.) Atliktų e-apklausų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriaus	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.1.1.9.	Nuolat informuoti ir konsultuoti Pasvalio rajono savivaldybės gyventojus, bendruomenę ir socialinius partnerius Savivaldybės valdymo klausimais	Atliktų apklausų/ tyrimų skaičius (vnt.) Atliktų e-apklausų skaičius (vnt.) Suorganizuotų susitikimų (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.10.	Tobulinti ir prižiūrėti Pasvalio rajono savivaldybės interneto svetainę bei Pasvalio rajono savivaldybės įstaigų bei organizacijų interneto svetaines	Nuolatinė interneto svetainių priežiūra, teisės aktų, standartų atitikimas	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.11.	Diegti ir (arba) atnaujinti Pasvalio rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų informacines sistemas bei kompiuterinę įrangą, plėsti teikiamas elektronines paslaugas	Įdiegtų ir (arba) atnaujintų informacinių sistemų/ kompiuterinės įrangos skaičius (vnt.) Išplėstų/ naujai sukurtų elektroninių paslaugų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.1.12.	Skatinti gyventojus naudotis Pasvalio rajono savivaldybės teikiamomis viešosiomis elektroninėmis paslaugomis	Elektroninių viešųjų paslaugų dalis nuo visų teikiamų viešųjų paslaugų (procentas)	2021–2027	PRSA
4.1.1.13.	Įgyvendinti administracinės naštos mažinimo priemones Pasvalio rajono savivaldybėje	Įvertintų/ pakeistų administracinę naštą mažinančių teisės aktų skaičius (vnt.) Administracinę naštą mažinančių pakeistų/ sudarytų bendradarbiavimo sutarčių skaičius (vnt.) Suorganizuotų renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA
4.1.1.14.	Organizuoti ir užtikrinti savivaldybės bei valstybės perduotų funkcijų įgyvendinimą Pasvalio rajono savivaldybėje	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
4.1.1.15.	Gerinti Pasvalio rajono savivaldybės administracijos darbo aplinką ir užtikrinti darbo saugą	Išgytos įrangos, inventoriaus, baldų, transporto priemonių skaičius (vnt.) Išgytų darbo saugos priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
4.1.2. uždavinys. Vykdyti teritorinį, finansinį ir strateginį planavimą				
4.1.2.1.	Rengti ir (arba) atnaujinti Pasvalio rajono savivaldybės teritorijų planavimo dokumentus	Parengtų ir (arba) atnaujintų bendrųjų, specialiųjų ir detaliųjų planų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriaus	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.1.2.2.	Rengti ir (arba) atnaujinti Pasvalio rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų finansinio planavimo dokumentus	Parengtų ir (arba) atnaujintų dokumentų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.2.3.	Rengti ir (arba) atnaujinti Pasvalio rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų strateginio planavimo dokumentus	Parengtų ir (arba) atnaujintų dokumentų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.3. uždavinys. Gerinti Pasvalio rajono savivaldybės įvaizdį				
4.1.3.1.	Parengti ir įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės įvaizdžio formavimo strategiją	Parengta ir įgyvendinta strategija	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.3.2.	Teikti informaciją apie Pasvalio rajoną nacionaliniuose ir tarptautiniuose leidiniuose, interneto tinklapiuose, socialiniuose tinkluose, žiniasklaidos priemonėse	Publikuotų straipsnių, pranešimų skaičius (vnt.) Sukurtų TV/ radijo reportažų, filmų skaičius (vnt.) Įgyvendintų kitų viešinimo priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.3.3.	Plėtoti organizacinę kultūrą Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje, jos įstaigose ir organizacijose	Parengta programa Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.3.4.	Nuolat teikti informaciją, duomenis regioninio, nacionalinio lygmens institucijoms, prisidėti prie visuotinių erdvinių duomenų platformų kūrimo	Nuolatinis duomenų ir informacijos teikimas (tokioms duomenų platformoms kaip „Sumanūs regionai“, „Globali Lietuva“ ir t.t.)	2021–2027	PRSA
4.1.4. uždavinys. Skatinti bendradarbiavimą				
4.1.4.1.	Plėtoti Pasvalio rajono savivaldybės tarptautinį bendradarbiavimą	Naujų užsienio partnerių skaičius (vnt.) Suorganizuotų ir lankytų susitikimų, renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Įgyvendintų bendrų projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos
4.1.4.2.	Plėtoti Pasvalio rajono savivaldybės socialinių partnerių bendradarbiavimą bei partnerystę tarpusavyje ir su kitomis regiono, šalies bei užsienio įstaigomis ir organizacijomis	Suorganizuotų ir lankytų susitikimų, renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Įgyvendintų bendrų edukacinių programų skaičius (vnt.) Įgyvendintų bendrų projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS VVG, PRS BO

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.1.4.3.	Skatinti Pasvalio rajono jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių, su jaunimu dirbančių organizacijų tarpusavio bendradarbiavimą bei partnerystę, taipogi bendradarbiavimą ir partnerystę su Savivaldybės administracija ir kitomis rajono, šalies bei užsienio JO	Suorganizuotų ir lankytų susitikimų, renginių skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys) Įgyvendintų bendrų edukacinių programų skaičius (vnt.) Įgyvendintų bendrų projektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, kitos rajono, šalies ir užsienio JO
4.2. tikslas. Saugumo didinimas rajone				
4.2.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją tvarką ir viešąjį saugumą				
4.2.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti stebėjimo sistemą ir kitas saugumo priemones Pasvalio rajone	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų vaizdo stebėjimo kamerų skaičius (vnt.) Įgyvendintų kitų saugumo, prevencinių priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio PK, PRS įstaigos ir organizacijos, PRS VVG, PRS BO, PRS NVO
4.2.1.2.	Gerinti Pasvalio rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos ugniagesių komandų teikiamų paslaugų kokybę	Atnaujintų gaisro gesinimo automobilių skaičius (vnt.) Atnaujintos įrangos ir priemonių komplektų skaičius (komplektai)	2021–2027	PRSA, Pasvalio rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba (toliau – Pasvalio rajono SPT)
4.2.1.3.	Organizuoti ir remti ugniagesių savanorystę Pasvalio rajone	Parengtų ir priemonėmis aprūpintų ugniagesių savanorių skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, Pasvalio rajono SPT, Pasvalio priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba (toliau – Pasvalio PGT)
4.2.1.4.	Organizuoti priešgaisrinių vandens telkinių priežiūrą ir užtikrinti kitas gaisrui gesinti būtinas priemones Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtų ir prižiūrimų privažiavimų prie priešgaisrinių vandens telkinių skaičius (vnt.) Pritaikytų gaisrui gesinti vandens hidrantų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio rajono SPT, UAB „Pasvalio vandenys“
4.2.1.5.	Rengti ir įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo planą	Parengtų ir įgyvendintų planų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
4.2.1.6.	Atnaujinti gyventojų perspėjimo sistemos infrastruktūrą Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Atnaujintų infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
4.2.1.7.	Pritaikyti Pasvalio rajono savivaldybės viešuosius pastatus kolektyvinių apsaugos statinių (toliau – KAS) funkcijai ir aprūpinti juos reikiamomis priemonėmis	Pritaikytų viešųjų pastatų skaičius (vnt.) Įsigytų priemonių skaičius (vnt./ komplektai)	2021–2027	PRSA

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
4.2.1.8.	Įkurtas Viešosios tvarkos skyrius Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje	Įkurtas skyrius	2021–2027	PRSA
4.2.2. uždavinys. Vykdyti prevencines programas ir veiklas				
4.2.2.1.	Kurti ir įgyvendinti saugios kaimynystės iniciatyvas Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Naujai sukurtų saugios kaimynystės grupių skaičius (vnt.) Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio PK, PRS VVG, PRS BO, PRS NVO
4.2.2.2.	Teikti informaciją ir ugdyti Pasvalio rajono savivaldybės gyventojus priešgaisrinės saugos, civilinės saugos, ekstremaliųjų situacijų prevencijos ir pirmosios pagalbos teikimo klausimais	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.) Suorganizuotų renginių, mokymų, kursų, seminarų skaičius (vnt.) ir dalyvių juose skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, Pasvalio PGT, Pasvalio PK, Pasvalio VSB, PRS ugdymo įstaigos
4.2.2.3.	Rengti ir įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių planus	Parengtų ir įgyvendintų planų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
4.2.2.4.	Organizuoti ir vykdyti patyčių, smurto artimoje aplinkoje bei mokykloje prevencines priemones, programas Pasvalio rajone	Įgyvendintų prevencinių priemonių, programų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio PK, PRS ugdymo įstaigos, PRS VVG, PRS NVO, PRS JO
4.2.2.5.	Vykdyti, skatinti ir remti nusikalstamumo ir savižudybių prevencijai skirtas priemones, programas Pasvalio rajone	Įgyvendintų prevencinių priemonių, programų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio PK, PRS ugdymo įstaigos, PRS VVG, PRS NVO, PRS JO
4.2.2.6.	Vykdyti, skatinti ir remti prevencines priemones ir programas, skirtas priklausomybėms mažinti Pasvalio rajono savivaldybėje	Įgyvendintų prevencinių priemonių, programų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, Pasvalio PK, PRS ugdymo įstaigos, PRS VVG, PRS NVO, PRS JO

3 PRIEDAS. PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO 2021–2027 METAMS PAGRINDINIŲ PROJEKTŲ SĄRAŠAS

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatoriaus	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
I PRIORITETAS. PAŽANGI IR KONKURENCINGA EKONOMIKA				
1.3. tikslas. Rajono turistinio patrauklumo didinimas				
1.3.1. uždavinys. Gerinti ir plėsti turizmo bei rekreacijos paslaugų infrastruktūrą, kokybę, prieinamumą				
1.3.1.1.1.	Girny ir dubenuotųjų akmenų ekspozicijos atnaujinimas	Atnaujinta ekspozicija	2021–2027	PRSA, Pasvalio krašto muziejus
1.3.1.4.1.	Įrengti basų kojų taką Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje	Įrengtas basų kojų takas	2021–2027	PRSA, Pasvalio TIC, PRS NVO, PRS VVG, PRS teritorijoje veikiantys regioniniai parkai, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2. uždavinys. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai				
1.3.2.3.1.	Joniškėlio dvaro sodybos sutvarkymas	Sutvarkytų dvaro sodybos pastatų skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA, PRS NVO, PRS BO, PRS VVG, PRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2.5.1.	Raubonių vandens malūno-vilnų karšyklos-verpyklos restauravimas	Restauruotas objektas	2021–2027	PRSA, PRS BO, PRS VVG
II PRIORITETAS. AUKŠTA GYVENIMO KOKYBĖ SOCIALIAI ATSAKINGAME IR PILIETIŠKAME RAJONE				
2.1. tikslas. Galimybių mokytis ir tobulėti visiems užtikrinimas				
2.1.1. uždavinys. Tobulinti ugdymo(-si) infrastruktūrą, aplinką ir materialinę bazę, diegti inovacijas				
2.1.1.1.1.	Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos modernizavimas	Modernizuota BUM infrastruktūra	2021–2025	PRSA, Pasvalio Petro Vileišio gimnazija
2.1.1.1.2.	Pasvalio r. Vaškų gimnazijos modernizavimas	Modernizuota BUM infrastruktūra	2021–2027	PRSA, Pasvalio r. Vaškų gimnazija
2.1.1.2.1.	Pasvalio lopšelio-darželio „Žilvitis“ modernizavimas	Modernizuota lopšelio-darželio infrastruktūra	2021–2027	PRSA, Pasvalio lopšelis-darželis „Žilvitis“
2.2. tikslas. Kultūrinės veiklos skatinimas bei puoselėjimas				
2.2.1. uždavinys. Išeikvinti kultūros paslaugų infrastruktūrą turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai				
2.2.1.1.1.	Pasvalio krašto muziejus – modernus kultūros populiarinimo, edukacijos ir relaksacijos centras	Rekonstruotas Pasvalio krašto muziejaus	2021–2027	PRSA, Pasvalio muziejus
2.2.1.1.2.	Pasvalio kultūros centro pastato Pasvalyje, Vytauto Didžiojo a. 3, rekonstravimas	Atnaujintos 2 kultūros įstaigos koncertinės salės (Didžioji ir Mažoji), administracinės, kūrybinės patalpos, įrengta 55 sėdimų vietų kino salė (3D) Atnaujintos kultūros įstaigos garso, apšvietimo, vaizdo, scenos pakėlimo mechanizmų įranga, kompiuterinė technika	2021–2027	PRSA, Pasvalio KC

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.2.1.1.3.	Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos pastato rekonstravimas ir modernizavimas	Rekonstruotas pastatas, modernizuota infrastruktūra	2021–2027	PRSA, Pasvalio VB
2.2.1.2.1.	Mobilios Pasvalio rajono savivaldybės bibliotekos infrastruktūros atnaujinimas	Atnaujinta infrastruktūra	2021–2027	PRSA, Pasvalio VB
2.2.2. uždavinys. Gerinti sąlygas visiems gyventojams ir amžiaus grupėms dalyvauti kultūrinėje veikloje				
2.2.2.5.1.	Tarptautinis bibliotekų tinklas patrauklios aplinkos sukūrimui ir pažeidžiamų grupių socialinės sanglaudos stiprinimui	Sukurtų naujų ir pagerintų esamų paslaugų skaičius (vnt.) Pasinaudojusių paslaugomis dalyvių skaičius (asmenys)	2020–2021	PRSA, Pasvalio VB
2.3. tikslas. Socialinės atsakomybės užtikrinimas				
2.3.4. uždavinys. Kurti palankią vaikui ir šeimai aplinką				
2.3.4.2.1.	Tobulinti ir plėsti globos centro veiklą įgyvendinant numatytas priemones vaiko gerovės ir saugumo didinimo, paslaugų šeimai, globėjams (rūpintojams) kokybės didinimo bei prieinamumo plėtros programoje	Suteiktų paslaugų skaičius vaikus globojančioms institucijoms (asmenų gavusių paslaugas skaičius) Parengtų būdinių globotojų, globėjų (rūpintojų) ir įtėvių skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, PRS NVO, PRS BO
2.4. tikslas. Gyventojų sveikatos išsaugojimas ir stiprinimas				
2.4.2. uždavinys. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą				
2.4.2.1.1.	Priemonių, gerinančių ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą tuberkulioze sergantiems asmenims, įgyvendinimas Pasvalio rajone	Paslaugas gavusių asmenų skaičius (asmenys)	2021–2022	PRSA, PRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2.3.1.	Specialistų pritraukimas sveikatos netolygumams mažinti Pasvalio rajono savivaldybėje	Į rajoną pritrauktų specialistų skaičius (asmenys)	2021–2027	PRSA, PRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.3. uždavinys. Sudaryti sąlygas gyventojams stiprinti sveikatą, kurti ir vystyti su visuomenės sveikatos stiprinimu susijusias veiklas				
2.4.3.3.1.	Sveikos gyvensenos skatinimas Pasvalio rajone	Tikslinių grupių asmenų, kurie dalyvavo informavimo, švietimo ir mokymo renginiuose bei sveikatos raštingumą didinančiose veiklose skaičius	2021–2022	PRSA, Pasvalio VSB
2.4.4. uždavinys. Didinti gyventojų fizinių aktyvumą, ugdyti sportišką bendruomenę				
2.4.4.2.1.	Pasvalio Svalios progimnazijos sporto aikštyno atnaujinimas	Atnaujintas sporto aikštynas	2021–2027	PRSA, Pasvalio Svalios progimnazija
2.4.4.2.2.	Pasvalio Lėvens pagrindinės mokyklos sporto salės ir stadiono atnaujinimas	Atnaujinti sporto salė ir stadionas	2021–2027	PRSA, Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla
2.5. tikslas. Bendruomeniškumo ugdymas				
2.5.2. uždavinys. Gerinti nevyriausybinių sektoriaus veiklos sąlygas, didinti jų įtaką				

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.5.2.9.1.	Pasvalio rajono Namišių krašto bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Pasvalio rajono Namišių krašto bendruomenė
2.5.2.9.2.	Kraštų kaimo bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Kraštų kaimo bendruomenė
2.5.2.9.3.	Pasvalio rajono Raubonių kaimo bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Pasvalio rajono Raubonių kaimo bendruomenė
2.5.2.9.4.	Pasvalio rajono Atžalyno bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Pasvalio rajono Atžalyno bendruomenė
2.5.2.9.5.	Daujėnų krašto bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Daujėnų krašto bendruomenė
2.5.2.9.6.	Pušaloto bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Pušaloto bendruomenė
2.5.2.9.7.	Jurgėnų kaimo bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Jurgėnų kaimo bendruomenė
2.5.2.9.8.	Pasvalio rajono Norių krašto bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Pasvalio rajono Norių krašto bendruomenė
2.5.2.9.9.	Kaimo bendruomenės „Kalniškių kraštas“ strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Kaimo bendruomenė „Kalniškių kraštas“
2.5.2.9.10.	Jaunimo iniciatyvinės grupės „MARABU“ strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, jaunimo iniciatyvinė grupė „MARABU“
2.5.2.9.11.	Kriklinių bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Kriklinių bendruomenė
2.5.2.9.12.	Vilkiškių bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Vilkiškių bendruomenė
2.5.2.9.13.	Grūžių krašto kaimo bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Grūžių krašto kaimo bendruomenė
2.5.2.9.14.	Pasvalio rajono Pervalkų bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Pasvalio rajono Pervalkų bendruomenė
2.5.2.9.15.	Krinčino krašto bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Krinčino krašto bendruomenė
2.5.2.9.16.	Gulbinėnų krašto bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Gulbinėnų krašto bendruomenė
2.5.2.9.17.	Pasvalio rajono Vaškų krašto bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Pasvalio rajono Vaškų krašto bendruomenė

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.5.2.9.18.	Meškalaudio kaimo bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Meškalaudio kaimo bendruomenė
2.5.2.9.19.	Deglėnų bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Deglėnų bendruomenė
2.5.2.9.20.	Nakiškių krašto bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Nakiškių krašto bendruomenė
2.5.2.9.21.	Talačkonų bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Talačkonų bendruomenė
2.5.2.9.22.	Pajiešmenų kaimo bendruomenės strategijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta strategija	2021–2027	PRSA, Pajiešmenų kaimo bendruomenė
III PRIORITETAS. ŠVARESNIŠ, IŠVYSTYTAS IR GERIAU PASIEKIAMAS RAJONAS				
3.1. tikslas. Rajono pasiekiamumo gerinimas				
3.1.1. uždavinys. Modernizuoti rajono susisiekimo infrastruktūrą				
3.1.1.2.1.	Pasvalio miesto Nepriklausomybės gatvės remontas	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų gatvių, vietinės reikšmės kelių, privažiavimo kelių ilgis (km)	2021–2022	PRSA
3.1.1.4.1.	Sustojimo ir poilsio aikštelės įrengimas Pasvalyje prie magistralinio kelio „Via Baltica“	Atnaujintų ir (arba) naujai įrengtų automobilių stovėjimo ir laikymo aikštelių skaičius (vnt.)	2021–2027	PRSA
IV PRIORITETAS. SAUGUS RAJONAS IR EFEKTYVI SAVIVALDA				
4.1. tikslas. Savivaldybės įstaigų valdymo veiklos efektyvumo užtikrinimas				
4.1.1. uždavinys. Užtikrinti efektyvų savivaldybės įstaigų valdymą, gerinti žmogiškųjų išteklių kompetencijas, vystyti informacines technologijas				
4.1.1.6.1.	Paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas Pasvalio rajono savivaldybėje	Įstaigų, įsidedusių kokybės vadybos sistemas, skaičius (vnt.) Įdiegtų priemonių skaičius (vnt.)	2021–2022	PRSA
4.2. tikslas. Saugumo didinimas rajone				
4.2.2. uždavinys. Vykdyti prevencines programas ir veiklas				
4.2.2.6.1.	Integruotų priklausomybės gydymo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas	Paslaugas gavusių asmenų skaičius (asmenys)	2021–2025	PRSA

4 PRIEDAS. EFEKTO (VIZIJOS VERTINIMO) RODIKLIAI

Eil. Nr.	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m.)	Paaiškinimas (formulė)
1	Pasvalio rajono savivaldybės tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	7,0 ¹⁹²	15,0	TUI 1-am gyventojui Pasvalio r. sav., padalintos iš TUI 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
2.	Pasvalio rajono savivaldybės verslumo lygio rodiklio santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	45,3	Ne mažiau kaip 45,3	Pasvalio rajono savivaldybės verslumo lygio rodiklis, padalintas iš šalies verslumo lygio rodiklio ir padaugintas iš 100
3.	Pasvalio rajono savivaldybėje apdirbamosios gamybos ¹⁹³ veikloje veikusių ūkio subjektų dalies nuo visų veikiančių ūkio subjektų santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	124,0	135,0	Apdirbamosios gamybos veikloje Pasvalio r. sav. veikusių ūkio subjektų skaičiaus santykis su visų Pasvalio r. sav. ūkio subjektų skaičiumi, padalintas iš apdirbamosios gamybos veikloje šalyje veikusių ūkio subjektų skaičiaus santykiu su visų šalies ūkio subjektų skaičiumi ir padaugintas iš 100
4.	Pasvalio rajono savivaldybės bendrosios žemės ūkio produkcijos, tenkančios 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Žemės ūkio skyrius	500 ¹⁹⁴	Nemažėjantis	Bendroji žemės ūkio produkcija Pasvalio r. sav. 1-am gyventojui, padalinta iš bendrosios žemės ūkio produkcijos 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
5.	Pasvalio rajono savivaldybėje apsilankiusių turistų skaičius (tūkst. asmenų)	Pasvalio TIC	Pasvalio TIC	28,7 ¹⁹⁵	35,0	Pasvalio TIC pateikiami duomenys

¹⁹² Kadangi 2018 m. duomenys dar nepateikti, naudojami 2017 m. duomenys.

¹⁹³ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamentu, *apdirbamoji gamyba* Ekonominės veiklos rūšių (EVRK 2 red.) klasifikatoriuje sudaro bloką C

¹⁹⁴ 2017 m. duomenys

¹⁹⁵ 2017 m. duomenys

Eil. Nr.	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m.)	Paaiškinimas (formulė)
6.	Pasvalio rajono savivaldybės bendro vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (bruto) santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	80,5	90,0	Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Pasvalio r. sav., padalintas iš vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio šalyje ir padaugintas iš 100
7.	Pasvalio rajono savivaldybės nedarbo lygio (registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis) santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	134,1	100,0 (atitinka šalies rodiklį)	Registruotų nedarbo lygis Pasvalio r. sav., padalintas iš nedarbo lygio šalyje ir padaugintas iš 100
8.	Vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės Pasvalio rajone (metai) ir santykis su šalies rodikliu (procentai)	HISIC	PRSA Socialinės paramos ir sveikatos skyrius	96,7 ¹⁹⁶	100,0 (atitinka šalies rodiklį)	Pasvalio r. sav. vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė padalinta iš šalies vidutinės gyvenimo trukmės ir padauginta iš 100
9.	Rūšiuojamų komunalinių atliekų dalis Pasvalio rajono savivaldybėje nuo viso surinktų atliekų kiekio per metus (procentai)	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	56,3	Didėjantis	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus pateikiami duomenys

¹⁹⁶ 2017 m. duomenys

5 PRIEDAS. REZULTATO (PRIORITETŲ/ TIKSLŲ VERTINIMO) RODIKLIAI

I PRIORITETAS. PAŽANGI IR KONKURENCINGA EKONOMIKA

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m.)	Paiškinimas (formulė)
1.1. tikslas. Pažangaus žemės ūkio vystymas bei kaimo plėtra	Pasvalio rajono savivaldybės gyvulininkystės žemės ūkio produkcijos dalis nuo bendrosios žemės ūkio produkcijos (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Žemės ūkio skyrius	29,8 ¹⁹⁷	30,0	Gyvulininkystės žemės ūkio produkcija Pasvalio r. sav., padalinta iš bendrosios žemės ūkio produkcijos ir padauginta iš 100
	Ekologinių ūkių, turinčių VŠĮ „Ekoagrus“ sertifikatą, skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje (vienetai)	VŠĮ „Ekoagrus“	PRSA Žemės ūkio skyrius	12	15	VŠĮ „Ekoagrus“ pateikiami duomenys
	Naujai įregistruotų ir veikiančių alternatyvių žemės ūkiui verslų Pasvalio rajono savivaldybės kaimiškose vietovėse skaičius (vienetai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	-	Ne mažiau kaip 11 per metus	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Naujai įkurtų žemės ūkio kooperatyvų skaičius (vienetai)	PRSA Žemės ūkio skyrius	PRSA Žemės ūkio skyrius	-	Ne mažiau kaip 3 per laikotarpį	PRSA Žemės ūkio skyriaus pateikiami duomenys
1.2. tikslas. Investicijas ir konkurencingumą skatinančios	Pasvalio rajono savivaldybės materialinių investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	53,7 ¹⁹⁸	60,0	MI 1-am gyventojui Pasvalio r. sav., padalintos iš MI 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100

¹⁹⁷ 2017 m. duomenys

¹⁹⁸ Išankstiniai 2017 m. duomenys

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m.)	Paaiškinimas (formulė)
<i>ekonominės aplinkos kūrimas</i>	Pasvalio rajono savivaldybės veikiančių ūkio subjektų skaičiaus, tenkančio 1 000-iui gyventojų, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	50,0	60,0	Veikiančių ūkio subjektų skaičius 1000-iui gyventojų Pasvalio r. sav., padalintas iš veikiančių ūkio subjektų skaičiaus 1000-iui gyventojui šalyje ir padaugintas iš 100
1.3. tikslas. Rajono turistinio patrauklumo didinimas	Pasvalio rajono savivaldybėje sutvarkytų, įrengtų ir pritaikytų lankymui savivaldybių kultūros ir gamtos paveldo objektų bei teritorijų skaičius (vnt.)	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	-	Ne mažiau kaip 3 objektai/teritorijos per laikotarpį	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus pateikiami duomenys
	Pasvalio rajono savivaldybėje apgyvendintų turistų skaičius (tūkst. asmenų)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	7,7	Didėjantis	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Pasvalio rajono savivaldybėje apsilankiusių užsienio turistų skaičiaus dalis nuo visų apsilankiusių turistų skaičiaus, procentai	Lietuvos statistikos departamentas	Pasvalio TIC	1,0 ¹⁹⁹	10,0	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis

¹⁹⁹ 2017 m. duomenys

II PRIORITETAS. AUKŠTA GYVENIMO KOKYBĖ SOCIALIAI ATSAKINGAME IR PILIETIŠKAME RAJONE

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m.)	Paiškinimas (formulė)
2.1. tikslas. Galimybių mokytis ir tobulėti visiems užtikrinimas	Pasvalio rajono savivaldybės 1-6 metų vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme, dalis nuo bendro 1-6 metų vaikų skaičiaus (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas, PRSA Švietimo ir sporto skyrius	PRSA Švietimo ir sporto skyrius	76,2 ²⁰⁰	90,0	PRSA Švietimo ir sporto skyriaus pateikiami duomenys, Lietuvos statistikos departamento pateikiami duomenys
	Mokinių, dalyvavusių Pasvalio rajono savivaldybės BUM ugdyme, dalis nuo bendro vaikų skaičiaus (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas, PRSA Švietimo ir sporto skyrius	PRSA Švietimo ir sporto skyrius	86,0	90,0	PRSA Švietimo ir sporto skyriaus pateikiami duomenys, Lietuvos statistikos departamento pateikiami duomenys
	Mokinių, dalyvavusių Pasvalio rajono savivaldybės neformaliojo švietimo veiklose dalis nuo BUM mokinių skaičiaus (procentai)	PRSA Švietimo ir sporto skyrius	PRSA Švietimo ir sporto skyrius	72,5	75,0	Mokinių, Pasvalio r. sav. dalyvaujančių NVŠ veiklose, skaičius padalintas iš Pasvalio r. sav. mokinių skaičiaus ir padaugintas iš 100
2.2. tikslas. Kultūrinės veiklos skatinimas bei puoselėjimas	Modernizuotų ir įveikintų Pasvalio rajono savivaldybės kultūros infrastruktūros objektų skaičius (vienetai)	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	-	Ne mažiau kaip 3 objektai per laikotarpį	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus pateikiami duomenys
	Pasvalio kultūros centre vykusių kultūros renginių skaičius/ dalyvių juose skaičius (vienetai/ asmenys)	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	Pasvalio kultūros centras	1012 / 68164	Nemažėjantis	Lietuvos nacionalinio kultūros centro pateikiami duomenys
	Pasvalio rajono savivaldybės meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų (asmenys)	Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos nacionalinis kultūros centras	Pasvalio kultūros centras	3,7	5	Pasvalio r. sav. meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius, padalintas iš Pasvalio r. sav. gyventojų sk. ir padaugintas iš 1000
	Pasvalio rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose per metus apsilankiusių fizinių asmenų / virtualių lankytojų skaičius (asmenys)	Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka	Pasvalio rajono savivaldybės Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka	Fizinių asmenų – 220 047	Fizinių asmenų – nemažėjantis	Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos pateikiami duomenys

²⁰⁰ 2017-2018 m. m. duomenys

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m.)	Paiškinimas (formulė)
				Virtualių lankytojų – 31 515	Virtualių lankytojų – didėjantis	
	Pasvalio krašto muziejuje per metus apsilankiusių lankytojų skaičius (asmenys)	Pasvalio krašto muziejus	Pasvalio krašto muziejus	40 112	45 000	Pasvalio krašto muziejaus pateikiami duomenys
2.3. tikslas. Socialinės atsakomybės užtikrinimas	Pasvalio rajono savivaldybės šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičius, tenkantis 1000-iui gyventojų (šėimos)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Socialinės paramos ir sveikatos skyrius	6,0	5,0	Pasvalio r. sav. socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius, padalintas iš Pasvalio r. sav. gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 1000
	Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje (asmenys)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Socialinės paramos ir sveikatos skyrius	196	Didėjantis	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Asmenų (šeimų), buvusių Pasvalio rajono savivaldybės sąrašė socialiniam būstui nuomoti, skaičius metų pabaigoje, asmenys (asmenys ir šėimos)	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	84 ²⁰¹	Mažėjantis	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus pateikiami duomenys
2.4. tikslas. Gyventojų sveikatos išsaugojimas ir stiprinimas	Pasvalio rajono savivaldybės suaugusiųjų gyventojų, kurie vertina savo sveikatą, kaip gerą arba labai gerą, dalis (procentai)	HISIC	PRSA Socialinės paramos ir sveikatos skyrius	65,4	70,0	HISIC atlikto Suaugusiųjų sveikos gyvensenos tyrimo duomenys
	Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų, dalyvavusių sveikatos prevencinėse programose, dalis nuo turėtų patikrinti asmenų skaičiaus ir santykis su šalies rodikliu (procentai)	Panevėžio TLK	PRSA Socialinės paramos ir sveikatos skyrius	38,5 / 84,8	100,0 (atitinka šalies vidurkį)	Panevėžio teritorinės ligonių kasų pateikiami duomenys (VšĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centro prevencinių programų vykdymo duomenys)

²⁰¹ 2017-12-31 duomenys

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m.)	Paaiškinimas (formulė)
	Pasvalio rajono savivaldybės sporto organizacijose sportuojančių gyventojų dalis, lyginant su bendru Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų skaičiumi (procentai)	Lietuvos sporto statistikos metraštis, Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Švietimo ir sporto skyrius	4,7 ²⁰²	6,0	Pasvalio r. sav. sporto organizacijose sportuojančių gyventojų skaičius, padalintas iš Pasvalio r. sav. gyventojų skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Pasvalio rajono savivaldybės sporto varžybų, sporto ir sveikatinimo renginių skaičius/dalyvių juose skaičius (vienetai/ asmenys)	Lietuvos sporto statistikos metraštis	PRSA Švietimo ir sporto skyrius	991/ 8776 ²⁰³	Didėjantis	Lietuvos sporto statistikos metraščio duomenys
2.5. tikslas. Bendruomenišku mo ugdymas	Veikiančių vietos veiklos grupių skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje (vienetai)	PRS VVG	PRS VVG	2	Ne mažiau kaip 2	Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių skaičius
	Parengtų ir įgyvendintų Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių nevyriausybinių, bendruomenių organizacijų strategijų skaičius (vienetai)	PRSA Švietimo ir sporto skyrius	PRSA Švietimo ir sporto skyrius	-	22	PRSA Švietimo ir sporto skyriaus pateikiami duomenys
	Pasvalio rajono savivaldybės jaunimo organizacijų ir neformalių jaunimo grupių skaičius (vienetai)	PRSA Jaunimo reikalų koordinorius	PRSA Jaunimo reikalų koordinorius	17 ²⁰⁴	Nemažėjantis	PRSA Jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikiami duomenys
	Pasvalio rajono savivaldybės jaunimo organizacijų, su jaunimu dirbančių organizacijų ir neformalių jaunimo grupių vykdytų veiklų, projektų skaičius (vienetai)	PRSA Jaunimo reikalų koordinorius	PRSA Jaunimo reikalų koordinorius	35	Didėjantis	PRSA Jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikiami duomenys

²⁰² 2017 m. duomenys

²⁰³ 2017 m. duomenys

²⁰⁴ 2017 m. duomenys

III PRIORITETAS. ŠVARESNIŠ, IŠVYSTYTAS IR GERIAU PASIEKIAMAS RAJONAS

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m.)	Paiškinimas (formulė)
3.1. tikslas. Rajono pasiekiamumo gerinimas	Pasvalio rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgio dalis nuo bendro vietinės reikšmės kelių ilgio (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	16,9 ²⁰⁵	20,0	Pasvalio r. sav. kelių su patobulinta danga ilgis, padalintas iš Pasvalio r. sav. vietinės reikšmės kelių ilgio ir padauginta iš 100
	Pasvalio rajono savivaldybėje įrengtų naujų dviračių ir/ ar pėsčiųjų takų ir / ar trasų ilgis (kilometrai)	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	17 ²⁰⁶	19	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyriaus pateikiami duomenis
	Pasvalio rajono savivaldybėje vykusių kelių eismo įvykių, kuriuose sužeisti arba žuvo žmonės, skaičius (vienetai)	Lietuvos statistikos departamentas	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	28	Mažėjantis	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Įrengtų įkrovimo stotelių elektromobiliams skaičius Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje (vienetai)	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	1	Ne mažiau kaip 3	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus pateikiami duomenis
3.2. tikslas. Efektyvios inžinerinio aprūpinimo infrastruktūros	Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus (procentai)	UAB „Pasvalio vandenys“	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	90,3 ²⁰⁷	95,0	UAB „Pasvalio vandenys“ pateikiami duomenys

²⁰⁵ 2017 m. duomenys

²⁰⁶ 2017 m. duomenys

²⁰⁷ 2017 m. duomenys

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m.)	Paaiškinimas (formulė)
vystymas daroje su gamtine aplinka	Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų, prisijungusių prie nuotekų surinkimo sistemos arba kuriems yra surenkamos nuotekos, dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus (procentai)	UAB „Pasvalio vandenys“	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	47,6 ²⁰⁸	60,0	UAB „Pasvalio vandenys“ pateikiami duomenys
	Pasvalio rajono savivaldybėje renovuotų daugiabučių gyvenamųjų namų skaičius (užbaigta renovacija) (vienetai)	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	25	Didėjantis	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyriaus pateikiami duomenys
	Pasvalio rajono savivaldybėje įrengtų energiją taupančių šviestuvų dalis nuo bendro šviestuvų skaičiaus (procentai)	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	4,3	30,0	Pasvalio r. sav. elektrą taupančių šviestuvų skaičius, padalintas iš visų šviestuvų skaičiaus ir padauginta iš 100
3.3. tikslas. Švarios aplinkos užtikrinimas, kraštovaizdžio puoselėjimas	Iki reikalaujamų normų išvalomų centralizuotai surenkamų ūkio, buities ir gamybos nuotekų dalis Pasvalio rajono savivaldybėje (procentai)	UAB „Pasvalio vandenys“	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	95,0	100,0	UAB „Pasvalio vandenys“ pateikiami duomenys
	Pasvalio rajono savivaldybės aplinkos monitoringo programos įgyvendinimas per metus (vienetai)	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	1	1	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus pateikiami duomenys
3.4. tikslas. Kitos rajono viešosios infrastruktūros vystymas ir plėtra	Labai gerai ir gerai įvertintų seniūnijų skaičius atliktoje Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų pasitenkinimo seniūnijų darbu vertinimo apklausoje (procentai)	PRSA seniūnijos	PRSA seniūnijos	-	70,0	PRSA seniūnijų pateikiami duomenys

²⁰⁸ 2017 m. duomenys

IV PRIORITETAS. SAUGUS RAJONAS IR EFEKTYVI SAVIVALDA

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m.)	Paaiškinimas (formulė)
4.1. tikslas. Savivaldybės įstaigų valdymo veiklos efektyvumo užtikrinimas	Pasvalio rajono savivaldybės administracijos darbuotojų, dalyvavusių kvalifikacijos kėlimo kursuose, seminaruose, renginiuose, dalis nuo bendro savivaldybės administracijos darbuotojų skaičiaus (procentai)	PRSA Juridinis ir personalo skyrius	PRSA Juridinis ir personalo skyrius	-	100	PRSA Juridinio ir personalo skyriaus pateikiami duomenys
	Pasvalio rajono savivaldybės gerovės indekso santykis su šalies savivaldybių vidurkiu (procentai)	Vilniaus politikos analizės institutas	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	82,2	90,0	Pasvalio r. sav. gerovės indeksas, padalintas iš savivaldybių indekso vidurkio ir padaugintas iš 100
	Suteiktų elektroninių paslaugų Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje skaičius per metus (vienetai)	PRSA Bendrasis, Socialinės paramos ir sveikatos, Civilinės metrikacijos ir Vietinio ūkio ir plėtros skyriai	PRSA Bendrasis skyrius	1 260	Didėjantis	PRSA Bendrojo, Socialinės paramos ir sveikatos, Civilinės metrikacijos ir Vietinio ūkio ir plėtros skyrių pateikiami duomenys
	Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje įdiegtas tarptautinės vadybos arba jį atitinkantis standartas (atitinka arba neatitinka)	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	Neatitinka	Atitinka	PRSA Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus pateikiami duomenys
4.2. tikslas. Saugumo didinimas rajone	Stebėjimo vietų viešosiose Pasvalio rajono savivaldybės erdvėse skaičius (vienetai)	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyrius	52	Didėjantis	PRSA Vietinio ūkio ir plėtros skyriaus pateikiami duomenys
	Užregistruotų Pasvalio rajono savivaldybėje nusikalstamų veikų, tenkančių 100 000-ių gyventojų, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Informatikos ir ryšių departamentas prie LR VRM	PRSA Bendrasis skyrius	120,2	Mažėjantis	Užregistruotos nusikalstamos veikos, tenkančios 100 tūkst. gyv. Pasvalio r. sav., padalintos iš užregistruotų nusikalstamų veikų, tenkančių 100 tūkst. gyv. šalyje ir padauginta iš 100
	Pasvalio rajono savivaldybėje vykusių gaisrų ir gelbėjimo darbų skaičius (vienetai)	PAG prie VRM Panevėžio PGV Pasvalio priešgaisrinės gelbėjimo tarnyba	PRSA Bendrasis skyrius	175	Mažėjantis	PAG prie VRM Panevėžio PGV Pasvalio priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pateikiami duomenys

6 PRIEDAS. PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO 2021–2027 METAMS ĮGYVENDINIMO ATASKAITOS FORMA

VIZIJOS VERTINIMO (EFEKTO) RODIKLIAI

Eil. Nr.	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2017 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m. arba 2026 m.)	Pasiekta reikšmė (2023 m. arba 2022 m.)	Pasiekta reikšmė (2027 m. arba 2026 m.)	Paaiškinimai, pastabos
Nurodomas eilės numeris	Nurodomas vertinimo rodiklio pavadinimas iš galiojančio PRSSPP	Nurodomas duomenų šaltinis iš galiojančio PRSSPP	Nurodomi atsakingos už duomenų pateikimą institucijos iš galiojančio PRSSPP	Nurodoma galiojančio PRSSPP vertinimo rodiklio atskaitos taško reikšmė	Nurodoma galiojančio PRSSPP vertinimo rodiklio planuota reikšmė (siekiamybė)	Vertinimo rodiklio reikšmė rengiant tarpinę ir galutinę PRSSPP įgyvendinimo ataskaitą	Vertinimo rodiklio reikšmė rengiant galutinę PRSSPP įgyvendinimo ataskaitą	Paaiškinama, kodėl nepasiekta/ viršyta planuota vertinimo rodiklio reikšmė

PRIORITETŲ/ TIKSLŲ VERTINIMO (REZULTATO) RODIKLIAI

Tikslas	Vertinimo rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2017 m.)	Planuojama reikšmė (2027 m. arba 2026 m.)	Pasiekta reikšmė (2023 m. arba 2022 m.)	Pasiekta reikšmė (2027 m. arba 2026 m.)	Paaiškinimai, pastabos
Nurodomas PRSSPP tikslo kodas ir pavadinimas	Nurodomas rodiklio pavadinimas iš galiojančio PRSSPP	Nurodomas duomenų šaltinis iš galiojančio PRSSPP	Nurodomi atsakingos už duomenų pateikimą institucijos iš galiojančio PRSSPP	Nurodoma galiojančio PRSSPP vertinimo rodiklio atskaitos taško reikšmė	Nurodoma galiojančio PRSSPP vertinimo rodiklio planuota reikšmė (siekiamybė)	Vertinimo rodiklio reikšmė rengiant tarpinę ir galutinę PRSSPP įgyvendinimo ataskaitą	Vertinimo rodiklio reikšmė rengiant galutinę PRSSPP įgyvendinimo ataskaitą	Paaiškinama, kodėl nepasiekta/ viršyta planuota vertinimo rodiklio reikšmė

7 PRIEDAS. PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO 2021–2027 METAMS KEITIMO/PAPILDYMO FORMA

1. _____ savivaldybės _____ metų strateginio plėtros plano priemonių sąrašo (pažymėti reikiamą):

1.1. koregavimas ☐

Koreguojamos priemonės kodas ir pavadinimas:

1.2. papildymas nauja priemone ☐

Siūlomos priemonės kodas ir pavadinimas:

1.3. esamos priemonės išbraukimas ☐

Siūlomos išbraukti priemonės kodas ir pavadinimas:

2. Pasiūlymą pateikusio asmens vardas, pavardė, darbovietė, pareigos:

3. Priemonės koregavimo / papildymo / išbraukimo poreikio trypas pagrindimas

4. Priemonės aprašymas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
Nurodomas PRSSPP priemonės kodas	Nurodomas PRSSPP priemonės pavadinimas	Nurodomas PRSSPP priemonės pasiekimo indikatorius	Nurodomas PRSSPP priemonės pasiekimo laikas	Nurodomas institucija (-os), atsakinga (-os) už PRSSPP priemonės įgyvendinimą

(vardas, pavardė)
A.V.

data

parašas